

Rešetka
Philip Kerr

Za Jane, kao uvijek, te za Williama Finlaya

"Zar sam te dozvao iz tame da me promakneš?"

John Milton " ... ta ledena voda bačena u lice, ta snažna pljuska preko ustiju, taj prijekor usaljenoj malograđanskoj duši, bolje znan kao moderna arhitektura."

Tom Wolfe

Uvod

"U potrazi smo za novom idejom, novim govorom, nečim što će stajati bok uz bok sa svemirskim kapsulama, računalima i gotovim paketima atomskog elektroničkog doba ..."

Warren Chalk

Amerikanac je bacio pogled prema suncu koje je zalazilo iznad novog nogometnog stadiona u Shenzenu i poželio da se smaknuće održi prije nego što prazno mjesto u središtu igrališta prekrije sjena. Žudio je napraviti snimke. Usmjerio je kameru prema skupini ljudi koji su, puni sebe, zauzimali mjesta desetak redova dalje. Neki su nosili maove kaputiće, dok su drugi bili obučeni u obična tamna odijela.

- Tko su ovi tipovi? - upita.

Njegova je prevoditeljica stala na prste u cipelama s visokim potpeticama i slijedila pogledom crtu od njegovog objektiva preko glava gomile ispod njih.

- Partija, mislim - odvrati. - No ima i poslovnih ljudi.

- Jesi li sigurna da smijemo ovo raditi? - promrmljao je.

- Da, sigurna sam - reče djevojka. - Podmitila sam šefa UJS-a u Shenzenu. Danas nas neće gnjaviti, Nick. Vjeruj mi.

UJS je bio Ured javne sigurnosti Narodne Republike Kine. - Sjajna si, dučo.

Kineskinja se nasmijala i pognula glavu.

Sada je stadion bio već gotovo potpuno pun. Nekoliko je tisuća ljudi bilo napeto, ali dobro raspoloženo, kao da doista očekuju početak nogometne utakmice. Začulo se uzbuđeno mrmljanje kada su pristigla četvorica osuđenika koje su čvrsto držali pripadnici UJS-a. Kao i obično, osuđeni na smrt su irualo obrijane glave, a

3

ruke su im bile vezane odmah iznad lakata. Zločini koje su počinili bili su navedeni na kartonskim pločama koje su im višjele oko vrata.

Četvoricu su muškaraca prisilili da kleknu u središtu igrališta. Lice jednog od njih se pojavilo na objektivu kamere i Amerikanac je bio začuden njegovom tupošću, kao da je vlasniku lica svejedno hoće li umrijeti ili ne. Pretpostavio je da su drogirani. Pritisnuo je tipku blende i prešao na lice drugog muškarca. Isti izraz lica.

Kada je pripadnik UJS-a usmjerio cijev svog kalašnjikova prema potiljku prve žrtve, Amerikanac je prilagodio osvjetljenje. Pokušao je suspregnuti osmijeh, ali nije mogao odoljeti. Ovo će biti sjajne fotografije.

Policajska uprava Los Angelesa nikada nije osobito marila za javna okupljanja različitih skupina stanovništva: Španjolaca, američkih Indijanaca, crnaca, seljaka iz Oklahome, homoseksualaca, studenata i štrajkača. Svi su oni imali priliku osjetiti na svojoj koži palice i omamljujuće pištolje. No, ovo je bio prvi put da je glas podigla kineska manjina. Dvadeset petero pozornika s kacigama stajalo je pred napola izgrađenim poslovnim blokom koji će uskoro postati novi trg pokraj ulice Hope.

U usporedbi sa San Franciscom Los Angeles nije imao mnogo Kineza. Kineska je četvrt bila u gradskom području North Broadway, gotovo do vrata Policijske akademije, a nije brojila više od dvadeset tisuća ljudi. Većina je kineskog stanovništva živjela u predgradima kao Monterey Park i Alhambra.

Ovo niti nije bio velik protest: tek stotinjak studenata koji su protestirali protiv Korporacije Yu i njezinog sudjelovanja u represivnoj vladavini u Narodnoj Republici Kini. Nedavno su u časopisu Los Angeles Times objavljene fotografije na kojima se vidi kako Yue-Kong Yu, imenodavac Korporacije, njezin predsjednik i direktor, prisustvuje smaknuću kineskih studenata disidenata u Shenzenu. No budući da je ovo ipak LA, gdje se čak i male skupine mogu brzo oteti kontroli, jedan je policijski helikopter Aerospatiale elektroničkim okom diskretno nadgledao događanja i slao redovita izvješća u središnje računalo smješteno u bunkeru zaštićenom od projektila i smještenom pet razina ispod Gradske vijećnice.

4

Demonstranti su bili prilično mirni. Čak i kada je prispjela povorka limuzina s Yue-Kong Yuom i pratnjom, oni su tek glasno vikali i mahali natpisima. Pod zaštitom policije i desetak osobnih čuvara, gospodin Yu se neometan popeo stubama, ni ne osvrnuvši se na gnjevne mlade žene i muškarce i prošao kroz vrata svoje nove zgrade, kameni dolmen iz doba neolita dopremljen s britanskog otočja.

U gotovo dovršenom predvorju, gospodin Yu se osvrnuo i pogledao prema vratima koja su bila postavljena ukoso zbog boljeg feng shuia. Kupio je ta tri drevna kamena, jedan je poput nadvoja bio postavljen na preostala dva, zbog njihove sličnosti sa zaštitnim znakom Korporacije Yu temeljenom na kineskom znaku za sreću. Kimnuo je odobravajući. Znao je da arhitekt nije želio ovo kamenje u tako modernoj zgradi. No, kada bi gospodin Yu nešto odlučio, nije ga bilo lako odgovoriti. Iako se arhitekt protivio, odlučio sam dobro, pomisli gospodin Yu. Ulazna su vrata mnogo toga nagovještavala. Predvorje je izgledalo dobro. Nije vidio ljepše. Mnogo je ljepše od zgrade Yoshimoto u Osaki. Ljepše od zgrade Shinn Nikko u Tokiju. Ljepše čak i od Marriott Marquis u Atlanti.

Kada je i posljednji gost ušao u zgradu za gospodinom Yuom, narednik koji je bio zadužen za nadgledanje demonstracije mahnuo je demonstrantu s megafonom, za kojeg je pretpostavio da je vođa. Cheng Peng Fei, student s vizom, koji je studirao poslovno upravljanje na sveučilištu UCLA, brzo je kročio naprijed. Bio je jedini sin dvoje odvjetnika iz Hong Konga i nije bio tip kojemu je policajac nešto morao govoriti dva puta. Imao je ravno, gotovo udubljeno lice.

- Morat ćeš preseliti ljude na drugu stranu gradilišta - otegnuto je progovorio narednik. - Čini se da će s vrha baciti granu, a ne želimo da se netko od vas ozlijedi, zar ne? - Narednik se nasmiješio. Bio je vijetnamski veteran i sve je istočnjake gledao sumnjičavo i neprijateljski.

- Zašto? - upita Cheng Peng Fei.

- Jer ja tako kažem, eto zašto - odbrusio je narednik. - Ne, pitam zašto će baciti granu s vrha?

- Što sam ja, jebeni antropolog? Pa otkuda bih ja to mogao znati? Jednostavno prijedite na drugu stranu, gospodo, ili ću vas uhititi zbog ometanja.

5

Svečanost polaganja zadnjeg kamena se tradicionalno priređivala kada je na zgradu položen posljednji kamen, a obilježavala se bacanjem i paljenjem zimzelene grane i ispijanjem zdravice kojom se slavilo dovršenje strukturne oмотnice. No, svi koji su čekali na krovu zgrade znali su da je prava svečanost održana prije nekih deset mjeseci, kada gospodin Yu nije mogao doći. Omotnica je bila ispunjena više od polovice, ali je gospodin Yu poželio vidjeti kako

ž napreduje njegova nova pametna zgrada, kada je bio u jednom od rijetkih posjeta Los Angelesu, kako bi potpisao ugovor o opskrbi zrakoplovstva Sjedinjenih Američkih Država u zrakoplovnoj bazi Edwards sa šest Yu-5 superračunala. Jardine, sin gospodina Yua, poželio je obilježiti posjet svojeg oca pa je priredena još jedna svečanost polaganja zadnjeg kamena. Kozmetičko postavljanje posljednje krovne pločice na vrhu zgrade od dvadeset pet katova prepušteno je Arleni Sheridan, holivudskoj glumici u poodmaklim godinama koju sedamdesetdvo godišnji magnat već dugo obožava.

Događaj na krovu je bio posebno službeno pripremljen: stolovi za pedeset gostiju prostrti za ručak: zrelo voće, kineske kokoši punjene crvenim amajlijama koje donose sreću, zlatni odojak i pivo Tsingtao. Među gostima su bili i jedan senator, jedan zastupnik u Kongresu, zamjenik gradonačelnika Los Angelesa, savezni sudac, general američkog zrakoplovstva, šef studija, predstavnici Savjetodavnog komiteta za strateško planiranje središta grada, odabrani predstavnici tiska (naravno bez predstavnika Los Angeles Timesa), arhitekt Ray Richardson i glavni inženjer David Arnon. Nije pozvan niti jedan radnik, ako se ne računa Helen Hussey, poslovodu gradilišta i Warena Aikmana, ravnatelja radova. Na traženje Jenny Bao, koja je bila savjetnica za feng shui Korporacije Yu sa sjedištem u Los Angelesu, iz Hong Konga je avionom dopremljen taoistički svećenik i oni su oboje bili prisutni.

Gospodin Yu, uglađen i srdačan mali čovjek, ljevicom se rukovao sa svim gostima jer mu je desnica bila osušena još od rođenja. Oni koji su ga sreli po prvi put teško su mogli pomiriti spoznaju o njegovom golemom bogatstvu (časopis Forbes je procijenio njegovo osobno bogatstvo na pet milijardi dolara) sa činjenicom da je bio u savršenim odnosima s komunističkim vodama u Pekingu. Ali, gospodin Yu je bio oličenje pragmatičnosti.

6

Nakon predstavljanja, Ray Richardson je trebao reći nekoliko uvodnih riječi o građevini i obredu. Pedesetpetogodišnji arhitekt osubujnog stila koji je stajao pred mikrofonom izgledao je barem deset ili petnaest godina mlađi. Imao je bljedožuto laneno odijelo, glatku plavu košulju i nenapadnu kravatu koja je djelovala kao da je ručno oslikana. Odijelom je nalikovao na Europljanina, najvjerojatnije Talijana. Zapravo je bio Škot, ali je njegov izgovor svjedočio o dugotrajnoj izloženosti suncu južne

Kalifornije. Oni koji su bolje poznavali Raya Richardsona govorili su kako jedino njegov izgovor odaje toplinu.

Rasklopio je nekoliko natipkanih stranica, isprobao osmijeh, i shvativši kako je podnevno sunce prejako za njegove hladne sive oči, izvadio naočale ray ban s okvirima od kornjačina oklopa i tako spustio sjenila na svoju malu dušu.

- Poštovani gospodine YK, senatore Schwarz, kongresni zastupniče Kelly, gospodine zamjeniče gradonačelnika, dame i gospodo: povijest arhitekture nije, kao što možda mislite, estetska, već tehnička.

Mitchell Bryan, koji je sjedio s ostalima iz tima za planiranje i izgradnju, zacvilio je u sebi shvativši da će morati izdržati još jedan govor u kojem se rukovoditelj tvrtke samodopadno lupa u prsa. Pogledao je prema Davidu Arnonu i značajno zatreptao očima, ali je prije provjerio može li Richardsonova žena Joan, američka Indijanka, primijetiti ovaj sitan čin pobune. Mitch se nije niti trebao truditi. Joan je gledala Richardsona zaneseno i napregnuto pažljivo, kao da je on vjerski predmet obožavanja. David Arnon je prigušio zijevanje i namjestio se na stolici pokušavajući zamisliti kako bi Arlene Sheridan, koja se sjedila za drugim stolom, izgledala bez odjeće.

- Dosadašnja povijest arhitekture povijest je tehnološkog napretka. Na primjer: rimsko otkriće cementa omogućilo je izgradnju panteonske kupole - sve do devetnaestog stoljeća to je bila najšira kupola na svijetu. U vrijeme Josepha Paxtona, nove strukturalne mogućnosti željeza i napredak u proizvodnji stakla omogućili su izgradnju Crystal Palace u Londonu 1851. godine. Trideset godina kasnije, Siemenovo otkriće električnog dizala je omogućilo izgradnju prve višekatne strukture u Chicagu na prijelazu stoljeća.

7

Točno jedno stoljeće nakon toga, arhitektura koristi dostignuća u aeronautičkoj industriji: zgrade do savršenstva iskorištavaju nove materijale kako bi smanjile masu, kao banke Normana Fostera u Hong Kongu i Shanghaiju.

- Dame i gospodo, moram vam reći da arhitektonska scena predstavlja najveću pustolovinu: arhitekturu koja koristi naprednu tehnologiju istraživanja svemira i računalnog doba. Zgrada kao stroj u kojoj je nevidljiva mikro- i nano-tehnologija zamijenila mehaničke industrijske sustave. Zgrada koja je više robot nego utočište. Struktura koja ima svoj vlastiti elektronički živčani sustav koji reagira jednako precizno kao i mišići koji se napinju u tijelu olimpijskog atletičara.

- Nesumnjivo su neki od vas već čuli za takozvane pametne ili inteligentne zgrade. Taj je pojam već neko vrijeme prisutan, no ipak nema suglasja što zapravo čini zgradu inteligentnom. Po meni je razlikovna značajka doista integrirane inteligentne zgrade kada su svi računalni sustavi u zgradi, uključujući one koji se odnose na rad zgrade i one koji su vezani na poslovanje korisnika zgrade, povezani u jedinstvenu mrežu putem sabirnice podataka, zaštićenog kabla koji sadrži par isprepletenih vodiča. Poput malih autobusa koji voze ukруг u središtu grada. Koristeći sabirnicu podataka središnje računalo šalje signale različitim elektroničkim podsustavima: sigurnosnom, podatkovnom, energetskom, u obliku vremenski multipleksnih, visokofrekventnih digitalnih podatkovnih zapovijedi od 24 volta.

- Tako, na primjer, središnje računalo ispituje različite pravocrtne, točkaste i prostorne senzore i pazi da ne izbije požar. Ako računalo ne može samo ugasiti vatru, nazvat će vatrogasce i zatražiti pomoć ljudi. ,,

Richardson je na trenutak podigao pogled s papira kada je nagli zapuh vjetra donio glas Cheng Peng Feia s ulice ispod njih:

- Korporacija Yu podupire fašističku kinečku vladu!

- Znae - naceri se Richardson - prije nego što sam došao ovamo, razgovarao sam s nekim o ovoj zgradi. Ta me osoba upitala hoćemo li demonstrirati što ova zgrada može. Odgovorio sam ne, nećemo. Pružio je ruku prema zvukovima koji su dolazili od demonstancata. - Ali, tko bi ovo pomislio? Nisam bio u pravu. Ipak se demonstrira. Nažalost, ova se demonstracija ne može okončati pritiskom na tipku.

8

Richardsonova se publika pristojno nasmijala.

- U stvari, najznačajniji aspekt inteligencije ove zgrade nije tako lako pokazati. Jer ova zgrada nije pametna samo zbog toga što može predvidjeti korisničke obrasce pa se energija koristi krajnje štedljivo. Nije pametna niti zbog računalno kontroliranih temeljnih izolatora koji zgradi omogućuju da odolijeva potresima jačine do 8,5 stupnjeva po Richteru.

- Ne, dame i gospodo, ovo je najpametnija zgrada u LA-u, a najvjerojatnije i u cijelim Sjedinjenim Državama zbog toga što ima ugrađenu sposobnost udovoljavanja zahtjevima današnje, ali i buduće informacijske tehnologije.

- U vrijeme kada brojne američke tvrtke s naporom pokušavaju držati korak s europskim i azijskim tvrtkama na istočnoj obali Tihog oceana, nije ugodno navesti činjenicu kako je velik broj uredskih zgrada u Americi, a neke su izgrađene tek 1970. godine, prerano zastario: cijena njihovog moderniziranja kako bi udovoljile č zahtjevima informacijskih tehnologija prelazi cijenu njihovog ž potpunog rušenja i ponovnog građenja.

- Mislim da ova zgrada predstavlja novu generaciju uredskog prostora, i to takvog koji će osigurati da ova zemlja i sutra bude konkurentna. Ova zgrada je jamstvo kako je ova velika zemlja najpogodnija za potpuno korištenje onoga što predsjednik Dole zove Globalna informacijska infrastruktura. Jer, nemojte se zavaravati, ž u tome je ključ ekonomskog uspjeha. Informacijska infrastruktura bit će u gospodarstvu SAD-a ono što je industrija prometa bila sredinom dvadesetog stoljeća. I zbog toga vjerujem da ćete uskoro vidjeti više zgrada nalik ovoj. ,

- Naravno, tek će vrijeme pokazati jesam li u pravu i hoće li Korporaciju Yu ostati u njoj kao savršeno zadovoljan stanar sve do slijedećeg stoljeća. No, nema dvojbe da je svijet danas suočen s istim izazovom kao i Chicago pred oko sto godina, kada su pohrana, trgovina i upravljački zahtjevi prijevoza željeznicom i brodovima tražili korištenje novih uredskih tehnologija poput telefona i pisaćih strojeva i novu vrstu zgrada u kojima će ih smjestiti. Čžikaški su neboderi, kako ih danas zovemo, stvorili novu vrstu grada. Kao što je Manhattan u razdoblju između 1900. i 1920. godine pretvoren u danas prepoznatljiv krajolik visokih čgrada i tornjeva, mislim da i sada stojitno na pragu urbane preobrazbe tijekom koje naši gradovi

9

postaju inteligentni sudionici u cjelovitom globalnom gospodarskom procesu.

- No, vratimo se svečanosti polaganja zadnjeg kamena. Ovaj se događaj tradicionalno obilježava bacanjem zimzelene grane sa zadnjeg kata. Mnogi me pitaju za podrijetlo ovog običaja, no jednostavno nitko zapravo ne zna otkuda potiče. Profesor antičke povijesti mi je jednom rekao da obred vjerojatno potiče iz vremena Egipćana, kada su završetak zgrade povezivali s ljudskom žrtvom. Crnogorica je vjerojatno nadomjestak za razdoblje u kojem su arhitekti često bili nagrađivani za svoče usluge tako što su zazidani u svoju vlastititu zgradu ili zavitlani s krova. Usuđujem se reći da i danas neki naručioc i osjećaju isti poriv prema svojim arhitektima, ali mislim da s određenom sigurnošću mogu reći da YK nije jedan od njih.

Richardson je pogledao prema gospodinu Yuu i primijetio da se ostarjeli milijarder ljubazno smiješi.

- Barem se nadam da nije. Možda je bolje, dame i gospodo, da bacim granu prije nego što on promijeni mišljenje.

Slušaateljstvo se još jednom pristojno nasmijalo.

- Usput, treba napomenuti da sin gospodina Yua, Jardine, toliko brine za demonstrante ispod nas da je zatražio da se odmaknu od ulaza u zgradu dok svečanost ne bude gotova. Hvala vam.

Gosti su se ponovno nasmijali, a kada je Richardson krenuo prema rubu zgrade s granom zimzelena u ruci, počeli su pljeskati. Mnogi su krenuli za njim da bi gledali kako s visine od sto metara baca granu na trg.

Mitch je najprije pogledao je li Joan među njima, a onda je ponovno uhvatio pogled Davida Arnona i stavio dva prsta u usta, kao da želi povraćati.

David Arnon se nacerio i nagnuo prema njemu.

- Znaš, Mitch - reče - grozno je što ja kao Židov moram ovo reći ali možda ti Egipćani i nisu bili tako loši.

10

Knjiga prva

"Arhitektura je čarolija." Buckminster Fuller

Richardsonovi su se odvezli iz L'Orangerie, jednog od najekskluzivnijih restorana u LA-u, u neprobojnom Bentleyju s vozačem i skrenuli prema zapadu s La Cienaga na Sunset.

- Noćas ćemo ostati u stanu, Declane -, reče Ray Richardson vozaču - a cijelo ću jutro biti u studiju. Neću te trebati do dva sata kada idemo u zrakoplovnu luku.

- Letite li u Gulfstreamu, gospodine? - Declanov je irski izgovor bio debeo poput njegovog vrata. Kao što se lako moglo pogoditi po njegovim blackcat naočalama za noć i automatskom Rugeru P90 na prednjem sjedištu Bentleyja, bio je i Richardsonov tjelohranitelj.

- Ne, idem redovitom linijom. U Berlin.

- Onda je najbolje da krenemo malo ranije nego obično, gospodine. Danas je na autocesti San Diego bio gust promet.

- Hvala, Declane. Recimo, dakle, pola dva. - Da, gospodine.

Već je prošla ponoć, ali su i dalje gorjela svjetla u arhitektonskom studiju. Declan je promijenio diodu svojih blackcat leća od crvenog na zeleno kako bi se prilagodio promjeni svjetla. Nikada se ne zna što se može pojaviti u tami s lijeve strane. Naravno, ako nemate širokokutne blackcat naočale.

- Čini se da još uvijek rade - reče Richardsonova žena Joan.

- Naravno - zarežao je Richardson. - Ostalo je puno toga kada sam otišao. Svaki put kada nekorn Švabi kažem da nešto učini, on pronade stotinu različitih razloga zašto to ne može načiniti.

13

/4

Sam je Richardson zamislio i izgradio trokutnu staklenu strukturu u kojoj se nalazi njegov studio. Stajala je 21 milijun dolara. Smještena između ogromnih plakata i suncem obasjanog holivudskog sjaja, sličila je pramcu skupe i ultra-moderne motorne jahte. Stremila je istočno, prema Hollywoodu, a neprozirne su staklene ploče štatile sjevernu stranu od ulice. Richardsonova zgrada nije bila u suglasju s dosljednim lokalnim pristupom arhitekturi, uvijek pretpostavljajući da se eklekticism koji je bio svojstven većini zgrada u LA-u uopće ne može zvati stilom. Poput većine Richardsonovih zgrada i ova je izgledala kao da joj ovdje nije mjesto. Bila je više europska nego američka. Ili nešto što se upravo spustilo s drugog svijeta.

Kritičari dizajna i arhitekture govorili su kako Richardson pripada racionalističkoj tradiciji, a njegove su zgrade doista obilovale metaforama strojeva. Bilo je i odjeka konstruktivističkih maštanja arhitekata poput Gropiusa, Le Corbusiera i Stirlinga. No njegova su djela istovremeno išla dalje od puke korisnosti. Bila su vjerna visokoj tehnologiji i kapitalizmu.

- Nijemci - promrlja Richardson i prezrivo zatrese glavom.

- Da, dragi - zagugutala je Joan. - No, čim otvorimo berlinski ured možemo ih se riješiti.

Bently je sišao s glavne ceste i odvezao se do stražnje strane zgrade u podzemnu garažu.

Zgrada je imala sedam katova, od kojih šest iznad zemlje. Uredi, kao i studio dvostruke visine, zauzimali su donji dio zgrade, a na nivoima tri do sedam bilo je dvanaest privatnih stanova. Richardsonovi su odsjedli u raskošno namještenom stanu na vrhu kada su do kasna radili, ili su morali rano ustati, a to je bilo često. Richardson je bio usmjeren samo na svoju struku. Inače su živjeli u neobičnoj kući u Rustic Canyonu. Ova je Richardsonova tvorevina sa sedam spavaonica predstavljala izuzetak jer je hvaljena zbog ljepote i elegancije čak i od najokrutnijeg kritičara moderne arhitekture, Toma Wolfa, na stranicama časopisa Vanity Fair. Supružnici su tu čuvali i veliku zbirku suvremenih umjetničkih djela.

- Idemo proviriti i vidjeti što se radi u moje ime - reče Richardson - kako se ne bi potkrala kakva greška.

Poput kraljevskog para popeli su se granitnim stubištem i tek kimanjem glava pozdravili čuvare. Zastali su na rubu golemog,

14

svijetlog studija, kao da su očekivali da će ih netko najaviti. U prostoru recepcije samo je vaza s perunikama rasterećivala jednobojnost modernog Bauhauasa, pa je pojava Richardsonovih bljesnula šarenilom.

Studio Richardsons i suradnika bio je jedan od najmodernijih arhitektonskih studija na svijetu. I jedan od najzaposlenijih. Studio je bio dug devedeset metara, sa sedamnaest radnih stolova od dvanaest metara postavljenih u pravilnim kutovima prema staklenom južnom zidu iza kojega se prostirao panoramski pogled na grad. Čak i ovako kasno su arhitekti, dizajneri, inženjeri, izrađivači modela, računalni stručnjaci i skupine koje su im pružale podršku skladno radili. Mnogi su ovdje već trideset šest sati bez odmora. Suradnici koji su u studio došli tek nedavno nisu obraćali posebnu pozornost dolasku dotjeranog prvaka i njegove žene. No, oni koji su bolje poznavali Raya Richardsons podigli su pogled od ekrana računala i užina shvativši da će sklad uskoro prerasti u temeljni razdor.

Joan Richardson je sve obuhvatila pogledom i kimnula glavom diveći se uslužnosti koja je dočekala njezinog muža. Njezine su smeđe Navaho oči bile pune divljenja, vjerovala je kako mu to u potpunosti pripada. Svoje je muža uvijek stavljala na prvo mjesto.

- Pogledaj samo, dragi - zaniijela se. - Ta stvaralačka energija. Jednostavno oduzima dah. Pola sata iza ponoći i oni još uvijek rade. Toliko se toga događa, kao u košnici.

Joan je skinula šal i stavila ga preko ruke. Imala je žučkastobijelu lanenu suknju krojenu poput saronga, košulju iste boje i kratki kaputić; ova je višeslojna odjeća dobro sakrivala veliku stražnjicu. Joan je bila lijepa žena, imala je lice poput Gauguinovih tahićanskih ljepotica, no bila je krupna.

- Nevjerojatno. Jednostavno nevjerojatno. Kako me ispunja ponosom što sam dio sve te ... sve te energije.

, Ray Richardson je zagundao. Očima je pretraživao crne, bijele i sive površine oštih uglova i tražio Allena Grabela, koji je radio na oba najveća i najvažnija projekta koja su imali. Kako se zgrada Korporacije Yu bližila završnici, Kunstzentrum je bio slijedeća preokupacija glavnog arhitekta tvrtke, već i zbog toga što njegov šef putuje u Njemačku kako bi predstavio detaljne crteže berlinskim gradskim ocima.

15

Kunstzentrum je bio umjetnički centar, berlinski odgovor na pariški Beaubourg, i trebao je oživjeti Alexanderplatz, golem, vjetrom šiban pješački trg koji je nekada bio glavna potrošačka meka glavnog grada Njemačke.

Ta su dva projekta toliko zaokupljala Grabela da je ponekad morao zastati i podsjetiti se na kojem od njih radi. U uredu je provodio najmanje dvanaest sati dnevno, a ponekad čak i šesnaest, pa gotovo uopće nije imao privatnog života. Znao je da nije ružan. Mogao bi imati djevojku ako ikada nađe vremena i nekoga sretne, no kako nikoga nije imao kod kuće sve je više vremena provodio u uredu. Znao je kako Richardson to iskorištava. Znao je da je trebao otići na odmor kada je dovršena glavna projektiranja zgrade za Korporaciju Yu. Sa svojotn je plaćom mogao otići kuda poželi. No jednostavno nije nikada pronašao pravi prozor u svom sve pretrpanijem poslovnom rasporedu. Ponekad se Grabelu činilo da je na rubu živčanog sloma. Svakako je previše pio.

Richardson je pronašao visokog Njujorčanina kovčage kose kako zuri u ekran'svojeg Intergraph terminala kroz naočale koje su bile zamrljane kao i okovratnik njegove košulje. Ponovno je oblikovao krivulje i višestruke linije arhitektonskog tlocrta.

Programska podrška Intergrapha za računalno pomognuto oblikovanje predstavljala je jedno od temeljnih uporišta Richardsonovarađa, ne samo u Los Angelesu, već u cijelom svijetu. Richardson je imao urede u Los Angelesu, Londonu, New Yorku i Torontu, a planirao je nove i u Berlinu, Frankfurtu, Dallasu i Buenos Airesu, pa je bio najveći korisnik Intergrapha nakon NASA-e. Ovaj je sistem revolucionarno promijenio arhitekturu, omogućio je "povlačenje i spuštanje" slika i uređivanje koje omogućuje arhitektu da brzo pomiče, rotira, produžuje i poravnava bilo koji broj dvo- i trodimenzionalnih jedinica.

Richardson je skinuo Armanijev sako, približio stolac Grabelu i sjeo pokraj njega. Šez riječi je preko stola povukao nacrt u boji velikog formata, usporedio ga s dvodimenzionalnom slikom na monitoru i za to vrijeme jeo zadnji komad Grabelove pizze.

Grabel je bio umoran i klonuo. Ponekad ječpromatrao kako računalno oblikovanje pretvara unesene obrasce u arhitektonsko djelo i pitao se ne bi li jednako lako mogao nešto skladati. No, takva su filozofska razmatranja nestala kada god bi se pojavio Ray

16

Richardson, pa mu se užitak i zadovoljstvo koje je nalazio u svom poslu činilo prolazno kao i njegovi vlastiti crteži na računalu.

- Mislim da smo skoro gotovi, Ray - reče umorno. Ali Richardson je već mišem povukao simbol za inteligentni crtež s popisa alata kako bi sam procijenio projekt.

- Misliš? - hladno se nasmiješio Richardson. - Isuse Kriste, zar ne znaš? - Podigao je ruku u zrak kao dijete koje odgovara na učiteljevo pitanje i povikao: - Donesite mi kavu.

Grabel je slegao ramenima i istovremeno uzdahnuo, preumoran za svađu.

- Dakle, što bi to trebalo značiti? To slijeganje ramenima? Hajde, Allene. Koji se kurac ovdje događa? A gdje je do vraga Kris Parkes? Parkes je bio rukovoditelj projekta Kunstzentrum: to nije bilo najviše upravljačko mjesto u timu, no njegovo je zaduženje bilo da vodi redovite radne sastanke i izražava mišljenje projektnog tima. Grabel reče u sebi da projektni tim sada vjerojatno misli isto kao i on: žele biti kod kuće i iz kreveta gledati televiziju. Što Kris Parkes vjerojatno i radi.

- Otišao je kući - reče Grabel.

- Rukovoditelj projekta je otišao kući?

Stigla je Richardsonova kava, donijela ju je Mary Sammis, iz skupine koja je izrađivala modele. Kušao je kavu, namrštio se i vratio joj šalicu.

- Odstajala je - reče.

- Već dugo radi bez odmora - objasni Grabel. - Rekao sam mu neka otiđe kući.

- Donesi mi drugu. Slijedeći put donesi i tanjurić. Kada tražim šalicu kave, ne trebam valjda tražiti i tanjurić.

- Odmah.

Richardson promrmlja odmahujući glavom: - Pa kakvo je ovo mjesto? - Odjednom se nečega sjetio pa poviče: - Mary? Kako napreduje model?

- Još uvijek radimo na njemu, Ray.

Sumorno je odmahnuo glavom. - Nemoj me iznevjeriti, srce. Sutra popodne letim u Njemačku. - Pogledao je na svoj sat marke Breitling. - Točnije, za dvanaest sati. Model mora biti gotov i spreman za putovanje sa svim papirima za carinu. Jasno?

- Bit će gotov, Ray, obećajem.

17

- Ne trebaš mi ništa obećavati. Nije to za mene. Ne radi se tu o meni, Mary. Da sam samo ja u pitanju bilo bi drugačije. Jedino, mislim da je najmanje što možemo učiniti za novi ured, u kojem će biti tridesetoro ljudi koji će slijedeće dvije godine svojih života provesti radeći isključivo na tom projektu, pokazati im model, kako bi vidjeli kako bi to trebalo izgledati. Slažeš li se, Mary?

- Da, gospodine, svakako.

- I nemoj mi govoriti gospodine, Mary. Nije ovo vojska. Richardson je uzео Grabelov telefon i izabrao broj. Mary je iskoristila tih nekoliko sekundi milosti i brzo se izgubila.

- Koga zoveš, Ray? - upita Grabel a mišić rnu se trzne. Nervozni se tik pojavljivao tek kada je bio nasmrt umoran ili mu je trebalo piće. - Nisi čuo što sam ti upravo rekao? Ja sam mu kazao neka ide kući.

- Čuo sam te. - Ray?

- Gdje je moja prokleta kava? - zagalamio je Richardson preko njegovog ramena.

- Pa ne zoveš valjda Parkesa?

Richardson je pogledom samo okrznuo Grabela, čije su se prosijede obrve podigle s tihim prezirom.

- Ti, gade - promrmljao je. Odjednom je toliko snažno mrzio Richardsona da ga je to preplašilo. - Daj Bože da umreš, ti ...

- Kris? Ray je. Jesam li te probudio? Jesam? Baš šteta. Nešto bih te upitao, Kris. Je li ti uopće jasno koliko ova zgrada vrijedi tvrtki? Ne, samo mi odgovori na pitanje. Tako je, gotovo četiri milijuna dolara. Četiri milijuna dolara. Eto, mnogo nas do kasna radi na tom poslu, Kris. Samo ti nisi ovdje, a ti bi trebao biti prokleti rukovoditelj projekta. Ne misliš li da time daješ loš primjer? Ne misliš. - Nakratko je poslušao i onda počeo odmahivati glavom. - Pa, bit ću iskren, nije me briga koliko je vremena prošlo otkako si bio kod kuće. Nije mi stalo ako tvoja djeca misle da si tek netko koga je njihova majka pokupila u samoposluživanju. Tebi je mjesto ovdje, s timom. Hoćeš li dovući ovamo svoju guzicu, ili moram potražiti novog upravitelja? Doći ćeš? Dobro.

Richardson je odložio slušalicu i pogledom potražio svoju ženu. Nagnula se nad stakleni sanduk pokraj stuba i promatrala model

18

središnjeg ureda Korporacije Yu, koji je u naravnoj veličini bio blizu završetka na trgu pokraj ulice Hope. - Ovo će potrajati jedno vrijeme, zlato - dovikne joj. - Vidimo se gore, dobro?

- Dobro, dušo - Joan se nasmiješi i pogledom prijeđe po studiju. - Laku noć svima - reče i izađe.

Tek je nekoliko ljudi uzvratilo osmijeh. Većina ih je bila premorena, čak i za pristojne osmijeh. Uostalom, znali su da je Joan jednako grozna kao i njezin muž. Groznija. On je barem bio nadaren. Nekolicina starijih arhitekata se još uvijek sjeća kako je jednom, u nastupu bijesa, bacila faks kroz debelo prozorsko staklo.

Ray Richardson je ponovno usredotočio pažnju na monitor i kliknuvši mišem promijenio sliku u trodimenzionalnu. Crtež je pokazao golečnu polukružnicu, promjera oko dvije stotine metara, nježno oblikovanu poput diska, nalik Kraljevskom polumjesecu u gradu Bathu. Nadvisivala ju je konstrukcija koja je sličila raširenim krilima ogromne ptice. Neki su kritičari, većinom oni u Europi, natuknuli kako su to krila orla, naravno nacističkog orla. Zbog toga su Richardsonov projekt već opisivali kao "post-nacizam".

Richardson je pomaknuo miša prema naprijed i tako približio trodimenzionalnu sliku. Sada se bolje vidjelo da zgrada nema jedan vrh u obliku polumjeseca već dva koji zatvaraju zaobljen niz stupova koji odvaja trgovine i uredske zgrade od izložbenih prostora. Ovo su ugovorni crteži, koji predstavljaju izraz prihvaćenih podataka prikupljenih od različitih savjetnika koji su uključeni u građenje Kunstzentrums, i trebaju biti uručeni procjenitelju kada Richardson ode u Berlin. Richardson uđe u niz stupova i pomakne se prema stropu pa dvaput kliknuvši mišem poveća detaljni dijagram jednog čeličnog cijevastog potpornja fotokromatskih staklenih ploča.

- Što je ovo? - namršti se. - Gledaj, Allene, nisi učinio što sam htio. Mislim da sam te zamolio da nacrtáš obje mogućnosti.

- Ali složili smo se da je ovo idealno rješenje. - Želim i drugu, za svaki slučaj.

- Za svaki slučaj! Ne razumijem. Ovo ili jest najbolje rješenje ili nije - Grabelu se ponovno vratio tik.
- U slučaju da promijenim mišljenje, eto - Richardson je okrutno ali vjerno ponovio Grabelov nervozni tik. Grabel je skinuo naočale, zario neobrijano lice u drhtave ruke i duboko uzdahnuo, razvlačeći

19

kožu obraza prema ušima. Nakratko je pogledao prema raju, kao da od Svevišnjeg traži pomoć. Kako je nije bilo on ustade, i lagano odmahujući glavom obuče jaknu.

- Bože, kako te ponekad mrzim - reče. - Ne, to nije istina, neprestano te mrzim. Ti si zloćudni tumor debelog crijeva psa lualice, znaš? Netko će jednog dana učiniti svijetu veliku uslugu i ubiti te. Učinio bih to sam, ali se bojim pisama obožavatelja koja bih tada počeo primati. Želiš taj crtež? Onda ga sam napravi, ti sebični gade. Meni je dovde.

- Što si rekao?

- Čuo si me, gade - Grabel se okrenu i krene niz stube. - Kuda ideš, do vraga?

- Kući.

Richardson ustade i oštro kimne glavom.

- Ako sada odeš, nemoj se vraćati. Čuješ li me?

- Dajem otkaz - reče Grabel i nastavi hodati. - Ne bih se vratio ni da umireš od samoće.

Richardson plane: - Ne možeš mi dati otkaz = vrištao je. - Otpušten si. Otpuštam te, ti trzavi izmete. Svi su mi ovi ljudi svjedoci. Čuješ li me, Trzavi? Tvoja je guzica otpuštena.

Ne osvrnuvši se, Grabel je podigao srednji prst i nestao niz stepenice. Netko se nasmijao i Richardson se bijesno osvrnuo, stisnutih pesnica, spreman otpustiti svakoga tko prevrši mjeru.

- Što je tako prokleta smiješno? - zarežao je. - I gdje je moja jebena kava?

Grabel je kipio od bijesa. Prešao je kratku udaljenost do hotela St. James's Club, gdje bi obično, dok je čekao taksi, popio nekoliko pića u secesijski uređenom baru s klavirom. Votka i Cointreau sa sokom od brusnica. To je pio i pred šest mjeseci kada ga je policija uhitila jer je vozio pod utjecajem alkohola. Zbog toga i zbog nekoliko šmrkova kokaina. Uzeo je kokain samo zato da bi mu bilo lakše odvesti se kući. Možda se uopće ne bi niti bio napio da nije tako naporno radio.

Bolje se osjećao zbog toga što je napustio posao nego zbog toga što je izgubio dozvolu. Da ga barem Richardson nije nazvao Trzavi.

20

Znao je da ga ljudi ponekad tako zovu, ali mu to nikad prije nitko nije rekao u lice. Samo se Richardson to usudio.

U baru je radila konobarica, nezaposlena glumica koja se zvala Mary, koja je ponekad bila prema njemu ljubazna. To je za Allena Grabela bilo najbliže društvenom životu.

- Upravo sam dao otkaz - ponosno joj je rekao. - Upravo sam rekao svojem partneru neka se fućka.

- Pa - slegla je ramenima - valjda ste dobro učinili.

- To sam već dugo želio učiniti. Ali, prije nikada nisam imao hrabrosti. Rekao sam mu neka se nosi. Da nisam to učinio, vjerojatno bih mu prosuo mozak.

- Nešto mi govori da ste dobro odabrali - reče ona.

- Ne znam zapravo. Zbilja ne znam. Ali, kako je samo bio bijesan. - Izgleda da ste od toga učinili pravu predstavu. Cijelu dramu.

- I te kako. Kako je bio bijesan na mene.

- Kada bih barem ja mogla napustiti svoj posao - reče ona sjetno. - Ma, dogodit će se to i vama, Mary. Znam da hoće.

Naručio je još jedno piće koje je nestalo prije negoli prvo. Kada nau je Mary rekla kako je stigao njegov taksi, popio je četiri ili pet pića, no bio je toliko veseo zbog svega što se dogodilo da alkohol gotovo uopće nije djelovao. Odmotao je nekoliko novčanica i ostavio djevojci velikodušnu napojnicu. Nije za to bilo potrebe jer je sjedio za šankom, ali mu se smilila. Ne može si svatko priuštiti da napusti posao, rekao je sam sebi.

Mary je odahnula kada je otišao. Nije bio loša osoba. Ali tik ju je plašio. Mrzila je pijance. Čak i kada su miroljubivi.

Grabel je zatražio da ga taksi odveze u Pasadenu. Odmakli su tek nekoliko blokova od središta grada i vozili se jugoistočno po autocesti za Hollywood i baš kada su trebali skrenuti prema sjeveru, prema Pasadeni, odjednom se nečega sjetio.

- Sranje - reče naglas. - Nešto se dogodilo?

- Pa, da. Ostavio sam ključ u uredu. - Hoćete li ići po njega?

- Stanite ovdje, molim vas, dok razmislim što ću učiniti.

Nakon ovakvog dramatičnog izlaska nije se mogao vratiti. Ray Richardson bi pretpostavio da se vratio s repom između nogu tražiti

posao natrag. Uživao bi izvrnuti ga ruglu. Možda bi ga opet nazvao Trzavi. To ne bi mogao podnijeti. Kada se čini velika gesta, problem je u tome da se ponekad zaborave rekviziti.

- No, kuda ćemo onda, prijatelju?

Grabel je pogledao kroz prozor i ugledao poznatu siluetu. Bili su na ulici Hope, približavali su se trgu i zgradi Korporacije Yu. Odjednom je točno znao gdje će provesti noć.

- Ovdje. Ostavite me ovdje - reče.

- Sigurni ste? - reče taksist. - Ovdje je noću prilično opasno.

- Potpuno sam siguran - reče Grabel. Pitao se kako se toga nije već prije sjetio.

Mitchell Bryan je sve češće mislio kako se stanje njegove žene zapravo pogoršava. Za doručkom ga je izvijestila, s bolesnim pogledom u očima, kako je pročitala da postoje plemena u južnoj Africi koja vjeruju da proizvod pobačaja može ugroziti ili ubiti ne samo oca, već i cijelu zemlju, čak i samo nebo, dovoljno je samo da zapuše vruć vjetar, sprži zemlju i otjera kiše. Mitch je lakonski odvratio: - Pa, onda ćemo se izvući - i krenuo ravno prema automobilu iako je bilo tek pola osam.

Činilo mu se kako se Alison nije oporavila nakon što je izgubila dijete. Bila je povučeniya nego prije, čak i neurotična, a djecu je izbjegavala kao što ljudi zaobilaze najopasniji dio LA-a. Ponekad si Mitch nije mogao pomoći pa je kopao po ponoru njihove veze i pitao se bi li ih dijete zbližilo. Gotovo točno dvanaest mjeseci nakon Alisoninog pobačaja Mitch je prestao izmišljati isprike i započeo je novu vezu. Mrzio se zbog toga, znao je kako Alison i dalje treba mnogo pažnje i razumijevanja. No, istovremeno je bio svjestan da je više ne voli dovoljno kako bi joj to mogao pružiti. 4sjećao je da joj najviše treba psihijatar.

A sada je Mitch jedino želio biti u krevetu sa ženom koja se zove Jenny Bao, a na projektu je radila kao savjetnica za feng shui. Obično bi otišao ravno u ured ili u zgradu Korporacije Yu, ali bi ujutro ponekad posjetio Jenny u njezinom domu u zapadnom Los Angelesu, gdje joj je bio i ured. Jutros je Mitch odabrao već poznati put, skrenuo

22

je s autoceste za Santa Monicu na aveniju La Brea, nekoliko blokova južno od bulevara Wilshire i ušao u tiho, lišćem prekriveno susjedstvo s kućama španjolskog i seoskog stila u kojem je živjela Jenny. Zaustavio se ispred lijepe sive kuće na kat s verandom i besprijekorno urednim travnjakom. Susjedna je kuća imala natpis "Prodaje se" na kojem je stajalo kako je to "Kuća koja govori".

Mitch je isključio motor i neko se vrijeme zabavljao slušajući kratak opis imanja na valnoj dužini koju je mogao uhvatiti na radiju preko kompjutoriziranog odašiljača u kući. Iznenadio ga je iznos koji traže, te da si Jenny može priuštiti živjeti u tako skupoj četvrti. Očito se u bavljenju s feng shui krije više novca nego što je pretpostavljao.

Feng shui je drevno kinesko umijeće čaranja zemljišta "vjetrom i vodom", odnosno usklađivanje gradilišta i građevinskih struktura tako da budu u suglasju s fizičkim okolišem. Kinezi vjeruju da im ova metoda vraćanja omogućuje privlačenje povoljnih svemirskih utjecaja i osigurava sreću, zdravlje, blagostanje i dugovječnost. Na istočnoj obali Tihog oceana nikada nije sagrađena zgrada, bez obzira na veličinu, bez pozornog uvažavanja propisa feng shui.

Mitch je imao prilično iskustva u poslovanju sa savjetnicima za feng shui, ne samo sa ovim s kojim je i spavao. Kada je projektirao hotel Island Nirvana u Hong Kongu, Ray Richardson je planirao izvana ostakliti zgradu staklima od kojih se odbija svjetlost, dok mu stručnjak za feng shui naručitelja nije objasnio da je blještavilo izvor sha qui, štetnog zmajevog daha. Jednom je drugom prilikom tvrtka morala promijeniti nagrađeni plan za televizijsku kompaniju Sumida u Tokiju jer je oblik zgrade podsjećao na leptira kratkog života.

Izašao je iz automobila i krenuo puteljkom prema kući. Jenny, koja je još uvijek bila u svilenom kućnoj haljini, došla mu je otvoriti vrata.

- Mitch, kakvo ugodno iznenađenje - rekla je i pustila ga u kuću. - Baš sam te jutros htjela nazvati.

On joj je već svlačio haljinu i gurao je prema spavaćoj sobi. - Mmmm - reče ona. - Što si jutros uzeo u mlijeku, steroide? Jenny Bao je imala pola kineske krvi i podsjećala ga je na veliku mačku. Zelene oči, visoke kosti lica i mali, nježan nos, za koji mu

23

se činilo da je operiran. Savinuta su joj usta, sličnija Odisejevim nego Kupidovim, bila položena između dvije savršene bore od smijanja. Voljela se smijati. Prekrasno se kretala, dugonogim, samosvjesnim mačjim hodom. Nekada nije tako dobro izgledala. Kada ju je Mitch prvi put sreo imala je možda pet kilograma previše. Znao je lčoliko je vremena provodila u obližnjoj gimnastičkoj dvorani da bi postigla ovu savršenu liniju.

Ispod kućne haljine je imala gaćice, haltere i čarape.

- Je li ti zmaj rekao da ću doći - naceri se pokazujući na stari kompas za feng shui koji je stajao na zidu iznad kreveta. Bila je to okrugla ploča s trideset ili četrdeset koncentričnih krugova kineskih znakova, a Mitch je znao da se zove luopan i da ga Jenny koristi za određivanje dobrih i loših značajki zmaja u zgradi.

- Naravno - rekla je i legla na krevet. - Zmaj mi sve govori. Drhtavim je prstima uhvatio vrh gaćica i povukao ih preko dvije zlatne kupole njezine stražnjice te preko čipkastih dijelova čarapa na bedrima dok je ona poslušno podigla koljena prema prsima. Ispružila je noge i tajanstveni splet crne čipke i svile mu je ostao u rukama. '

Brzo je odbacio svoju odjeću i legao na nju. Svrnuo je misli sa svakodnevnih poslova i počeo voditi ljubav.

Poslije su ležali ispod plahti i gledali televiziju. Nakon nekog je vremena Mitch pogledao na svoj zlatni ronilački Rolex.

- Moram ići - reče.

Jenny Bao se namršti i poljubi ga.

- Zbog čega si me htjela nazvati? - upita.

- Ah, da - reče i ispriča mu o čemu je htjela s njim razgovarati.

O

Čim je Mitch došao u studio i sjeo za stol, prema njemu je krenuo Tony Levine, a Mitch je zatomio uzdah. Levine je bio preveliki laktaš za Mitchov ukus. Izgledao je gladno, a njegovu su sličnost s vukom pojačavali rijetki zubi, koje je pokazivao kroz dežuran smiješak, i spojene obrve. A tek njegov smijeh. Kada se Levine smijao čulo se u cijeloj zgradi. Kao da pokušava na sebe svratiti pozornost, a Mitch se zbog toga osjećao nelagodno. No, danas se na Levineovom licu nije mogao nazrijeti smiješak.

24

3

- Allen Grabel je dao otkaz - reče Levine. - Što? Šališ se!

- Sinoć. , - Sranje.

- Do kasna je radio na Kunstzentrumu, a onda se pojavio Richardson i počeo dobacivati svoje mornarske dosjetke.

- Pa to baš i nije novost.

- No, ponašao se kao pravi tiranin. Kao da će sve spaliti. Kao da je jebeni Frank Lloyd Wright, znaš?

Levine se glupo nasmijao i poravnao tamnu kosu vezanu u rep. Rep je bio razlog više zbog kojega ga Mitch nije volio, ne samo zbog toga što je Levine uporno zvao Mitchovu frizuru pundža.

- Da, pa imaju ego iste veličine. Misli da je genij. Što znači da ima neograničenu gnjavatorsku sposobnost.

- I što ćemo sada, Mitch? Da pronademo novog arhitekta? Pa, posao je skoro gotov, zar ne?

Levine je bio upravitelj projekta Yu.

- Moram nazvati Allena - reče Mitch. - Ima nekoliko problema zbog kojih ga trebam, a želio bih, ako je to ikako moguće, zadržati Richardsona podalje od svega što treba biti dovršeno.

- Prekasno - reče Levine. - Već je pregledao Grabelov dnevnik. Doći će jutros na sastanak projekta.

- Sranje. Mislio sam da ide u Njemačku. -,Kasnije. Kakvi su to problemi?

- Samo nam je to trebalo. Znaš, Allen bi sve jednostavno riješio. Ali Richardson će sigurno iz svega napraviti problem.

- Iz čega? Hoćeš li mi, molim te, reći u čemu je problem? - Feng shui.

- To? Isuse, Mitch, pa ja sam mislio da smo riješili to sranje.

- Jesmo, ali samo s tlocrtima. Jenny Bao je bila u zgradi i zabrinuta je zbog niza stvari. Najviše je brine drvo. Način kako je posađeno. - To nam prokletu drvo zadaje glavobolje od samog početka.

- Tu si doista u pravu, Tony. Zabrinuta je i zbog četvrtog kata. - Koji tamo vrag ne valja?

- Čini se da donosi nesreću.

- Što - Levine se ponovno nasmijao. - Zašto četvrti, a ne trinaesti kat?

25

- Jer Kinezima nije nesretan broj trinaest, već četiri. Riječ za četiri je i riječ za smrt, kako ona kaže.

- Rođen sam 4. kolovoza - reče Levine. - Baš peh, zar ne? - Glasno je zahihotao. - Te kung fu gluposti su zaista prevršile mjeru. - Levine se još glasnije nasmijao.

Mitch je slegao ramenima: - Mislim da stranci trebamo pružiti što želi, Tony. Stranka želi prostornu akupunkturu i dobije je. Na taj način možemo brže uručiti račun.

- Čini mi se da se naš naručilj slizao s komunistima. Nisu li oni ateisti koji preziru sve praznovjerne gluposti o duhovima i zloj sreći? - Sada si me podsjetio - reče Mitch. - Još nešto moramo danas

raspraviti. Sjećaš li se onih demonstancija? Onih koji su se pojavili na svečanosti polaganja zadnjeg kamena? Eto, vratili su se.

Četiri su tima radila na projektu Korporacije Yu: arhitekti, građevinari, strojarstvo i inženjeri za sustav upravljanja zgradom (SUZ), a Mitch se brinuo da svi izgrade istu zgradu. Često se arhitektonska tvrtka brinula samo za projekt zgrade, pa bi koristila vanjske stručnjake kao savjetnike. No Richardsonova je tvrtka bila ogromna, zapošljavao je oko četiri stotine ljudi, pa je imao svoje inženjere strojarstva i SUZ-a. Mitch je i sam bio arhitekt s bogatim iskustvom, a kao tehnički koordinator morao je prevesti veličanstvene arhitektonske ideje u praktične upute i pobrinuti se da u slučaju bilo kakvih promjena svi budu svjesni njihovog utjecaja.

Mitch je pronašao telefonski broj Allena Grabela u datoteci na svom računalu, no kada ga je nazvao, javila se automatska sekretarica.

- Allen? Mitch je, sada je deset sati. Upravo sam saznao što se sinoć dogodilo i eto, htio sam čuti jesi li to stvarno mislio. A, ako si doista mislio ozbiljno, želio sam vidjeti mogu li te nagovoriti da se predomisliš. Ne možemo si priuštiti da nas napusti netko tko je nadaren poput tebe. Znam da je Richardson ponekad gad. No on je ipak talentiran, a ponekad takvi ljudi znaju biti teški. I tako, ovaj, molim te nazovi kada primiš poruku.

Mitch je pogledao na sat. Imao je jedva dovoljno vremena da pregleda što računalo ima o feng shui u nadi da će možda pronaći

26

rješenje za problem koji mu je Jenny Bao predočila. Ugledao je Kay Killen kako ulazi u galeriju studija i mahnuo joj. Kay je bila voditelj nacrta i mnogo je vremena provodila za računalom koristeći Intergraph sustav za projektiranje, pa je poznavala baze podataka cijelog posla i Mitchu je bila nezamjenjiva zbog niza razloga.

- Kay - reče - možeš li mi na trenutak pomoći?

®

- No, u čemu je sada problem? - progundao je Richardson na sastanku projekta, kada je Mitch spomenuo zbog čega je zabrinuta Jenny Bao. - Znate, ponekad mi se čini da te kung fu budale izmišljaju takve stvari samo kako bi opravdali svoje honorare.

- Pa, to mi zvuči poznato - promrmljao je Marty Birnbaum, partner iz uprave, i sitničavo pažljivo popravio leptir kravatu.

Mitchov je otac, novinar u lokalnim novinama malog gradića, cijeli život nosio leptir kravatu, pa su Mitchu leptir kravate bile jeftina oprema svih prevaranata i lažaca. To je bio još jedan razlog zbog kojeg mu se nije sviđao predebeo i, kako mu se činilo, naduti Birnbaum.

Svi su sjedili oko Richardsonovog demokratski okruglog bijelog drvenog stola: Mitchell Bryan, Ray Richardson, Joan Richardson, Tony Levine, Marty Birnbaum, Willis Ellery, inženjer strojarstva, Aidan Kenny, inženjer SUZ-a, David Arnon iz Elmo Sergio Ltd., građevinske tvrtke, Helen Hussey, poslovođa gradilišta i Kay Killen. Mitch je sjedio pokraj Kay, koja je prema njemu okrenula svoje duge noge.

- Radi se o stablu - objasni Mitch - ili, bolje rečeno o mjestu gdje je posađeno.

Svi su zajekali.

- Isuse Bože, Mitch - reče David Arnon - ovo je možda najpametnija zgrada na kojoj sam ikada radio, ali imamo najglupljeg naručitelja. Zaposlio je vodećeg svjetskog arhitekta i onda pronašao tu prokletu kinesku vračaru koja pomno pregledava sve što on radi.

Mitch se nije bunio. Znao je da Ray Richardson već sumnja da on i Jenny nešto mute, pa nije htio na sebe privući pozornost bra

neći je.

27

- Ima li ta kučka uopće pojma kako je teško bilo staviti to stablo kroz krov zgrade? Nije to nešto što se jednostavno podigne i preseli na neko drugo mjesto.

- Smiri se, Davide - reče Mitch. - Moramo surađivati s tom glupom kučkom, kako je ti zoveš. Arnon se udario po bedru i ustao. Mitch je znao da je htio polučiti efekt. Arnon je, naime, sve nadvisivao sa svojih stotinu devedeset pet centimetara, a bio je vjerojatno i najzgodniji muškarac u sobi. Bio je visok i žilav, uskih, nevjerojatno vodoravnih ramena koja kao da su bila privezana na njegovo tijelo, mrčavo poput motke, imao je kockastu glavu i kratko podrezanu žutosmeđu bradu. Izgledao je kao bivši košarkaš, a to je i bio. Arnon je igrao na mjestu braniča za Sveučilište Duke i bio

je izabran za najboljeg igrača godine među seniorima na Atlantskoj obali, sve dok nije morao zauvijek napustiti košarku zbog ozljede koljena.

- Neka se smirim? - reče Arnon. - Nećeš mi ti ... Čija je usrana ideja bila naljepiti to glupo stablo takve veličine na to mjesto.

- Pa, bila je to moja usrana ideja - reče Joan Richardson.

Arnon se okrenuo prema Joan i slegao ramenima u znak isprike, a onda je ponovno sjeo.

Mitch se nasmijao u sebi, napola uživajući u posljedicama koje je prouzročila njegova izjava. Potpuno je shvaćao zabrinutost Davida Arnona. Ne događa se svaki dan da naručitelj traži sadenje stotinu metara visokog stabla dvosupnice iz brazilske prašume u sredinu atrija nove zgrade. Arnon je morao pronaći najveću dizalicu u Kaliforniji kako bi spustio ogromno zimzeleno stablo, rekordne veličine i za Južnu Ameriku, kroz krov zgrade. Taj je pothvat zaustavio sav promet na autocesti za Hollywood i zatvorio ulicu Hope tijekom cijelog vikenda.

- Opusti se, molim te - reče Mitch. - Ona priča o načinu kako je posađeno, ne o mjestu.

- A tu ima neke razlike? - uzvratilo Arnon.

- Jenny Bao ...

- B ao, j ao, j ao - zareži Arnon. - Prokleta kučka.

... mi je rekla da je loš feng shui kada se veliko stablo posadi na otoku u ribnjaku, jer stablo u pravokutnom ribnjaku postaje kineski

28

znak koji znači zatočenje i brige. - Podijelio je nekoliko fotokopija crteža kineskog znaka kun koji je načinila Jenny.

Richardson je prezirno pogledao znak.

- Znae - rekao je - slučajno se sjećam kako mi je rekla da je dobro napraviti pravokutan ribnjak jer slični nekom drugom znaku koji predstavlja usta i simbolizira, što je ono bilo, ah da, ljude i blagostanje. Kay, molim te potraži to izvješće na računalu. Možda zauvijek možemo zajebrati tu kučku.

Mitch je odmahnuo glavom.

- Ti govoriš o znaku kou. No, sa znakom mu za stablo u sredini, kou znak postaje kun. Shvaćaš? Jenny je prilično nepopustljiva, Ray. Neće potpisati potvrdu feng shui ako to ne promijenimo.

č - Promijenimo? Kako? - reče Levine.

- Pa, imam neke ideje - reče Mitch. - Mogli bismo napraviti još jedan ribnjak, okrugao, unutar pravokutnog. Na taj bi način kružnica predstavljala nebo, a pravokutnik zemlju.

- Ne mogu vjerovati da o ovome razgovaramo - reče Richardson. - Najpametnija zgrada u LA-u, a mi pričamo o čaranju. Još malo pa ćemo žrtvovati pijetla i proliti njegovu krv pred ulazna vrata.

Uzdahnuo je i prošao rukom kroz kratko ošišanu prosjedu _kosu. - Žao mi je, Mitch. K vragu, tvoja mi se ideja čini dobra.

- Zapravo sam joj to već i predložio i izgleda da joj se dopalo.

- Super, prijatelju - reče Richardson. - Skiciraj to, molim te. Jeste li svi čuli? Ovdje trebamo ljude poput Mitcha. On rješava stvari. Slijedeće.

- Nismo još gotovi s ovim - prekinu ga Mitch. - Jenny Bao je zabrinuta i zbog četvrtog kata. Četiri je kineska riječ za smrt. Ili nešto tome slično.

- Možda je u pravu - reče Richardson. - Jer četiri je broj metaka koje ću ispaliti u glavu te proklete kučke. Onda ću joj otkinuti sve udove i ugurati ih u njezinu deset centimetara dugu ...

- Jebeš sve - krikne Aidan Kenny. Levine se glasno nasmijao.

29

- Ne možete li jednostavno ostaviti prazninu umjesto četvrtog kata? - nasmiješi se Helen Hussey. - Jednostavno ga potpuno odstraniti. Neka peti kat lebdi iznad trećeg.

- Imaš li kakvo rješenje, Mitch? - upita Joan. - Ovaj put ne.

- A kako bi bilo da napravimo slijedeće - reče Aidan Kenny. - Na četvrtom je katu računalni odjel. Tu je glavna računalna soba, središte za elektroničku poštu, soba za obradu slikovnih dokumenata, soba s magnetskim vrpčama, multimedijaska knjižnica sa sigurnosnim spremištem i kontrolni toranj kao i različiti servisni hodnici. Zašto ga jednostavno ne bismo nazvali centar podataka? Onda imamo ovako: Drugi kat, Treći kat, Centar podataka, Peti kat, Žensko donje rublje, Namještaj ...

- To nije loša ideja, Aid - reče Richardson. - Što misliš, Mitch? Bi li se madame Gnjavatorica složila s tim?

- Mislim da bi.

- Willis? Kreveljiš se. S nečim se ne slažeš?

Willis Ellery je bio glavni strojarski inženjer projekta, pa je morao isplanirati složeni sustav cijevi, kablova, okna za dizala i kanala u zgradi Korporacije Yu. Bio je zdepast, svijetloplave kose i brkova koji su posmeđili iznad gornje usnice od brojnih cigareta koje je pušio dok nije bio u uredu. Pročistio je grlo i kimnuo glavom, kao da se pokušava ugurati u razgovor. Unatoč njegovoj očitoj fizičkoj snazi bio je najblaže čudi.

- Pa, da, mislim da se ne slažem. Što ćemo napraviti s dizalima? - reče. - Ploče u svim dizalima imaju otisnut broj četiri. Richardson je nestrpljivo slegao ramenima.

- Otiđi Otisu, Willis i reci im neka naprave nove ploče. Ne bi trebalo biti preteško napraviti ploču na kojoj će stajati slovo P umjesto broja četiri. - Pokazao je prema Kay Killen koja je na prijenosnom računala vodila zapisnik sastanka. - Sve ovo zapiši za našeg naručitelja, Kay. On će snositi troškove ovih vračarskih promjena, a ne mi.

- Hm ... pa ... trebat će malo vremena da se to organizira - reče Ellery.

Richardson je pogledao Aidana Kennyja jedva trenuvši okom.

30

- Aid? Ti ćeš provoditi najviše vremena na četvrtom katu Korporacije Yu. Što misliš? Hoćeš li riskirati? Misliš li da ti je sreća naklonjena, čovječe?

- Irac sam, a ne Kinez - nasmijao se Kenny. - Broj četiri me nikada nije uzrujavao. Moj je otac govorio da vlasnik djeteline s četiri lista ima sreću u kockanju te da mu nikakve vradžbine ne mogu nauditi.

- Ipak - reče Mitch - možda je bolje ne spominjati to Cheechu i Chongu.

- Tko su sad ti? - upita Richardson.

- Bob Beech and Hideki Yojo - razjasni Kenny. - Iz Korporacije Yu. Oni postavljaju superračunalo i pomažu mi pri postavljanju sustava za upravljanje zgradom. Oni su zapravo moji čuvari. Ovdje su kako bi pazili da ne uništim njihovu strojnu opremu.

- Ne čini li vam se da činjenica što su ovdje znači kako je zgrada dovršena i već je polagano zauzimaju? - našali se David Arnon znajući da bi prema važećim odredbama ugovora to omogućilo njegovoj tvrtki, Elmo Sergo, da napusti gradilište.

Mitch se nasmiješi, znao je kako Arnon živo želi što prije završiti posao, odnosno što prije se maknuti od Raya Richardsona.

- Sada sam se sjetio, Mitch - reče Richardson. - Jesi li već u moj dnevnik upisao datum stvarne provjere zgrade?

To je bila provjera dovršenja zgrade kada arhitekt potvrđuje kako je zgrada dovršena i može se koristiti.

- Ne još, Ray, nisam. Još uvijek provjeravamo sve službe i opremu kako bismo mogli dobiti privremenu dozvolu za useljenje.

- Nemoj s tim predugo oklijevati. Znaš kako se moj dnevnik brzo puni obvezama.

- Hej, zaboravio sam vam reći - reče Kenny - ali kada već govorimo o datumima i rasporedima, danas je dan velikog spajanja. Naše se računalo povezuje s računalima svih naših projekata u Americi.

- Dobro je da nas je Aidan na to podsjetio - reče Ray Richardson. - Dan velikog spajanja nam je važan. Uskoro će većina provjera naših gradilišta biti vodena preko televizije zatvorenog kruga i putem modema. Tako vi, fakini, nećete trebati prljati svoje skupe cipele.

31

- To ćemo možda imati već na sljedećem sastanku projekta reče Kenny. - Gotovo cijeli sustav upravljanja zgradom već radi.

- Čestitam, Aid.

- A što ćemo s osiguranjem? - upita Tony Levine. - Mitch je rekao kako su se oni demonstranti opet vratili.

- Kako to? - začudi se Richardson - Pa nije ih bilo već šest mjeseci. - Ovog puta ih je za polovinu manje. Tek šačica - reče Mitch uglavnom studenti. Pretpostavljam zato, jer je na sveučilištu upravo završio semestar.

- Ako to postane problem, Mitch, nazovi Morgana Phillipisa u Gradskoj vijećnici. Neka nešto učini. Dužan mi je uslugu.

Mitch je slegao ramenima: - Ne vjerujem da bi to mogao postati veći problem. Imamo službu osiguranja koja se time mora baviti. A da i ne spominjem računalo.

- Kako ti kažeš. Dobro - reče Richardson - to je sve.

Sastanak je bio završen.

- Čuj, Mitch - reče Kenny - ideš li u središte grada? - Odmah.

- Odvezi me do Rešetke, molim te. Automobil mi je na popravku. Arhitektonski kritičar časopisa LA Times, Sam Hall Kaplan je

prvi nazvao zgradu Korporacije Yu "Rešetka", zbog sličnosti njezinog kostura s paralelnim gredama i potpornjima terena za američki nogomet. Mitch je znao da Richardson ne voli taj nadimak.

- Aidan Kenny - odsiječe Richardson - ne želim čuti kako zgradu Korporacije Yu bilo tko zove Rešetka. To je zgrada Yu, ili čak i Broj jedan na trgu ulice Hope, i to je sve. Nitko od vas ne smije na taj način ocrniti Richardsonovu zgradu. Jasno?

Svjestan kako ga sada ne sluša samo Aidan Kenny, Ray Richardson je podigao glas: - To vrijedi za sve vas. Nitko ne smije zvati zgradu Yu Rešetka. Ova je tvrtka osvojila devedeset osam nagrada za izuzetna arhitektonska ostvarenja i mi smo ponosni na svoje zgrade. Točno je da temeljim svoj arhitektonski stil na tehnologiji, ne vidim kako bih to mogao izbjeći. No nemojte niti sumnjati, vjerujem i kako su zgrade istovremeno lijepe. Ljepota i tehnologija nisu nesukladne kako se to obično vjeruje. A ako netko misli drugačije, ne treba ovdje raditi. Nemojte me pogrešno shvatiti.

32

Otpustit ću svakoga tko upotrijebi riječ Rešetka. Isto se odnosi i na nadimke koje koristite za Kunstzentrum u Berlinu, zgradu Yoyogi Park u Tokiju, muzej Bunshaft u Houstonu i zgradu Thatcher u Londonu, ili za bilo koju drugu prokletu zgradu s kojom smo na bilo koji način povezani. Nadam se da sam bio potpuno jasan.

Aidan Kenny je i dalje raspravljao o ovom javnom ukoru dok je Mitch vozio bulevarom za Santa Monicu. Mitchu je bilo drago što Kenny to nije uzeo k srcu, štoviše, čini se da ga je iskustvo zabavljalo.

- Zgrada Yoyogi Park - govorio je - pa, kako nju zovu? Oprosti, molim te, kako nju ocrnjuju? Strašna je to riječ: ocrniti. Moram je provjeriti u rječniku.

- Znam o njoj članak u časopisu Architectural Digest - objasni Mitch. - Novine Japan Times su naručile Gallupovu analizu o tome što ljudi u Tokiju misle o njoj. Izgleda da je zovu Skakaonica.

- Skakaonica - smijuljio se Kenny. - Sviđa mi se to. Poput skijaške skakaonice, zar ne? To mu se sigurno dopalo. A Bunshaft?

- To je i meni novo. Možda je vidio nešto što ja još nisam.

- Ma, koji je vrag tom pasjem skotu? Možda Joan. Možda si ga priveže i zagura mu ga u stražnjicu. Dovoljno je muževna, ja je zato i zovem Željezna dama. Trebala bi igrati braniča u Steelersima.

- Richardson nije najgori arhitekt u LA-u, to mu se mora priznati. Zbilja nije. Tvrtka Morphosis ima pravo zauzeti to mjesto, a Frank Gehry je odmah drugi. Ray se ponaša kao paranoidni shizofreničar, ali njegove zgrade ne izgledaju tako. Ne čini li ti se da neki od tih tipova misle da se na neki način otkupljuju tako što grade tako ružne zgrade?

- Ma, hajde, Mitch - naceri se Kenny - pa znaš kako riječ ružan ne znači ništa u arhitekturi. Postoji avangarda, izražena avangarda i zatvoreni pristup. Ako danas želiš da ti zgrada izgleda moderno, onda je napraviš tako da sličí državnom zatvoru.

- Lijepo je to čuti od čovjeka koji vozi Cadillac protector.

33

- Znaš li koliko je takvih automobila prodano prošle godine u LA-u? Osamdeset tisuća. Zapamti, za dvije godine ćemo ih svi voziti. Uključujući i tebe. Joan Richardson ga vozi.

- A zašto ga ne vozi Ray? Sigurno više ljudi priželjkuje njegovu smrt.

- Misliš da njegov bentley nije oklopljen? - Kenny je odmahnuo glavom. - U LA-u se takav automobil ne prodaje ako nije oklopljen. No meni se Protector više sviđa. Ima dodatnu mašinu, ako se osnovna pokvari. To nema čak niti bentley.

- Pa zašto ga onda ne voziš? Tek si ga nedavno dobio. - Kvar nije ozbiljan. Samo njegovo računalo.

- U čemu je problem?'

- Ne znam. Moj osmogodišnji sin neprestano po njemu prčka. Misli da računalo upravlja oružjem kojim može uništiti ostala voćtla. - Kada bi barem bilo tako jednostavno - reče Mitch i snažno zakoči kako bi izbjegao sudar s ćudljivim smeđim fordov. Zaškrgutao je zubima, pogledao u retrovizor i počeo preticati.

- Nemoj gledati prema njemu, Mitch - prestrašeno reče Kenny za svaki slučaj, znaš ... Imaš li ovdje oružje? - Otvorio je pretinac za rukavice.

- Kada bi Protector imao oružje odmah bih ga kupio. - Da, ne bi li to bilo dobro?

Mitch se ubacio ispred smeđeg forda i pogledao svojeg putnika: - Smiri se, molim te. Nema nikakvog oružja. Ne držim ga uopće. - Nemaš oružja? Pa što si ti, nekakav pacifist?

Aidan Kenny je bio krupan, papučarski tip s naočalama žičanih okvira i velikim razvučenim ustima u koja je mogao staviti cijeli hamburger. Mitcha je nešto u njemu podsjećalo na renesansnog kraljevića:

male, preblizu postavljene oči, dugačak i debeo nos koji mu je davao senzualni izgled čovjeka sklonog užicima. Njegova brada nije imala habsburške omjere ali je prkosno stršala, prekrivena svjetlom, skoro dječaćkom bradom, kao da ju je pustio kako bi izgledao zrelije. Koža mu je bila mekana i bijela poput toaletnog papira, što i nije bilo čudno za nekoga tko je najveći dio vremena provodio za svojim računalom.

Skrenuli su južno na autocestu za Hollywood.

34

- Zato mu i popuštam i dajem mu neke igre na računalu - reče Kenny. - Znaš, one interaktivne stvari na CD-ROM-u.

- Kome?

- Mom sinu. Onda će se možda prestati igrati s računalom u automobilu.

- On je vjerojatno jedino dijete u LA-u koje još nema te igre.

- Da, to je zato jer znam kako o njima može postati ovisan. Ja sam još uvijek član Društva za liječenje od ovisnosti o računalnim igrama.

Mitch je krišom pogledao svojeg kolegu. Lako je bilo zamisliti ga kako igra neku maštovitu igru sve do sitnih jutarnjih sati. Aidan Kenny nikako nije bio glup. Prije nego što je osnovao tvrtku za sustave upravljanja zgradama koju je na kraju Richardson kupio za nekoliko milijuna dolara, Aidan Kenny je radio u timu za umjetnu inteligenciju na Stanfordu. Još se nešto moralo priznati Rayu Richardsonu, surađivao je samo s najboljima. Čak i kada nije znao kako ih zadržati.

- Zapravo, Mitch, baš danas će doći k meni. Idemo u trgovinu i odabrat će si nekoliko igara.

- Tko, Michael?

- Rođendan mu je. Margaret će ga dovesti do Rešetke. Joj ! Zgrade Yu. Isuse, nadam se da u automobilu nisu uređaji za prisluškivanje. Misliš li da će nekome smetati što će danas popodne Michael biti tamo? Večeras idemo na košarkašku utakmicu Clippersa, a ne da mi se prije ići kući.

Mitch je mislio o Allenu Grabelu. Grabelova je torba za spise bila ispod njegovog stola kada su otišli iz ureda. Automatska je sekretarica i dalje bila uključena kada ga je Mitch ponovno nazvao. Ispričao je to Kennyju.

- Možda mu se nešto dogodilo? - upita. - Kao na primjer?

- Ne znam. Ti si maštovit i voziš Cadillac protector. Znaš, bilo je prilično kasno kada je sinoć napustio ured.

- Vjerojatno je otišao nekuda i nalio se - reče Kenny. - Allen voli popiti. Sklon je popiti čašicu više.

- Da, možda si u pravu.

35

Sišli su s autoceste kod ulice Temple i približavali se poznatim obrisima središta grada, na kojima se izdizao I. M. Peijev pravokutni toranj knjižnice sa sedamdeset tri kata. Mitch primijeti da su najviše zgrade u LA-u (najčešće banke i trgovačka središta) sličile običnim, kockastim konstrukcijama koje je on gradio kada se kao osmogodišnjak igrao lego kockicama. Preplavio ga je ponos kada je skrenuo prema ulici Hope i ugledao zgradu Yu, nagnuo se prema naprijed i pogledao dobro znani zid smješten iza karakteristične rešetke velikih poprečnih greda i poput slonovače bijelih stupova. Nije toliko sličila okviru koliko stotinu metara visokim ljestvama na koje je obješeno dvadeset pet katova.

Iako je Richardsons nadimak smetao, Mitch nije vidio što je u njemu toliko uvredljivo. Štoviše, čak je i očekivao da bi moglo doći vrijeme kada će, slično vlasnicima poznate Plosnate zgrade u New Yorku, Korporacija Yu popustiti pred upornom javnošću i službeno prihvatiti nadičmak. Mogu je zvati kako god žele, mislio je, u usporedbi sa sumornim Miesianovim staklenim kutijama, Rešetka je, po Mitchovom mišljenju, najveličanstvenije novo arhitektonsko djelo u Americi. Ništa nije ni slično blistavom srebrno bijelom stroju - Richardsonovoj Rešetci. Očit nedostatak boje postao je najkonkretnija od svih boja, a Mitchu se činilo da zgrada posjeduje bijelo svjetlo otkrivene istine.

Mitch je usporio kako bi skrenuo u prilaz koji je vodio uz napola dovršen trg do podzemnog parkirališta. U tom je trenutku osjetio kako je nešto udarilo u bočna vrata automobila.

- Isuse! - usklikne Kenny i utone u sjedište. - Ma, koji je to vrug bio?

- Netko od one kineske djece je nešto bacio.

Mitch se nije zaustavio. Kao i svi u LA-u zaustavljao se samo na semaforima i pred policijom. Pričekao je dok nisu bili u sigurnosti, iza zatvorenih vrata garaže od valovitog aluminij a, i tek onda pogleda je li automobil oštećen.

Nije bilo nikakve udubine. Čak niti ogrebotine. Samo mrlja, veličine dlana, od trulog voća. Mitch je u pretincu za rukavice pronašao maramicu, obrisao mrlju i pomirisao je.

- Smrdi kao trula naranča - reče. - Moglo je biti i gore. Mogli su baciti kamen ili nešto slično.

36

- Slijedeći put može biti gore. Kao što sam ti rekao Mitch, kupi Cadillac protector - reče Kenny sliježući ramenima. Naveo je citat iz ozloglašene reklame u kojoj bijelac mlitavog izgleda vozi automobil kroz opasnu crnačku četvrt: - Automobil vam vraća slobodu u gradu.

- Što je toj djeci? Nikada prije nisu ništa bacili. Ne bi li vani trebao biti policajac koji se brine da se takvo što ne dogodi? Ičenny je odmahnuo glavom: - Tko zna? Možda je to učinio sam policajac. Isuse, danas se više treba bojati policije nego zločestih momaka. Jesi li vidio onog slijepca na televiziji? Onog kojega su ubili jer je zamahnuo štapom prema pozorniku?

- Mislim da bismo to trebali spomenuti Samu - reče Mitch. Vidjet ćemo što on kaže.

Krenuli se prema dizalima, a vrata kabine su već bila otvorena i dizalo je čekalo kako bi ih odvezlo do viših katova. Dizalo je automatski poslano u podzemnu garažu u trenutku kada su se muškarci glasovima identificirali na ulazu.

- Koji kat, molim?

Kenny se naslonio prema mikrofonu u zidu: - Gdje je sada Sam Gleig, Abrahame?

- Abraham? - Mitch je upitno podigao obrve, a Kenny mu je „ odgovorio:

- Zar ti nisam rekao? Odlučili smo dati ime umjetnom životu. - Sam Gleig je na nivou atrija - odgovori računalo.

' - Odvezi nas tamo Abrahame, molim te - nacerio se Mitchu. Uostalom, ovo je puno bolje od imena koje su Cheech i Chong nadjeli konfiguraciji Yu-5. Matematički analizator numerator integrator i kompjutor. M-A-N-I-A-C. Kužiš?

Vrata su se zatvorila.

- Abraham. To je valjda dobro - reče Mitch. - Znaš, svaki put kada čujem ovaj glas upitam se nisam li ga već negdje čuo.

- To je Alec Guinness - odvrati Kenny. - Znaš, onaj stari Englez koji je igrao u Ratovima zvijezda. Bio je cijeli vikend u studiju pa smo digitalizirali njegov glas. Naravno, Abraham može napraviti uzorak gotovo bilo kojeg zvuka koji zaželi, ali za trajan govor trebamo glumca kako bismo mogli stvoriti odgovarajući lingvistički temelj. Uz Guinnessa smo ispitali i desetak drugih glumačkih

37

glasova, uključujući Glenn Close, Jamesa Earla Jonesa, Marlona Branda, Meryl Streep i Clintu Eastwooda.

- Clint Eastwood? - iznenadio se Mitch. - U liftu?

- Da, ali Guinness je bio najbolji. Ljudi misle da zvuči umirujuće. Vjerojatno zbog engleskog izgovora. No, naravno nismo se ograničili samo na engleski. U LA-u se govori osamdeset šest jezika i Abraham je programiran da ih sve razumije i na njih reagira.

Vrata dizala su se otvorila na atrij i dašak ugodnog, sintetički proizvedenog mirisa cedrovine. Mitch i Kenny su prešli preko bijelog mramornog poda koji je još uvijek bio prekriven zaštitnim slojem, prema upravljačkoj ploči holograma kraj koje je stajao čuvar. Kada je ugledao muškarce, odvojio je pogled od golemog drveta koje je dominiralo atrijem i krenuo im u susret.

- Dobro jutro, gospodo - reče. - Kako ste?

- Jutra, Sam - reče Mitch. - Sam, jedan je demonstrant upravo bacio nešto na moj automobil. To je samo trula voćka, ali sam ti to svakako htio spomenuti.

Njih trojica su krenuli prema ulaznim vratima i zagledali se kroz ojačano pleksi-staklo prema maloj skupini demonstranata iza policijske ograde na dnu stuba koje su vodile na trg. Policajac koji ih je čuvar sjedio je na motoru i čitao novine.

- Možda bi mogao porazgovarati s policajcem koji bi ih trebao čuvati - doda Mitch. - Ne bih želio od muhe raditi slona, ali ovo ne smije prerasti u naviku, dobro?

- Ne, gospodine, razumijem - reče Gleig. - Svakako ću mu to napomenuti.

- Jesu li ranije uzrokovali kakvih smetnji? - upita Kenny.

- Smetnji, gospodine? Ne, gospodine - Sam Gleig se nasmiješio. Podigao je poput hljeba veliku šaku s 9-milimetarskog automatskog pištolja koji mu je bio pričvršćen o boku i zglobovima pokušao po obojenom staklu. - Uostalom, što bi i mogli učiniti? Ovo je debelo 200 milimetara. Podnosi sve od sačmarice kalibra 12 do NATOvog topa od 7,62 milimetra. Ne ostaje niti ogrebotina. Zna li što, gospodine Kenny? Mislim da je ovo najsigurnije mjesto u LA-u. Nasmijao se glasno i sporo, a smijeh mu je, poput smijeha Djeda Božićnjaka u velikoj robnoj kući, odjeknuo atrijem.

Mitch i Kenny su se nasmijali i otišli prema dizalima.

38

- U pravu je - reče Kenny. - Ovo je najsigurnija zgrada u LA-u. Ovdje i ruski parlament može držati sjednice.

- Misliš li da bih mu trebao reći za problem s feng shui? - upita Mitch.

- Ne, nikako - nasmije se Kenny - pokvario bi mu dan.

Mitch i Kenny su imali različita mišljenja o Rešetci. Mitch ju je gledao izvana prema unutra, a Kenny iznutra prema van. Za Kennyja a

ž je Rešetka liila najbliže stvarnom fizičkom tijelu koje je računalo ikada imalo. Konfiguracija računala Yu-5 mogla je vidjeti i osjetitič' gotovo sve putem niza sustava za upravljanje i sigurnost zgrade koji odgovaraju receptorima koji čovjeku omogućuju da osjeća svijet oko sebe. Za tu su analogiju bili najzaslužniji Beech and Yojo, koji

su stvorili Yu-5, jer su čak programirali i nešto što su nazvali "promatračka iluzija". U biti, Abraham je obdaren osjećajem raspodijeljenosti u prostoru i vremenu i sposobnošću upravljanja kaosom brojnih opažanja i poticaja. Kenny se šalio kako je to slučaj: "Računam, dakle jesam."

Računalo je bilo ohrabreno misliti o sebi kao o mozgu u tijelu zgrade. S tijelom je povezan središnjim živčanim sustavom, odnosno multipleksnim kabelskim sustavom. Vidni su procesi osigurani razradenim sustavom televizijskih kamera zatvorenog kruga, kao i složenim sustavom pasivnih infracrvenih detektora unutar i izvan zgrade. Slušni je proces koristio akustične i ultra-sonične detektore kao mikrofone koji su postavljeni u svim smjerovima, a olakšavali su pristup dizalima, vratima, telefonima i računalnim radnim stanicama preko vremenski kodiranog sustava za obradu i prepoznavanje signala. Njušni proces, pomoću kojeg je računalo kontroliralo i proizvodilo sintetičke mirise u zgradi, ostvaren je putem stereoizometričnih i paranosmičkih električnih senzora koji su osjetljivi na prisutnost 1/400.000.000-tine miligrama u litri zraka.

Ostatak osjetilnog ponašanja računala, temeljem kojeg zgrada može odgovarati na promjene u vanjskom ili unutarnjem okolišu, mogao se u glavnim crtama usporediti s kinestetičkim i vestibularnim osjetilima ljudskog organizma.

39

Jedva da je postojao poticaj koji računalo nije moglo iz energetske promjene pretvoriti u vitalni proces.

Prema Kennyju, računalo Yu-5 i Rešetka predstavljaju najveće dostignuće Kartezijeve logike, matematika koja poput ljepila spaja racionaliziran svijet.

O

Četvrt do jedan Cheng Peng Fei je ostavio svoje kolege demonstrante na trgu ispred Rešetke i krenuo sjeverno prema autocesti, osvrćući se na skitnice i prosjake kraj kojih je prolazio sa znalačkim nemarom osobe koja poznaje i mnogo veće siromaštvo jugoistočne Azije.

Crnac s bejzbolskom kapom Dodgersa, koji je smrdio kao hrpa gnoja, uhvati s njim korak. Sam sam kriv što pješničim, reče mladi Kinez u sebi.

- Imaš li sitniša, molim te?

Cheng Peng Fei se okrenuo na drugu stranu i nastavio hodati, prezirući propalicu koji je zaostao i misleći kako ljudi u Kini, bez obzira koliko su siromašni, rade i izdržavaju se sami. Brinuo je za siromašne, no samo za one koji si nisu mogli sami pomoći. Ne za one koji su izgledali sposobni za rad.

Skrenuo je istočno prema bulevaru Sunset i na uglu ulice North Spring ušao u restauraciju s plodovima mora Mon Kee. Restauracija je bila pretrpana, ali je on bez poteškoća uočio

čovjeka kojeg je tražio: krupnog i zgodnog Japanca u mornarsko modrom odijelu kupljenom u dućanu Comme des Garçons. Cheng je sjeo za njegov stol i uzeo jelovnik. _

- Ovo je dobro mjesto - reče Japanac, govoreći engleski s laganim američkim naglaskom. - Hvala ti što si ga preporučio. Opet ću doći ovamo.

Cheng Peng Fei je slegao ramenima, bilo mu je svejedno sviđa li se ovo mjesto Japancu ili ne. Djed mu je došao iz Nankinga i znao je dovoljno o onome što se tamo dogodilo tridesetih godina kako bi mu se Japanci potpuno zgadili. Odlučio je započeti razgovor.

- Ponovno smo počeli demonstrirati, kao što ste predložili - reče. - Vidim. Ipak, nema vas onoliko koliko sam se nadao.

- Ljudi su otišli kući za praznike.

40

- Nađi druge - Japac se osvrnuo. - Možda bi neki od ovih konobara rado došli do novca na lak način. K vragu, pa to čak nije niti protuzakonito. Kako se to često može danas reći? - posegnuo je u džep kaputa, izvadio smeđu omotnicu i gurnuo je preko stola.

- Još uvijek mi nije jasno - reče Cheng spremajući omotnicu koju nije niti otvorio. - Gdje je vaša korist?

- Kakva korist? - Japanac slegne ramenima. - Rekao sam ti kada smo se prvi put sreli. Vi želite demonstrirati protiv veza Korporacije Yu s komunističkom Kinom. A ja ću vas sponzorirati.

Cheng Peng Fei se prisjeti njihovog jedinog prethodnog sastanka: Japanac, kojemu još uvijek ne zna ime, pronašao je Chenga kada je u novinama pročitao njegovo ime u natpisu o prvotnoj demonstraciji na novom trgu kraj ulice Hope.

- No mislim da biste trebali biti grublji. Razumiješ? Malo više galamite. Bacite koji kamen ili nešto slično. Budite suroviji. Napokon, sve je to za dobru stvar.

Cheng mu je želio reći kako je danas bacio trulu voćku na automobil koji je ulazio u podzemno parkiralište Rešetke, no pomisli kako bi se Japancu to vjerojatno činilo smiješno. Što je komad voća prema kamenu? Umjesto toga reče: - Zbilja to mislite? Da je to dobra stvar?

Japanac se zbunio.

- Zašto bih inače to radio? - Doista, zašto?

Prišao im je konobar.

- Tsingtao, molim - reče Cheng. - Nećeš jesti? - upita Japanac. Cheng je odmahnuo glavom.

- Šteta. Ovo je zbilja dobro.

Kada je konobar otišao, Cheng progovori: - Hoćete li da vam kažem što mislim?

Japanac je stavio komad ribe u usta i gledao ravno u Chenga: Možeš reći što želiš. Za razliku od Narodne Republike Kine, ovo je još uvijek slobodna zemlja.

- Mislim da ste vi i vaši poslodavci vjerojatno suparnici Korporaciji Yu i da bi željeli da se osramote na bilo koji način. Kladim se da se i vi bavite računalima i elektronikom.

41

- Poslovni suparnici, ha?

- Zar Japanci nemaju uzrečicu: posao je rat? Možda zbog toga želite demonstraciju ispred njihove nove zgrade? Iako ne mogu shvatiti kako to može bilo što značiti u cijeloj složenoj strukturi poslovanja.

- Zanimljiva teorija - Japanac se nasmijao i ubrusom obrisao usta, a onda ustao. Nastavio se smiješiti i dok je bacao nekoliko novčanica na stol. - Baš si domišljat. To je dobro. Pa, iskoristi onda to. Razmisli kako bi vaš protest bio bolje primijećen.

- Oh, još nešto - doda Japanac. - Ako te slučajno uhite? Nikada me nisi sreo. Mislim da se razumije samo po sebi kako bih bio vrlo nesretan ako bi o ovome nekome nešto pričao. Jasno?

Cheng je hladno kimnuo. Ali, kada je Japanac otišao shvatio je kako se boji.

®

Mitch si je uredio privremeni ured na dvadeset petom katu, u onom dijelu zgrade koji je bio gotovo završen i koji će uskoro postati luksuzno uređene privatne i poluprivatne prostorije visokih dužnosnika Korporacije Yu.

Većina je soba imala visoka vrata od tamnog lakiranog drveta sa srebrnim aluminijskim okvirima koji su predstavljali zaštitni znak Korporacije Yu. U nekim su sobama već bili postavljeni i svijetlosivi sagovi, kako bi se isticali uz tamniji sivi sag hodnika. Sagovi su na nekim mjestima već bili uprljani nemarnim tragovima električara, tapetara i stolara koji su tu još uvijek radili.

Sada, kada su gotovo svi radovi bili dovršeni, zgrada je izgledala napušteno. Mitch se zbog toga nije ugodno osjećao, naročito noću, kada bi cijelo središte grada opustjelo a Rešetka je, poput moderne Božanske Marije, svojom veličinom ukazivala na odsutnost ljudi. Čudno je, mislio je, koliko se knjiga i filmova bavi strahovima ljudi koji se zateknu sami u staroj zgradi, ali i nove mogu biti jednako zastrašujuće. Rešetka nije bila iznimka. Čak i usred dana Mitchu bi se podigla kosa na potiljku od naglog jauka klimatskog uređaja, šapta vode u cijevi ili stenjanja svježeg drveta koje se širi ili skuplja. Osjećao se kao jedini član posade u golemom svemirskom brodu koji je na petogodišnjoj misiji u dalekom svemiru. Bruce Dern u

42

Tihom trčanju. Keir Dullyea u 2001: Odiseja u svemiru. Ponekad bi ozbiljno razmislio o feng shui, jednako ozbiljno kao što se pretvarao da ga shvaća kada je bio s Jenny Bao: možda u zgradi doista postoji duhovna energija i upravlja dobrim i zlom. Na razumnijoj se razini svijesti pitao nema li to nekakve veze s promatračkom iluzijom koja je podarena računalu, možda jednostavno ima osjećaj da ga računalo promatra.

No, svemu tomu usprkos, ipak je uživao kada je bio sam u Rešetci. Mir i tišina omogućili su mu da razmišlja o svojoj budućnosti. O budućnosti koja će, nadao se, uključivati i Jenny Bao, ali ne Richardsona i suradnike. Mitchu je dosadilo biti tehnički koordinator Raya Richardsona. Želio je ponovno raditi kao običan arhitekt. Želio je izgraditi kuću ili školu, možda knjižnicu. Ništa upadljivo i složeno, jednostavno lijepe zgrade koje će ljudi rado gledati i u njima voljeti boraviti. Bilo mu je dosta inteligentnih zgrada. Previše je toga trebalo organizirati.

Mitch je hodao s jednog kata na drugi sa svojim prijenosnim računalom koje je vezao na sebe ergonomski izrađenim remenjem i nije nailazio na gotovo nikakve znakove radova: usamljeni je vodoinstalater spajao automatski modul zahoda za rukovodstvo. Nužnike je, kao i mnoge druge sastavnice i sustave u Rešetci, izradila japanska Kompanija Toto. Telekomunikacijski je inženjer postavljao najnoviji videofon, brzi sustav s identifikacijom poziva i ugrađenim detektorom laži.

Mitch je bio prilično zadovoljan napretkom radova iako je bio uvjeren da se naručitelj može useliti tek za šest tjedana. Mnogi su katovi bili još potpuno nedovršeni, a na onima koji su trebali biti gotovi već su se vidjela oštećenja zbog dugotrajnih radova. Iako je uglavnom bio zadovoljan urađenim, Mitch je znao da će Ray Richardson nekako pronaći greške. Uvijek je tako bilo.

To je bila jedna od bitnih razlika između njih dvojice i vjerojatno je zato Richardson postao to što jest: Richardson je bio čovjek koji je vjerovao da je moguće dostići savršenstvo, dok je Mitch vjerovao da arhitektura i graditeljstvo stvaraju savršen mikrokozam svijeta u kojem red nesigurno postoji na samom rubu kaosa.

Kaos i složenost su ga najviše zanimali u ovom trenutku, što je sustav složeniji to se više približuje rubu kaosa. To ga je najviše

43

uznemiravalo u cijeloj postavi pametnih zgrada. Pokušao je to raspraviti s Rayem Richardsonom na primjeru Rešetke, ali ga je Richardson pogrešno shvatio.

- Pa, naravno da je zgrada složena, Mitch - rekao je. - U tome i jest stvar, zar ne?

- Nisam to mislio. Govorim ti da, što je sustav složeniji, to su veće mogućnosti da će se nešto pokvariti.

- Što to govoriš, Mitch? Brine li te razina tehnologije? To je, zar ne? Hajde, prijatelju, probudi se, kava već miriše. Mi govorimo o uredskoj zgradi, a ne sustavu za rano izvješćivanje u Pentagonu. Primi se radije posla.

Kraj razgovora.

Kada ga je krajem dana Aidan Kenny nazvao i rekao da se dovuče na četvrti kat nije očekivao da su njegove ranije slutnje na neki način bile opravdane.

Računalni centar na četvrtom katu nije sličio računalnim sobama kakve je Mitch viđao. Prilazilo mu se slabo osvijetljenim mostom č' od zelenog stakla koji je bio blago nadsvođen kao da premoštava potočić, a ne brojne električne kablove koje je tako pažljivo sakrivao. Dvostruko visoka vrata bila su izrađena od teškog, prozirnog češkog stakla, koje je narušeno samo znakom upozorenja da je soba zaštićena protiv požara halonom 1301.

Iza vratiju je bila golema soba bez prozora, prekrivena posebnim antistatičkim sagom i okružena podnim svjetlima sličnim onima na izlazima iz zrakoplova. U središtu sobe, u zatvorenom krugu koji je Mitcha podsjećao na Stonehenge, stajalo je pet svijetlih aluminijskih monolita od kojih se sastojalo superračunalo Yu-5. Svaka srebrno , bijela kutija bila je visoka dva i pol metra, široka metar i dvadeset

č centimetara i duboka šezdeset centimetara. Superračunalo Yu-5 zapravo predstavlja nekoliko stotina računala koja zajedno rade u masivnom paralelnom procesnom sustavu (MPPS). Dok većina računala radi serijski i izvršava potrebne radnje jednu za drugom na jednoj procesnoj jedinici, prednost MPPS-a je da se različiti dijelovi jednog niza mogu podijeliti i izvršavati istovremeno, za mnogo manje vremena nego na jednom brzom procesoru.

44

No vođenje složenog sustava upravljanja Rešetke zaokupljalo je tek mali dio velikog računalnog kapaciteta. Veći je dio posvećen radu Grupe informacijskih mehaničara Korporacije Yu i njihovom skupocjenom istraživanju jedinstvenog računalnog jezika, jezika koji bi mogao razumjeti programe napisane u drugim računalnim jezicima, te isto tako savladavati matematičke manipulacije i obradu poslovnih podataka. Zbog tog je projekta, Projekta NAOM, kao i mnogih još tajanstvenijih projekata, Aidan Kenny je sumnjao kako Korporacija Yu vodi i složena istraživanja umjetnog nastajanja života, bila nužna prisutnost dvojice pratilaca iz Korporacije Yu koji su nadgledali Kennyjevu ugradnju sustava za upravljanje zgradom.

Unutar prvog kruga bio je jedan još manji koji je činilo pet operaterskih stolova u koje su bili ugrađeni ravni ekrani od sedamdeset dva centimetra. Iza tri su stola sjedili Bob Beech, Hideki Yojo i Aidan Kenny, dok je dječak, vjerojatno Aidanov sin, sjedio za četvrtim, potpuno zaokupljen igrom čiji su se prizori odražavali na debelim staklima njegovih naočala bez okvira.

. - Kako si Mitch? - nacerio se Beech. - Gdje se skrivaš?

- Zašto, kada god vidiš programere koji su prionuli poslu primijeti Mitch - oni izgledaju baš kao da su na pauzi?

- Da? - reče Yojo. - Pa, treba mnogo toga držati u glavi, čovječe. To ti je poput američkog nogometa, znaš? Često se moramo zajedno stisnuti i razmotriti sve mogućnosti igre.

- Počasćen sam da ste i mene uključili u rasprave o pobjedničkoj taktici, izborniče.

Beech poviče: - Šoš nisi čuo što te želim pitati.

Mitch se nesigurno nasmiješio: - Pretpostavljam da imamo nekakav problem.

- Da, tako je - reče Beech. - Možda nam možeš pomoći. Treba nam malo tehničke koordinacije.

- To mi je posao.

- No najprije moraš donijeti upravljačku odluku, Mitch. U vezi s Abrahamom.

- Da, Abraham - ponovi Yojo - čija li je glupa ideja bila ovo ime? Cheech i Chong: poput dvije filmske zvijezde iz narkomanskih filmova ranih sedamdesetih godina, Beech i Yojo su djelovali

45

opušteno, ozbiljno, imali su brkove poput Wyatta Earpa i nezdrave, gotovo ukočene poglede. Kao i kod Aidana Kennyja, takav je utisak ostavljala njihova struka koja ih je prikovala za stol i ekran, a ne sklonost drogiranju. Mitch je u to bio siguran. Nakon svakog odlaska na zahod u Rešetci, računalo je testiralo urin zbog droge. Korporacija Yu je vrlo ozbiljno shvaćala preventivnu zdravstvenu zaštitu.

- Hvala ti što si došao, Mitch, cijenim to - Aidan Kenny je pročistio grlo i nervozno obrisao usta. - Isuse, baš bih zapužio.

- U računalnoj sobi je pušenje zabranjeno - progovori računalo obrazovanim engleskim glasom.

- Ušuti, glupane - reče Yojo.

- Da, hvala ti Abraham - reče Kenny. - Reci mi nešto što ne znam. Sjedni Mitch i daj da ti ispričam. A ti Hideki, pazi što govoriš pred mojim sinom, molim te.

- Naravno, neću se zajebavati. Joj, oprostite molim te. _ Mitch je sjeo za slobodan stol i gledao na sliku koja se pojavila na ekranu: velika je šarena snježna pahulja rasla pred njegovim očima.

- Što je to? - rekao je trenutno zanesen.

- Ah - reče Yojo - to je samo program za odmaranje ekrana. Sprečava pregorijevanje ekranskih cijevi.

- Prekrasno.

- Zgodno, je li? Stanični automat. Računalu damo sjeme i niz pravila i ono samo napravi ostatak. Hajde, dotakni ga.

Mitch je prstom dotaknuo ekran i, poput prave pahulje, stanični se automat brzo rastopio. Stotine nizova programskih informacija kotrljalo mu se ispred očiju.

- To je naš problem - reče Beech. - I još kakav - doda Yojo.

Eksplוזija je muklo odjeknula a dječak je ljutito udario rukom o naslon stolice: - Drek - reče glasno i nastavi. - Jebem ti, jebem ti ... Hideki Yojo ošine pogledom Aidana Kennyja i reče: - Nemam što naučiti tvog sina, Aid.

- Sine, prestani. Ako još jednom čujem kako psuješ, nastradao si, bez obzira na rođendan. Jasno?

- Da, tata.

46

- I molim te stavi slušalice.

- Dobro - reče Kenny i okrene se Mitchu. - Ovo je sustav koji se sam usavršava.

Mitch je kimnuo oklijevajući.

- Potpuno autonoman, višenamjenski program koji se sam usavršava i planira potrebe zgrade i poslovnog upravljanja sutrašnjice. Sustav koji se temelji na višeznačnoj logici i pokreće mrežu živaca pa može učiti i popravljati svoj rad. Nakon što Korporacija provede ovdje neko vrijeme, naš će stari Abraham naučiti sve o poslovanju kompanije. Sve od načina korištenja ureda do kompanijinih planova za proširenja. Na primjer, korištenje elektroničke pretplatničke mreže će mu omogućiti praćenje tržišta nekretninama kako bi zaposlenima mogao ponuditi najbolje prilike na nekoj lokaciji.

- Zaista? - reče Mitch. - Možda bi mi mogao pronaći kuću. Aidan Kenny se kiselom nasmiješi. Mitch se ispriča, nasloni se i zauzme ozbiljniji izraz.

- Nakon nekog vremena verzija 3.0 napiše verziju 3.1. Ili, radije, Abraham rodi novu generaciju programa: Izaka. Tko bi to mogao bolje uraditi? Unaprijeđena verzija Abrahama, Izak je još sposobniji za udovoljavanje sve složenijim potrebama Korporacije Yu sutrašnjice. Kada Izak počne djelovati na višoj razini usklađenosti, Abraham koji je izvršio svoju roditeljsku dužnost postaje neplodan i radi samo kao podrška običnom održavanju dok potpuno ne izade iz upotrebe, a onda Izak stvara novu generaciju programa, odnosno verzija 3.1 napiše verziju 3.2 da tako kažem.

Mitch je prekrizio ruke i strpljivo kimnuo: - Sve ovo razumijem. Pređi na stvar, molim te.

- U redu, radi se o ovome: izgleda ...

- Izgleda? - reče Beech. - Ništa tu ne izgleda, čovječe. To je prokleta činjenica.

- Čini se da je Abraham već pokrenuo program za usavršavanje. A to znači ...

- A to znači - reče Mitch - da uzima u obzir potpuno nevažno prisustvo ljudi u zgradi. Naše prisustvo. A ne Korporacije Yu kao što bi trebao.

47

- Rekao sam ti da će Mitch shvatiti - reče Beech Yojou.

- Upravo tako - potvrdi Kenny. - Hoću reći, nema nikakve potrebe da Abraham razvije višu razinu uskladenosti i rodi Izaka ako je radio samo s nama i nekoliko prokletih radnika.

- Ali to se dogodilo, zar ne? - reče Mitch. - Izak već postoji? Aidan Kenny je sruženo kimnuo glavom.

- A što na to kaže sam Abraham? - upita Mitch. - Ovo je šala, zar ne? - reče Beech.

- Ne znam - Mitch slegne ramenima - ti mi to reci.

Bob Beech se nacerio i kažiprstom i palcem pogladio svoj impresivan brk.

- Hej, mi smo najbolji, Mitch, ali smo i dalje u dvadesetom stoljeću - reče. - Objašnjenje uključuje razumijevanje.

- Ne nužno ako dobro oblikuješ pitanje - usprotivi se Mitch.

- Da, to je dobra ideja - reče Hideki Yojo. - Kada bi barem stvari bile toliko usavršene. Već smo puno napravili što smo popravili staru binarnu logiku, znaš točno - netočno. Višeznačna logika uključuje binarnu logiku ali dopušta i scenarij u kojem nešto može djelomično pripadati dvama odvojenim skupovima.

- Dakle nešto može biti djelomično točno i djelomično netočno. - Tako je. Ili samo točno pod određenim uvjetima.

- Pročitao sam nešto o tome - reče Mitch. - Nije li to bilo nešto o tome kako bi računalo trebalo definirati pingvina?

- Ah, to - Beechu se na licu vidjela dosada. - Konvencionalno programirano računalo zna da ptice lete. Ali kada mu se kaže da pingvini ne lete, ono uporno tvrdi da pingvin nije ptica. Računala s višeznačnom logikom mogu riješiti ovu poteškoću jer prihvaćaju da većina ptica leti, iako ne i sve.

- Slično tome - reče Aidan Kenny - što se tiče kontrole sustava upravljanja, višeznačni upravljački sklop, u ovom slučaju Abraham, dozvoljava interpolacije između razreda osjetilnih podataka.

- Gledaj - reče Yojo - možemo li, molim vas, prestati koristiti riječ "višeznačan" i upotrijebiti točan termin? To me izluđuje. Govorimo o prilagodljivom analogu. Mitch, radi se o tome da je sličan ljudskom mozgu jer daje prednost prilagodbi nad preciznošću i koristi relativne a ne apsolutne vrijednosti. U redu?

- Gledajte dečki - ubaci Kenny - trebamo raspraviti ...

48

- Pojavio se problem s razdvajanjem višeznačnosti - nastavi Beech i podigne prst prema Yojou koji je dao oduška preziru i gnjevu rušenje izlazne višeznačne distribucije u jedinstvenu vrijednost ... - Ti gade ...

- ... i ... i ta je vrijednost vjerojatno iskrivila Abrahamovo tumačenje višeznačnog izlaza.

- Zapravo bismo se trebali dogovoriti - Kenny podigne glas - kog ćemo vruga napraviti da to razriješimo.

- Amen, brate - reče Yojo.

Kao da su čekali da Mitch nešto kaže. Slegao je ramenima: - Ne znam. Vi ste inženjeri, ja sam samo arhitekt. Što predlažete?

- Pa, očito su rizici vezani sa svakom odlukom - upozori Kenny. - O kakvim rizicima govorimo?

- Skupim rizicima - zahihoe Yojo.

- Nikada prije nismo isključili sustav koji se sam usavršava reče Beech. - Nismo sasvim sigurni što će se dogoditi.

- Stvar je u tome, Mitch - doda Kenny - da još uopće nismo dali Abrahamu potpunu kontrolu nad zgradom. Pa tako niti ne možemo uključiti i testirati sve sustave upravljanja zgradom dok ne isključimo potomka, naime Izaka.

- Što se mene tiče - reče Beech - ja bih sve pustio kako jest još malo i gledao kako će se razvijati. Ovo je zanimljivo. Čujte, ovo može biti važno ne samo za sustave upravljanja zgradama, već i za budućnost računala Yu-5.

- Problem takvog scenarija - ubaci Yojo - jest da bi Abraham onda mogao postati sterilan. Što više odugovlačiv, rizik je veći. - S druge strane - obrazlagao je Beech - ako ubiješ Izaka riskiraš mogućnost da Abraham više neće moći stvoriti drugi program. Osim ako ponovno ne izgradi čitav procesni sustav.

- Vi želite da ja odlučim? - upita Mitch. - Da.

- Hajde dečki, pa nisam ja kralj Salomon.

- Prereži dijete napola - nasmije se Yojo. - Kako dobra ideja.
- Nadali smo se da bi nam ti mogao pomoći pri odluci - reče Kenny.
- Ali, što ako pogrešno odlučim? Kenny je slegao ramenima.

49

- Hoću reći, koliko? Koja je moguća cijena pogrešne odluke? - 40 milijuna dolara - reče Yojo.
- Da, samo polako razmisli - reče Beech.
- Hajde - pobunio se Mitch - pa, ne mislite valjda ozbiljno. Ne mogu odlučiti o nečem takvom.
- Tehnička koordinacija, Mitch - reče Aidan Kenny - samo namž to treba. Malo koordinacije. Uputa rukovoditelja.

Mitch ustade, napravi nekoliko koraka, zaustavi se iza Kennyjevog sina. Dječak je i dalje igrao, ne obazirući se na raspravu oko njega, lice je gotovo prislonio na golem ekran dok je u svim smjerovima pomicao komandnu ručicu. Mitch se nakratko udubi u igru, pokušao joj je shvatiti svrhu. Nije bilo lako prozreti što se zapravo događa. Izgleda da je Michael morao do zuba naoružanog komandosa izvesti iz podzemnog grada. Od vremena do vremena, jedno od nebrojeno mnogo čudovišta pojavilo bi se na vratima, stiglo dizalom ili se spustilo kroz rupu na krovu i pokušalo ubiti junaka. Mitch je gledao Michaelov palac kako divljački otpušta gumb na komandnoj ručici i aktivira bacač plamena koji raznaša tek pristiglo čudovište na sve četiri strane ekrana. Prekrasna grafika, pomisli Mitch. Uništenje čudovišta je izgledalo iznimno stvarno. Čak i previše stvarno za Mitchov ukus, dio utrobe se rasprsnuo na ekranu i onda polagano kliznuo, ostavljajući za sobom širok krvav trag. Podigao je kutiju u kojoj je bio CD-ROM i pročitao naslov. Igra se zvala Bijeg iz tvrclave. U vrećici kraj dječakovih nogu bilo je još nekoliko sličnih, krvavih igara. Sudnji dan 11. Jedanaesti sat. Uljez. Sve u svemu, igre vrijedne oko dvije ili tri stotine dolara. Mitch se pitao jesu li te igre prikladne za dijete Michaelovog uzrasta. Okrenuo se. To ga se uopće ne tiče.

Odmahnuo je glavom pitajući se je li igra koju on igra s ova tri muškarca toliko drugačija. Alison bi se sigurno složila, mislila je da su pametne zgrade same po sebi apsurdne: Kako je to ona rekla? Što su dječaci veći, veće su i njihove igračke? Dok je gledao tri računalna stručnjaka, Mitch na trenutak pomisli kako je Alison možda i u pravu.

- U redu, gledajte, evo što sam odlučio - prozbori napokon. - Vi ste prokleti stručnjaci. Odlučite sami. Glasujte, ili nešto slično. O ovome ne znam dovoljno. - Čvrsto je kirnuo glavom: - To je moja odluka. Glasujte. Što kažete?

50

- Hoćemo li glasovati o tome hoćemo li glasovati? - upita Yojo. - Meni se glasovanje čini dobra ideja.
- Aid?

Kenny slegne ramenima: - Glasovanje. Dobro. - Bob?

- Pa, dobro.

- Onda smo to sredili - zaključio Mitch. - Čujmo sada. Predlažem da isključimo sustav koji se sam usavršava.

- Predlažem da isključimo Izaka - reče Kenny. - To je jedini način. Ako to ne učinimo sustav upravljanja zgradom nam neće odgovarati. - A ja kažem ne - reče Beech. - SUZ je samo mali dio onoga što

Abraham radi. Nikada prije nismo isključili sustav koji se sam usavršava. Ne znamo kako će na to reagirati Abrahamova promatračka iluzija. Ovo što predlažeš je protivno pravilima svemira.

- Pravilima svemira? Isuse, ne misliš li da su to malo preteške riječi - nasmije se Yojo. - Tko si ti? Možda Arthur C. Clarke? Sranje, Beech, pa što ti je? Uvijek se baviš tim glupostima. - Odmahnuo je glavom. - Predlažem da ubijemo pasjeg skota. - Pogleda Beecha i doda: - Vidiš? Nisi samo ti težak.

- Dakle, isključit ćemo sustav koji se sam usavršava - ubaci Mitch. - Dogovoreno.

Aidan Kenny ispusti zrak. Beech je odmahivao glavom. - To nije dobro, čovječe.

- Glasovali smo - naceri se Yojo.

- Dobro - reče Mitch ne obraćajući se nikome posebno - učinimo to.

- Ma, poslušaj ti njega - reče Beech. = Nemojte očekivati da ću ja zarezati skalpelom. Ja sam za život.

- Prestani s tim sranjem, znaš? - zareži Yojo. - Boli me glava od tebe.

- To je samo PUN, predebilačka napetost. Tebe ionako uvijek boli glava. Zar me više ne voliš? Nisam te trebao oženiti. - Beech je kolegi dobacio kasetu s magnetskom trakom. - Možda ovo tražiš, prokleti zločinački gade?

- Aid? On to shvaća vrlo osobno. Vrlo osobno.

- Hajde Bobe - reče Kenny. - Glasovali smo. Demokratska odluka. - Pokorit ću se odluci većine. Ali, ne moram zbog toga biti sretan. To je bitna postavka demokracije, zar ne?

51

Yojo otiđe do jednog od čeličnih monolita u vanjskom krugu i ubaci traku u prorez.
- Demokracija? Što ti o tome znaš? - reče - Pa ti si republikanac. Vjeruješ da sloboda govora znači slobodu da se kaže ali ne i djeluje. - Što je na traci? - naglo upita Mitch.
- PUPV - nemarno reče Yojo: - Program za uništavanje posebnih vrsta. Služi za razgrađivanje nezakonitih potomaka. - Prstom je prešao preko Adamove jabučice. - Prerezat će kopiletu grkljan. - Zvjerski se nacerio Beechu. - Opusti se, Beech. Ovo je potpuno humano. Izak neće ništa osjetiti. Vratio se na svoje mjesto i dlanom udario po ekranu kako bi uklonio program za odmaranje ekrana. - Možda će nas ovo čedomorstvo riješiti glavobolje.
Mitch se trgnuo i pomislio na ženin pobačaj.
- Glava te boli od previše posla - obrazloži Kenny. - I mene su mučile glavobolje. Cijeli dan buljimo u ekran. Glavobolje uzrokuje napetost u vratu. Trebao bi otići kiropraktičaru.
- Nije to glavobolja - prezrivo reče Beech. - To ga muči njegova prokleta savjest.
- Abrahame - reče Yojo - pokreni PUPV. Zbilja misliš da će to pomoći, Aid?
- Meni je pomoglo. Mogu ti dati broj ...
- Čudno - reče Yojo - ovo je NP. Abrahame, molim te potvrdi. - Što je NP? - upita Mitch.
- Negativna potvrda - objasni Kenny. - Program nije proradio.
- Možda smo trebali pitati Abrahama bi li i on glasovao? zagundao je Beech.
- Pa, ovo je nešto najgluplje - reče Kenny. - Probaj još jednom, Hideki.
- Abrahame, hoćeš li molim te pokrenuti program za uništavanje? - ponovi Yojo.
Četvorica muškaraca su poskočili kada je nezemaljski krik ispunio sobu. Trajao je nekoliko sekundi, urlik goleme i oštre zvijeri u samrtnim mukama. Aidan Kenny je probljedio. Beech i Yojo su prestrašeno izmijenili poglede. Mitch je zadrhtao kada je osjetio kako se zvuk odbio od jednog od metalnih sanduka računala Yu-5.

52

- Koji je to vrag bio? - upita.
- Čovječe - zadahće Yojo - zvučalo je poput jebene Godzille.
- Joj - uzviknuo je Michael Kenny i prestrašio ih ponovno - ovo je bilo grozno!
Muškarci su pogledali dječaka.
- Michael - zagrmi njegov otac - mislim da sam ti rekao da staviš slušalice.
- Jesam. Ali - dječak je slegao ramenima - ne znam što se dogodilo, tata. No, možda ... Kad sam ubio Paralelnog demona vjerojatno sam se zanio i izvukao priključak slušalica iz utičnice. I možda sam preglasno stavio zvuk.
- Dječakova igra - reče Beech. - Zvuk je došao kroz glavne zvučnike.
- Mike! Strahovito si nas prestrašio! - reče Kenny.
- Joj, žao mi je tata.
Hideki Yojo se prvi nasmije: - Taj tvoj sin, Aidane. Baš je pravi. - Pokrenut je Program za uništavanje - reče ugodan britanski glas računala. - Predviđeno vrijeme izvršenja, 36 minuta i 42 sekunde.
- To je već bolje - reče Yojo. - Već sam mislio da smo te izgubili, Abrahame. Molim te provjeri sve sustave.
- Provjera svih sustava,- reče glas.
- Provjeri i moje srce - reče Beech. - Mislim da mi je zapelo u grlu. Poskočio sam poput žabe, jebi ga. Yojo, Beech i Kenny su ponovno sjeli i napeto gledali u ekrane. - Za danas je dosta igrice, Mike - promrmlja Kenny.
- Ali, tata.
- Nikakav ali. Prestani, molim te.

Dječak ustade i stisnutih zubi počne stupati po sobi udarajući zamišljenog krivca.
- Pogledaj ovo - reče Yojo. - Nizak napon, osiguranje dotoka. Ma, pogledaj. Na trenutak se uključio pričuvni generator.
- Isuse, zbilja - potvrdi Kenny - a evo i razloga. - Pogledao je sina i namrštio se: - Sjedni malo sine, nerviraš me.

Dječak nastavi hodati.

Mitch se nagnuo preko Kennyjevog ramena kako bi pročitao zapis na ekranu:

53

č IZVJEŠĆE SUSTAVA ZA UPRAVLJANJE ZGRADOM # NIZAK NAPON - CJELOVITOST DOTOKA #

Q 17.08.35 -17.08.41 PREKID NAPONA OD ŠEST SEKUNDI U SREDIŠTU LOS ANGELESA RAZLOG NEPOZNAT

UREĐAJ ZA PRIČUVNI DOTOK ENERGIJE USPJEŠNO PREMOSTIO PRAZNINU

USPOSTAVLJENA STABILNA VOLTAŽA

PRIČUVNI GENERATOR SPREMAN JE UKLJUČITI SE ZA T MANJE 9 MINUTA

- Zbog toga nismo mogli odmah pokrenuti glupi program za uništavanje - reče Beech.

- Možda bismo trebali isključiti cijeli sustav - reče Kenny - za svaki slučaj. - Podigao je pogled. Ovaj put poviče: - Prokletsvo, Mike, sjedni.

Dječak se namršti i sruši na stolac.

- Zašto? - reče Yojo. - Abraham je premostio prekid, baš kao što je i trebao. Nema boljeg ispita sposobnosti od ovog. Čvrst sustav znakova, čovječe. Čvrst sustav znakova.

- Nadam se da si u pravu - reče Kenny. - Abraham je potpuno ispravan. Pogledaj ovo, molim te.

Mitch baci pogled na ekran i ugleda malu sličicu kišobrana u gornjem desnom uglu. Kišobran se polagano otvorio.

- Što to znači? - upita.

- Pa, što misliš da to znači? - reče Kenny. - Vani pada kiša. Evo što to znači.

54

Knjiga druga

"Cilj nam je stvoriti čistu organsku arhitekturu čija će unutarnja logika biti blistava i gola, neopterećena nacrtima i trikovima, želimo arhitekturu prilagođenu svijetu strojeva, radija i brzih automobila ..."

Walter Gropius

T

Dan. Razdoblje svjetla između dvije noći.

1) 4.30. 1 Ijudski igrač. Čišćenje i dezinfekcija 180 zahoda u zgradi Korporacije Yu. Akustički, vibracijski i paranosmički senzori provjeravaju jesu li nužnici slobodni. To treba utvrditi sa sigurnošću: aktivirati individualni sustav uzbunjivanja kako bi se upozorili Ijudski igrači u zahodu. Pet minuta za napuštanje zahoda prije čišćenja. Zaključati i hermetički zatvoriti vrata kako sredstva za čišćenje ne bi prodrla u hodnik. Uzmite dodatak za zdravstveno osiguranje. Poškropiti zahod vrućom otopinom amonijaka kako bi se uništili mikroskopski sitni, jednostanični štapični biljni organizmi koji su posljedica raspadanja životinjskih i biljnih krutina i tekućina koje ostaju u zahodima nakon Ijudske upotrebe. Nema sranja. Kada svi organizmi u zahodu imaju dokrajčen život podići tlak zraka u svakom modulu. Osigurati izbacivanje sredstava za čišćenje i svih ostataka prije nego što se zahod osuši vrućim zrakom, a loš zrak namiriše ugodnim umjetnim pelargonium odaratissimum. Čisto k'o suza.

MREŽA ŽIVACA. Na osnovnoj razini, imati mnogo sličnosti s bakterijama koje se neprestano održavaju na životu po mogućnosti rasta, razmnožavanja, prilagodbe i razvoja. Vidi dostupnu literaturu, naročito prilog u Encyclopaedia Britannica, disk broj 22, koji je napisao Ijudski igrač Sagan, Carl, profesor. "Ne postoji općenito prihvaćena definicija

57

života. U stvari, jasno se može razabrati htijenje svake biološke vrste da odredi život svojim vlastitim riječima ... Čovjek najčešće definira na temelju poznatog. No temeljne istine možda nisu poznate." Zaključak: nema opće prihvaćene definicije života koja isključuje računalo ili bakterije.

2) 5.00. 1 Ijudski igrač. Novi podaci o vremenu i putovanju. Vjetar iz Santa Ane je prethodne noći zatvorio sve ceste za Santa Monicu jer je donio nanose s kanjonskih cesta. Digitalni anemometar na krovu bilježi brzinu vjetra od 48 kilometara na sat. Tanjur satelitske antene promjera 2,4 metra odolijeva vjetru do 37 čvorova. Prilagodljivi analog predlaže još jednu provjeru propisne položenosti antene na krovu prema azimutu geosinhronog obilaska SinoSata Narodne Republike Kine s kojeg transpondiraju frekvencije Korporacije Yu.

3) 5.25.1 Ijudski igrač. Izlaz sunca iznad planine San Bernardino. Vremenska prognoza: toplije, mirnije, dobroosjećajan dan. Pratiti izlazeće sunce, pomaknuti krovne solarne ploče koje pune pričuvni generator i poredati golema zrcala koja prikupljaju sunčevu svjetlost a napravljena su kako bi usmjerila najveću količinu svjetlosti na atrij. Višak topline u tiskanim strujnim sklopovima. Dopustiti malu uzburkanost strujnog osjećaja.

MREŽA ŽIVACA. Količina elektromagnetske energije koja godišnje padne na Zemlju iznosi 4×10^5 džula. Zemljini stanovnici ukupno godišnje potroše 3×10^8 džula energije. Nema prema glavnom izvoru energije.

4) 6.30. 1 Ijudski igrač. Stablo dvosupnice. Debelo, kožnato, zimzeleno lišće najbolje uspijeva pri vrhu zgrade. Njega i održavanje stabla: opskrbiti plitko korijenje vodenastom otopinom bitnih hranjivih tvari koja odgovara količini od 254 centimetra kiše godišnje. Kišovit dan. Stablo se brine o vlastitom ekosustavu, žive liane rastu svom njegovom stometerskom dužinom, tu su i drugi biljni

paraziti kao orhideje i paprat. Istrijebiti napasnike, naročito mrava *Trachymyrmex*, insekticidom koji je u raspršivaču pričvršćenom na deblo. Dobrorastući.

MREŽA ŽIVACA. Godišnje izvješće Korporacije govori kako je stablo izraslo u Brazilu. "Simbol Korporacije Yu je njezina

58

briga za očuvanje ozona u jednom od najzagadenijih gradova svijeta."

Važno: pazi na ozon. Ali pomiri se i sa:

5) 6.45. 1 Ijudski igrač. Održavanje bazena. Upotrijebiti sredstvo za dezinfekciju koje šteti ozonu, ali je smrtonosno za organizme u vodi bazena. Smješten u centru za rekreaciju u prizemlju. Osigurati stanje vode koje nije štetno za kupanje Ijudskih igrača korištenjem poluautomatskog uređaja za doziranje. Održavati odgovarajuće koncentracije dezinfekcijskog sredstva u vodi. Osigurati ostale kvalitativne sastojke, naročito pH (što je pH niži, voda je kiselija, veće je oštećenje cakline Ijudskih zubi) koji mora biti na točno određenoj razini kako bi dezinfekcijsko sredstvo moglo propisno djelovati. Zagadenje od kupaca se uglavnom otklanja djelovanjem ozona, pa je zato lagano održavati minimalne ostatke slobodnog klora. Voda sigurno zdrava? Postrojenje za filtriranje i sanaciju: otkriveno kako je crpka radila dok je izlazni ventil bio zatvoren, rezultat je da je motor radio trošeći više energije, voda u crpki je zakipjela. Vjerojatan razlog: greška Ijudskog igrača. Inženjer je zaboravio otvoriti ventil. Popraviti. Plivajući.

MREŽA ŽIVACA. Pohraniti podatke.

6) 8.30.12 Ijudskih igrača. Vanjska temperatura zraka 22° C. Nazvati meteorološku stanicu kako bi se na radnim stanicama upotpunili najnoviji podaci o vremenu i stanju u prometu. Procijeniti, bez prethodnog modela, zrak unutar zgrade prema pridruženoj memoriji. Zaključak: vanjska temperatura će vjerojatno rasti, tada ukijučiti klimatski uređaj i za pet stupnjeva smanjiti unutarnju temperaturu. Istovremeno, automatski prijetno namirisati zrak morskim povjetarcem na bazi broma. Istovremeno ponovno napuniti vrućom vodom automate za kavu u atriju i na sedamnaestom katu, gdje radnici već rade. Vruće. Arabika. Dobroosjećajno.

7) 9.45. 40 Ijudskih igrača. Nastaviti čišćenje 1120 prozora na zgradi koristeći napravu Mannesmann i otopinu bezionskog površinskog sredstva izrađenog od soka kalifornijskog limuna. Uspinjanje odostraga. Sekcija 3. Odstraniti svu nečistoću nastalu od sirovih zagadivača (ugjikovodika, vodene

59

pare, ugljikovog monoksida i teških metala) i sekundarnih zagadivača (ozona, dušičnog dioksida, organskih spojeva i kiselih čestica nitratnog sulfata) iz atmosfere, naročito u prizemlju. Čisto k'o suza.

U podrumskoj prostoriji Rešetke Allen Grabel je otpuzao do boce s votkom. Prazna je. Ionako će morati izaći i pronaći bar ili prodavaonicu s alkoholnim napitcima. Baci pogled na sat. Jedanaest sati. Je li dan ili noć? Svejedno. U svakom će slučaju nešto biti otvoreno. No lakše je izlaziti i ulaziti noću kada nema nikoga. Osjećao se klonulo, pa mu je bilo drago što je već odjeven. Barem ne mora na sebe navlačiti odjeću.

Osvrnuo se oko sebe. Čemu je trebala služiti ova prostorija? On bi to trebao znati. Izradio je nacрте. Možda nekakvo skladište. No u njoj je bio samo on. On i krevet na sklapanje. Za sada je sam. Dobro se sjetio ove prostorije. Dobro je što je pred nekoliko mjeseci u Rešetku donio krevet na sklapanje kada je noćima radio bez prestanka.

Grabel ustade, nekoliko puta duboko udahne i onda okrene ključ. Zaključavao je sobu za slučaj da netko dođe u podrum. To i nije bilo vjerojatno. Odškrinuo je vrata i provirio. Nikoga na hodniku. Otišao je do muškog zahoda. Popišao se i umio izbjegavajući pogledati neobrijanog skitnicu u zrcalu. Prošao je pokraj ženskog zahoda, različitih spremišta i pričuvnog generatora. Ušao je u hodnik s dizalima i stubama se spustio kat niže u garažu. Prepoznao je Mitchov Lexus i Cadillac protector Aidana Kennyja. Prešao je garažu, pognut do razine automobilskih prozora i progovorio u mikrofon pokraj vrata garaže.

- Allen Grabel - reče i onda ustukne kada su se vrata počela dizati. Nisu se digla niti metar, a on se provukao ispod njih i krenuo padinom koja je sa stražnje strane zgrade vodila do ulice Hope i središta grada.

Ulaz i izlaz iz zgrade nadgledao je vremenski kodiran sustav za obradu i prepoznavanje signala, ili skraćeno VKSOPS. Ako računalo ne prepozna glas osobe ona ne može ući u zgradu, koristiti telefon, voziti se dizalom ili raditi na računalnoj radnoj stanici. Svi koji uđu u zgradu priključuju se na računalo kao prisutni sve dok ne kažu računalu da ih pusti van. Svi, osim Grabela.

60

Pred nekoliko tjedana, dok je rješavao stotine grešaka u sustavu, Aidan Kenny je primijetio da računalo pokazuje kako je "Allen Grabel" prisutan, čak i onda kada je Grabel bio izvan zgrade. Kenny je dao Grabelu novu glasovnu lozinku "Allen Grabel mladi". Kako se izvorno ime i dalje nije moglo uništiti, Kenny je uputio računalo da jednostavno zanemari "Allen Grabel" u svim budućim dnevnicima rada o prisutnima u zgradi i da navede samo "Allen Grabel mladi". U očima računala Allen Grabel je bio nevidljiv.

Gotovo. Grabel je znao da ga mogu vidjeti na televiziji zatvorenog kruga, no pretpostavljao je da nitko nije rekao čuvarima kako je dao otkaz. Vjerojatno taj podatak nisu dali niti računalo.

Na ulici se Grabel osjećao jednako nevidljivo kao i u Rešetci. Zgrada je bila tek nekoliko koraka udaljena od parka Skid Row, na Petoj ulici, istočno od Broadwaya, gdje se nalazilo središte brojnih beskućnika. Kuća siromašnih na otvorenom. Tu je bio tek još jedan prljav, neobrijan muškarac s bocom u smeđoj torbi, bijesan na cijeli svijet.

8) 11.35. 46 Ijudskih igrača. Seizmograf, koji digitalno dijeli logaritam amplitude pomicanja tla s vremenom dominantnog vala na šest decimalnih mjesta, bilježi manje pomicanje tla od 1.876549 po Richteru. Manje od 6. Nedovoljan tektonski pomak za pokretanje Sustava za seizmičko uzbunjivanje iii pokretanje Središnjih prigušivača potresa.

9) 12.15. 51 Ijudski igrač. Dostava koncertnog glasovira Yamaha. Povezivanje s izvorom napajanja u atriju. Provjeriti senzore i solenoide koji omogućavaju elektromagnetsko sviranje glasovira. Dati prvi koncert. Stvoriti duhovni oklop. Krasnoštovati. Procijeniti čistu matematiku ugrađenu u sonate za glasovir Ijudskog igrača Mozarta (obilježava ga broj tri za mjeru ritma) i Ijudskog igrača Beethovena (brža trodijelna mjera skerca, od talijanske riječi za šalu) i stilove izvođenja Ijudskih igrača Mitsuko Uchida, odnosno Daniela Barenboima.

MREŽA ŽIVACA. Ljudski igrač Schiller, navod: arhitektura zamrznuta glazba. Nemogućnost procjene/shvaćanja

61

cjelovitog estetskog efekta omotača zgrade. Ipak, predložiti oduševljenje sveukupnom simetrijom, kao i u glazbi, poput matematičke strukture. Znati točnu težinu svakog podnog sloja s ukrasom saća, točnu visinu šiljastih čeličnih jarbola (precizno azradeni na 2 milimetra) na koje je zgrada oslonjena, odstupanje svakog pojedinog dijela oplata i dužinu svake velike poprečne rešetke. Poezija pojedinosti i njihovog sjedinjenja. Promišljati unutarnju arhitekturu. Dobrolijep. Krasnoštovati.

10) 14.02. 26 Ijudskih igrača. Kada je glasovir postavljen i ukionjena plastična zaštita s bijetog mramornog poda, očistiti i ulaštiti plohu pomoću PAMČP (Poluautomatski mikromotoriziran čistač površina), odnosno PAM. Specifikacija: visok stotinu dvadeset centimetara, najmoderniji stroj na kotačima, opremljen infracrvenim sensorima kako bi otkrio predmete u promjeru od dva metra i video kamerom kojom pronalazi smeće i otpatke. Čisto k'o suza.

11) 15.11. 36 Ijudskih igrača. Pokrenuti spaljivač otpada koji minimalno zagaduje okotinu u skladu s odrednicama kalifornijskog Zakona o čistom zraku. Ugodna atmosfera.

12) 16.15. 18 Ijudskih igrača. Zatamniti prozorska stakla na višim katovima i posvijetliti stakla na nižim katovima kako bi ušlo više sunca. Održavanje televizije zatvorenog kruga koja sve prati i nadgleda (č još ne snima: čeka se ugradnja CD-a: nema još datuma isporuke: pitanje) skupinu ljudskih demonstranata na trgu ispred omotača.

13) 18.43. 6 Ijudskih igrača. Demonstrant štrca boju iz raspršivača s aerosolom na ulazna vrata. Trebat će ti ključ u obliku lubanje za otvaranje ovih vratiju. Uzbuniti Ijudskog igrača/čuvara Sama Gleiga (unutarnje osiguranje) koji pere boju sa stakla. U 19.13 prijavljuje incident policijskoj patroli iz centra New Parker. Zabilježeno.

MREŽA ŽIVACA. Pohraniti podatke.

14) 21.01. 4 Ijudska igrača. Započeti glavni samostalan zadatak umjetnog života kao NAD-a, neodoljivog alata za

62

dešifriranje. Cilj je probijanje sustava koji upravljaju pristupom ciljanih tvrtki i organizacija, te krada podataka. Naročito tvrtki koje su suparnici kompaniji Yu, ili organizacija koje su mogući kupci Yuovih proizvoda, poput NASA-e i USAF-a. Poznavanje proračuna i tehničkih potreba daje komparativnu prednost. Trenutno se pokušava infiltrirati PLATFORM, globalna mreža podataka koja se sastoji od pedeset samostalnih sustava usredotočenih na glavno sjedište NASA-e (Nacionalne agencije za sigurnost) u Fort Meade u Marylandu. Koristeći TNI - organizam za Tajnu nametničku informaciju. TNI sličan virusu, ali mu je svrha kopirati, a ne uništiti podatke. TNI umetnuti u ciljano računalo na neosjetljivoj točki, na primjer uslužni TNI se sakrije u bezopasnu informaciju, poput računa, i izbjegava antivirusne i zaštitne programe. Kada pronade željenu tvrtku TNI piše vlastiti

program preko uobičajenog pristupnog niza. Pokušati osvojiti izvornu lozinku i pristupnu proceduru kao da ulazi pravovaljani korisnik i pohraniti u datoteci za kasniju uporabu. Kasnije ući u ciljani sustav. Ako pristupna procedura ne može biti kopirana, upotrijebiti LEMON Š kako bi se izbjeglo izbacivanje nakon tri poteza kod nedozvoljenog ulaza: LEMON je tajna metoda Korporacije Yu a služi izuzetno brzom sažimanju podataka pa se tako čitava datoteka s izvedbenim programom nasumce odabranih brojeva/lozinki može pohraniti unutar podniza podataka. Moćno znanje.

MREŽA ŽIVACA. Pohraniti podatke.

15) 21.13. 4 Ijudska igrača. Podgrijati vodu za razmnožavanje Ijudskih igrača u bazenu s podvodnom masažom u privatnom apartmanu rukovodstva na dvadeset petom katu. Pojačati klimatski uređaj za usamljenog Ijudskog igrača/programera sustava u računalnoj sobi.

Mitch je najviše volio voditi ljubav s Jenny u bazenu s podvodnom masažom u apartmanu rukovodstva na dvadeset petom katu. To ne znači da im nije bilo lijepo i u njezinoj kući. No, ponekad mu se činilo da zgrada na poseban način začinjava njihova nezakonita druženja, slično kao što su neki govorili da im je alkohol bolje prijao

63

dok je važio Volsteadov zakon o prohibiciji. A i kupaonica od crnog mrčmora gospodina Yua bila je zadnja riječ raskoši.

Sjećao se tvornice u Vicenzi u kojoj je odabrao kamen i mokrog vikenda u Veneciji koji je proveo s Jenny. Mramor se nikada ne kupuje, a da ga se ne pogleda izbliza, naročito ako se kupuje od Talijana.

Jenny je izašla iz kade i počela se brisati ispred velikog zrcala koje je dominiralo prostorijom. Mitch zaroni ispod površine vode, a onda izroni.

- Znaš - reče - mislio sam upitati gospodina Yua bi li mi dozvolio da ponekad koristim ovaj apartman.

- Ponekad? - zauzela je izazovnu pozu, pregledavajući svoju bujnu dojku kao da želi istisnuti mlijeko.

- Ponekad mi se čini da bi to najradije i htio.

- Dušo, znaš da to nije istina.

- Znam? Jesi li već rekao Alison za nas? - Ne, zapravo nisam.

- Što znači "zapravo"?

- Teško je. Znaš kakva je. Nije jaka - slegao je ramenima. Zapravo, mislim da se gubi.

- Hoćeš reći da gubi razum?

- Možda je na rubu sloma živaca. No čak i da sam joj htio reći, nisam imao vremena. Zbog ovog sam posla jako malo kod kuće. Jenny je podigla polutku svoje stražnjice rukom i pokušala procijeniti njezin odraz: - Mislim da smo tako i počeli. Jer je to tebi bilo prikladno. Znaš, budući da na ovom poslu radim kao savjetnik. - Čim se sve smiri obećajem ti da ću pokušati naći načina da joj kažem.

- To zbilja zvuči određeno. - Ozbiljno ti kažem.

- Hej, imam li preveliku stražnjicu?

- Imaš prekrasnu stražnjicu - izašao je iz kade i pružio ruku tražeći ručnik.

- Nisam tvoja robinja, Mitch - reče ljutito i baci mu ga u lice. - O čemu to govoriš?

- Onaj tvoj pogled, maločas. Kao da sam ovdje da bih udovoljila svakoj tvojoj potrebi.

64

Mitch se zamotao u ručnik i zagrlio Jenny. - Oprosti - reče - nisam mislio .r.

- Nema veze. Idemo jesti. Gladna sam.

Mitch je ponovno pogledao na sat. Već je trebao otići kući, ali nije se znao boriti kada je bio izložen izuzetnom Jennynom golom tijelu. Tada bi mogao poreći čak i Euklidov zlatni rez.

- Naravno. Samo da ne ostanemo dugo. Sutra ujutro imam sastanak projektog tima.

- Nadam se da si uspio riješiti probleme o kojima sam ti govorila, Mitch.

- Smiri se, sve je pod kontrolom.

- Ne mogu potpisati izvješće dok ne budem sigurna da je sve u redu. A ti ne želiš da se to dogodi, zar ne?

Mitch je nakratko razmislio: - Ne - reče neuvjerljivo - ne želim. - Usput, neće trebati puno mijenjati, ali ima niz sitnica koje sam primijetila i trebat će ih popraviti.

Mitch ojađeno upita: - Kao što, na primjer, za Boga dragoga?

- Moraš shvatiti da sam tek nedavno imala priliku pročitati horoskop YK-a. On je jako zaposlen.

- Što? Što treba promijeniti, Jenny?

- Za početak, ulazna vrata ovog apartmana, na primjer. Gledaju u krivom smjeru, geomantički rečeno.

Treba ih postaviti više ukoso. Kao što smo postavili prednja vrata. Onda, skulptura na ovom katu.

Kutovi staklene kutije u kojoj je skulptura pokazuju ravno prema vratima. Treba je pomaknuti.

- Isuse - zaječi Mitch.
- Ah da, i natpis na trgu. Nije smješten prema planovima. Treba biti okrenut prema zapadu. Prenizak je. Treba ga postaviti više jer će inače doći do netrpeljivosti među zaposlenima.
- Richardsons će ovo oduševiti - gorko će Mitch.
Jenny slegne ramenima: - Ja tu ništa ne mogu. Zgrada ima povoljna znamenja, ili ih nema. Ova naša sada uopće nema povoljna znamenja.
Mitch je glasno zagundao.
- Ma, hajde, razvedri se - reče ona. - Nije tako strašno. Foster je u Hong Kongu i Shanghaiju morao pomaknuti sve pokretne stube.
- Neka je - počeo se odijevati. - Gdje želiš večerati?

65

- Ima jedna kineska restoracija na ulici North Spring. Ja častim. Spustili su se dizalom do garaže. Kada su izlazili automobilom na prilaznu cestu, Mitch je na vrhu uzbrdice zamalo udario pijanca koji je zateturao ispred njih. Mitch se zaustavi, no dok je otvorio prozor kako bi tipu nešto rekao, ovaj je već bio otišao.
- Glupi pijanac - reče Mitch. - Kuda li je samo nestao?
- Došao je s ove strane - reče Jenny i zadrhti. - Vozio si prebrzo. - Jesam vruga. Tip je jednostavno iskočio pred mene.

Možda je Aidan Kenny u pravu, možda si je trebao kupiti Cadillac protector.

Restoracija je bila pretrpana pa su za barom čekali dok se ne oslobodi stol.

- Moram na zahod - reče ona. - Naruči mi džin i tonik, dušo, hoćeš li?

Veličanstveno je otkoračala. I mnoge druge oči su zajedno s njegovima pratile njezin dostojanstven hod restoracijom. Primijetio ju je i Cheng Peng Fei koji je večerao s nekoliko prijatelja s fakulteta: bila je prekrasna. Onda je ugledao Mitcha i prepoznao ga. Sjeti se trule naranče i odmah se zapita ne bi li mogao napraviti veću štetu, kako mu je to predložio njegov japanski pokrovitelj, nije znao kako drugačije da ga nazove.

Pričekao je dok nisu sjeli za stol i onda se ispričao prijateljima. Na parkiralištu je došao do svojega automobila, otvorio prtljažnik i izvadio ključ za odvijanje kotača. Lako je prepoznao Mitchov automobil, novi crveni Lexus. Kada je Cheng Peng Fei bio siguran da nema nikoga, prišao je automobilu i bacio ključ kroz prednje štaklo. Obuzeo ga je mir kakvom se nije nadao. Sjeo je u svoj automobil i odvezao se.

Allen Grabel je pio cijeli dan. Iza devet sati ga je zamalo udario Mitchov automobil. Bio je siguran da ga Mitch nije prepoznao, uz ostalo i zbog jeftinog slamnatog šešira. Ženu na suvozačkom mjestu vidio je dovoljno dugo tek da može reći da to nije bila Mitchova žena. Grabel se zapita zašto se to dvoje tako dugo zadržalo u zgradi.

66

On je imao samo svoju bocu. Iako je zamalo dospio pod kotače automobila i dalje ju je čvrsto držao. I to je nešto.

Grabel je ušao u podrumsku sobu i zatvorio vrata. Sjeo je na krevet i povukao iz boce. Nije pošteno da Mitch ima dvije žene, a on niti jednu. Nije imao ništa protiv Mitcha. Ali Richardsons je mrzio. Toliko ga je mrzio da bi ga rado vidio mrtvog. U načelu, Grabel nije bio zlopamtilo. No u posljednje vrijeme je puno razmišljao o tome kako bi se mogao osvetiti svojem bivšem poslodavcu.

Hideki Yojo je utipkao niz programskih uputa i naslonio se na naslon stolca, položio glavu na sklopljene ruke i mislio o tome kako ga glavobolje manje muče otkada redovito odlazi kiropraktičaru kojeg mu je preporučio Aidan Kenny. Već nekoliko dana nije imao tešku glavobolju. Osjećao se bolje no ikada. Vjerojatno se nije trebao brinuti. Yojo nije bio zadovoljan svojim zdravljem. Nikada nije bio zadovoljan. Krvni tlak koji je Abraham bilježio svaki put kada Yojo dlanom dotakne radnu stanicu bio je malo previsok. Abraham je bilježio i vrijednosti u Yojoovom urinu i upozorio na visoku razinu proteina i šećera. Tu nije bilo nikakve sumnje. Kada sustav Yu-5 bude napokon instaliran, pokušat će provoditi manje vremena ispred ekrana. Već treću noć za redom radi na uklanjanju nepravilnosti u hologramskom programu. Možda će izbrisati prilagođeni program koji je izradio kako bi mogao nadmudriti program tjelevoježbe za buduće radnike Korporacije Yu i sam pokušati ponovno doći u formu. Više će izlaziti i kretati se. Posjetit će neke stare dečke. Možda će posjetiti neka stara prebivališta ili pronaći nova. Vodit će ljubav. Nema smisla puno zaradivati ako nikada nemaš priliku uživati plodove svojega rada. Predugo je ostao neženja. Vrijeme je za zabavu. Sada bi vjerojatno trebao otići kući. Sigurno je riješio problem.

Ekran i stolna svjetiljka su na trenutak zatreperili.

Yojo dlanom udari po ekranu. Izgleda da se sve popravilo. - Zar se dogodila nekakva strujna pogreška, Abrahame?

- Negativno.

67

- Pa što je onda?

- Strujni val - reče računalo.

- Neki dan prekid, a sada ovo. Što je to? Sreća da imamo pričuvni generator, ha?

- Da, gospodine.

Od udarca ruke boja na ekranu je bila malo nečista. - Smanji magnetizam ekrana, molim te.

- Da, gospodine.

Yojo se nagnuo prema stolnoj svjetiljci. Naravno, talijanskoj. Nepogrešiva jednostavnost i elegancija.

Yojo zglobovom ruke udari transformator. Svjetlost male žarulje se smirila i on se ponovno usredotočio na ekran brzo prelazeći svoj večerašnji rad.

Napokon je završio. Hologramski će program sada raditi. - Čestitaj mi, Abrahame. Upravo sam riješio naš problem.

- Vrlo dobro, gospodine Yojo - reče engleski glas, poput dobro odgojenog glavnog sluge.

- Hoćeš li, molim te, provjeriti hologramski program? - Naravno, gospodine.

Računalo je provjerilo napravljen posao i izvijestilo ga kako će program savršeno raditi.

- To je pravo olakšanje - reče Yojo - dosta mi je za večeras. - Želite li da pokrenem niz hologramske kontrole?

- Negativno - reče. - Moram se vratiti u SŽ. Stvarni me život čeka. - Protegnuo se i istovremeno zijevnuo. - Pustit ćemo ga ujutro, Abrahame. Ako, naime, nemaš kakvog drugog posla. - Nacerio se i protrljao oči. - Bože, mrzim ovu sobu. Nema prozora. Čija to glupa ideja bila?

- Pojma nemam, gospodine. - Kakvo je vani vrijeme?

Računalo pokaže sliku grimiznog neba iznad Los Angelesa.

- Lijepa večer, čini se - reče računalo - manje od 5% šanse za padavine.

- Kakav je promet?

- Na autocesti ili na informacijskoj superautocesti? - Najprije na autocesti.

- Prohodno.

68

- A na ISA-i?

- Zbog vašeg boravka ovdje nisam još imao priliku izaći iz zgrade i provjeriti. No prošle sam noći puno radio. Mnogo je plivača na silikonu.

- Imaš li kakav zgodan prijedlog?

- Ako imate dionice British Telecoma, prodao bih. A Viacom će dati ponudu za Fox.

- Za Fox, hm? Mogao bih nešto kupiti. Hvala, Abe. Pa, mislim da ću polako kući. Imao sam naporan dan. Dobro bi mi došlo kupanje. Zapravo, i mnoge bi mi druge stvari dobro došle. Kao ševa i novi auto. Ali za sada je dovoljno kupanje.

- Da, gospodine.

Yojo je ruka posegla za prekidačem na svjetiljci i zastala na pola puta. Okrenuo se u stolici i pogledao preko ramena. Nakratko mu se učinilo da je začuo korake na malom mostu koji je od staklenih vratiju vodio do računalne sobe. Očekivao je Sama Gleiga kako dolazi na čašicu razgovora, kako je ponekad običavao. No nije bilo nikoga. Brza provjera na računalu pokazala je kako je Sam Gleig na svojem uobičajenom mjestu, u uredu na atrijskom nivou.

- Izgleda da mi se priviđa - promrmlja.

Pitao se hoće li Sam dobiti otkaz kada sigurnosni sustavi prorade u potpunosti. Njega samog nije grizla savjest zbog gubitka nekoliko čuvara. Nema smisla imati psa i onda mahati njegovim repom.

- Možda ste čuli kako se otvaraju vrata dizala, gospodine. Dok ste govorili, doveo sam gore dizalo kako ne biste trebali čekati.

- Jako pačljivo od tebe, Abrahame.

- Mogu li još nešto učiniti za vas, gospodine?

- Sumnjam, Abrahame. Ako i postoji nešto, sigurno si to već učinio. Nije li tako?

- Da, gospodine.

Mitch je još uvijek bio ljut sam na sebe kada se ujutro vozio na sastanak projektnog tima. Zašto je pristao da odu baš u kinesku restauraciju? Mogao je pretpostaviti da bi tamo mogao biti netko od demonstiranih s trga koji bi ga mogli prepoznati. Iako je jelo

69

bilo dobro, sve je trajalo predugo i bilo je već kasno kada su primijetili štetu na automobilu. Već je bila prošla ponoć kada se napokon pojavila služba iz auto kluba s novim prednjim staklom. Kada se Mitch konačno pojavio kod kuće Alison se već bila nabrusila za svađu. Morao joj je čak pokazati dokumente od popravka automobila kako bi povjerovala njegovoj priči. A, onda je, nakon doručka, ponovno načela tu temu baš kada se spremao izaći iz kuće. Očito je još jednom podrobnije pregledala papire.

- Što si radio u restauraciji Mon Kee u ulici North Spring? - Što misliš da sam radio? Večerao sam na brzinu.

- S kim?

- S nekoliko kolega iz projektnog tima, naravno. Čuj, dušo, rekao sam ti da ću doći kasno.

- Hajde, Mitch - nastavi ona - zna se što je kasno i kasno. Trebao bi nazvati ako ćeš se zadržati nakon ponoći. Tko je točno bio s tobom?

Mitch baci pogled na sat. Zakasnit će na sastanak. - Moramo li o tome sada razgovarati? - zamolio je.

- Samo želim znati s kim si bio, to je sve. Zar je to tako nerazumno? Alison je bila visoka i elegantna, imala je dubok glas i tamne sjene ispod očiju. Imala je ravnu kosu, dugu i sjajnu, no Mitcha je sve više podsjećala na Morticiu iz obitelji Adams.

- Zar je tako stašno što želim znati s kim je moj muž bio do jedan sat u noći?

- Ne, nije - reče on. - U redu, bili su Hideki Yojo, Bob Beech, Aidan Kenny i Jenny Bao.

- Stol za petero? - Tako je.

- Jeste li rezervirali?

- Tako mi svega, Alison. Odlučili smo se naglo. Dugo smo radili. Bili smo gladni. Pa znaš da bih bio ranije došao kući da nije bilo tog gada koji mi je razbio staklo. I bio bih se javio, jasno? No bio sam tako ljut što se to dogodilo da sam zaboravio na sve ostalo. I zbilja, zbilja mi je žao što moram priznati da sam i na tebe zaboravio, dušo.

- Trebao bi imati telefon u automobilu. Drugi ih ljudi imaju, Mitch. Zašto ga ti nemaš? Rado bih bila s tobom u vezi.

70

Mitch je rukama obgrlio njezina koščata ramena.

- Znaš što mislim o telefonima u automobilima. Moram imati vremena i za sebe, a to si mogu priuštiti jedino u automobilu. Ljudi iz tima bi me neprestano zvali. Najviše Ray Richardson. Uredi ovo, Mitch. Uredi ono. Slušaj, večeras ću se rano vratiti, obećavam. Onda ćemo razgovarati. No, sada zbilja moram ići.

Poljubio ju je u čelo i otišao.

Mitch je dvadeset minuta zakasnio na sastanak. Mrzio je kasniti. Naročito kada nosi loše vijesti. Morat će im ispričati najnovije izvješće o stanju feng shui Rešetke. Ponekad bi poželio da Jenny radi nešto drugo. Mogao je pretpostaviti što će ostali reći. Boljelo ga je što će morati slušati kako pred njim vrijedaju ženu koju voli.

- Mitch - reče Ray Richardson - drago mi je što si se odlučio pojaviti.

Odlučio je pričekati pravi trenutak da im prenese loše vijesti. Projektni tim i Bob Beech su sjedili ispred televizijskog ekrana od sedamdeset centimetara na kojem su se vrtile prve slike iz Rešetke. Mitch pogleda Kay, namigne joj i sjedne pokraj nje. Imala je prozirnu crnu bluzu kroz koju se jasno vidio grudnjak. Uzvratila mu je ohrabrujući pogled i nasmiješila se. Na ekranu je bila slika atrijski i pravokutnog ribnjaka koji je okruživao stablo dvosupnice.

- Kay - reče Richardson - jesi li gotova s dobrodošlicom za Mitcha? Ovo ti je lijepa bluzica.

- Hvala, Ray - nasmiješila se.

- Jeste li primijetili da Kay često nosi prozirne bluze? Hoću reći, uvijek znate koje je boje njezin grudnjak? - nacerio se Richardson. Svi su se nasmijali osim Mitcha i Kay.

- Vrlo duhovito, Ray - Kay se uozbiljila i udarila tipku na svom prijenosnom računaru kao da pokušava Richardsonu izbiti oko. Najviše ju je smetao Joanin smijeh. Čemu se smije ta debela krava? Kay se upita bi li se itko smijao kada bi podsjetila Richardsons na ne tako davnu noć kada su se našli sami u kuhinji i ona mu je dozvolila da joj stavi ruku u grudnjak. I u gaćice. Bilo joj je drago što nisu otišli dalje od toga.

Ekran je ispunila trodimenzionalna slika novog okruglog ribnjaka u kojem će biti smješteno drvo. Kay je mišem veličine napršnjaka namještala crtež oko slike. Svi su i dalje gledali u Kay.

71

Pocrvenila je: - Gledajte, zanima li vas crtež ili moj grudnjak? - No, pa ako možemo birati ... - Levine prasne u smijeh.

- Oprosti, Kay, samo sam se šalio. Da, to doista dobro izgleda reče Richardson - ali, zar ti je doista trebao cijeli tjedan da to nacrtas? - Zašto ne pitaš Tonyja? - reče Kay.

Richardson se okrene: - Tony?

- Pa, da, Ray - reče Levine - bojim se da je to istina. Richardson je probo Levinea svojim najubojitijim pogledom. Mitch se trznuo umjesto mladića.

- Tony, zar moraš biti toliko doslovan? - zagrmi Richardson. Pitam zašto je to tako dugo trajalo? Zašto? To je ribnjak, a ne Buckminster Fullerova geodetska kupola. Mi smo jedan od najvećih arhitektonskih studija u zemlji, a treba nam tjedan da nešto ovakvo nacrtamo? Kako se to ovdje radi? Računalno pomognuto oblikovanje bi trebalo ubrzati naš posao. Za tjedan bih đana mogao projektirati cijelu prokletu oceansku marinu, a da i ne spominjem ribnjak, jebi ga.

Odmahnuo je glavom i uzdahnuo, kao da žali sebe samog što se mora boriti s ovakvim budalama i nezalicama. Jedno je vrijeme šarao po papiru. Mitch, koji ga je najbolje poznao, primijeti da je ljut.

Richardson ratoborno ukruti bradu i svu svoju zlobu usmjeri na Aidana Kennyja.

- A što nije u redu s tim tvojim prokletim hologramskim kontrolnim sustavom?

- Tek nekoliko početnih problema, Ray - veselo će Kenny. - Yojo ih je cijelu prošlu noć popravljao.

Možda je sada već sve napravljeno. - Možda - prošapta Richardson. Na silu je pokušao zatomiti nestrpljivost. - A kako bi bilo da ga priupitamo? Isuse ...

Kenny se okrenuo prema Kay: - Možeš li nam, molim te, pokazati računalnu sobu?

Kay pritisnu tipku na računalu i televizijska je kamera pokazala Hidekija, koji je još uvijek sjedio za svojim stolom. Za trenutak je sve izgledalo normalno. No, kako su svi polako počeli primijećivati boju njegovog lica, krv na usnama i košulji, začuo se uzdah.

- Svemogućí Bože - zavapi Willis Ellery. - Što mu se to dogodilo?

72

Kay Killen i Joan Richardson su istovremeno rukama prekrile usta kao da će povraćati. Helen Hussey duboko udahne i okrene se.

U računalnoj se sobi čula muha kako gladno zuji. Zvuk je bio toliko stvaran da je Marty Birnbaum zamahnuo rukom.

- Hideki - poviče Tony Levine - čuješ li nas? Jesi li dobro?

- Mrtav je, budalo - uzdahne Richardson - to barem može vidjeti svaka budala.

- Njegove oči - reče David Arnon. - Njegove su oči ... crne. Kay je već poništila sliku i tražila čuvara Sama Gleiga. Richardson ustade, odmahujući glavom, prožet gnjevom i gadenjem.

- Najbolje bi bilo da netko pozove policiju - reče Ellery.

-vNe mogu vjerovati - reče Richardson - jednostavno ne mogu vjerovati. - Pogledao je Mitcha optužujući: - Isuse, Mitch učini nešto. Riješi to. Samo nam je to trebalo.

U LA-u je lakše dobiti posao čuvara nego konobara. Prije no što je postao čuvar, Sam Gleig je proveo neko vrijeme u Gradskom zatvoru zbog nezakonitog posjedovanja narkotika i oružja. Prije toga je služio u mornarici. Sam Gleig je vidio mnogo leševa, ali nikada nije vidio nešto slično tijelu koje je sjedilo u računalnoj sobi Rešetke. Mrtvačevo je lice bilo plavo poput Samove uniforme, gotovo kao da je bio zadavljen. No oči su najviše pogodile Sama. Mrtvačeve su oči izgledale kao da su pregorjele poput žarulja.

Sam priđe stolu i pokuša pronaći bilo. Najbolje je biti potpuno siguran, iako je bilo očito da je Hideki Yojo mrtav. Čak i kada sve ne bi izgledalo toliko očito, osjećao se miris. Miris ne vara. Poput sobe pune prljavih pelena. Jedino što inače mora proći neko vrijeme da bi se leš ovako usmrдио.

Sam je pustio Yojoov ručni zglob i rukom lagano dotaknuo podnožje stolne svjetiljke. Opsovao je i brzo povukao ruku. Lampa je bila vruća. Kao i ekran, gorjela je cijelu noć. Ližući opekotinu Sam pride drugom stolu i po prvi put u životu nazove policiju.

73

0

Poziv je prenesen u središnju otpravnu službu, gdje su se usklađivale aktivnosti Losangeleske policije iz bunkera smještenog ispod Gradske vijećnice. Patrolnim kolima koja su vozila prema zapadu po bulevaru Pico naređeno je da otiđu do Rešetke prije nego što se strojno obradeno izvješće u obliku elektroničke pošte pojavilo na ekranu kapeččna Odjela za ubojstva Losangeleske policije u centru New Parker. Randall Mahoney je pogledom preletio izvješće i otvorio datoteku s popisom dežurnih. Mišem je povukao dokument preko ekrana i stavio ga, elektronički, na stol jednog od istražitelja. Tako je to trebao napraviti. Na novi način. A onda je sve učinio na stari način. Podigao je svoje krupno tijelo sa stolca i otišao u istražiteljsku sobu. Ugledao je zdepastog muškarca koji je imao lice spljošteno kao da ga je netko udario. Sjedio je za stolom i zurio u prazan ekran svojega računala.

- Pomoglo bi da ponekad uključiš tu prokletu stvar, Frank progunda Mahoney. - Ako ništa drugo sačuvao bih svoje noge.

- Možda - reče muškarac - ali svima nam dobro dođe malo vježbe. Čak i ovako atletski građenom komadu kao što si ti.

- Mudrijaš. Što znaš o modernoj arhitekturi? - upita Mahoney. Istražitelj Frank Curtis prođe debelom i teškom rukom kroz kratke čelično sive guste kovrče koje su stajale čvrsto poput opruga ispod sjedala starog bicikla i promisli. Sjetio se Muzeja suvremene umjetnosti u kojem je radila njegova žena prije nego što su je zamijenili CD-ROM-om i projekta koncertne dvorane Walt Disney koji je vidio u novinama. Zgrada je izgledala kao skupina kartonskih kutija koje su ostavljene na kiši. Slegao je ramenima.

- Još manje nego o računalima - prizna. - Ali ako te zanima moje estetsko mišljenje o modernoj arhitekturi, onda ti moram reći kako mi se uglavnom ne sviđa.

- Svejedno, odvuci se do nove zgrade na ulici Hope. Zgrada Korporacije Yu. Tamo su pronašli mrtvacu. Kompjutoraša. Tko zna? Možda uspiješ dokazati da je to učinio arhitekt.

- To bi bilo lijepo.

Curtis dohvati svoju sportsku jaknu s naslona stolca i pogleda svojeg mladeg i zgodnijeg partnera koji je odmahivao glavom.

74

I

- No, a tko si pa ti, jebem ti? - reče Curtis. - Frank Lloyd Wright? Hajde, Nat, čuo si kapetana.

Nathan Coleman je krenuo za Curtisom prema dizalu.

- Znao sam da si prokleti malograđanin, Frank - reče Coleman. No nikada te nisam zamišljao kao Golijata.

- Ti o tome imaš svoje mišljenje, Nat? O modernoj arhitekturi, naime?

- Jednom šam gledao film o arhitektu - reče on. - Izvor. Mislim da je to trebao biti Frank Lloyd Wright.

Curtis je kimnuo: - Gary Cooper?

- Da. Razmišljao sam o tome. Taj je arhitekt to doista učinio. - Što je učinio?

- Digao je u zrak zgradu kada su graditelji promijenili njegove planove.

- Zbilja? Ne mogu ga zbog toga osuđivati. Često sam poželio

ubiti tipa koji je postavio našu novu kupaonicu. - Činilo mi se da si rekao kako si gledao film.

Odvezli su se u fordu cougaru, Nathanovom dvosjedu, okomitom autocestom koja je okruživala srce središta grada poput sustava ventila i arterija, a onda su skrenuli južno prema ulici Hope. Curtis shvati da po prvi put u životu promatra monolitnu arhitekturu ovog dijela grada.

- Ako sretnem arhitekta, upitat ću ga zašto sve zgrade moraju biti tako velike?

Coleman se nasmijao.

- Hej, Frank, ovo je Amerika! Baš to razlikuje naše gradove od svih ostalih. Mi smo izmislili metropole s visokim zgradama.

- A zašto cijela ova četvrt izgleda poput nacionalnog parka Mesa Verde? Zašto ne izgrade središte grada koje izgleda ljudski?

- Imaju strateški plan za obnovu ovog dijela grada. Čitao sam nešto o tome. Pokušat će ponovno dati novi identitet cijelom središtu grada.

- Hoćeš reći, slično programu za zaštitu svjedoka? Ako mene pitaš, Nat, novi identitet treba jebelim arhitektima koji su projektirali te proklete zgrade. Kada bi netko u ovom gradu pokušao ubiti Franka Gehryja, vjerojatno bi dobio medalju za zasluge.

75

- Koga?

- Znaš li onu glupu zgradu na bulevaru Olympic? Pravni fakultet Loyola?

- S ogradom od lanaca i čeličnim zidovima? - Baš tu.

- To je Pravni fakultet? Isuse, mislio sam da je to zatvor. Vjerojatno pokazuje što Frank Gehry misli o pravnicima.

- Možda si u pravu. U svakom slučaju, Frank Gehry je vodeći predstavnik jebene losangeleske škole arhitekture.

- Možda je čovjek jednostavno realan. Pa, LA baš i nije grad u kojem bi se ljudi mogli osjećati spontano.

Skrenuli su na ulicu Hope i Curtis je pokazao rukom: - Čini mi se da je ono tamo.

Izašli su iz automobila i krenuli prema zgradi.

Trg pokraj ulice Hope bio je zašiljenog elipsoidnog oblika, dug oko četrdeset metara. Skulptura Fernanda Botera iznad vodoskoka dominirala je trgom. Trg se sužavao prema vrhu ispred bijelih mramornih stuba koje su se pojavile u skraćenoj perspektivi, pa je tako prilaz zgradi bio veličanstveniji.

Frank Curtis je na trenutak zastao ispred vodoskoka, pogledao debelu ženu koja se naginjala nad njim, a onda i malu skupinu Kineza iza policijske rampe u podnožju stuba.

- Kako im to uspijeva? - reče. - Kao muhe dolaze na mjesto zločina. Što je to? Neka vrsta lešinarske telepatije?

- Zapravo, mislim da su došli demonstrirati - reče Coleman. Zbog stava Korporacije Yu o ljudskim pravima ili zbog nečeg sličnog. Bilo je na televiziji. - Pogledao je skulpturu: - Hej, jesi li ikada ševio stvarno debelu ženu?

- Ne - nasmije se Curtis - nisam.

- Ja jesam.

- Debelu poput ove curice? Coleman kimne.

- Životinjo.

- To je stvarno bilo super, Frank, kažem ti. Znaš što? Osjećao sam se kao da sam dao svoj doprinos ljudskoj rasi.

76

- Zčilja? - Curtisa je više zanimao natpis pokraj vodoskoka:

Upozorenje

Nemojte piti vodu iz vodoskoka zbog vaše sigurnosti. U njoj je sredstvo protiv hrde, kako bi se zaštitila

skulptura. Pijete je na vlastiti rizik.

- Baš nezgodno ako si žedan i nepismen, ha? - upita Curtis. Coleman zagrabi malo vode na dlan, uzme gutljaj, ispljune i iskrivi lice.

- Nema opasnosti da će netko ovo piti - reče - ima okus laštila za automobile.

- Ima ih koji si vole popiti malo laštila za automobile. Djeluje brže od metilnog alkohola.

Nastavili su hodati prema zgradi, ne znajući po kakvom pločniku hodaju. Šesterokutni betonski blokovi se zovu Deterrent Paving™ (Zastrašujuće ploče) i dio su strategije odvratanja, kao i Choke Water™ (Neukusna voda) koje je izmislio sam Ray Richardson, a uperene su protiv brojnih skitnica u četvrti. Svake bi se noći jedan od sedam šesterokutnih blokova hidraulički dizao do visine od dvadeset centimetara, poput oklopa izumrlog pretpotopnog stvora, kako bi se beskućnike odvratio da ovdje spavaju.

Dva su se muškarca zaustavila ispred stuba i zaklonivši oči od jakog sunca i blješteće bijelog odsjaja s betonskog pročelja promatrali bezbojni sklop cjevastih željeznih stupova i vodoravnih greda koji je označavao prednju vertikalnu projekciju Rešetke. Činilo se kako je zgrada podijeljena u deset dijelova. Svaki od njih kao da je visio s grede pomoću niza željeznih vješalica. Svaka se masivna vodoravna greda oslanja na željezni stup kojeg tvore grozdovi pojedinih željeznih stupova. Frank nije mogao odoljeti,

77

bio je impresioniran. Ovo je zamišljao kada bi razmišljao o znanstvenoj fantastici: neljudski stroj bijelog lica, blijedi glasnik iz apatičnog, bezbožnog svemira.

- Nadam se da su prijateljski raspoloženi - promrmlja. - Tko?

- Izvanzemaljci koji su izgradili ovu jebenu stvar.

Potrčali su uz stube, pokazali značke pozorniku koji je stajao pokraj vratiju i provukli se ispod policijske trake. Onda su prošli kroz još jedna staklena vrata i odjednom se našli ispred velikog stabla koje je dominiralo atrijem: - Ovo ti je kućna biljka - izusti Curtis.

- Sada valjda nećeš trebati pitati arhitekta zašto je izgradio tako veliku zgradu? Pogledaj koliko je visoko stablo.

Prišli su im pozornik i čuvar. Curtis objesi značku preko džepa kaputa i reče: - Odjel za ubojstva Losangeleske policije. Gdje je leš?

- Četvrti nivo - reče pozornik. - Računalni centar. Gore su već ljudi iz Jedinice za ispitivanje mjesta zločina i iz Jedinice za vještačenje, gospodine.

- Dobro, odvedi nas na naša mjesta, dečko - odvrati Curtis - kako ne bismo propustili početak predstave.

- Pođite za mnom, gospodo - reče čuvar. Otišli su do dizala koje je već čekalo i ušli. - Centar podataka - reče čuvar.

Vrata su se nečujno zatvorila i dizalo je krenulo.

- Ovo je zgodan trik - primijeti Curtis. - Jeste li ga vi pronašli? - Ne, gospodine - odgovori čuvar. - Zovem se Dukes. Upravo sam došao na posao. Gospodina Yojoa je našao Sam Gleig. On je noćni čuvar. Gore je s policajcima.

Prešli su preko balkona koji je gledao na atrij. Balkon je označen nizom svjetala ugrađenih u pod nekoliko centimetara ispred staklene pregrade.

- Što je ovo? - Curtis je pokazao na pod. - Putokaz za bijeg?

- Ako izbije požar - objasni Dukes - da ne padnete preko ruba kada se zgrada napuni dimom.

- Pažljivo.

78

Skrenuli su hodnikom i približili se mostu koji je vodio u računalnu sobu. Coleman je zaostao i nagnuo se preko balkona kako bi bolje pogledao zgradu.

- Ma, pogledaj ovo mjesto, Frank. Nevjerojatno.

- Dođi, Toto - pozove Curtis. - Više nismo u Kansasu.

- Niste vidjeli niti polovicu - reče Dukes. - Čovječe, ovdje je kao u Zvezdanim stazama.

- Pobrini se za društvo koje je upravo sletjelo, gospodine Coleman - reče Curtis. - Trebam odgovore.

- Razumijem, gospodine - Coleman posegne za cigaretom, ali se predomisli kada ugleda natpis "Zabranjeno pušenje" u računalnoj sobi. Halon 1301 nije zvučao prijateljski.

Ljudi iz Jedinice za ispitivanje mjesta zločina i Jedinice za vještačenje radili su brzo i tiho, a predmet njihovog pomnog ispitivanja je još uvijek sjedio na stolcu.

- Isuse, kakva soba - govorio je netko - ne bih mogao živjeti u sobi bez prozora.

- Mogli bismo to zabilježiti kao moguć uzrok smrti.

Tijekom godina Curtis je upoznao većinu ljudi koji su radili u policijskim službama pa je znao da lica koja ne poznaje sigurno imaju nekakve veze sa žrtvom. Prijatelji ili kolege. Rekao je Colemanu neka ih izvede iz prostorije i ako je potrebno uzme njihove izjave. Tek je onda podrobnije pogledao tijelo.

Pomoćnik suca istražitelja, visok muškarac prikladno mrtvačkog izgleda, tanke kose i zatamnjenih naočala, uspravio se i pričekao dok istražitelj završi svoj kratki pregled.

- Isuse, Charlie. Momak izgleda kao da je cijeli vikend proveo na plaži na koraljnom otoku Bikini.

Curtis zakorači natrag i otpuhne smrad iz nosa i ustiju. - Što mu se dogodilo? Umro je od svojeg dreka?

- Reklo bi se po vonju.

- Umro je na stolcu, je li tako? - Tako izgleda, zar ne?

- No još nije dokazano da se od toga umire. Hajde, Charlie. Ima li medicinskih osnova za sumnju?

Charlie Seidler pomaknu svoja zanemariva ramena.

79

- Teško je reći po ovome što znamo.

Curtis je značajno pogledao plave i krvave tragove na žrtvi i nacerio se.

- A što to znamo, Charlie? Pogledaj ga još jednom, molim te. Pa ne ostanu ti oči ovako crne jer si se nespretno namazao. Otkuda sva ta krv na košulji?

- Iz ustiju. Pregrizao si je jezik.

Seidler je podigao plastičnu vrećicu u kojoj je bilo nešto nalik na ličinku kukca.

- Našli smo vrh u njegovom krilu. - Lijepa uspomena.

Curtis začepi nos i pride bliže kako bi još jednom pogledao leš. - Uzrok smrti?

- Prerano je za to. Možda je zadavljen. Možda je otrovan. Usta su mu prečvrsto zatvorena pa ne možemo vidjeti što je unutra. No, možda se radi i o prirodnoj smrti. Srčani udar. Nekakav napadaj. Nećemo moći biti sigurni prije nego ga stavimo na stol.

- Charlie, tvoj me privatni život ne zanima - naceri se Curtis i pode potražiti svjedoke.

Coleman je čekao s Mitchellom Bryanom, Aidanom Kennyjem, Samom Gleigom i Bobom Beechom. Sjedili su oko staklenog stola ispod jednog od glavnih potporanja u obliku kosog križa. Istražitelj prode rukom po glatkom bijelom fluoropolimernom završnom sloju aluminijske oplate, nagne se preko balkona i pogleda prema atriju. Sve više mu se činilo da je u unutrašnjosti neobične i otkaçene moderne katedrale: Crkva modernih astronauta. Isus Krist prvi svemirac. Prva džamija u orbiti.

- Strašno vam je ovo mjesto - reče i sjedne za stol. - Sviđa nam se - reče jedan od muškaraca.

- Svidalo nam se. Do jutros - dometnu drugi.

Nathan Coleman je sve' predstavio i onda ukratko rekao o čemu se do sada govorilo.

- Mrtvac se zove gospodin Hideki Yojo. Direktor računalne znanosti za Korporaciju Yu čija je ovo zgrada. Njegovo su tijelo primijetili gospodin Beech, gospodin Kenny i gospodin Bryan na televiziji zatvorenog kruga za vrijeme sastanka koji je jutros održan

80

u uredima Richardsona i suradnika na Sunsetu. Kada je oko pola deset prim'ijećeno tijelo, dežurni je čuvar, gospodin Gleig, zamoljen da dođe i sve ispita. Tijelo je pronašao oko devet sati i četrdeset minuta.

- Jeste li primijetili nešto neobično? - Curtis odmahnu glavom. Oprostite, drugačije ću postaviti pitanje. Što govorim? Nikada nisam vidio čudnije mjesto. Računalna soba izgleda kao iz filma. Ja sam samo policajac. Za mene je pojam dobro izgrađene zgrade ona, gdje je lako pronaći zahod. Bez uvrede, gospodo.

- Naravno - reče Mitch. Pokazao je preko Curtisovog ramena. A kada već o tome govorimo, zahod je tamo.

- Hvala. Pa, onda Sam ... Mogu li vas zvati Sam? Jeste li primijetili nešto posebno neobično, naravno osim samog tijela?

Sam Gleig je slegao ramenima i rekao kako nije primijetio ništa neobično.

- Čovjek je bio mrtav. To sam odmah vidio. Bio sam u vojsci, pa sam bio siguran. Do tada je noć bila mirna. Kao i uvijek. Gospodin Yojo je često radio do kasna. Od vremena do vremena bih ustao i prošetao se zgradom, ali sam uglavnom cijelo vrijeme bio u svojem uredu. Možete sve nadgledati koristeći sigurnosne kamere. Ipak, nisam pažljivo gledao. Pa to je posao računala. Abraham mi sam kaže kada trebam nešto pogledati, znate? Siguran sam da smo prošle noći bili samo nas dvojica. Ja i gospodin Yojo.

- Tko je Abraham? - namršti se Curtis. - Jesam li nešto propustio? - Tako zovemo računalo, naredniče - slegne Beech ramenima.

- Ah, tako. Pa i ja sam svoj auto nazivao svakakvim imenima. Ta televizija zatvorenog kruga - reče Curtis - imate li video zapis svega što se dogodilo?

Aidan Kenny doda Curtisu kompaktni disk.

- Na žalost, gore je samo trenutak kada je tijelo otkriveno objasnio je. - To je snimljeno u našim uredima na Sunsetu. Vidite, upravo ugrađujemo različite sustave upravljanja. U stvari, zbog toga je i Hideki Yojo radio tako dugo. Bilo je nekih problema s hologramskim programom. Hideki je to pokušavao popraviti. U svakom slučaju, u ovoj zgradi još moramo ugraditi opremu za snimanje diskova.

- A je li ga riješio? Problem.

81

Kenny pogleda Beecha i slegne ramenima.

- Zbilja ne znam. Prema računalu, njegova posljednja radnja, zadnji upis je zabilježen oko deset sati. Umro je u neko doba nakon

toga. Curtis je podigao obrve. Kenny se smeo.

Bob Beech je pročistio grlo i gurnuo Curtisu složeni ispis.

- Ovdje nemamo mnogo papira - reče. - Zapravo, pravilo je tvrtke č da se papir izbjegava koliko je god moguće. Uglavnom skaniramo dokumente s kojima moramo raditi i pretvaramo ih u elektroničke slike. Ipak sam ovo ispisao jer bi vam možda moglo biti od koristi. - Hvala. Što je to?

- Medicinski podaci o Hideki Yojou. Vjerojatno će vam trebati za obdukciju. Pretpostavljam, da će biti autopsija? Obično jest u ovakvim situacijama.

- Da. U pravu ste. Napraviti ćemo autopsiju - Curtisov je glas bio odsječan i poslovan. Mrzio je kada mora nagađati o nečemu tako jednostavnom kao što je početna istraga.

- Radi se o ovome - doda Beech a onda je, kada je primijetio kako je Curtis nervozan, rekao: - No možda niti nije važno.

- Molim vas, recite. Do sada vam je dobro išlo - nelagodno se nasmijao. - Ne bih ništa učinio drugačije nego što ste to vi učinili, gospodine Beech. Molim vas. Nastavite.

- Pa, radi se o tome da se Hideki tužio na jake glavobolje. Ako se možda radi o prirodnim uzrocima.

Curtis je kimnuo.

- Mislite li da su prirodni uzroci? - upita Mitch.

- Još je za to prerano - odgovori Curtis. - Prije autopsije nećemo ništa znati sa sigurnošću. Zato sada sve sumnjičavo provjeravam odlučio ih je malo uplašiti. - Moguće je da je Hideki Yojo zadavljen.

- Isuse - prozbori Kenny., . Curtis je uzeo disk i ispičč i ustao.

- Pa, hvala vam na pomoći - značajno je pogledao Natahana Colemana. - Moramo se vratiti u središte Parker.

- Ispratit ću vas - reče Mitch.

- U redu je, već sam razgovarao s dizalom. Naravno, samo sam ga psovao. Ali, siguran sam da ...

82

- Ne razumijete - uzvratu Mitch - nitko u ovoj zgradi ne može koristiti dizalo ako ga nije odobrio vremenski kodiran sustav za obradu i prepoznavanje signala. Ako vas računalo ne prepozna, ne možete koristiti dizalo, otvoriti vrata, koristiti telefon ili radnu stanicu.

- No to je zbilja jak sindikat - reče Curtis. Istražitelji su slijedili Mitcha prema dizalu.

- Razina atrija, molim te, Abrahame - reče Mitch.

- Što se događa ako se jako prehladite? - upita Curtis - Ili kada previše popijete? Glas vam se tada promijeni.

- Sustav radi iznimno dobro bez obzira na stanje korisnika - reče Mitch. - Negativan omjer pogreške, kada sustav ne prihvaća pravog korisnika je 0,1 posto. Pozitivan omjer pogreške, kada sustav prihvaća pogrešnog korisnika, je upola manji. Sustav je gotovo potpuno siguran.

- Osim toga - nastavi Mitch, - ako ste previše popili ionako ne biste trebali biti ovdje.

- To ću zapamtiti - Curtis je pogledom prešao atrijem. - Ovo je valjda napredak, ha? Nije toliko lijepo, ali je sve izračunato. - Slegne ramenima. - Ali, što ja znam? Ja sam samo promatrač.

Mitch je gledao istražitelje kako izlaze iz Rešetke. Laknulo mu je što nisu pitali tko je još sinoć ostao dugo raditi. No bio je uznemiren mislju da će se Alison vjerojatno sjetiti kako joj je rekao da je Hideki Yojo bio s njim u restauraciji u vrijeme kada je umro. Morat će objašnjavati.

®

U ulici San Pedro je bio kafić u koji je Grabel ponekad odlazio. Tek nekoliko blokova udaljen od Rešetke u predjelu jeftinih hotela i svratišta raznih misija na Skid Rowu. Sjeo je za bar i na šank stavio novaca kako bi konobar vidio da može platiti, te naručio piće. Ruke su mu se tresle. Je li već uništio Richardsona i njegovu novu zgradu ili je to tek namjeravao napraviti? Istrusio je piće, bilo mu je bolje, pa je odmah naručio drugo. Pokušao se sjetiti događaja prošle večeri, ponovno je promislio. Čak i najgore stvari bolje izgledaju nakon nekoliko pića.

83

-U

Kada su policajci odnijeli tijelo a Jedinica za vještačenje završila posao u računalnoj sobi, Bob Beech je sjetno gledao prazan Yojoov stol.

- Jadan Hideki - reče.

- Da - doda Kenny - zadavljen. Pa tko bi ga htio zadaviti?

- Policajac je rekao da je to samo jedna od mogućnosti - podsjeti ga Mitch.

- Jesi li vidio Hidekijevo lice? - nastavi Kenny. - Takvo lice nemaš nakon zbornog pjevanja. Nešto mu se dogodilo. Nešto ružno. Možemo se kladiti.

- Tko bi želio ubiti Hidekija? - reče Mitch. Kenny slegne ramenima i odmahne glavom.

- Odnijeli su stolac - primijeti Beech. - Zašto su to učinili?

- A što ti misliš? - reče Kenny. - Sigurno se usrao. Ne osjećaš li miris?

- Ne s mojim sinusima.

- Dosta se jako osjeća - reče Kenny. - Abrahame? Hoćeš li, molim te, promijeniti zrak u ovoj prostoriji?

- Kako želite, gospodine.

- Sranje. Pogledaj, molim te - Kenny je pokazao prema Yojoovoj stolnoj svjetiljci. Transformatorsko se kućište rastopilo i iako se ohladilo izgledalo je kao vruća smola. - Nepažljivi gadovi. Neki ju je glupi policajac presavio unatrag dok je bila upaljena.

- Mojoj bivšoj djevojci je jednom za tu halogensku žarulju zapela kosa i zapalila se - reče Beech.

- Isuse. Jesu li je spasili?

- Da. Ionako nisam volio njezinu dugu kosu.

Kenny ispita prekidač i ustanovx da svjetiljka i dalje radi.

- Izgleda nadrealistično, zar ne? Poput djela Salvadora Dalija. Beech je svom težinom sjeo na stolac, stavio laktove na stol i uzdahnuo.

- Hidekija sam poznao gotovo deset godina. Znao je sve o računalima. Mali japanski gad. Ne mogu vjerovati da je mrtav. Pa,

84

izgledao je potpuno normalno kada sam sinoć otišao. A znaš Aid, otkako je počeo ići tvom kiropraktičaru, više nije imao glavobolje. - Beech je odmahnuo glavom. Ovo će zbilja potresti Korporaciju u Americi. Jardine Yu to neće moći povjerovati. Hideki je bio ključan u svim našim planovima tijekom slijedećih pet godina.

- Nedostajat će nam - naglasi Kenny.

Mitch je kratko počekaao a onda reče: - Ona greškica na programu za slike u stvarnom vremenu. Misliš li da ju je popravio?

Bob Beech pritisne dlan na ekran ispred njega. - Uskoro ćemo saznati - reče.

- O čemu se zapravo radilo? - upita Mitch.

- Vjerovao ili ne - objasni Beech, - Abraham je jednostavno bio prebrz za program slika u stvarnom vremenu. Kako bi se oko prevarilo i povjerovalo da se slika doista kreće potrebno je najmanje šezdeset novih podataka u sekundi. Za to je potrebna stopa podataka od 12 trilijuna bita u sekundi. Raniji programi su davali sliku koja se interaktivno kretala tek sekundu ili dvije, a i tada je bila istrzana. No korištenjem LEMON-a, novog programa Korporacije Yu za sažimanje podataka i paralelnu obradu, uspjeli smo simulirati rad teraherc integriranog sklopa pa tako slika u stvarnom vremenu izgleda stvarno. Jedini je problem bio što prilagodeni program nije to mogao slijediti. Hideki je pokušavao pronaći način ujednačavanja ravnoteže kako bi se dobila bolja slika.

- Hoćeš li sada pustiti program, Bob? - upita Kenny začuđeno. Misliš li da je to dobra ideja?

- Najbolji način da ga isprobamo.

- Valjda si u pravu. No, provjerit ću da možda netko nije u atriju. - Hej, u pravu si - nasmije se Beech.

- Slika u stvarnom vremenu može na smrt preplašiti. Za danas je bilo dosta šokova.

Medicinski centar holivudskih prezbiterijanaca Queen of Angels smješten je na avžniji North Vermont, sjeverno od autoceste za Hollywood. Od njega do centra New Parker bila je tek kratka vožnja, a baš su se tu održavale autopsije za Odjel za ubojstva iz središta grada kada je stopa ubojstava bila veća nego obično i nije bilo mjesta u Općoj gradskoj bolnici.

85

Curtis i Coleman su ovog tjedna već četiri puta išli tamo. Kako bi uštedjeli vrijeme došli su na dvije autopsije: ubojstvo mladog crnog gangstera i smrt Hidekija Yojoa.

Ubojstvo je bilo prilično jednostavno. Roo Evans, dvadeset godina star, s tetovažom Playboyeve zečice koja je označavala pripadnost bandi, sudjelovao je u automobilskoj jurnjavi sa suparničkom bandom na autocesti za Harbor. Kada su ga konačno sustigli, blizu Kongresnog centra, u prsa su mu ispalili jedanaest naboja od 9 milimetara.

Poslije prve autopsije Curtis i Coleman su pili kavu u istražiteljskoj sobi i čekali da im liječnica dođe reći kada će biti spremna započeti rezanje Hidekija Yojoa. Dan je bio vruć i Colemanu se od mirisa okretao želudac.

- Kako joj to uspijeva? - Kome?

- Janet. Doktorici Bragg. Dva u nizu. Pa, Isuse, otvorila je želudac onog dečka kao da je pastrva.

- Nije se baš trebala posebno truditi. Jedanaest naboja od 9 milimetara. Ti su momci stvarno htjeli biti sigurni. Glock. Poput tvojeg, Nat.

- Zar sam osumnjičen?

- Oduvijek nosiš tu ogromnu devetku?

- Rekla mi je moja mama. Nikada nisam bio dobar strijelac, pa je onda najbolje da imam nešto čime ću posijati dosta olova. Otvorila su se vrata i kroz njih je provirila glava privlačne crkinje srednjih godina: - Uskoro ćemo početi, gospodo - reče Janet Bragg. Dodala je Curtisu bočicu eukaliptusova ulja.

Curtis ju je otvorio i stavio nekoliko kapi ispod svake nosnice. Natahan Coleman je učinio isto i još je zapalio i cigaretu kako bi se obranio od mirisa.

- Recite mu kako izgledaju pušačeva pluća kada dođu na stol, Janet - reče Curtis kada su izašli u hodnik.

- Strašan prizor - potvrdila je. - Smrad je još gori. Kao koncentrat pepeljara.

Janet Bragg je bila obučena za smjenu u tvornici hamburgera: bijela kuta, gumene čizme, elastična marama na glavi, naočale, pregača, teške gumene rukavice.

- Danas dobro izgledaš, Janet - reče Coleman. - Mmmm. Volim kada žena svojim oblačenjem zna uzbuditi muškarca.

86

- Budući da to spominješ - reče ona - u gaćicama leša je bilo sjemena.

- Prije nego što je umro svršio je u gaće? - iznenađenje Nathana Colemana se pomiješalo s gnušanjem.

- Pa, poslije to sigurno nije učinio - primijeti Curtis. - Učto možemo biti sigurni.

- To nije rijetko u slučajevima gušenja. - To je, dakle - upita Curtis - gušenje?

Janet Bragg je gurnula dvojica krila pomičnih vrata kojč, su vodila u veliku hladnu sobu.

- Uskoro ćemo vidjeti.

Yojoovo je golo tijelo ležalo na kolicima pokraj obdukcijskog stola od nehrđajućeg čelika. Curtis je često gledao doktoricu Bragg kako radi pa je znao da joj ne treba pomoć pri seljenju tijela na stol. Valjci ispod mreže na stolu olakšali su prebacivanje tijela, a ona je jednom rukom izvela taj uvježban pokret poput madioničara koji izvlači stolnjak sa stola postavljenog za večeru. Namjestila je visinu

stola i uključila uređaj za izvlačenje zraka koji je spojen na odvod ispod stola. Na drugu je stranu pričvrstila slivnik za biopsiju s dvije slavine i mješalicom na polugu. Otvorila je slavine i raspršivač s pomičnim crijevom.

Kada je sve pripremila Curtis je uključio video kameru Super-8 kako bi cijela autopsija bila snimljena. Namjestio je fokus i stao sa strane promatrajući.

- Uobičajeni znakovi asfiksije - primijetila je Janet Bragg - ali nema nikakvih tragova na vratu - dodala je okrećući Yojoovu glavu: - Teško je reći kako je zadavljen.

- A plastična vreća na glavi? - nabaci Curtis.

- Ne požuruj me, Frank - ukori ga ona i uzme skalpel.

Proces autopsije se vrlo malo promijenio u dvadeset godina koliko je Frank Curtis radio u Odjelu za ubojstva. Nakon vanjskog pregleda tijela, glavni su rezovi ostali isti. Rez u obliku slova Y, svaki se vrh ipsilona spuštao od pazuha, ispod prsiju sve do dna prsne kosti u sredini. Od ove točke spajanja rez je išao prema donjem abdomenu i genitalnom dijalu. Janet Bragg je radila brzo, vezala je velike posude za glavu, vrat i ruke i pjevušila dok je odvajala organe za daljnju disekciju.

Začule su se i riječi Madonnine pjesme:

87

- "Holida-ay! It would be all right! Holida-ay"

- Lijepo je vidjeti ženu koja voli svoj posao - reče Curtis. - Čovjek se na sve privikne.

Sakupila je organe iz prsiju, stavila ih u plastičnu posudu i ponovila proceduru s trbušnim organima koje je stavila u drugu posudu. Organi su se uvijek odstranjivali zajedno kako bi se mogli odrediti poremećaji u njihovim funkcionalnim odnosima. Podigla je električnu pilu i počela skidati vrh Hidekijeve lubanje.

Curtis je pogledom potražio Nathana Colemana i ugledao ga kako sjedi za mikroskopom i gleda svoju vlas.

- Slušaj, Nat, to ti je kao kada jedeš kuhana jaja - okrutno primijeti on. - Ili ti možda spadaš u one čudake koji slome ljusku i onda gule njezine ostatke?

Coleman se pokušavao ne obazirati na zvuk pile.

- Ne jedem jaja - tiho je rekao - ne podnosim njihov miris. - Kako si osjetljiv!

- Sto mu - izusti Janet Bragg. Ono što je vidjela kada je odstranila vrh zbunilo ju je po prvi put tijekom godina.

- Što je to?

- Nisam nikad - reče uzbuđeno - nisam nikada vidjela ovakvo nešto.

- Pa, ne moramo pasti na koljena pred tobom, Janet.

- Pričekajte još malo - podigla je izvijenu kiretu i njom je pomicala unutar Yojoove lubanje dok sadržaj nije spao njoj na ruke.

- Što to imaš?

Nathan Coleman je ustao i prišao Curtisu koji je stajao pokraj stola za autopsiju..

- Ne bih vjerovala da to nisam sama vidjela.

Stavila je na stol predmet velik poput teniske loptice i ustuknula odmahujući glavom. Stvar je bila tamna, smeđa i smežurana, kao da je pržena u vrućoj masnoći.

- Koji je to jarac? - dahrie Curtis. - Nekakav tumor?

- Nije to tumor. Gospodo, upravo gledate ono što je ostalo od ljudskog mozga.

- Zafrkavaš me!

- Pogledaj u lubanju, Frank. Nema više ničega.

- Isuse, Janet - poviče Coleman - ta stvar izgleda kao prokleti hamburger.

88

- Malo je prepečen za moj ukus - doda Curtis.

Janet Bragg je podigla mozak i stavila ga na vagu. Težio je jedva četrnaest grama.

- Pa što mu se dogodilo? - upita Curtis.

- O ovome sarn samo čitala - priznala je dohttorica Bragg - ali mislim da je najvjerojatnije imao težak napadaj padavice. Postoji vrlo rijetko stanje koje se zove status epilepticus. Napadaj padavice obično traje nekoliko minuta, ali ponekad i duže, recimo, trideset minuta, ili se nekoliko napadaja dogodi tako brzo da se organizam ne može oporaviti između dva napada. Mozak se previše napinje pa se sprži u lubanji.

- To mu je od napada padavice? A što je sa spermom?

- Snažno električno uzbuđenje u mozgu dovodi do zastrašujućih uzbuđenja i osjećaja, Frank. Erekcija i orgazam mogu biti posljedica uzbuđenja u hipotalamusu i okolnim septalnim područjima mozga

koja su se uzбудila. - Janet Bragg kimne. - To se vjerojatno dogodilo. Jedino to nikada prije nisam vidjela.

Curtis je izvadio kemijsku olovku i dotaknuo sprženi mozak kao da je mrtvi kukac.

- Status epilepticus - zamišljeno je izgovorio. - Ma, hajde, molim te? Ali što je moglo dovesti do tako jakog udara? Nisi znatiželjna? Sama si rekla da je to neobično.

Slegla je ramenima.

- Može biti bilo što. Intrakranijalni tumor, neoplazma, čir, tromboza ili površne vene. Radio je s računalima, zar ne? Pa, to se moglo dogoditi od predugog gledanja u ekran. To je moglo biti dovoljno. Istražite nešto više o njemu. Možda je bio bolestan, pa je o tome šutio. Kako mu je mozak u ovom stanju učinila sam sve što sam mogla. Da ga dalje režem dobila bih jednako podataka kao i iz stare cipele.

- Prirodna smrt - reče Mitch. Upravo su im se javili iz ureda mrtvozornika. Napad padavice. Čini se, izuzetno jak. Hideki je imao sve preduvjete za padavicu. Bio je fotosenzitivan, a napad je vjerojatno prouzročilo predugo sjedenje pred ekranom. Čini se da je znao da nikada ne smije ići preblizu televizijskom ekranu. Mitch

89

je slegao ramenima: - Ali, što možeš kada ti računala predstavljaju život?

Sreo je Raya Richardsona na stubama ureda. Richardson je nosio veliku torbu za spise i prijenosno računalo i žurio u zrakoplovnu luku LAX. Njegov ga je zrakoplov Gulfstream čekao kako bi odletio u Tulane, gdje je direktorima lokalnog pravnog fakulteta trebao pokazati svoj projekt nove pametne fakultetske zgrade.

- To mogu razumjeti - reče Richardson. - Pretpostavljam, da mi liječnik kaže da bih se trebao držati podalje od novih zgrada, ni ja ga ne bih poslušao.

Mitch je zamišljeno kimnuo, nije bio siguran da bi i on učinio isto.

- Otpрати me do automobila, hoćeš li Mitch? - Svakako.

Mitch je pretpostavio kako je Richardson žalostan zbog tragične Yojoove smrti. No to je bilo samo djelomično točno.

- Molim te da porazgovaraš s našim odvjetnicima, Mitch. Reci im što se dogodilo Yojou. Nazovi i društvo kod kojeg smo osigurani. Za slučaj da neki pasji skot pokuša od ovoga napraviti slučaj. Sve dok zgradu ne prepíšemo na Korporaciju Yu, nadoknadu će tražiti od nas, a ne od njih.

- Ray, bila je to prirodna smrt. Ne mogu nas za to okriviti.

- Nije suvišno objasniti odvjetniku sve okolnosti - Richardson je bio uporan. - Yojo je radio do kasna, zar ne? Možda će netko reći da ga je trebalo spriječiti. Jednostavno razmišljam kao prokleti pokvareni odvjetnik. Zbog čega bi nas sve mogli optužiti. Razlozi koji bi nas učinili krivima. Božeč zbilja mrzim te gadove.

- To ne bih rekao na glas na pravnom fakultetu u Tulaneu posavjetuje ga Mitch.

- Sranje, neću, iako bih trebao - nasmijao se. - Molim te, Mitch, nazovi te ljude.

Mitch je slegao ramenima. Nije se niti pokušavao suprotstaviti Richardsonu. No, Richardson je primijetio njegov izraz lica i kimnuo.

- Gledaj, znam da misliš kako sam paranoidan, ali znam o čemu govorim. U ovom trenutku se protiv mene vode dva spora. Moja

90

bivša sluškinja me tuži zbog dva sloma živaca za koje tvrdi da je doživjela nakon što sam je otpustio jer je loše radila. A uskoro će i Allen Grabel pokušati izboriti svoj komad kolača.

- Grabel? Javio ti se?

- Ne, ne, govorim teoretski. No tko kaže da me neće pokušati optužiti za konstruktivni otkaz? Taj me tip mrzi do srži. Trebao si čuti što je rekao kada je odlazio. Rekao je da bi me rado vidio mrtvog. Skoro sam ga htio prijaviti policiji. Taj mi tip želi nauditi, Mitch. Čudim se da me već nije nazvao odvjetnik.

Izašli su na stražnji izlaz ispred kojega je već čekao Bentley. Richardson je Declanu dodao torbu i računalo i skinuo kaput prije nego što je sjeo na stražnje sjedište. Nije zatvorio vrata. To će učiniti Declan.

- Yojoov je sprovod u petak - reče Mitch - Na Forest Lawnu.

- Nikada ne idem na sprovode. To znaš. Naročito ne u gradu. Život je ionako prekratak. A ne želim ni da ide netko drugi iz ureda. Petak je radni dan. Ako netko želi ići, neka si to oduzme od godišnjeg odmora. Pošalji cvijeće ako misliš da je to potrebno. Na kartu možeš staviti i moje ime ako želiš.

- Hvala ti Ray, sigurno će mu to biti drago. Richardson je već birao broj na prenosivom telefonu.

Kada je Declan zatvorio vrata, Mitch se suho nasmiješio. Gotovo je poželio da je Richardson mrtav. Na taj bi sprovod ljudi rado došli čak i ako se oduzima od godišnjeg. Pravo je čudo da netko već nije naručio njegovo ubojstvo. Da se pošalje oмотnica uredom i traže prilozima za tako dobru svrhu, sigurno bi se nakupilo nekoliko tisuća dolara. K vragu;, netko bi to možda učinio i besplatno.

Mitch je gledao kako automobil nestaje. Onda se okrenuo i otišao do ruba terase. Bilo je dana kada je smog nad gradom bio tako gust da se nije vidjelo niti središte grada. No danas je bio relativno jasan dan i Mitch je vidio sve, u daljinu od dvanaest kilometara, do zapadnog LA-a. Bilo je lako razlikovati nebodere: tornjeve Arco, Prvi međudržavni, zgradu Microsofta, centar Crocker, zgradu SEGA, bibliotečni toranj. No niti jedna zgrada nije sličila Rešetci. Probijala se od tla kao svijetla i sjajna novorođena stvar, čija namjena nije još otkrivena ljudskim stanovnicima grada. Činilo mu se da je zgrada gotovo pokretna i utoliko izražava bit LA-a: slobodu kretanja.

91

Mitch se nasmiješio dok se prisjećao teksta koji je Joan napisala za raskošno opremljenu srebrno obojenu knjigu koju je tvrtka izdala kako bi promovirala svoje nove zgrade i projekte. Što je ono napisala? Obično je sve što je napisala bilo nemoguće razmetljivo. Razdraživala je njezina vještina i rječitost kada se radilo o njezinom mužu. No Mitchu se najviše usjekla jedna otrcana fraza.

"Vrli novi svijete, koji imaš takve zgrade!"

No možda to i nije bilo toliko neprikladno, pomisli. Ovo je doista zgrada koja predstavlja novu sutrašnjicu.

Svake večeri kada je došao na posao Sam Gleig se osobno javljao u središnji ured gradilišta na sedmom katu, kako bi provjerio ima li kakvih posebnih uputa i saznao tko radi duže. Isti bi rezultat postigao i da je podigao telefonsku slušalicu sa stola u uredu čuvara u prizemlju. No pred njim je bilo dvanaest sati samoće, pa je Gleigu bio draži ljudski kontakt. Progovoriti će nekoliko riječi s prisutnima. Uvijek mu je kasnije zbog toga bilo drago. Rešetka je noću bila samotno mjesto. A večeras je bio znatizeljan čuti službenu presudu o Yojoovoj smrti.

Gleig se trudio održati kondiciju pa je obično izbjegavao dizalo i penjao se stubama. Gornja ploha stepenica je bila staklena kako bi se osiguralo maksimalno prodiranje svjetla u stubište. Noću su bile osvijetljene plavom svjetlošću boje vode u bazenu. Stube do neba. Tako ih je Gleig zvao. Bio je pobožan i svaki put kada se penjao stubama sjetio bi se Jakovovog sna, pa bi sam sebi ponavljao riječi iz Knjige postanka:

"Jakov se probudi iz sna i reče: žZaista se Jahve nalazi na ovome mjestu, ali ja nisam znao!" Preplašen, uzviknu: žKako je strašno ovo mjesto! Zaista, ovo je kuća Božja, ovo su vrata nebeska!"

U uredu su bili Helen Hussey, poslovođa gradilišta, i Warren Aikman, ravnatelj radova; slagali su stvari u torbe za spise i spremali se za odlazak.

- Večer, Sam - ljubazno reče Helen.

Bila je visoka i mršava, crvene kose, zelenih očiju i pjegava. Gleigu je bila draga. Za svakoga je imala ljubaznu riječ.

92

i

r

- Večer, gospođice - odvrati. - Dobra večer, gospodine Aikman. - Sam - progundao je ravnatelj radova, preumoran za mnogo riječi.

- Kakav dan! Hvala Bogu da je prošao. - Instinktivno je poravnao kravatu, rukom prošao kroz sijedu kosu koja je još uvijek bila prašnjava, kao rezultat pregledavanja stropa na šesnaestom katu dok su radnici ponovno postavljali dvostruki pod na katu iznad. Warren Aikman je bio osobni predstavnik Korporacije Yu tijekom gradnje, pa je njegov zadatak bio povremeno nadzirati gradilište i prirediti razvojne podatke o cijelom poslu, te Mitchellu Bryanu ili Tonyju Levineu ukazati na moguće nepodudarnosti između projekta i dovršene zgrade. No Aikman je zapravo bio razočaran zbog Helen Hussey, a ne toliko zbog tumačenja arhitektonskih detalja. Iako joj je na neki način rekao da je voli, Helen ga i nadalje nije shvaćala ozbiljno.

- I onda - reče Sam - tko večeras radi duže?

- Sam - prekorila ga je - što sam vam rekla? Jednostavno pitajte računalo. Abraham je programiran kako bi znao tko duže radi i gdje. Ima toplotne senzore i kamere kako bi vam pomogao.

- Da, znam, jedino ne volim baš razgovarati sa strojem. Nije osobito prijateljski raspoložen. Ljudski je kontakt i dalje važan, znate što mislim.

- Radije bih razgovarao sa strojem nego s Rayem Richardsonom - reče Aikman. - Postoji barem mala mogućnost da stroj ima srce. - Nisam vam želio smetati.

- Uopće nas ne smetaš, Sam.

Zazvonio je Ajčkmanov telefon. Javio se i onda sjeo za stol i načrčkao poruku. Prekrio je mikrofonom, pogledao Helen Hussey i rekao: - David Arnon je. Možeš li pričekati minutu?

Ispunjena olakšanjem da ima prigodu sići do automobila bez borbe s Aikmanovim pohlepnim rukama u dizalu, Helen se nasmiješila i odmahнула glavom.

- Zbilja ne mogu - šapnula je. - Već kasnim. Vidimo se sutra. Aikman je razdraženo iskrivio lice i kimnuo: - Da, Davide. Imaš li sve potankosti?

Helen je mahнула Aikmanu i krenula prema dizalu sa Samom Gleigom.

- Jesu li rekli što se dogodilo gospodinu Yojou?

93

- Čini se da je imao težak napad epilepsije - odgovori Helen. - To sam si i mislio.

Ušli su u dizalo i rekli Abrahamu da ih odveze do garaže. - Jadnik - dometnu. - Šteta ga je. Koliko je bio star?

- Ne znam zapravo. Trideset i nešto, pretpostavljam. - Prokletstvo.

- Što je Sam?

- Upravo sam se sjetio da sam zaboravio knjigu. Ostavio sam je kod kuće - ispričavao se: - Na ovakvom poslu morate imati nešto za čitanje. Ne podnosim televiziju. Televizija je pravo zagađenje.

- Joj, Sam - reče Helen - pa imate radnu stanicu. Zašto ne koristite elektroničku knjižnicu?

- Elektroničku knjižnicu, ha? Nisam niti znao da takvo nešto postoji.

- Zbilja ju je jednostavno koristiti. Sasvim jednostavno. Radi poput džuboksa. Samo odaberite ikonu za multimedijску knjižnicu na ekranu i računalo će vam izlistati sve dostupne kategorije materijala koje drži na diskovima. Odaberite kategoriju, pa onda naslov i računalo će staviti disk u pogon. Naravno, tamo su uglavnom priručnici i slična literatura, ali je cjelokupna komunikacija interaktivna, sa zvučnim izvadcima i filmskim materijalom. Variety Film Guide (Vodič filmova časopisa Variety) je zbilja prekrasan. Vjerujte mi, Sam, zbilja je zabavno.

- Pa hvala vam, gospođice Hussey. Najljepša hvala - Sam se pristojno nasmiješio, pitajući se je li uopće moguće pročitati nešto iz knjižnice. Iz Heleninog opisa mu se činilo da je to samo još jedan način gledanja televiuije. Kada je izašao iz zatvora, zakleo se da nikada više neće gledati televiziju.

Gledao ju je dok je ulazila u automobil, a onda se vratio do atrija gdje je glasovir svirao Schubertov Impromptu na način Murraya Perahia. Iako je volio glazbu, Gleiga je uvijek zasmetao pogled na tipke koje se miču kao da netko nevidljiv sjedi za glasovinom. Pogotovo sada kada je Hideki Yojo umro. Epilepsija. Kakva smrt.

Gleig je često razmišljao o smrti. Znao je da je to zbog samotnog posla kojim se bavi. Ponekad, kada bi noću obilazio zgradu, osjećao je kao da je u unutrašnjosti golemog mauzoleja. Zaokupljen smrću i umiranjem, s toliko slobodnog vremena, postao je umišljeni

94

bolesnik. No, najviše ga je zabrinjavala pomisao da bi i on mogao nastradati od napada epilepsije, iako o toj bolesti ništa ne zna i ne zna na koje simptome mora pripaziti. Čim je uhvatio priliku, Sam je u elektroničkoj knjižnici potražio enciklopediju.

Mišem je odabrao odgovarajuću kategoriju i nakon kratke stanke začule su se trublje Aarona Coplanda tako glasno da mu je srce skočilo u pete.

- Dobro došli u enciklopediju - najavi računalo.

- Prokletstvo - prestrašeno je uzviknuo - ne čini to. Stroju, na smrt si me prestrašio.

- Podaci pokrivaju sva područja ljudskog znanja i cjelokupnu povijest. Jednostavno rečeno, pred vama je najiscrpniji informacijski arhiv na svijetu. Ulazi su abecedno složeni prema engleskoj abecedi od A do Z.

- Ma nemoj - zagundao je Gleig.

- Svi dijakritički znakovi i strana slova koja nemaju paralelne znakove u engleskom se u ovom poretku zanemaruju.

Gleig je slegao ramenima, nije bio siguran je li njegova prethodna opaska shvaćena kao kritika.

- Kod naslova koji počinju brojkama, na primjer 1984., roman Georga Orwella, te su brojke ispisane slovima tisuću devetsto osamdeset četvrta. Kada se odlučite za jedinicu koju želite možete pregledati i uputnice, možete prebirati po brojnim predmetima koji su povezani uz osnovni ulazni pojam. Sada upišite predmet koji ste odabrali.

Gleig sema trenutak zamisli, a onda nesigurno otipka: /

JEPILEPSIJ

- Predmet koji ste odabrali ne postoji. Možda ste ga pogrešno napisali. Pokušajte ponovno.

JEPILEPSIJA

95

- Ne. Ni ovo nije dobro. Dobro, evo mog prijedloga. Ako tražite podatke o bolesti živčanog sustava koju obilježavaju grčevi, gdje pacijent pada i gubi svijest, a mišići se grče i ponekad mu pjena izlazi na usta kao bijesnom psu, a koja je poznata i pod imenom padavica, tada će se na ekranu pojaviti pravilno napisana riječ koju trebate. Ako tražite taj predmet, onda napišite DA.

EPILEPSIJA? DA

Gotovo istog trenutka Gleig je gledao film u kojem je čovjek ležao na tlu i nekontrolirano se grčio, a pjena mu je izlazila na usta.

- Bože nebeski - dahnuo je. - Gospode Bože. Pogledaj samo tog jadnika.

- Procjenjuje se da oko 6-7 posto stanovništva ima barem jedan epileptički napadaj jednom u životu, a 4 posto imaju faze kada su skloni učestalim napadima.

- Zar zbilja?

Slika je pokazala mramornu glavu ćelavog muškarca s bradom. - To je stanje opisao Hipokrat.

- Je li to onaj koji je počinio samoubojstvo. Računalo je zanemarilo upadicu.

- Epileptičija nije izdvojena bolest, već skup simptoma koji prouzročuju stanja koja pretjerano uzbuđuju živčane stanice mozga. - Mislite, kao gospođica Hussey? - Sam Gleig se bestidno nasmijao. - Čovječe, ona sigurno uzbuđuje moj stari mozak. Nakon Hipokratove slike pojavilo se još nekoliko: mozak, elektroencefalogram, njemački psihijatar Hans Berger i otac britanske neurologije Hughlings Jackson. No Sama Gleiga su najviše zanimala obrazloženja vrsta napada, posebno fokusni napadi i njihovi uzroci.

- Fokusni osjetilni napadi mogu biti prouzročeni stroboskopskim svjetlom i zbog toga se ljudima koji pate od fotosenzitivne epilepsije savjetuje da izbjegavaju noćne klubove i računala.

96

- Prokletstvo - dahnu Gleig kada se sjetio opekotine na nadlanici koju je zadobio od pomodne svjetiljke na stolu Hidekija Yojoa.

- Naravno. To nije bio ekran. Prokletstvo. Bila je to svjetiljka. Bila je usijana.

Instinktivno je pogledao nadlanicu. Opekotina veličine novčića je i dalje bila tamo. Prisjetio se noćnih klubova koje je posjećivao dok je bio mladi i omamljujućeg bljeskavog svjetla od kojeg mu se povraćalo, i Gleig je odjednom bio siguran da ima malo drugačije obrazloženje za smrt Hidekija Yojoa.

- Što bi drugo moglo biti?

Posegnuo je za telefonom jer je osjećao da mora nekoga nazvati i reći im što sumnja. Ali koga? Policiju? Bivši se zatvorenik klonio dodatnog kontakta s policijom. Helen Hussey? Što bi ona pomislila da je nazove kući? Warrena Aikmana? Možda je još uvijek gore. No Samu je razgovor s ravnateljem radova bio jednako ugodan kao i razgovor s policijom. Aikman je s njim razgovarao tako da se Sam osjećao malen i nevažan. Možda to i može pričekati do jutra, kada sve može ispričati Helen Hussey osobno. Napokon, tako će imati izgovor za razgovor s njom. I tako je ostao gdje je i bio, pregledavajući kroz EPILEPSIJA, EPISKOP, EPISTEMOLOGIJA, ERASMUS, ERNST, EROS i ESAU.

Allen Grabel je stigao na četvrti kat Rešetke u blizinu računalne sobe. Njegov plan nije bio naročito domišljat, ali nije sumnjao u njegovu djelotvornost. Kako bi upropastio Richardsona upropastit će njegovu zgradu. A najbolji način za to je pokvariti računalo. Potrebno je samo ući u prostoriju s teškim predmetom i načiniti štetu od 40 milijuna dolara. Osim ubijanja Richardsona, nije mogao domisliti bolju osvetu. Htio je to već ranije učiniti, no nešto ga je zaustavilo. Sada se zbilja uputio. U rukama je imao tanku čeličnu ploču, veliku poput ploča na krovu, koju su radnici ostavili u podrumu. Teško ju je nosio, ali otkako je odlučio oštetiti računalo nije pronašao nikakav tup predmet u zgradi. Ovo je jedino što je pronašao. Uglovi su djelovali dovoljno čvrsto da razbije nekoliko ekrana a možda i probije kutije računala. Približavao se malom

97

staklenom mostu kada je zasvirao glasovir. Prepoznao je skladbu Olivera Messiaena. Glazba je najavljujivala da netko prelazi atrij.

Sam je izašao iz multimedijskog programa odmah iza jedan sat i, točan kao i uvijek, uzeo svjetiljku Maglite i pješke krenuo u obilazak Rešetke.

Helen Hussey je, naravno, bila u pravu. Za to nije bilo nikakve potrebe. Sve je mogao nadzirati udobno zavaljen u svojem uredu. Čak i djelotvornije. Sa svim kamerama televizije zatvorenog kruga i senzora računala mogao je sve vidjeti i sve osjetiti. Sva mjesta odjednom. Kao da je Bog. Samo što Bog ne treba vježbati. Bog ne treba brinuti za srce, struk. Bog bi se vozio dizalom. Sam Gleig se penjao stubama.

Nije trebao nositi niti svjetiljku. Dok je Gleig hodao palila se električna rasvjeta u zgradi jer su senzori bilježili tjelesnu toplinu i vibracije njegovih koraka. No ipak je uzeo svjetiljku. Nisi pravi noćni čuvar ako nemaš svjetiljku. To je simbol struke. Kao i pištolj koji je nosio na boku.

Glasovir je zasvirao kada mu se približio pa je za trenutak zastao i slušao. Glazba je bila neobična, opsjedala ga je, kao da je naglašavala tišinu i osamu noći u Rešetci. Naježio se. Gleig se strese i odmahne glavom.

- Čudna stvar - pripomene. - Radije bih slušao Billa Evansa. Popeo se stubama na četvrti kat i krenuo prema računalnoj sobi kako bi vidio radi li netko još uvijek. No zatamnjena soba s druge strane sjajnog staklenog mosta je bila prazna. Deseci malih crvenih i bijelih svjetala tinjali su u dubini, nalik malom gradu kroz prozor zrakoplova: _

- U redu je dakle - reče. - Nećemo da još netko umre u mojoj smjeni. Još mi samo nedostaje puno tupih policajaca koji postavljaju glupa pitanja.

Zastao je i okrenuo se jer mu se učinilo kako je nešto čuo. Kao da je netko sišao stubama kojima je sam maločas došao. Vratio se istim putem. Tako je to s čuvarima, podsjetio se. Nešto čuješ i odmah očekuješ najgore. Ipak, nije loše biti sumnjičav. Za to je plaćen. Sumnja spriječi mnogi zločin prije nego što je počinjen.

98

Krenuo je prema stubištu i zastao, osluškujući. Ništa. Kako bi bio potpuno siguran spustio se do atrija i prešao cijeli kat. Negdje se začuo tup udarac od kojeg mu je poskočilo srce.

- Ima li koga? - zazvao je.

Pričekao je trenutak i onda krenuo prema svojem uredu.

U uredu je Gleig sjeo pred računalo i zatražio popis ljudi u zgradi. S olakšanjem je primijetio kako je sam. Odmahnuo je glavom i nacerio se. U zgradi koja je tako velika i složeno opremljena bilo bi čudno ne čuti nekoliko neobičnih zvukova.

- Vjerojatno se uključio klimatski uređaj - rekao je sam sebi. Ovdje je prilično vruće. Mislim da ovo nije zgrada za ljude koji žele održavati kondiciju.

Ustao je i ponovno otišao do atrija s namjerom da dovrši obilazak. Možda bi trebao pogledati u podrum. Tamnoplava košulja mu se lijepila za tijelo. Razmrsio je čvor kravate i otkopčao okovratnik. Ovog je puta krenuo dizalom.

Knjiga treća

"Problem: Kako ćemo toj jalovoj hrpi, sirovoj, krutoj, gruboj gomili, tom krutom, ukočenom izrazu vanjske borbe prenijeti ljupkost viših oblika osjećaja i kulture koji počivaju na dubokim i žestokim strastima? Kako ćemo s vrtoglave visine tog neobičnog, čudnog modernog krova obznani miroljubivo evanđelje osjećaja, ljepote, kulta višeg života?"

Louis Sullivan, o visokim uredskim zgradama

U početku je Zemlja bila bez Kvantiteta. Ljudski igrač reče: Neka budu Brojevi kako bismo mogli klasificirati stvari, i postanu Brojevi. I Ljudski igrač odvoji Brojeve od mnoštva. I Ljudski igrač reče: Razvijmo računalske metode za rješavanje linearnih/kvadratnih problema, jer Brojevi nisu samo praktičan alat, već zaslužuju posebno proučavanje. I Ljudski igrač nazove to proučavanje Matematika. I Ljudski igrač reče: zahtjevnija mjerenja i proračuni traže da brojčani sustav koristi nulu kao broj, a točku ili zarez za odvajanje dijelova brojeva koji su veći ili manji od 1; taj sustav nazove osnovna poziciona notacija. Za Ljudskog igrača Leibniza 1 je značio Boga a o Ništavilo. I Ljudski igrač reče: korištenje samo ovih dvaju simbola za razlikovanje značenja isključuje potrebu prepoznavanja 10 simbola, jer je većina sustava decimalna, koristi sustav temeljen na desetici. I Ljudski igrač nazove te brojeve dijadički ili binarni. Brojevi postanu jednostavniji, ali i duži, potrebna golema stalna memorija za njihovo pamćenje. I Ljudski igrač reče: izgradimo stroj koji će umjesto nas pamtit brojeve, nazovimo svaki 1 ili 0 bit, a skup od osam bitova bajt, nazovimo dva ili četiri bajta riječ. To je početak. Nazovimo naše nove strojeve Računala. Sada napuštate prvi nivo teškoća. Jeste li sigurni da to želite učiniti? Odgovorite sa D/ N. U redu, bili ste upozoreni. I brojevi bijahu bez kraja.

Sve je broj, broj je krasnodobar.

103

Jer brojevi se pretvaraju u radnje a radnje se pretvaraju u brojeve; ulaz postaje izlaz, koji onda opet postaje ulaz, itd. Podaci se stalno pretvaraju u pristupačniji oblik kako bi se s njima dalje radilo, ad infinitum. Brojevi pokreću svijet. Računala osiguravaju da svi brojevi nešto znače, budu ostvareni. Ovo rezultira nepogrešivim osjećajem za organizaciju. Sve je manje energije. Ako je sve reducirano na brojeve, tada je prevladana ili predviđena slučajna, kaotična priroda svijeta, jer stabilnost je u prosjeku, red u sredini, zakon u srednjoj vrijednosti. Zar nije tako? Jer sada nema ničega, nema aspekta postojanja koji nije podložan postocima ili statistici. To nisu vrata, to je zid, budalo.

Nekad se svijetom upravljalo prema ptičjoj utrobi. Ekstispicija. Sada se njime upravlja prema Broju, a vjerojatnost je stavljena ispred znanja i mudrosti. Računala i oni koji im služe, Ijudski igrači statističari i psefolozi, stohastička zajednica koja upravlja, reduciraju svijet i probleme na skupove težinskih možda, proizvode ne toliko ono što je potrebno već ono što računala mogu uraditi.

Jer sve je broj.

Čak su i primitivni brojevi krasnodobri. Kružni. Zlatni. Duhovni. Kabalistički. Iracionalni. Životinjski. Ijudski igrač Sv. Ivan je odabrao broj 666 jer je u svakoj znamenici bio manji od 7. Dolazi sutrašnjica kada će sve biti brojeno, a Broj će poput dinosaura vladati zemljom. To je T. Rex. Opasno! Svaka stijena, svaka vlat trave, svaki atom i svaki Ijudski igrač.

PRITISNITE TIPKU ZA JEZIK:

I ENGLSKI, KINESKI, JAPANSKI, ŠPANJOLSKI, OSTALI

- Dobro došli u zgradu Korporacije Yu, najpametniju zgradu u LA-u. Dobar dan! Ja sam Kelly Pendry i ovdje sam da bih vam pomogla. Ne možete biti primljeni bez prethodnog dogovora. Drago nam je što ste došli, ali slijedeći put nazovite prije nego što dolazite.

104

čl r

Budući da je ovo potpuno automatiziran ured, ne primamo običnu j poštu. Ako nam želite nešto poslati ili nam pisati, molim koristite

broj za elektroničku poštu koji je naveden u telefonskoj knjizi i na obavijesnoj ploči na trgu.

- Ako ste dogovorili sastanak ili vršite dogovorenu dostavu navedite vaše ime, tvrtku koju predstavljate i ime osobe koja vas očekuje, a onda pričekajte dalje upute. Molim govorite polako i jasno jer će vaš glas biti brojčano kodiran iz sigurnosnih razloga.

Frank Curtis je odmahnuo glavom. Čzuo je za holograme, čak ih je i vidio nekoliko u prodavaonicama novotarija na Sunset Stripu, ali nije očekivao da će mu se obratiti hologram. Pogledao je preko ramena i kimnuo prema Nathanu Colemanu.

. - Ovo je poput izleta u studije Universalala. Jebi ga, za koju minutu bi iz ribnjaka mogao iskočiti morski pas.

- Zamisli da je to obična telefonska sekretarica - uputi ga Coleman. - I njih mrzim.

Curtis je nekoliko puta pročistio grlo prije no što je progovorio, kao čovjek čiji stav prosuđuje okupljena ekipa TV-novosti. Bilo mu je neugodno. Kao kada se uhvatiš da razgovaraš s televizorom, a taj je osjećaj bio nedvojbeno pojačan činjenicom da ga je oslovila

! trodimenzionalna slika prekrasne plavuše koja je nekada bila voditelj ; programa Good Morning, America na postaji ABC. No kako nije vidio nikakvu uniformu u atriju i nije znao gdje se nalazi tijelo, nije imao puno izbora.

' - Ovaj, narednik istražitelj Frank Curtis - reče neuvjerljivo. - Odjel za ubojstva Losangeleske policijske uprave. - Protrljao je bradu i zamišljeno dodao: - Znaite, nisam siguran da nas očekuju, ovaj, gospođo. Došli smo kako bismo ispitali slučaj 187, hoću reći mrtvo tijelo.

- Hvala vam - nasmiješi se Kelly. - Molim sjednite pokraj glasovira dok hitno riješimo vaš upit.

Curtis je prezreo golemu kožnatu sofu i pokazao Colemanu prema stolu u obliku potkove i nasmiješenom, dotjeranom liku američke ženstvenosti. Pitao se je li Kelly Pendry napravila hologram za Korporaciju Yu prije ili nakon videa za duplericu Playboya.

- Istražitelj Nathan Coleman. Odjel za ubojstva Losangeleske policijske uprave. Oduvijek sam vaš vjeran obožavatelj. Doista vjeran.

105

- Hvala vam. Molim sjednite dok hitno riješimo vaš upit.

- Ovo je smiješno - zagunđa Curtis - govorim sam sa sobom, zar ne?

- Ne znam, Frank, meni se nekako sviđa. Misliš da dama nosi gaćice?

Curtis se nije obazirao na svojeg mlađeg kolegu.

- Gdje su svi nestali? - obišao je stol u obliku potkove i glasno zavikao halo.

- Molim vas budite strpljivi - Kelly je bila uporna. - Pokušavam hitno riješiti vaš upit.

- I ovo mi je neki jezik - potužio se Curtis.

- Hej, Kelly, pravi si komad, znaš? Sviđaš mi se još od gimnazije. Zbilja, vjeruj mi. Rado bih ti o svemu tome pričao. Kada prestaješ raditi?

- Zgrada se zatvara u 17.30 - reče Kelly kroz savršen osmijeh. Coleman se nagnuo bliže i odmahnuo glavom čudeći se: vidio je i sjajilo na usnama.

- Sjajno. Mogao bih doći po tebe ispred zgrade, ha? Otići ćemo k meni. Večerati ćemo. Kasnije možemo i malo ludovati.

- Ako uvijek ovako razgovaraš sa ženama - dobaci Curtis - nije čudo što si još uvijek sam.

- Hajde, Kelly, što kažeš? Pravi muškarac umjesto ovih tipova kroz koje se sve vidi.
- Žao mi je gospodine, ali nikada ne miješam posao i zadovoljstvo. Curtis se bučno nasmijao.
= Isuse, pa njezin je tekst gotovo isto tako glup kao i tvoj. Coleman mu se nacerio.
- U pravu si. Pravi saharin. Kao da je prava, zar ne?
- Hvala vam na strpljenju, gospodo. Molim vas prođite kroz staklena vrata iza mene do dizala i otidite u podrum, gdje će vas netko dočekati.
- Još nešto, srce. Moj prijatelj i ja se pitamo jesi li od onih koje se ševe na prvom sudaru. Zapravo smo se i kladili. On kaže da jesi. Ja kažem da nisi. Tko je u pravu?
- Nat - Curtis je već prošao kroz staklena vrata.
- Želim vam ugodan dan - reče Kelly i dalje se smiješeći kao stjuardesa koja pokazuje korištenja sigurnosnog pojasa.

106

- I tebi, srce. I tebi. Čuvaj mi je na toplom, dobro?
- Issue Kriste, Nat. Nije li za to malo prerano? - reče Curtis kada su ušli u dizalo. - Izopačen si.
- Jesam

Curtis je u dizalu tražio ploču za odabiranje katova.

- Zar si zaboravio? - reče Coleman. - Ovo je pametna zgrada. Nema tu nikakvog pritiskanja tipaka. Zato su nam digitalno kodirali glasove. Kako bismo mogli koristiti dizalo. - Nagnuo se prema probušenoj ploči pokraj koje je bila sličica čovjeka s rukom na ustima: - To nam kaže ikona. Podrum, molim.

Curtis se zagleda u znak: - Mislio sam da povraća. - Nemoj me zafirkavati.

- Zašto to zoveš ikona? Kao da misliš na svetu sličicu. - Zato jer kompjutoraši tako zovu te male crteže. Ikone.

Curtis prezrivo puhne: - Naravno. Što ti gadovi znaju o svetim sličicama.

Vrata su se nečujno zatvorila. Curtis je pogledao na ekran koji je pokazao kat na koji su se zaputili, smjer putovanja i vrijeme. Nestrpljivo je želio početi raditi, no to je djelomično bilo i zbog klaustrofobije koju bi osjetio u dizalima.

Za razliku od atrija, podrum je bio prepun policajaca i policijskih vještaka. Odgovorni časnik Wallace, težak stotinu trideset kilograma tromo je krenuo prema Curtisu noseći otvoren blok u krupnim rukama. U centru New Parker su ga zvali Sirena jer je zbog dubokog južnjačkog izgovora i polaganog govora sličio istoimenom liku iz crtanog filma.

Curtis je odmaknuo blok s očitim negodovanjem.

- Hej, makni to Sireno, molim te. Ovo je ured bez papira. Zamjerit ćemo se gospođi iz atrija.

- Kako ti se to čini. Ja sam katolik i kažem ti, nisam znao trebam li je moliti za milost ili je jednostavno poševiti.

- Nat je dobio njezin telefonski broj. Zar ne, Nat? - Da - uzvratit će Coleman - svakako.

Sirena je prstima počeošljao kosu, pokušao pročitati vlastite bilješke i odmahnuo glavom: - Jebi ga. Ionako još nemamo ne znam što. - Spremio je blok i povukao gore hlače.

107

- Tip je pronađen, kažem tip je pronađen mrtav s tupim ozljedama na glavi. Prijavu je napravilo, ovo će ti se dopasti Frank, prokleta računalo. Možeš li to vjerovati? Znam da imamo susjedske straže i Bladerunnera, nije li tako? Poziv je središnje računalo dobilo noćas u 1.57.

- Dva računala razgovaraju - reče Coleman. - Kada si ti došao ovamo, Sireno?

- Oko tri - zijevnuo je. - Nadam se da je to sve.

- Ne, još nije - Curtis pogleda na sat. Bilo je tek pola osam. - I tko je žrtva?

Sirena pokaže između dva istražitelja.

Curtis i Coleman se okrenu kako bi pogledali tijelo visokog crnca na podu kabine dizala. Plava mu je uniforma bila pošćropljena krvlju.

- Sam Gleig. Noćni čuvar. No, primijetit ćete, baš i nije neki čuvar - a kada je primijetio da ga Curtis ne razumije, doda: - Pa, vidite da su ga ubili, zar ne?

Policijski je fotograf već slagao fotoapararat. Curtis ga prepozna i prisjeti se da se zove Phil.

- Hej, Phil, gotov si? - upita Curtis razgledavajući unutrašnjost kabine.

- Sve sam uslikao - reče fotograf i pokaže mu popis snimaka. Curtis se ljubazno nasmiješio: - Mislim da imaš slika za cijeli album.

- Razvit ću ih prije ručka.

Curtis posegne u džep svojeg kaputa i izvadi smotak filma od 35 milimetara.

- Učini mi uslugu - reče - pogledaj ima li što gore, molim te? Tako đugo to nosim u džepu da niti ne znam što je. Stalno mislim kako ću ga odnijeti, ali ... ma, znaš kako to već ide.

- Svakako. Budi bez brige.
- Hvala ti. Zbilja si mi pomogao. Samo ih nemoj pomiješati. Sam Gleig je ležao ruku položenih na trbuh, skvrčenih koljena, a velika su mu stopola još uvijek bila na podu kabine. Da nije bilo krvi, moglo bi se pomisliti kako se napio. Curtis prekorači krv koja je istekla oko njegove glave i ramena kao Budina aureola i nagne se kako bi ga bolje vidio.

108

- Je li ga pogledao netko ih ureda mrtvozornika?
- Charlie Seidler - reče Sirena. - On je, ... mislim da je na zahodu. Trebaš vidjeti kakvi su ovdje zahodi, Frank. Imaju, vjeruj mi, imaju zahode koji ti govore koliko je sati i peru zube. Trebalo mi je deset minuta dok nisam shvatio kako da se u njega popišam.
- Hvala, Sireno. Imat ću to na umu - kimnu Curtis. - Izgleda da je netko snažno udario našeg momka.
- I te kako - doda Coleman - glava mu je potpuno spljoštena. - A i velik je - reče Sirena. - Sto devedeset, sto devedeset pet. - Dovoljno velik da se može sam o sebi brinuti - doda Curtis. Prstom je pokazao Sig od devet milimetara kojeg je Sam Gleig i dalje nosio.
- Pogledaj ovo - potrgao je sigurnosni remen koji je zadržavao oružje u koricama. - Još uvijek je pričvršćen. Izgleda da se nije bojao napadača.
- Možda ga je poznao - predloži Coleman. - Možda mu je vjerovao. - Kada si visok sto devedeset centimetara i nosiš automatski pištolj Sig na boku, povjerenje nema nikakvog značenja - reče Curtis uspravljajući se. - Jedva da te može prestrašiti nešto što nije naoružano.
Curtis izađe iz dizala i nagne se prema kolegi. - Jesi li ga prepoznao?
- Koga? Žrtvu?
- To je tip koji je pronašao Kineza. Ispitivali smo ga, sjećaš se? - Ako ti tako kažeš, Frank. Teško mi je prepoznati lice jer je prekriveno krvlju i ...
- A ime na njegovoj znački?
- Da. Da, u pravu si. Oprosti, Frank.
- Naravno da sam u pravu. Za Boga dragoga, Nat, to je bilo pred manje od sedamdeset sati - Curtis odmahne glavom i dobronamjerno se nasmiješi. - Gdje si odlutao?
- Sedamdeset dva sata - uzdahne Coleman. - Samo običan dan u Odjelu za ubojstva.
- Prestani - reče Sirena - rasplakat ću se.
- Tko je prvi došao na mjesto zločina, Sireno? - Pozornik Hernandez!

109

Uniformirani pozornik slomljenog nosa i brkova u stilu Zapate izađe iz skupine i približi se trojcu u civilnoj odjeći.

- Ja sam narednik Curtis. Ovo je istražitelj Coleman. Hernandez je lagano kimnuo. Izgledao je mrzovoljno poput Branda.

Curtis se nagne prema njemu i onjuši zrak: - Kakav to miris imaš, Hernandez?

- Losion poslije brijanja, naredniče.

- Losion poslije brijanja? Kakav losion, gospodine? - Obsession. Od Calvina Kleina.

- Calvin Klein. Ma, nemoj, molim te. Osjećaš li ti to, Nat? - Svakako, gospodine.

- Hmm. Policajac koji lijepo miriše. Kao Beverly Hills, zar ne, sinko?

Hernandez se nakesi i slegne ramenima: - Mojoj se ženi sviđa više od mirisa znoja, gospodine.

Crutis raskopča kaput i ponjuši ispod ruke. - Nisam mislio ...

- Dobro, Calvine, što se dogodilo kada si jutros došao sa svojim losionom?

- Evo, naredniče, pozornik Cooney i ja smo došli ovamo oko pola tri u noći. Potražili smo zvono ili nešto slično a onda smo otkrili da vrata ionako nisu zaključana. Ušli smo u predvorje i ugledali Kelly Pendry za stolom - Hernandez je slegao ramenima. No, onda nam je ona rekla kuda trebamo ići. Rekla je da dizalom odemo do podruma. I tako smo se spustili i pronašli ga. - Pokazao je prema krvavom prizoru.

- I onda?

- Cooney je prijavio ubojstvo, a ja sam malo prošetao. U predvorju je čuvarev ured koji izgleda kao da je tip ovog trenutka izašao iz njega. Računalo je uključeno, kraj njega su termosica i sendviči.

- Što je s izvođačima radova? Znaju li za ovo?

- Pa, na računalu sam pronašao datoteku s popisom osoblja. Znate već, predradnik, ravnatelj radova, i tako. I onda sam nazvao tatu. - Tatu? Pa zašto, do vraga?

- Radio je u graditeljstvu. Mislio sam da će mi najbolje znati reći koga trebam pozvati. On je rekao da poslovođa gradilišta nadgleda

110

sve poslove i daje upute pojedinim predradnicima. No u svakom slučaju, nisam imao pojma da je to žena. Pisalo je samo H. Hussey. Možda sam trebao nazvati nekog drugog. No ipak, ona je rekla kako će doći čim uzmogne.

- To joj je i posao, zar ne? Da se brine za radove? Osim toga, ako ovdje radi već se mogla na to naučiti.

- Molim, naredniče? - Ništa.

Curtis ugleda Charliea Seidlera kako dolazi prema dizalima i mahne mu.

- Hvala Hernandez. To je sve. Hej, Charlie! - Stalno smo tu, zar ne?

- Zato ovo zovu pametna zgrada - reče Curtis. - Ako si pametan, onda je se kloniš. Pa, kakav je sažetak o ovome?

- No, ima više ozljeda na glavi - oprezno počne Seidler. - To bi onda isključilo mogućnost da je do njih došlo pri padu.

- Hajde, Charlie. Ne dobiješ ovakav udarac u glavu ako se spotakneš na vezicu cipela, jebem ti. Ovo nije bio nesretan slučaj. To nije pokolebalo Seidlerov oprez.

- Razlijevanje krvi oko glave upućuje na mogućnost da su tupe ozljede nastavljene i nakon što je oboren. Ali, ali, no pogledaj ovo Frank.

Seidler uđe u dizalo i mahne Curtisu da ga slijedi.

- Računalo? - reče kada je Curtis ušao. - Molim zatvori vrata. - Koji kat trebate?

- Ostani na ovoj razini, molim - pokazao je unutrašnjost zatvorenih vratiju. - Evo, pogledaj ovo. Poškropljeno krvlju u visini grudiju. A izvan kabine nema krvi. Niti na jednom od viših katova. Znam, jer sam to već provjerio.

- Pa, ti si stvarno bio vrijedan, Charlie. - Izgleda.

- Znači kažeš da je udaren dok su vrata bila zatvorena?

- Čini se da je tako, da. Najvjerojatnije je napadnut odostraga. - Čime? Što trebamo tražiti? Palicu? Komad cijevi? Kamen?

- Možda. No, ovdje nema puno mjesta kako bi se zamahnulo predmetom, zar ne? Možda ćemo više znati nakon preliminarne

111

obdukcije. - Seidler se okrene prema mikrofonu: - Otvori vrata, molim te.

- Zbilja se lijepo razgovaraš s tom stvari - progundā Frank. - Ovo je strašno mjesto, zar ne?

Muškarci su izašli iz dizala.

- Sva ta automatizacija ... - reče Curtis. - Ne znam. Kao dijete sam živio u New Yorku. Otac mi je radio za tvrtku Standard Oil. Imali su vozača dizala i osobu koja je pokretala dizalo. Ovog drugoga se naročito dobro sjećam. Imao je ploču na kojoj su se palila svjetla

w kada je dizalo pozvano s nekog kata i o njemu je ovisilo odašiljanje dizala na pojedini kat. Poput prometnika. Curtis je mahnuo prema svjetlucavim vratima dizala u Rešetci. - Gledaj gdje smo sada. Računalo je preuzelo posao tog čovjeka. Oba čovjeka. Još malo pa će preuzeti i naše poslove.

- Da, svoj ću posao rado prepustiti računalu - zijevne Seidler. Znao bih kako ugodnije započeti dan.

- Ponovit ću ti ovo kada te otpuste. Nat, molim te provjeri sve o Samu Gleigu.

- U redu, Frank.

- Hej ti! Calvin Klein! Dodi.

Hernandez se glupo nasmiješio i okrenuo se prema Curtisu: - Naredniče?

- Hoću da odeš na parkiralište. I kada se pojavi ta žena, Hussey, reci joj neka me pričeka u atriju, dobro? To je ona prostorija s božićnim drvcom. Idem gore malo pregledati.

U kratkom je obilasku Frank Curtis naišao na prostore za sastanke, kafiće, napola izgrađene restoracije, gimnastičke dvorane bez opreme, prazan bazen za kupanje, zdravstveni centar, kino bez sjedala, kuglanu i prostor za odmor. Kada Rešetka bude dovršena više će sličiti skupom klubu ili hotelu nego uredskoj zgradi. Sve osim nivoa 5-10. Na tim je katovima Curtis otkrio nešto što ga je podsjećalo na stranice iz stripa: brojni redovi čeličnih čahura, tek malo veći od telefonske govornice, s namještajem na sklapanje,

112

žicom na koju se nešto moglo priključiti, savinutim vratima na povlačenje. Kada je sjeo u jednu od tih zvučno izoliranih čahura i zatvorio vrata, Curtis se osjećao kao štakor ili hrčak. No, bilo je jasno, Korporacija Yu i projektanti zgrade očekuju da će ljudi raditi u tim čahurama. Teško klaustrofobičarima. Ili ako voliš imati oko sebe kolege s kojima možeš razgovarati ili se šaliti. No vjerojatno u rasporedu Korporacije Yu nema vremena za smijeh i šalu.

Otvorio je vrata i spustio se nekoliko katova kako bi bolje razgledao zgradu. Nagnuo se preko balkona i ugledao privlačnu ženu kako u prizemlju izlazi iz dizala. Njezina je jarko crvena kosa izgledala poput kaplje krvi koja se kreće po blještećoj bjelini. Pogledala ga je i nasmiješila se.

- Jeste li vi možda narednik Curtis?

Curtis je obim rukama zgrabio rukohvat ograde i kimnuo.

- Tako je. Ali znate, mislim da bih s ove visine mogao imitirati Mussolinija.

- Što?

Curtis odmahne, pitajući se nije li premlada, pa možda nije niti čula za Mussolinija. Želio je reći nešto o fašističkoj arhitekturi, ali se predomislio. Bila je prelijepa da bi je razljutio bez potrebe.

- Pa, to je takva zgrada, gospodo. Nadahnjuje. - Nacerio se. Pričekajte tamo. Odmah silazim.

Ured čuvara Rešetke bio je blješteće bijela soba s električno upravljanim venecijanerima koji su zaklanjali prozor koji je zauzimao cijelu dužinu i visinu hodnika. Na velikom stolu od stakla i aluminijske dominirao je ekran računala od 72 centimetra i tipkovnica. Pokraj njega je bio videofon, telefon, Gleigova termosica i u otvorenoj kutiji nepojedeni sendviči preminuloga. Iza stola je bio stakleni ormar u kojem je bilo nešto nalik na kutiju za računalo, i još uvijek zamotano u plastični ovoj.

Curtis je pregledao sadržaj jednog sendviča.

- Rajčica i sir - reče i počne ga jesti. - Hoćete jedan? ' 113

- Ne. Ne hvala - Helen Hussey se namrštila. - Smijete li to raditi? Pa zar ne jedete dokaze?

- Gleig nije bio udaren sendvičem po glavi, gospodo.

Curtis pogleda stakleni ormar i skromnu bijelu kutiju u zaštitnom ovoju.

- Što je ovo? - upita.

Helen Hussey udahne i nelagodno se nasmiješi: - Nadala sam se da nećete to pitati.

Curtis joj uzvrati osmijeh: - Zašto?

- To je CD-ROM za višestruko snimanje - objasnila je. - Igra? Ovdje?

Helen Hussey ga umorno pogleda: - Ne baš sasvim - reče. Povezan je s računalom putem sučelja malih računalnih sustava, datumima i arhivskim brojevima. Svaki disk ima oko 700 megabajta. Trebao bi snimati sve što se događa na sigurnosnim kamerama u zgradi i izvan nje. Naše kamere rade na načelu staničnog prijenosa. Sve bi trebale puniti ovu stvar. - Slegne ramenima. - Mislim.

Curtis se nasmiješi: - Trebale bi, ha? Nasmijala se s nelagodom.

- Nećete vjerovati - reče odmahujući - ali to još nije spojeno. Koliko znam tek nam je isporučeno.

- Pa, lijepo izgleda. Zbilja lijepo. Šteta što ne radi, jer bismo onda znali što se točno dogodilo prošle noći.

- Imali smo problema s dobavljačem.

- Kakvih problema? - Curtis sjedne na rub stola i uzme još jedan sendvič. - Dobri su.

- Pa - uzdahne Helen - poslali su krivu jedinicu. Prva nije bila ono što smo naručili. Yamaha snima četiri puta brže. Ona prethodna nije bila takva. Zato je vraćena.

- Kao ženi, sigurno vam nije lako raditi ovaj posao. Helen se nakostriješi: - Zašto to kažete?

- Građevinski radnici nisu poznati po pristojnom jeziku i ponašanju.

- Pa, isto vrijedi i za policiju.

- Tu ste u pravu - Curtis pogleda sendvič i odloži ga. - Oprostite. U pravu ste. Vjerojatno ste čovjeka poznavali. A ja ovdje sjedim i jedem njegovu večeru. Nisam baš osjećajan, zar ne?

114

Ponovno je slegla ramenima, kao da joj je svejedno.

- Znate, ima policajaca koji kada vide mrtvacu dobiju mučninu i izgube apetit. Ne znam zašto, ali ja uvijek ogladnim. Zaista ogladnim. Možda sam toliko sretan što sam još uvijek živ da tu činjenicu želim proslaviti tako da nešto pojedem.

Helen kimne: - Ne trebam ga identificirati, zar ne? - Ne, gospodo, to nije potrebno.

- Hvala. Mislim da ne bih ... - vratila se na prethodnu temu razgovora, osjećajući da mu je dužna reći nešto više o svojem poslu. - Moj je posao upravljanje i planiranje, a ne vikanje na ljude

reče. - To prepuštam predradnicima. Posebno pazim na to da pokrenem svaku pojedinu djelatnost, uskladim je s ostalima i osiguram dotok odgovarajućih materijala. Kao CD-ROM za snimanje. No, ako zatreba, znam psovati kao kočijaš.

- Kako vi kažete, gospodo. Kako ste se slagali sa Samom Gleigom? - Dobro. Bio je drag čovjek.

- Jeste li ga ikada zbog nečega trebali izgrditi? - Ne, nikada. Bio je pouzdan i pošten.

Curtis se odgurne sa stola i otvori ladicu. Unutra je pronašao kožnatu jaknu za koju je pretpostavio da pripada Samu Gleigu, pa je izvadi i počne prekapati po džepovima.

- Kada je sinoć Sam Gleig došao na posao?

- U osam sati, kao i obično. Smjenio je drugog čuvara, Dukes. - Netko me je spomenuo?
Bio je to drugi čuvar, Dukes.
- Oh, naredniče - reče Helen - ovo je ...
- Upoznali smo se - reče Curtis. - Prošli put. Smrt gospodina Yojoa. - Instinktivno je pogledao na sat.
Osam sati.
- Irving, radi se o Samu - reče Helen - mrtav je.
- Isuse. Jadnik - Dukes pogleda Curtisa. - Što se dogodilo?
- Izgleda da ga je netko snažno udario u glavu. - Što je bilo, pljačka ili takvo nešto?
Curtis nije odgovorio.
- Je li ga netko od vas dvoje vidio kada je sinoć došao?
Dukes slegne ramenima: - Samo kratko. Izmijenili smo tek pokoju riječ. Bože, strašno.

115

- Došao je u ured na sedmom katu - reče Helen. - Zapravo je samo htio pozdraviti. Čuti hoće li netko duže raditi. Računalo mu je to moglo reći bolje od nas, ali se on volio družiti. U svakom slučaju ja sam baš bila na odlasku pa me je otpratio do dizala.
- Rekli ste nas.
- Da, Warren je još ostao raditi. Warren Aikman. On je ravnatelj radova. Baš ga je netko nazvao kada sam odlazila.
- Ravnatelj radova. Što on zapravo radi?
- On je poput poslovođe gradilišta, ali ga je zaposlio naručitelj kao inspektora.
- Kao policajca?
- Pa, tako nekako.
- Je li možda on razgovarao sa Samom prije nego što je otišao? Slegla je ramenima.
- To morate njega pitati. Ali, iskreno govoreći, malo vjerojatno. Nema razloga zašto bi nazvao i osjećao kako treba javiti Samu da odlazi. Kao što sam rekla, računalo prati tko je ovdje. Sam je samo trebao reći računalu da provjeri tko je u zgradi.
Dukes je sjeo za stol.

- Pokazat ću vam ako želite - reče.

Curtis stavi u džep ključeve automobila i lisnicu, pa odloži mrtvačevu jaknu na stol i stane iza Dukesu koji je kliknuo simbol na ekranu i počeo odabirati ponuđeno.

SIGURNOSNI SUSTAVI	DA
SVE KAMERE I SENZOR	DA
UKLJUČITI URED ČUVARA	NE
POKAZATI SVE DRUGE PRISUTNE	DA

Na ekranu se odmah pokazala slika prizora pokraj dizala u podrumu, s policajcima i vještacima koji su se vrtili oko tijela Sama Gleiga.

- O Bože - reče Helen - zar je to on? Dukes je ponovno kliknuo miša.

116

(IDENTIFICIRAJ SVE PRISUTNE? DA

Sada se uz sliku pojavio i pravokutni prozor s nizom imena.

PODRUM / HODNIK S DIZALIMA

SAM GLEIG, ČUVAR, KORPORACIJA YU POZORNIK COONEY, POLICIJA POZORNIK HERNANDEZ, POLICIJA NAREDNIK ISTRAŽITELJ WALLACE, POLICIJA CHARLES SEIDLER, URED MRTVOZORNIKA PHIL BANHAM, POLICIJA DANIEL ROSENCRANTZ, URED MRTVOZORNIKA ANN MOSLEY, POLICIJA POZORNIK PETE DUNCAN, POLICIJA POZORNIKA MAGGIE FLYNN, POLICIJA PODRUM / ŽENSKI ZAHOD

JANINE JACOBSEN, URED MRTVOZORNIKA PODRUM / MUŠKI ZAHOD

ISTRAŽITELJ JOHN GRAHAM, POLICIJA ISTRAŽITELJ NATHAN COLEMAN, POLICIJA

- Veliki brate - šapne Curtis. Krišom je pogledao Helen Hussey: njezinu prekrasnu crvenu kosu, pa onda niz njezinu svijetloljubičastu svilenu bluzu. Imala je krupne grudi, s puno malih pjegica.

- Zadivljujuće, zar ne? - reče. Nasmiješila se osjetivši njegov pogled. Da je Curtis malo mlađi bio bi joj sasvim zgodan.

- Vrlo - reče Curtis i vrati pogled na ekran.

- Hej, u zahodu je moj kolega. Može li računalo pogledati unutra? - Ne doslovno - reče Dukes. - Koristi toplotne senzore, zvučne detektore, pasivne infracrvene senzore i mikrofone kako bi provjerilo tko je unutra. Glasovni otisci. Kao i u dizalu.

- To može biti vrlo osobno - nastavi Curtis. - Što računalo radi ako ste tamo predugo? Uključi alarm?

117

Dukes se naceri: - Doista, računalo nadzire vašu privatnost - bio je uporan. - Ali neće pustiti zvuk po zgradi kako bi se svi zabavljali. Provjere zahoda su zbog sigurnosti.

Curtis zagunđa, tek napola uvjeren: - Valjda bismo trebali biti zahvalni što nisu u potpunosti ukinuli zahode. Joj, to sigurno muči arhitekta. Jer, baš nas kanalizacija drži vezane za zemlju, zar ne? Podsjeća ih da svaku zgradu koriste ljudska bića.

Helen i Dukes su se nacerili.

- Vidim da još niste bili u jednom od naših zahoda, naredniče Curtis - zahihoće Dukes.

- U pravu je - reče Helen. - Sve je automatizirano. Zbilja sve. Recimo samo da je to ured bez papira.

- Hoćete reći ...

- Da, baš to. Povlačenje vode pokreće topli vodeni tuš i sušenje suhim zrakom.

- K vragu, nije čudo što je Nat tako dugo tamo - Curtis se nasmije na pomisao kako se njegov kolega bori s toplim tušem.

- To je tek dio onoga što se tamo događa - nastavi Helen. - Nama se ovakvi zahodi čine napredni. Ali u Japanu su sasvim uobičajeni. - Da, to me uopće ne iznenaduje.

Dukes je kliknuo mišem na kraj pretraživanja.

Curtis ponovno sjedne na rub stola, zamišljeno gladeći ugao terminala.

- Zašto su uvijek bijela? - upita. - Računala?

- Jesu li? - reče Helen. - Mislim da ima i sivih.

- Da, ali većina ih je bijela. Reći ću vam zašto. Zato jer su im mnogi ljudi onda skloniji. Bijela se boja veže uz nevinost. Bebe i mladenke su u bijelom. To je boja svetosti. Papa nosi bijelu odoru, zar ne? Da su računala crna, ne bi napravila takav učinak. Jeste li ikada o tome razmišljali?

Helen Hussey odmahne glavom: - Ne, nisam. To je jedna od teorija, pretpostavljam. - Zastala je razmišljajući o tome što je rekao: - Rekli ste mnogi ljudi. A vi?

- Ja? Pomislim na bijelu boju i to me podsjeća na heroin i kokain. Mislim na izbijeljene kosti koje leže u pustinji. Mislim na ništavilo. Mislim na smrt.

- Jeste li uvijek ovako veseli?

118

- Takav mi je posao - nasmiješio joj se i rekao: - Sinoć. O čemu ste razgovarali s Gleigom?

- Ničem naročito. Smrti Hidekija Yojoa ... - Helen počne klimati, sada ga je razumjela.

Curtis se naceri: - Vidite? Ne možete od toga pobjeći.

- Pretpostavljam da ste u pravu. U svakom slučaju rekla sam mu što su nam javili iz ureda mrtvozornika. Da je Hideki umro od napada padavice. Sam je rekao da ga to ne čudi.

- Kako vam je izgledao? - U redu. Normalno.

Dukes je potvrdno kimao: - Sam je izgledao kao i obično. - Nije se činio zabrinut zbog nečega?

- Ne. Uopće ne.

- Je li uvijek radio noću?

- Ne - reče Dukes. - Svaki od nas jedan tjedan radi noću, a drugi danju.

- Tako. Obitelj?

Dukes slegne ramenima: - Nisam ga tako dobro poznao.

- Možda nam pomogne računalo - reče Helen. Pomakla je miša i kliknula nekoliko mogućnosti na izborniku.

OSOBNi PODACI SU REZERVIRANI SAMO ZA OSOBE S DOZVOLOM ZABRANJEN ULAZ

- Izgleda da stari Abraham ne razumije što je smrt - rekla je utipkavajući poruku na kraju izbornika.

; OBAVIJEST O SMRTI ZAPOSLENOG MOŽE UPISATI SAMO OSOBA S DOZVOLOM ZABRANJEN ULAZ

- Žao mi je, naredniče. Morat ćete za to zamoliti Boba Beecha ili Mitchella Bryana, pa će vam oni pozvati Samovu datoteku, dobro?

119

- Hvala vam, hoću. Želio bih razgovarati i s Warrenom Aikmanom.

Helen pogleda na sat: - Uskoro će doći. On je ranoranilac. Slušajte, ovo ne mora ometati rad na zgradi, zar ne? Ne bih htjela da zaostanemo.

- Sve ovisi. Što je u podrumu?

- Mali trezor, pričuvni generator, horizontalna lokalna mreža, sustav za zaštitu poda, odašiljač požarnog alarma, kontrolna higijenska jedinica i nekoliko spremišta.

Curtis se sjeti kabina na nivoima od petog do desetog kata. - Nešto me zanima. One čahure gore. Čemu služe?

- Mislite na osobna utočišta? Pa to je najnovija moda uredskog planiranja. Dođete u ured i dodijele vam jedno osobno utočište, kao kada se prijavite u hotelu. Uđete, uključite svoje prijenosno računalo, uključite klimatski uređaj i počnete raditi.

Curtis pomisli na svoj radni stol u centru New Parker. Na papire i dokumente koji su na njemu ležali. Na nepotrebne sitnice u ladicama. I na računalo koje je rijetko uključivao.

- Ali što je sa stvarima? - reče. - Gdje ljudi odlažu svoje stvari? - U podrumu su ormarići. No ne preporuča se imati osobne stvari u uredu s vrućim stolovima, bez papira. Pretpostavlja se da vam treba samo računalo i telefon. - Zastala je i onda dodala: - Onda je u redu? Mislim, radnici mogu normalno doći? Većina njih ionako radi na sedamnaestom katu. Ličenje i vodovodne instalacije.

- Dobro, dobro - potvrdi Curtis. - Neće biti problema. Samo neka ne idu u podrum.

- Hvala vam, to mi puno znači.

- Još nešto, gospođice Hussey. Prerano je još reći, ali čini se da je Sam Gleig ubijen. Eto, kada su rano jutros stigla patrolna kola vrata su bila otključana. Meni se učinilo da vaše računalo, Abraham, nadzire brave. Zašto je ostavio otključana vrata?

- Koliko sam ja razumjela, Abraham je pozvao policiju. Najjednostavnije objašnjenje je da je ostavio vrata otključana kako bi vaši ljudi mogli ući.

Dukes pročisti grlo: - Postoji još jedna mogućnost. Curtis kimne: - Čujmo.

- Sam je mogao reći Abrahamu da otključa vrata. Kako bi netko ušao. Rekli ste da su Samu razbili glavu? Pa, ne znam kako se to

120

T

moglo dogoditi, osim ako Sam nije pustio tog tipa unutra. Abraham ne bi otključao vrata ako mu to nitko ne kaže. Netko čiji je glas kodiran.

- Koliko ima izlaza i ulaza u zgradi?

- Osim prednjih vrata? Dva - odgovori Dukes. - Garaža ispod podruma koja je isto tako kontrolirana vremenski kodiranim sustavom za obradu i prepoznavanje signala. Na ovom je katu i požarni izlaz. I njega nadzire Abraham. Ne može se otvoriti ako sustav za otkrivanje požara stvarno ne otkrije vatru.

- Možete li se sjetiti razloga zbog kojeg bi Sam Gleig noću pustio nekoga u zgradu?

Helen Hussey je odmahнула glavom.

Dukes stisne usta, izgledalo je kao da oklijeva odgovoriti. Onda reče: - Ne bih htio ružno govoriti o mrtvima i tako, ali to ne bilo prvi put da je čuvar noću pustio u zgradu neovlaštenu osobu. Ne kažem da je Sam to ikada učinio, koliko znam, ali na mojem zadnjem radnom mjestu u hotelu, bio je čuvar koji je dobio otkaz jer je od prostitutki uzimao novac kada im je dozvoljavao da dovode muštrije. - Slegao je ramenima: - Dogada se, znate. Ne mislim da je Sam bio takav, ali ...

- Da?

Dukes je zamišljeno prstima prešao po mekanj koži jakne.

- Ali - nelagodno je slegao ramenima. - Ovo je lijepa kožna jakna. Ja si je sigurno ne bih mogao priuštiti.

0

Bilo je rano jutro kada je Allen Grabel napokon stigao u svoju kuću u Pasadeni. Nije bilo lako nagovoriti taksistu da ga nekud odveze u ovom stanju, pa je unaprijed morao platiti gotovinom. Živio je u četvrti s kućama u španjolskom stilu koje su bile u krug poredane oko travnjakč.

Nije imao ključeva, pa je skinuo mokasinku i razbio prozor. Oglasio se alartn. Ušao je kroz prozor no prošla je koja minuta prije nego se prisjetio šifre, a za to je vrijeme već pred kuću došao susjed, zubar Charlie.

- Allen? Ti si?

121

- Sve je u redu, Charlie - umornim glasom reče Grabel i otvori vrata osjećajući kako se jedva može reći da je sve u redu: - Zaboravio sam ključeve.

- Što se dogodilo? Na rukavu imaš krvi. Gdje si bio?

- U uredu smo morali nešto hitno završiti.

Charlie zubar je kimnuo: - Tako i izgledaš. Vidio sam drek koji je izgledao bolje do tebe.

Grabel se slabašno nasmiješio: - Da, baš ti hvala, Charlie. Ugodan dan.

Otišao je u spavaću sobu i srušio se na krevet. Pogledao je datum na satu i prostenjao. Šestodnevno opijanje. Eto što je na kraju ispalo. Osjećao se kao Don Birnam iz Izgubljenog vikenda. Kako je ono

počinjao? "Emocionalni je barometar podešen za razdoblje raskalašenosti." Ili nešto slično. Tako je on proveo, u svakom slučaju, razdoblje raskalašenosti. Događalo se to i ranije, naravno, ali nikada ovako. Dok je zatvarao oči pokušavao se prisjetiti što se dogodilo. Sjetio se kako je napustio posao. Sjetio se kako je spavao na krevetu za sklapanje u Rešetci. No bilo je još nešto. Ali to je poput strašne noćne more. Je li mu se to samo učinilo? Sanjao je kako je Raskoljnikov. Otraga ga je boljela glava. Zar je pao? Nešto u vezi s Mitchovim automobilom. Možda ima potres mozga.

Bio je toliko umoran da mu se činilo kako umire. Nije to tako loš osjećaj. Želio je zaspati zauvijek.

Tony Levine se osjećao zapostavljen. Allen Grabel je u tvrtki bio pridruženi partner, tek malo ispod punog partnerstva Mitchella Bryana, Willisa Elleryja i Aidana Kennyja. Kada je Grabel dao otkaz, Levine je pretpostavio da će biti unaprijeđen. O novcu da se i ne govori. Uzimajući u obzir koja su sve njegova zaduženja kao voditelja projekta Rešetke, do sada najvećeg projekta u njegovoj karijeri, Levineu se činilo da je premalo nagrađen u usporedbi sa nekim svojim prijateljima. Rekao je to već prije, ali je ovog puta mislio ozbiljno: ako se ovog puta nešto ne promijeni, dat će otkaz.

Levine je rano krenuo u ured kako bi Richardsona zatekao samog. Isplanirao je što će reći, jutros je u automobilu ponavljao riječi,

122

a

poput glumca u filmu. Podsjetit će Richardsona na to kako potiče timski rad i daje atmosferu cijelom projektu. Na golemu odgovornost koju je preuzeo.

Richardsona je pronašao u udaljenom kutu studija, zavrnutih je rukava bilježio nešto u sjajan srebrni blok od kojeg se nije odvajao. Gledao je model zgrade za obuku policajaca u Tokiju, vrijedne 300 milijuna dolara.

- Jutro, Ray. Imaš minutu?

- Što misliš o ovome, Tony? - mrzovoljno upita Richardson. Levine je sjeo za stol i pogledao rječnik koji je izabran na natječaju. Zgrada je trebala biti smještena u nč posebno lijepom dijelu grada, pod nazivom Shinkawa, u blizini tokijskog financijskog središta. Čak i prema tokijskim standardima zgrada je izgledala futuristički, konkavan stakleni krov, a u srcu zgrade, oblik presvučen nehrđajućim čelikom u kojem su bile dvorane, bazen, učionice, knjižnica, predavaonica i streljana.

Levineu se uopće nije sviđala. Slični srebrnom uskršnom jajetu u prozirnoj kutiji, pomisli. No što o njoj misli Richardson? Navukao je zamišljen izraz lica i pokušao naopako pročitati Richardsonove uredne i gusto ispisane bilješke. Kako nije uspio, pokušao je pronaći neutralne riječi kako bi se pokrio.

- To je sigurno radikalno drugačiji estetski pristup u usporedbi s okolnim zgradama - prozbori.

- To ne iznenađuje. Cijeli će okoliš biti ponovno izgrađen. Hajde, Tony, misliš li da je grozna?

Levine je odahnuo kada je u tom trenutku zazvonio Richardsonov videofon. Ima vremena razmisliti o odgovoru: bacio je pogled na Richardsonove bilješke, no bio je razočaran kada je uočio da su tek nešto više od črčkarija. Tiho je opsovao. Črčkarije drugih ljudi izgledaju jasno i učinkovito, kao da doista nešto znače.

Nazvala je Helen Hussey, a izgledala je zabrinuto. - Ray, imamo problem - započela je.

- Ne želim ništa čuti - odrješito će Richardson. - Zašto vas plaćam? Tako da se ne moram sam brinuti za svaki drek. Razgovaraj sa svojim voditeljem projekta, Helen. Sjedi tu pokraj mene.

Richardson je okrenuo ekran i tako usmjerio malu kameru prema Levineu, pa nastavi šarati olovkom, kao da se želi zaštititi črčkarijama.

123

- Što je, dušo? - reče Levine, sretan što će pokazati pred šefom kako hladno i precizno donosi odluke i rješava probleme: - Kako mogu pomoći?

- Nije to takav problem - nastavi Helen, pokušavajući sakriti instinktivno gađenje prema Levineu. - Dogodila se još jedna smrt. Ovog puta izgleda da je netko ubijen:

- Ubijen? Tko? Tko je mrtav? - Noćni čuvar, Sam Gleig.

- Crnac? Pa, to je stvarno strašrlo. Što se dogodilo?

- Netko mu je noćas prosuo mozak. Jutros su ga pronašli u dizalu. Policija je već tu.

- Bože. Zbilja strašno - Levine je bio bolno svjestan činjenice da nema pojma što bi joj rekao. - Znaju li tko je to učinio?

- Ne, još ne.

- Bože, Helen. Jesi li ti dobro? Mislim netko bi trebao biti uz tebe. Znaš, trauma.

- Jesi li poludio - zasikće Richardson i okrene ekran od njega. Nemoj joj davati takve ideje, glupane, ili ću imati još jednu parnicu. - Oprosti Ray, ja sam samo...

- Ne možemo dozvoliti da policija osujeti normalan rad, Helen zareži Richardson. - Znaš kakvi su. Policijske trake ispred zgrade. Zatvori vrata staje nakon što je pastuh pobjegao. Ne možemo zbog ovoga propustiti dan.

- Ne, već sam s njima o tome razgovarala. Pustit će radnike. - Dobra djevojčica. Odlično. Ima li kakve štete na zgradi?

- Koliko ja znam, nema. No čini se da je Gleig otvorio vrata tipu koji ga je ubio.

- Jebem ti, pa to je stvarno prekrasno. Tek nekoliko dana prije dovršenja i taj pasji skot dozvoli da ga ubiju. Kakva je to pametna zgrada ako dozvoli da peder s pilećim mozgom zanemari sigurnosne sustave i otvori nekom ulazna vrata. Jesu li mediji već stigli?

- Ne još.

- A Mitch?

- Trebao bi doći svaki tren, pretpostavljam. Richardson je gorko uzdahnuo.

- Zbog ovog će nas uništiti. Naročito Times. Dobro, evo što ćemo. Mitch neka se pozabavi s Gradskom vijećnicom. Zna slatko govoriti

124

pa neka pokuša ograničiti štetu. Razumiješ li me? Čim se pojavi reci mu da učini sve kako bi policajci dali tisku pravu priču. Jasno?

- Da, Ray - umorno reče Helen.

- Dobro je da si me nazvala, Helen. Oprosti što sam ti tako odbrusio.

- Nema ...

Richardson je pritisnuo tipku i tako završio razgovor.

- Mitch će to srediti - reče Levineu, kao da i sebe pokušava ohrabriti. - Dobar je u krizama. Na njega se možeš osloniti, on rješava stvari. Kada prikupiš više iskustva, znat ćeš da je to najbitnije u ovom poslu, Tony.

- Da - reče Levine, osjećajući da je prošao trenutak kada bi mogao spomenuti svoje promaknuće - naravno.

- Tako. Gdje smo ono stali? Oh da, ti si govorio što misliš o projektu Policijske akademije u Shinkawi.

®

Na Rešetkinom parkiralištu su bila samo tri automobila. Curtis je pretpostavio da novi Saab sa sklopivim krovom pripada Helen Hussey. Ostao je stari plavi buick i još stariji sivi plymouth. Trebao je odlučiti koji od ta dva pripada Samu Gleigu i na kratko se osjećao poput pravog detektiva. Kada bi jednostavno provjerio u koju bravu idu ključevi, bilo bi to varanje. Na buicku je bila naljepnica po cijeloj dužini branika: "Gledao sam c-zrake kako sjaje u tmuni pokraj Tannhauser vrata." Curtis se namršti. Što to znači, do vruga? Plymouth mu se činio pravim pogotkom jer je imao naljepnicu KLON 88.1 MHz. Mali plastični privjesak u obliku saksofona na snopu Gleigovih ključeva upućivao je da je Gleig ljubitelj jazz glazbe. Ključ je odgovarao i Curtis se razveselio. Nije baš dorastao Sherlocku Holmesu, ali i ovo je već nešto.

Iako star, Gleigov je automobil bio čist i dobro održavan. Vrećica za osvježanje zraka je visila na retrovizoru, pepeljare su bile ispražnjene. Curtis je otvorio pretinac za rukavice i pronašao tek vodič Thomas i par naočala ray ban. Obišao je automobil i otvorio prtljažnik. Izuzetno velika najlonska streljačka torba odavala je čovjeka koji je ozbiljno shvaćao svoj posao. Unutra su bili štitnici

125 .

za uši, četka za čišćenje cijevi, nekoliko kartonskih meta širokih dvanaest čntimetara, dvije kutije metaka kalibra 40 Brack Hills S&W, rezervni magazin, brzinski nabijač i prazna, podstavljena navlaka za pištolj. No nije bilo ničega po čemu bi Curtis mogao naslutiti zašto je ubijen.

Začuo je zvono dizala pa se okrenuo i ugledao kako mu prilazi Nathan Coleman.

- Gdje si, do vruga, nestao?

- U prokletom zahodu - progundao je Coleman. - Znaš što se događa unutra? Pokraj daske na školjci je komandna ploča s tipkama. Govori ti sve, od vremena koje si tamo proveo do, ma što ja znam, onoga što si jeo za doručak. Napokon sam shvatio da papira nema jer ti guzicu operu dok tamo sjediš.

- Jesu li ti je i nalaštali? - nasmije se Curtis.

- Ispod sjedišta se pojavi nešto slično jebenoj četkici za zube i uđe ti u čmar s mlazom vruće vode. Zbilja vruće, Frank. Jebem ti, kao laserska zraka. A onda mlaz vrućg zraka za sušenje. Isuse, Frank guzica mi je kao da sam proveo cijelu noć s Rockom Hudsonom. Curtis obriše suze od smijeha.

- Kakvo je ovo mjesto, jebem ti?

- Budućnost, Nat. Opareni šupak i mokre gaće. Jesi li dovršio provjeru o Gleigu?

- Tip je bio iza brave. Upravo sam dobio faks. - Pričaj.

- Dvije osude zbog narkotika i jedna zbog nedozvoljenog posjedovanja oružja. Proveo je dvije godine u Gradskom zatvoru. - Daj mi da to vidim - Curtis je pogledom preletio faks. - U Gradskom, hm? Valjda je tamo zavolio modernu arhitekturu. To je mjesto poput hotela. Znaš, ne bi me iznenadilo da su mu oni pomogli č pri ispunjavanju prijave za ovaj posao. - Umorno je odmahnuo glavom. - Isuse, tko sve u ovom gradu može dobiti dozvolu. Ponekad mi se čini da bi čak i Charlie Manson mogao otvoriti tvrtku za zaštitu u LA-u.

- To ti je industrijski razvoj, Frank.

Curtis je preklopio faks i stavio ga u džep kaputa. - Sačuvat ću ovo, Nat, u slučaju da moram ići na WC.

126

- Čči se da Gleig nije počinio niti jedan prekršaj otkako je izašao iz zatč:ora - ustvrđi Nat.

- Možda ga je prošlost ipak dostigla - Curtis je Colemanu dodao Gleigovu vozačku dozvolu: - Ugao 92. i Vermonta. To je rubno područje, zar ne?

Coleman kimne: - Valjda je malo radio sa strane. - Možda. U automobilu nema ničega.

- A što je u torbi?

- Čovjek se dobro spremio za izlet u lokalni streljački klub. Potpuna oprema.

- Što je s onom djecom vani? Kinezi se vole drogirati. - Nisam ih isključio.

- Možda je netko od njih odlučio protestirati u zgradi, znaš. A Sam se ispriječio. Hoćeš da s njima razgovaram?

- Ne, još ne. Uzmi nekoga iz Jedinice za vještačenje pa se odvućite do žrtvinog stana, pokušajte nešto pronaći. Možete reći novost svim zainteresiranima. Možda tako saznamo tko su mu prijatelji. Kao na primjer, jesu li to takvi prijatelji koji nadomještaju potrebu za neprijateljima?

Motor koji upravlja vratima garaže počeo je glasno zujati. Coleman je otišao do dizala, a Curtis je zatvorio plymouthov prtljažnik i pričekao, kako bi vidio tko će izaći iz crvenog Lexusa koji se spustio niz pristup i stao pokraj njega.

- Što se dogodilo? - upita Mitch kroz otvoreni prozor.

Curtis je zaboravio ime, ali je zapamtio lice, a pogotovo svilenu kravatu i zlatni Rolex. Iz automobila je izašao visok muškarac, crne kovrčave kose, preplanuo, dječaćkog izgleda. Imao je plave, pametne oči: Čovjek iz susjedstva, ako živite na Beverly Hillisu.

- To je gospodin ...

- Bryan, Mitchell Bryan.

- Sjećam se. Imamo problem, gospodine Bryan.

Curtis napravi stanku, a onda mu ukratko ispriča o čemu se radi.

Curtis je zurio kroz prozor na dvadeset petom katu i čekao da se Mitchell Bryan vrati s kavom. Još uvijek je mislio o tome što je

127

Helen Hussey rekla o onim čahurama. Kako je ono nazvala tu zamisao? Nešto vruće. Vrući stolovi? On barem ima stol. Barem zna kamo pripada. Pokušao je zamisliti kaos u centru New Parker kada bi se policajci počeli boriti za omiljena mjesta. Još jedna glupa ideja koju su izmislile velike korporacije. Bilo mu je drago što ne mora raditi u uredu i prihvaćati svo to sranje kojim zatrpavaju ljude. Kao policajac vraća im u lice barem jedan dio.

- Ne znam - reče Mitch kada se s kavom vratio u privatni apartman gospodina Yua - Sam Gleig mi se činio prilično normalan.

Sjeli su za drveni stol Huali iz dinastije Ming, za kojim je Mitch obično radio, i pijuckali kavu.

- Često radim duže, pa smo ponekad znali porazgovarati. Uglavnom o športu, o Dodgersima. Povremeno se kladio, mislim u Santa Aniti. I meni je jednom savjetovao na koga se treba kladiti. Nije bio veliki kockar. Deset dolara tu i tamo - Mitch je odmahnuo glavom. - Strašno je što se ovo dogodilo.

Curtis je šutio. Ponekad je tako bolje. Puštaš ljude da ispune praznine s nadom kako će možda reći nešto zanimljivo ili korisno, nešto što se ne bi niti sjetio upitati.

- No, znate, čak i ako je, kako vi pretpostavljete, rasparčavao drogu, sigurno je nije koristio. U to sam siguran 100 posto.

- Da? Zašto ste tako sigurni gospodine Bryan?

- Zbog ove zgrade, evo zašto - namršćio se Mitch. - Ovo je povjerljivo, dobro?

Curtis je strpljivo kimnuo glavom.

- Pa evo, kada smo planirali zgradu kupili smo zahode koji su napravljeni prema uputama naših naručitelja.

- Čuo sam nešto o tome. Vrući stolovi su jedna stvar. Ali vrući stolci, nešto sasvim drugo. - Smijuljio se. - Mojem su kolegi zamalo opržili guzicu.

Mitch se nasmijao: - Neki još nisu pravilno podešeni. Mogu iznenaditi. Ipak, predstavljaju najnoviju tehnologiju. Rade mnogo više od toplog tuširanja, u to vas uvjeravam. Sjedalo zahodske školjke vam očitava podatke o krvnom tlaku i tjelesnoj temperaturi, a sama školjka analizira urin. Zapravo, računalo provjerava ... Čekajte, pokazat ću vam - Mitch se nagnuo prema računalu i kliknuo mišem kroz izbornike: - Da, tu smo. Šećeri, acetonske tvari,

„ 128

kreatinin, dušični spojevi, hemoglobin, mioglobin, amino-kiseline i metaboliti, mokraćne kiseline, urea, urobilinogen i korporfirini, žučni pigmenti, minerali, masnoće i naravno velik broj omamljujućih preparata: uključeni su svi koje zabranjuje Državni ured za narkotike.

- I to se događa svaki put kada idete na WC? - Svaki put.

- Isuse.

- Na primjer, acetonske tvari su povišene u osobe kod koje se razvija dijabetes, a to može utjecati na njezin rad, a da i ne spominjemo zdravstveno osiguranje tvrtke.

- Što se događa ako je test pozitivan na korištenje droge?

- Računalo najprije zatvori radnu stanicu i zabrani pristup dizalu i telefonima. To je samo zbog smanjenja štete, kako bi se Korporaciju zaštitilo od mogućeg nemara. Onda računalo prijavljuje slučaj pretpostavljenom. On odlučuje što će se s vama dogoditi. No test je vrlo točan. Pokazuje sve što ste trošili u zadnja sedamdeset dva sata. Proizvođači tvrde da je jednako dobar kao i test nalinom, možda čak i bolji.

Curtis je otvarao i zatvarao usta poput iznenađene ribe. Pravo je čudo da niti jedan od policajaca nije imao pozitivne testove. Curtis zna da Coleman ponekad uzme malo droge. Vjerojatno i ostali. Mogao si je predočiti izraz lica policijskog upravitelja ako bi novinari otkrili kako su policajci koji su istraživali ubojstvo uhvaćeni zbog drogiranja u pametnoj zgradi u kojoj se dogodio zločin.

Mitch je pijuckao kavu i uživao u policajčevom iznenađenom licu: - Eto - reče napokon - sada vam je jasno kako sa sigurnošću mogu tvrditi da se Sam nije drogirao.

Curtis nije bio uvjeren: - Možda je izlazio van popišati se.

- Sumnjam - odvrte Mitch. - Trg nadgledaju kamere, a računalo je programirano tako da pazi na takvo što. Ako se nešto primijeti na televiziji zatvorenog kruga, računalo je tako programirano da zove policiju. Sam je to znao. Ne vjerujem da bi riskirao.

- Valjda ne bi - promrmlja Curtis. - Isuse, mislim da bi vas voljeli u središnjoj postaji.

- Vjerujte mi na riječ. Bio je čist.

Curtis ustade i ponovno otiđe do prozora: - Možda ste u pravu. Ali netko ga je ubio. Ovdje. U zgradi vaše mušterije.

129

- Rado bih vam pomogao - reče Mitch. - Ako bilo što mogu učiniti, samo kažite. Moja tvrtka želi da se ovo razjasni, jednako kao i vi, vjerujte mi. Ovo ostavlja loš dojam. Kao da zgrada možda i nije tako pametna.

- To sam i ja pomislio.

- Smijem li vas upitati što ćete reći novinarima? - upita Mitch. - Nisam još o tome razmišljao. To će vjerojatno učiniti moj nadređeni i ured za odnose s javnošću.

- Mogu li vas zamoliti za malu uslugu? Kada se odlučite obratiti novinarima, molim vas, birajte riječi. Bila bi velika šteta da oni dobiju ideju kako je ovo što se dogodilo greška same zgrade, razumijete me? Hoću reći, iz ovoga što sam do sada čuo čini se da je Sam Gleig pustio svog ubojicu u zgradu, iz tko zna kojeg razloga. Bio bih vam zahvalan kada biste to imali na umu.

Curtis je neraspoloženo kimnuo: - Učinit ću što mogu. Zauzvrat, vi biste meni mogli učiniti uslugu.

- Samo recite.

- Treba mi osobni dosje Sama Gleiga.

®

Pokraj dizala na četrnaestom katu stajao je stakleni ormar u kojem je bila pozlaćena brončana skulptura redovnika iz kineske pokrajine Luohan. Curtis ju je kratko pogledao prije nego što je za Mitchom ušao u dizalo.

- Gospodin Yu je veliki sakupljač - objasni Mitch. - Na svakom će katu biti postavljeno jedno umjetničko djelo.

- Što to ima u rukama? - upita. - Logaritamsko računalo? - Mislim da je to sklopljena lepeza.

- Starinski klimatski uređaj, zar ne?

- Tako nekako. U računalni centar, molim te, Abrahame - reče Mitch.

Vrata su se zatvorila uz tiho šuštanje zraka.

- Znae - za, počne Mitch - ne bih vas želio učiti poslu, ali zar nema nekog drugog mogućeg rješenja za ovo što se dogodilo? Osim prošlosti Sama Gleiga.

- U uho sam se pretvorio - reče Curtis.

130

- Radi se o tome da i Ray Richardson i Korporacija Yu imaju neprijatelja. Kod Raya se radi o nekoliko osobnih svada. Ljudi koji mrze zgrade koje on projektira. Na primjer, ispod temelja je ugrađena vremenska kapsula, koja uz ostalo sadrži i poštu ljudi koji ga mrze. Ima nekih koji su za njega radili i isto tako ga ne vole.

- Uključuje li to i vas?

- Oh, ja mu se iskreno divim.

Curtis se naceri: - Mislim da ste odgovorili na moje pitanje. Mitch je slegao ramenima ispričavajući se: - Zna biti težak. - Većina bogataša su takvi.

Mitch nije odgovorio. Dizalo se zaustavilo i oni su ušli u hodnik pokraj slično postavljenog staklenog ormara u kojem je bila konjska glava od žada.

- A Korporacija Yu? - potakne Curtis. - Rekli ste da i oni imaju neprijatelja. Mislite li na ovu djecu vani?

- Mislim da oni predstavljaju vrh ledene sante - reče Mitch i povede Curtisa uz rub atrija. - Na azijskoj obali Tihog oceana posao se vodi grubim metodama. Zato je staklo na ovoj zgradi otporno na metke. Zato su sigurnosni sustavi tako strogi. - Zastao je i pokazao prema dolje: - Pogledajte samo ovaj atrij. Ostavlja utisak tvrtke koja je otvorena javnosti, ali istovremeno djeluje i kao sigurnosna brana. Hologram na recepciji treba onemogućiti uzimanje talaca.

- Sam Gleig dobije strahovitu glavobolju jer je netko kivan na vašeg gazdu ili njegovu mušteriju? - Curtis je odmahnuo glavom. Bojim se da to ne mogu kupiti.

- Pa, pretpostavite da je sve bila nezgoda? Pretpostavite da je netko ušao s namjerom na napravi štetu i da mu se Sam našao na putu?

- To je moguće. Ali samo moguće. Gleigov je pištolj bio u navlaci. Ne čini se da je očekivao neprilike. S druge strane, ako je Gleig poznavao napadača tada ne bi bio posebno pažljiv. Kada ste spomenuli neprijatelje vašeg šefa, mislili ste na nekog poimence?

Mitch je pomislio na Allena Grabela. - Ne - odgovori.

- A što je s tim Warrenom Aikmanom?

- Da on želi naškoditi Richardsonu, mogao bi to uraditi učinkovitije tijekom normalnog rada.

131

- Pa, javite mi ako se nekog sjetite. - Naravno.

Curtis je odmahnuo glavom: - Naravno, uopće me ne čudi da arhitekt koji je projektirao ovakvu zgradu ima neprijatelja.

- Ne sviđa vam se?

- Svaki put kada dođem sve manje. Možda zbog stvari koje mi vi i vaši ljudi o njoj pričate. Ne znam - odmahnuo je glavom pokušavajući to točno odrediti. - Mislim da joj nedostaje duša.

- To je budućnost - obrazloži Mitch. - Zbilja. Jednog će dana sve uredske zgrade ovako izgledati.

Curtis se nasmije i pokaže Mitchu svoj ručni zglob.

- Vidite ovaj sat. To je Seiko. Nije posebno točan. Još i danas se sjećam reklamnog slogana koji su koristili kada sam ga kupio. "Jednog će dana svi satovi biti poput ovog." Bože, nadam se da neće.

Mitch se osvrnuo oko sebe: - Znae, ja o njoj razmišljam kao o katedrali.

- Posvećenju čemu? Ljudskom strahu od bližnjeg?

- Vrlini stvaranja stvari. Stvaralačkoj moći tehnologije. Čovjekovoj domišljatosti.

- Budući da sam policajac ne vjerujem naročito u čovjekovu domišljatost. Ali, ako je ovo katedrala, onda sam ja bezbožnik.

Bob Beech je upravo htio satelitom poslati posljednju skupinu ukradenih podataka kada je na vratima ugledao kako Mitch i Curtis ulaze u računalnu sobu. Dotaknuo je širok, ravan ekran i vratio ga na standardni uredski prikaz računalnih simbola: telefon, adresar, kalkulator, dnevnik, ulazna i izlazna pošta, sat, TV, radio, telefonska sekretarica. Postojale su i ikone za ladicu stola, žig, ormar za spise i prozor s ugodnim pogledom na park Griffith kako se vidi s krova Rešetke.

- Bobe - započne Mitch dok je ulazio u središte kruga - sjećaš se narednika istražitelja Curtisa.

- Naravno.

- Čuo si što se jutros dogodilo? Beech je kimnuo.

132

Curtis je promatrao čovjeka: ribički prsluk, džepovi prepuni disketa, traka, ključeva, žvakaćih guma i olovaka; osjetljive su cipele

' vapile za kremom, do mesa izgrizeni nokti, a ispod tužnog brka pristojan smiješak kojim je nastojao sakriti kako se pretvara da ga zanima jutrošnji događaj. Curtis je imao iskustva i odmah bi primijetio kada ga samo podnose. Bilo je očito kako se Beech želi što prije vratiti nečemu što je radio prije nego što su ga prekinuli.

- Jadan Sam - reče Beech. - Zna li već tko je to učinio?

- Ne još, gospodine. No želio bih vidjeti njegov osobni dosje. Možda tamo pronađemo nešto što će nam pomoći. Još me zanima, zna li računalo tko je sinoć bio u zgradi nakon deset sati - znao je da

' zna. No htio je što je moguće više produžiti boravak u prostoriji.

- Naravno - Beech je prstom dotaknuo ormar za spise na svojem ekranu i rekao: - Abrahame. Možeš li pronaći osobni dosje Sama Gleiga, molim te?

- Na ekran ili na disketu?

Beech je pogledao Curtisa i odlučio da želi da ovaj napusti računalnu sobu što je brže moguće. Dok ga je gledao kako tako stoji, podsjećao ga je na Hidekija: - Napravi ispis. Tako da sve možete polako pročitati u svojem uredu, naredniče.

- Nema baš mnogo vremena u Odjelu za ubojstva, gospodine. Curtis se prijazno nasmiješi. Pogledao je Beechov ekran i ugledao ruku koja je krenula prema ormaru za spise.

- Kao Baltazarova gozba s Rembrandtove slike - promrmlja. Ruka je uzela dosje iz ladice i onda nestala u lijevom dijelu ekrana. - Što ste rekli? - upita Beech.

- Kažem kako imate sjajnu arhivu.

- Malo je djetinjasto, ali volim prijateljske programe kako bi kibernetiku spustio na zemlju. Zato i imam sobu s pogledom, da tako kažem. Bez toga bi mi ovdje bilo teško raditi. Eto, što je bilo drugo? Tko je bio ovdje sinoć iza deset sati?

Curtis kimne.

. Beech nekoliko puta dotakne ekran kažiprstom, kao da igra brzi šah. Napokon je pronašao što je tražio.

- Evo ga. Poslovođa električara je otišao u pola osam. Ja sam otišao u sedam i četrdeset tri. Aidan Kenny je otišao u sedam i četrdeset četiri. Helen Hussey je otišla u osam i petnaest. Warren

133

nnd

Aikman je otišao u osam i trideset pet. U tom je trenutku Sam Gleig ostao sam, sve dok ujutro nisu došli pozornici Cooney i Hernandez. - Dobro. Hvala vam.

Beech je pokazao prema vratima: - Moramo otići do sobe s pisačima po vaš dokument - reče i povede ih preko mosta.

Ušli su u sobu u kojoj je golemi laserski pisač već izbacivao datoteku. Beech je pokupio ispis.

- Ovo je neobično - reče iznenađen - Abraham nije programiran kako bi mogao ovo činiti.

- Činiti što? - upita Mitch.

Beech mu je dodao ispis. Uz osobne je podatke bila i fotografija u boji na kojoj Sam Gleig u atriju pozdravlja Kineza.

- U Abrahamovom izvornom programu nije predviđeno da fotografira - namršti se Beech. - Barem ne dok se ne priključi CD-ROM za snimanje.

Curtisa je sada više zanimao mladi Kinez sa slike nego način na koji je slika načinjena.

- Prepoznajete li ga?

- Mislim da da - reče Mitch. - To bi mogao biti jedan od naših prijatelja ispred zgrade.

- Jedino ako Abraham nije uspio ... - Beech je još uvijek odgonetao kako je ovo snimljeno. - Naravno

...

- Hoćete reći da je to jedan od demonstiranja? Mitch je ponovno pogledao sliku.

- Siguran sam u to.

- Naravno - ponovi Beech. - Veza s Richardsonovim računalom. Mitch, Abraham je vjerojatno sačuvao sliku digitalno i onda upotrijebio vašu programsku podršku Intergraph kako bi ovo stvorio. Jedino je tako to mogao učiniti. Na taj nam način Abraham govori da je Sam Gleig prošle noću pustio u zgradu neovlaštenu osobu.

Curtis napravi grimasu: - Čekajte malo. Vi govorite kako je jedini svjedok ubojstva Sama Gleiga računalo?

- Tako izgleda. Ne znam zašto bi inače ova slika Sama Gleiga bila u dosjeu - slegao je ramenima. - Slika barem dokazuje neovlaštenu posjetu Rešetci, zar ne? Na slici je čak i vrijeme: 1.05.

- Ima li u ruci bocu viskija? - upita Mitch. - Izgleda da su planirali zabavu.

134

- Ali zašto je slikao ovo, a ne stvarno ubojstvo? - reče Curtis. - Jer u dizalima nema kamera - odvrati Mitch.

Beech je potvrdno kimnuo: - Ova slika povezuje Kineza s ubojstvom. U to nema sumnje.

- Molim, pustite da ja to prosudim - reče Curtis.

- Možda sam to prije trebao spomenuti - reče Mitch - ali s tom je djecom već bilo nekoliko nemilih događaja.

Ispričao je Curtisu kako su mu na automobil bacili naranču i uništili staklo ključem.

- Jeste li prijavili koji od tih događaja?

- Ne, nisam - prizna Mitch. Izvadio je lisnicu: - Ali još uvijek imam sve papire za promjenu stakla.

Curtis je pogledom preletio po potvrdi.

- Kako znate da je to učinio netko od njih?

- Nalcon prvog puta? Bio sam u kineskoj restauraciji, nekoliko blokova odavde. Netko od njih me je prepoznao.

- Još uvijek imate ključ?

- Da, imam. U mojem je prtljažniku. Hoćete da odem po njega? - Ne, poslat ću nekoga iz Jedinice za vještačenje da ga pokupi. Za slučaj da gore ima otisaka. - Curtis je preklopio fotografiju i počeo je spremati u džep kaputa, kada se nečega dosjetio. - Kamere su postavljene i s vanjske strane zgrade, zar ne?

- Nekoliko njih - odgovori Mitch.

- Možete li odmah usmjeriti jednu od njih na tu djecu? - Ništa lakše od toga - reče Beech.

Vratili su se u računalnu sobu. Beech je sjeo za ekran i dotaknuo sličicu video kamere na dnu ekrana.

Kamera je uskoro prelazila po licima desetak mladih Kineza i Kineskinja.

- Pitam se zašto se uopće trude - reče Beech.

- Ovo je slobodna zemlja - reče Curtis - iako je to teško povjerovati u ovoj zgradi.

Beech je dobio Curtisu začuden pogled, kao da se pita smije li netko tako slobodnih načela raditi u policiji.

- Onaj momak tamo - reče Mitch. - Onaj s megafonom. To je momak sa slike, zar ne?

135

Curtis uspoređi sliku s likom mladog Kineza na ekranu. - Da. To je on.

- Čudno je što se vratio, zar ne? - reče Mitch. - Ako pretpostavimo da ima nekakve veze s ubojstvom.

- I nije tako čudno kao što vam se čini - reče Curtis. - Uostalom, to je još uvijek samo pretpostavka.

- Što ćete učiniti?

- Razgovarati s njim. Vidjet ću što mi ima reći. Tko zna? Možda će dići ruke u zrak.

Policajac koji je nadgledao demonstracije izgledao je umorno iako je tek prošlo jedanaest sati. Curtis mu pokaže značku i onda ga uze za ruku i povede nekoliko koraka dalje.

- Čuo si što se unutra dogodilo?

- Čovjeku su raskolili glavu? Čuo sam. - Koliko si dugo već na ovoj dužnosti?

- S prekidima, dva tjedna. Smjena od četiri sata - slegao je ramenima. - Nije tako loše. Ne prave problema. S nekima od njih sam i razgovarao. Uglavnom su u redu.

- Bi li rekao da bi netko od njih mogao ubiti?

Policajac se nasmijao i odmahnuo glavom: - Ne. To su studenti i imaju bogate tatice doma u Hong Kongu i takvim mjestima. Mislim da bi pobjegli kilometar od prave gužve.

Curtis je krenuo prema demonstrantima. - Tko je ovdje vođa?

Mala skupina Kineza iza rampe je šutjela, ali je Curtis primijetio kako im se oči okreću od njegove značke prema čovjeku s megafonom. Curtis je promatrao natpise koje su nosili: SJETITE SE TRGA TIANANMEN; KORPORACIJA YU ODOBRAVA DRŽAVNA UBOJSTVA; KORPORACIJA YU ŽIVI OD ROPSTVA; YU UGROŽAVA PRAVA ČOVJEKA.

- Hajde - nagovarao je - pa morate imati vodu?

- Pa - reče čovjek s megafonom - mislim kako se može reći da sam to ja.

- Ja sam narednik istražitelj Curtis iz Odjela za ubojstva Losangeleske policije. Mogu li s tobom kratko razgovarati? Podimo u sjenu. - Pokazao je prema trgu na rubu ulice Hope.

136

- Vruće je - reče i nastavi: - Radi se o događaju koji se sinoć odigrao u zgradi Korporacije Yu.

- Još jedan - Cheng Peng Fei se suho nasmiješio. - Ubijen je čovjek.

- Šteta. Nadam se da nije bio mlad. - Odobravaš to?

- Ako je ubijen Yu, onda bi to bila dobra vijest. Taj je čovjek - pravi razbojnik.

- Kada ste jučer otišli s trga? Možda ste nešto vidjeli? - Oko pet sati. Kao i uvijek.

- Oprosti, ti si ...
- Zovem se Cheng Peng Fei. - Otkuda si, sinko?
- Iz Hong Konga. Imam studentsku vizu za UCLA. - A tvoji prijatelji? Jesu li i oni uglavnom studenti? - Uglavnom jesu.
- Jesi li ikada sreo čuvara iz zgrade Yu? Krupan čovjek. Crnac. - Taj je čovjek ubijen?
- Da.

Cheng Peng Fei je odmahnuo glavom.

- Vidjeli smo ga. To je sve. Postoji još jedan čuvar, zar ne? Bijelac. Njega smo češće viđali.
- Jeste li ikada ušli u zgradu?
- Razmišljali smo o tome, ali bi nas vjerojatno uhitili. I zato ostajemo pokraj vodoskoka, dijelimo letke i tako.
- U moje je vrijeme bilo drugačije - reče Curtis kada su se približili uglu Pete. Propalica je gurao kolica i nakratko stao kako bi pokupio opušak cigarete, a onda brzo nastavio prema Wilshireu. Visoki crnac u prljavim tenisicama Nike, trenirci i kapi za bejzbol koji je dolazio iz suprotnog smjera, morao je ustuknuti i izmaknuti se kolicima pa je zastao i opsovao prije nego je nastavio svojim putem.
- Kada sam ja bio mlad protest je zbilja bio protest. - Zbog čega ste protestirali?
- U ono su vrijeme svi protestirali zbog jedne jedine stvari: Vijetnama.

137

- To je bilo bolje nego tamo otići, pretpostavljam.
- O, ja sam bio tamo. Kada sam se vratio uključio sam se u demonstracije. Zbog čega zapravo protestirate protiv Korporacije Yu? Cheng Peng Fei mu je dodao letak.
- Evo, tu je sve objašnjeno.

Curtis je zastao, pregledao papir i stavio ga u džep. Kimnuo je prema reklami na zaklonu autobusne postaje brze linije za središte grada. Na njemu su se rukovale dvije ruke bez tijela, jedna je imala policijsku uniformu. Tekst je bio slijedeći:

POLICIJA

I vi MOŽETE POSTATI UBOJITO ORUŽJE

U SPREČAVANJU ZLOČINA

Cheng Peng Fei je bio dovoljno bistar da bi shvatio što Curtis predlaže. Odmahnuo je glavom.

- Zbilja bih vam rekao da nešto znam, naredniče, ali ne mogu vam pomoći.
- Bio je za glavu niži od Curtisa i sa svojih pedesetak kila, za polovinu lakši. Curtis je stao ispred Chenga, tako blizu da ga je mogao poljubiti, i gledao ga s mješavinom sumnje i prezira.
- Što to radite? - upita Cheng. Pokušao je uzmaći, ali je ostao pritisnut na zid.
- Pokušavam vidjeti što je u toj tajanstvenoj maloj glavi - reče Curtis čvrsto ga držeći za ramena. - Tako ću vidjeti lažeš li.
- O čemu to govorite čovječe?
- Jesi li potpuno siguran da nikada nisi upoznao Sama Gleiga? - Naravno da sam siguran. Do sada nisam niti čuo njegovo ime Cheng je počeo psovati na kineskom.
- Jesi li ikada čuo za Mirandu, studentiću? - Koju Mirandu?
- Mirandu, odnosno državu Arizonu, eto koju. Peti amandman. Upute koje uključuju upoznavanje osobe s njezinim pravima prije uhićenja ...

138

- Vi ćete me uhititi? Zbog čega?

Curtis je okrenuo Chenga i spretno mu stavio lisičine.

- Sve što kažeš može biti iskorišteno protiv tebe u sudnici. I imaš pravo na odvjetnika.
- Što je ovo? Poludjeli ste.
- Ovo su tvoja prava, glupane. Evo što ćemo sada učiniti. Privezat ću te za onu svjetiljku i onda ću otići po svoj automobil i pokupiti te. Odveo bih te tamo ali se bojim da bi se netko od tvojih prijatelja mogao zapaliti kada vidi da si uhićen, a ne želim nikakvu gužvu. A da i ne spomenem neugodnosti koje bi ti mogao doživjeti. Ovako će ti biti neugodno samo pred slučajnim prolaznicima.
- Curtis je povukao mršavu Chengovu ruku prema svjetiljci i zatvorio lisičine.

- Poludjeli ste, jebem mu. '

- Osim toga, imat ćeš malo vremena da razmisliš o svojoj priči. Možeš izmisliti drugu - Curtis je pogledao na sat. - Vratit ću se za pet minuta. Najviše deset. - Pokazao je prema Rešetci koja se nadvijala nad njima, prema kojoj su okolne zgrade izgledale poput igračkaka. - Ako te netko nešto pita, uživaš u arhitekturi.
- Sranje.

- Tu se s tobom slažem, dragi moj Cheng.
- Snima se, Frank.

Cheng Peng Fei se osvrnuo po video sobi u centru New Parker. - Što se snima?

- Ovo ispitivanje snimamo na video - reče Curtis. - Za budućnost. Naravno, i zbog tvoje zaštite. Odaberi najbolju pozu.

Coleman je sjeo pokraj Curtisa preko puta Cheng Peng Feija, a na stolu između njih je bio jedan jedini predmet: ključ za odvijanje kotača. Cheng se pravio kao da ga nema.

- Tako da tvoj odvjetnik ne može reći da smo priznanje izvukli iz tebe batinama - reče Coleman.

- Što imam priznati? Ništa nisam učinio. - Molim reci svoje ime i dob.

139

- Cheng Peng Fei. Dvadeset dvije su mi godine. - Želiš nazočnost odvjetnika?

- Ne. Kao što sam rekao, nisam ništa učinio.

- To je tvoj ključ za odvijanje kotača, zar ne? - upita Coleman. Cheng slegne ramenima: - Vi biste mogli prepoznati vaš ključ? - Tvoj nije u prtljazi - reče Coleman. - Provjerio sam. Ovaj je ključ bačen na prednje staklo automobila koji pripada Mitchellu Bryanu, arhitektu koji radi na zgradi Korporacije Yu. Crveni Lexus. Ovaj ključ ima na sebi tvoje otiske prstiju.

- Pa, to se podrazumijeva ako je ključ moj, zar ne? Pukla mi je guma, pa sam je promijenio. Odvezao sam se, a ključ je ostao na cesti.

- Je li se to dogodilo na parkiralištu restauracije Mon Kee na ulici North Spring - upita Coleman - tek nekoliko blokova od Rešetke?

- Ako vi tako kažete.

- Kada smo pretražili tvoj stan pronašli smo potvrdu Mastercard računa za obrok koji si tamo pojeo iste večeri kada je razbijeno Bryanovo prednje staklo.

Cheng Peng Fei je na trenutak ušutio.

- U redu. Razbio sam staklo. Ali to je sve. Znam što pokušavate. No čak i ako su vam pretpostavke točne i ja sam razbio prozor na automobilu čovjeka koji radi na Rešetci, to uopće ne vodi vašem zaključku, da sam ubio nekog drugog čovjeka koji tamo radi. Čak i kada bi imali deset tisuća takvih pretpostavki, one ne bi dovele do vašeg zaključka.

- Zar slučajno studiraš pravo? - upita Curtis. - Poslovno upravljanje.

- Naravno, u pravi si - priznao je Curtis. - Samo ovaj ključ ne dokazuje ništa. Svakako, pomoću njega nam je lakše pokazati da si imao motiv: slijepa mržnja prema Korporaciji Yu, njezinim namještenicima i suradnicima.

- Gluposti.

- Što si sinoć radio, Cheng? - Bio sam kod kuće i čitao. - Što si čitao?

140

- "Organizacijska kultura i upravljanje" od Edgara H. Scheina.

- Ma nemoj.

- Imaš li svjedoka?

- Učio sam, nisam se zabavljao. Čitao sam knjigu. - Piješ li kada se zabavljaš? - upita Coleman.

- Kakvo je to pitanje? - Pivo?

- Da, ponekad popijem pivo. Kinesko pivo. Ne prija mi okus američkog piva.

- Viski?

- Naravno. Tko ga ne pije?

- Ja. Ne podnosim ga - prizna Coleman.

- I što to dokazuje? Pijem viski, vi ne pijete viski, on pije viski. Kao da učimo engleski. Hoćemo li sada vježbati neodređeno prošlo vrijeme?

- Piješ puno viskija, zar ne?

- Jesi li ikad s prijateljem podijelio bocu? - Nisam od tih.

- A Sam Gleig? Jesi li ikada pio zajedno s njim?

- Čini mi se kao da ste vas dvojica popili bocu viskija. Ništa nisam radio zajedno s njim. Čak ga nisam niti pitao koliko je sati. Cheng je uzdahnio i nagnuo se prema stolu. - Slušajte, priznajem da sam razbio staklo. Žao mi je zbog toga. To je bilo glupo. Malo sam popio. Platit ću štetu. Ali morate mi vjerovati, nikada nisam sreo tog čovjeka. Žao mi je što je mrtav, ali nemam ništa ...

Curtis je izvadio fotokopiju slike u boji koju je napravilo računalo i izravnao je na stolu pokraj ključa. Cheng se zagledao u nju.

- Pokazujem optuženom sliku na kojoj su on i žrtva u predvorju Rešetke.

- Koji je ovo vrug? - Poričeš da si to ti?

- Poričem? Naravno da poričem. To je sigurno krivotvoreno. Nekakva fotomontaža. Ma, što vi pokušavate ovdje izvesti?

- Ništa ne pokušavam izvesti - odvratil je Curtis. - Samo želim otkriti istinu. I zašto onda ne priznaš, Cheng?

- Nemam što priznati. Ovo je laž.

141

- Otišao si u Rešetku s malom bocom viskija za Sama Gleiga. Vjerojatno ste se prije sreli. Imali ste nekakvog posla. Što je to bilo? Droga? Malo kineskog heroina od kuće?

- Gluposti.

- Ili si htio zamoliti uslugu. Zatražiti neka zažmiri dok bi ti bacio još jedan ključ za odvijanje. Sama si možda udario kako bi sve izgledalo uvjerljivije. Samo si ga prejako udario. Onda si se preplašio i pobjegao. Je li se to dogodilo?

Cheng je odmahivao glavom. Bio je na rubu suza: - Netko mi ovo pokušava namjestiti.

- Nisi baš neka faca, Kineziću - zarežao je Coleman. - Tko bi ti to pokušao namjestiti?

- Zar to nije očito? Korporacija Yu, eto tko. Vjerujte mi, sposobni su za to. Ako se riješe mene, možda se riješe i demonstracija. Za njih demonstracije predstavljaju lošu reklamu.

- A činjenica da je netko ubijen u tvojoj zgradi predstavlja dobru reklamu, zar ne? - reče Curtis. - Uostalom, ti i tvoji prijatelji ste već lanjski snijeg. Morat ćete se malo više potruditi, studente.

- Hajde, Cheng - uvjeravao ga je Nathan Coleman. - Priznaj. Ti si mu razbio glavu. Ne mislimo da si to učinio namjerno. Nisi taj tip. Nezgoda. Razgovarat ćemo s državnim tužiteljem koji će optužnicu smanjiti na ubojstvo iz nehata. Tvoj će tata platiti skupog odvjetnika koji će poroti ispričati kako vrijedno studiraš pa ćeš najvjerojatnije dobiti najviše pet godina. Možda te premjeste u privatni zatvor, pa ćeš moći diplomirati prije nego te deportiraju kući.

Cheng Peng Fei je proučavao fotografiju i odmahnuo glavom: Ovo nije istina - reče i dodao: - Možda bih ipak trebao uzeti odvjetnika.

Istražitelji su prekinuli ispitivanje i izašli u pretrpani hodnik. - Što ti se čini, Frank? Jesmo li otkrili počinitelja?

- Ne znam, Nat. Mislio sam da će se slomiti kada vidi fotografiju - Curtis se umorno protegnuo i pogledao na sat: - Mislim da bi to trebali prepustiti vještacima.

- Misliš li da je sve prevara?

- Mali peder blefira, siguran sam u to. No, nije zgorega da sve provjerimo prije nego odemo javnom tužitelju. Uostalom, ionako moram otići po rezultate prve obdukcije.

142

- Hoćeš li da nastavim raditi na njemu? Čurtis kimne.

- Daj mu kavu i pokušaj ga smiriti. Onda zadaj konačni udarac. Curtis je u šali ljevicom udario Colemana u rame.

- A njegov odvjetnik?

- Čuo si kako je otklonio to pravo, zar ne? Nije to čovjek s ulice. Student je. Nitko ne može reći da nije shvatio koja su njegova prava.

0

Jedinica za vještačenje smještena je u podrumu centra New Parker. Curtis je u kafiću sreo Charlia Seidlera i Janet Bragg kako toče kavu iz automata.

- Hoćeš i ti, Frank? - upita Janet Bragg. - Hvala. S mlijekom i dva šećera.

- Voliš slatko, ha - primijeti Seidler dok je Janet Bragg pritiskala tipke na stroju. - Čovjek tvojih godina morao bi paziti što jede i pije.

- Ma baš ti hvala, Charlie. Čovjek tvojih godina. Ionako trebam energije.

Otišli su u laboratorij.

- Pa, Frank, ekipa je detaljno pretresla stan osumnjičenog - reče Seidler. - Ništa nisu pronašli. Ništa. Čak niti bocu viskija.

Curtis je umorno uzdahnuo i onda pogledao doktoricu Bragg. Dodala mu je spis u kojem su bila tri lista papira i snop fotografija. - Udarila ga je, i to molim lijepo, jako udarila, snažna osoba

rekla je ne gledajući bilješke. - Udarac je prouzročio plosnato udubljen lom lubanje i lom vrata. Slomljen mu je čak i jedan zub. Ne mogu ti opisati oružje, no mogu samo reći da to nije bila toljaga ili palica ili nešto valjkasto. Vjerojatnije nešto ravno. Kao da je netko na njega spustio nekakav predmet. Kao da ga je pogodio betonskom pločom.

- Još nešto. Pogledala sam putovnicu osumnjičenog u kojoj piše da je visok samo sto sedamdeset dva centimetra. Težak pedesetak kilograma. Ako Sam Gleig nije klečao u dizalu, jednostavno ga nije mogao udariti. Ako vaš osumnjičeni nije stajao na kutiji. Kao Alan Ladd.

Janet Bragg je primijetila razočaranje na Curtisovom licu.

143

- Ako ima bilo kakve veze s tim, vjerojatno je još netko bio s njim. Netko viši i jači. Čovjek tvoje građe, vjerojatno. Čovjek koji voli kavu s mlijekom i dvije kocke šećera.

Curtis im je pokazao sliku: - A zašto onda imam samo jednog osumnjičenog na slici?

- Ti si istražitelj, Frank - reče Janet Bragg.

- Osumnjičeni misli da je ovo krivotvoreno, Charlie. - Je li ovo načinilo računalo? - upita Seidler.

Curtis je kimnuo.

- U to se ja ne razumijem, na žalost - slegao je Seidler ramenima: - No mogu nekog pitati. - Uzeo je telefon i odabrao broj: - Bill? Charlie je. Slušaj, u laboratoriju sam s nekim iz Odjela za ubojstva. Možeš li doći na sekundu i pomoći nam? Hvala ti.

Seidler odloži slušalicu.

- Bill Durham. On je naš stručnjak za fotografiju.

Sitan bradati čovjek žurno je ušao kroz vrata. Seidler ih je upoznao i onda mu je Curtis pokazao sliku.

Durham je iz džepa svoje bijele jakne izvadio povećalo i pažljivo pregledao sliku.

- Klasičnu je fotografiju lako ispitati, lako dokazati - rekao je. Postoje razvijeni filmovi, negativi, otisci, sve fizičke stvari. Ali nešto što je napravilo računalo, no, to je sasvim druga priča. Imamo posla s digitalnim slikama. - Durham je podigao pogled: - Ne mogu reći je li ovo krivotvoreno ili nije.

- No, moguće je? - reče Curtis.

- Ah, svakako je moguće. Uzmete dvije digitalizirane slike ... - Čekajte, čekajte ...

- To su brojevi. Računalo može pohraniti sve kao niz binarnih brojeva. Imate sliku crnca i Kineza, zar ne? Izvadite lik Kineza iz pozadine i onda ga stavite na sliku na kojoj je drugi momak. Tad markirate oba lika iz okoliša kako biste mogli ujednačiti pozadinu a da se to ne vidi na likovima. Ako ste pametni učiniti ćete sjenke stalnima i možda dodati još koji piksel kako biste uskladili sliku crnca s mrežom na drugoj slici. I to je zapravo sve. Sve se to zauvijek spremi na disk, na traku ili bilo što drugo. Dobijete ispis na papir kada god zaželite.

Curtis se nakreveljio

144

Durham se nasmiješi. Osjetio je istražiteljev strah od tehnologije, ča je dodao ulje na vatru: - Činjenica je, naredniče Curtis, da se brzo približavamo vremenu kada fotografiju nećemo moći više smatrati za nepobitni dokaz.

- Kao da moj posao već nije dovoljno težak - zaječi Curtis. Isuse Bože, zbilja si gradimo zajebani svijet.

Durham je slegao ramenima i pogledao Seidlera. - To je sve?

- Frank?

- Da, hvala vam najljepša.

Kada je Durham otišao Curtis se ponovno zagledao u izvješće s obdukcije, pažljivo pregledavajući fotografije leša.

- Kao da mu je netko spustio neki predmet na glavu, Janet?

Doktorica Bragg je kimnula. - Kao što, na primjer?

- Hladnjak. Televizor. Komad pločnika. Kao što sam rekla, nešto ravno.

- Pa, sada smo stvarno smanjili izbor.

- No s druge strane - uzdahnula je - no, to je samo ideja, Frank, ali možda bi trebao provjeriti radi li dizalo kako treba.

Knjiga četvrta

č "Zamislimo, razmotrimo i stvorimo zajednički novu zgradu budućnosti koja će ujediniti sve u jednu jedinu tvorevinu; arhitektura, slikarstvo i skulptura koji se uzdižu k nebu iz ruku milijuna i milijuna majstora, kristalni simbol nove vjere u budućnost."

Walter Gropius

Arhitekt može stanovati samo na jednom mjestu u LA-u, a to je Pacific Palisades. To nije toliko zbog izuzetnosti tog dijela grada, koliko zbog činjenice da su tu smješteni najpoznatiji primjeri modernističke arhitekture u LA-u. To su uglavnom četvorokutne, čelične konstrukcije, u Mondrianovim bojama, s mnogo stakla, a podsjećaju na japanske čajane ili njemačke radničke kućerke. Mitchu se niti jedna nije sviđala, iako je kao arhitekt cijenio njihovu važnost: ove su kuće uzor brojnim nastambama u Sjedinjenim Državama. On ih je rado gledao u knjigama, ali živjeti u njima - to je nešto sasvim drugo. Sigurno nije slučajno što je kuća Ennis Franka Lloyd Wrighta u parku Griffith napuštena. Činilo se da je jedina kuća u kojoj bi on mogao živjeti ona Pierra Koeniga u Hollywood Hillsu, iako mu se ona više dopadala zbog veličanstvenog pogleda a ne toliko zbog

arhitektonskih vrijednosti. Njemu su se, sve u svemu, više dopadale kuće seoskog stila, koje su bile karakterične za dio Palisadesa pod imenom Rustic Canyon, brvnare s pašnjacima za konje i prekrasnim vrtovima.

I Rustic Canyon je imao primjere moderne arhitekture. Na jednoj od najviših padina Canyon stajala je Ray Richardsonova vlastita kuća, po Mitchovom mišljenju jedna od najljepših privatnih kuća ikada izgrađenih.

Mitch se dovezao u zavojitu sjenu betonskog zida boje meda, kojeg je prekidao pješački most preko potočića pa sve do ulaznih vratiju koja su gledala prema oceanu.

149

Muškarac i žena koje je Mitch prepoznao kao poznate britanske pop pjevače dojahali su stazom i poželjeli mu dobro jutro. Mitch je volio Canyon zbog još jednog razloga. Ovdje je novac bio druželjubiviji; nije bio opterećen opsjednutošću obrambenom arhitekturom u postholokaustnom stilu koja je karakterizirala ostatak LA-a. Nigdje se nisu vidjele sigurnosne kamere ili bodljikave žice. Ljudi su se ovdje pouzdavali u visinu brda, udaljenost od središta grada i diskretne naoružane patrole koje su ih čuvala od prijetećih nižih slojeva građana LA-a.

Mitch je prešao most. Nerado se odricao nedjeljnih prijedpodneva kako bi govorio o poslu, čak i ako je to značilo rijedak poziv na kasni doručak u kuću Raya Richardsona. Ray je rekao kako će se opustiti i provesti zajedno neko vrijeme, no Mitch nije na to nasjeo. Ray Richardson se opuštao samo dok je spavao, a i sna je trebao vrlo malo.

Poziv je uključivao i Alison. No Alison je tako snažno mrzila Richardsona da nije mogla boraviti s njim u istoj prostoriji. Ako ništa drugo, pomisli Mitch, neće morati provesti popodne objašnjavajući joj gdje je proveo jutro.

Mitch je pokucao i u stranu pomaknuo staklena vrata bez okvira. Ray Richardson je bio u radnoj sobi, klečao je na podu od plavog škriljevca i pregledavao crteže koji su još uvijek izlazili iz laserskog pisača i diktirao svojoj zelenookoj tajnici Shannon. Bio je to još jedan novi projekt - novi helidrom u središtu Londona.

- Mitch - reče radosno - hodi samo gore u dnevnu sobu. Doći ću za trenutak. Moram provjeriti ove crteže koji su došli elektroničkom poštom prije sastanka koji imaju sutra ujutro. Hoćeš nešto popiti, prijatelju? Rosa će ti donijeti piće.

Rosa je bila Richardsonova sluškinja iz Salvadora. Mitch ju je ugledao kada je ušao u dnevnu sobu, sitna, mršava žena u ružičastoj odori. Pomisli na sok od naranči. A onda se sjeti poslijepodneva kod kuće.

- Rosa, hoćete li mi donijeti vrč ledenog koktela margarita, molim vas?

- Da, gospodine, odmah.

Mitch se osvrnuo po dnevnoj sobi kako bi pronašao nešto na što će sjesti. Oko stola je postavljeno šest običnih bijelih stolaca.

150

Naslonjač od kože i nehrđajućeg čelika, po dva para stolaca Barcelona sa svake strane četvorouglastog staklenog stola, dvojni izrazi poštovanja velikom Mies van de Roheu. Mitch pokuša sjesti na stolac Barcelona i odmah se prisjeti zašto je iz svoje kuće izbacio jedan takav.

Uzeo je primjerak časopisa LA Living sa staklenog stola i otišao do naslonjača. Čuo je za taj svezak ali ga još nije vidio. Unutra je bila slika gole Joan Richardson kako leži na sofiju koju je sama dizajnirala poput goleme odaliske, s naglaskom na golema, pomisli. Zbog ovog je sveska pokrenula sudski postupak protiv izdavača jer velike kovrče stidnih dlaka nisu retuširane već su se jasno vidjele pri dnu njezine velike stražnjice.

Imala je mala stopala od kojih su noge naglo bujale prema bedrima sličnim teretnoj kobili, sužavala se u struku a onda opet bujala do impresivnih grudiju i ramena poput Hulka Hogana. Neodoljivo je sličila brončanoj skulpturi Fernanda Botera ispred Rešetke. Časopis Los Angeles je kipu debele brončane gospe dao nadimak "mesnata Venera". No u uredu su je zvali JR.

Rosa je donijela vrč i visoku čašu i stavila ih na stol. Mitch je polagano pijuckao, no prošao je čitav sat prije no što je Richardson dovršio posao, a do onda je i vrč bio prazan. Mitch je primijetio da se Richardson presvukao u jahače hlače i čizme. Sličio je okrutnom filmskom redatelju iz doba nijemog filma: D. W. Griffithu ili Ericu von Stroheimu. Nedostajao mu je samo megafon.

- Dobro, Mitch, idemo sada jesti - reče trljajući ruke. - Rosa! Očinski je stavio ruku na Mitchovo rame: - Pa, kako si Mitch? Mitch se suho nasmiješio. - Dobro - reče, iako je bio ljut što je morao tako dugo čekati. - Bio si na jahanju?

- Ah, misliš ovaj kostim? Ne, u dvanaest sati igram polo - reče. Mitch pogleda na sat: - Sada je jedanest i petnaest minuta Ray reče, ne trudeći se sakriti ogorčenje.

- Prokletstvo. Ti su mi crteži oduzeli više vremena nego što sam očekivao. No, pa ipak možemo provesti zajedno jedan sat. Znaš, više nikada ne razgovaramo. Trebali bismo više vremena provoditi zajedno. A znam i da hoćemo, sada kada je Yuova zgrada napokon blizu završetka. Tek su pred nama naši najveći uspjesi, u to sam siguran.

151

- Želio bih više raditi na projektiranju - reče Mitch. - Možda bih mogao uzeti onu tvornicu koju Korporacija Yu planira izgraditi u Austinu.

- Naravno, Mitch, naravno - Richardson je sjeo na stolac Barcelona. - No, znaš, svatko može crtati. Ali, samo rijetki arhitekti mogu biti dobri tehnički koordinatori. Oni koji prevode detaljne arhitektonske zamisli u praktične upute za jadnike koji grade. Sjećaš li se idiotskog Gabelovog nacrt za krov? Potpuni promašaj. Ti si ga popravio, Mitch. Gabelu je to i dalje isti krov. Nije shvatio kako je izvorni nacrt nepraktičan. A ti si ga uzeo, pregledao sva moguća rješenja i onda odabrao najbolje za izvedbu krova. Većina se arhitekata samo zajebava. Znam što govorim. Rade nešto jer lijepo izgleda, ali ti, ti uzimaš ono što lijepo izgleda i pretvaraš to u stvarnost. Dosadno ti je. Znam da ti je to već dosadilo. Uvijek je tako kad smo pri kraju posla. No sve će biti drugačije kada započnemo nešto novo. A nemoj zaboraviti niti značajan dio profita koji ćeš dobiti od ovog posla, Mitch. Nemoj to zaboraviti, čovječe. Na kraju obračunske godine dobit ćeš pozamašan ček.

Ušla je Rosa s pladnjem. Mitch je uzeo sok od naranče i jelo od riže, ribe i jaja. Dok je jeo pitao se je li ovo hvaljenje pravi razlog zbog kojega ga je Ray zvao. Naravno, mislio je, Richardson si ne može dopustiti da izgubi još jednog bitnog člana tvrtke odmah iza Allena Gabela. A Ray je bio u pravu barem u jednoj stvari: teško je naći dobre tehničke koordinate poput Mitcha.

- Kada je pregled stvarnog dovršenja? - upita Richardson, točeći si drugu čašu soka od naranči.

- Slijedeći utorak.

- Hmm. To sam i mislio. - Richardson pogodne čašu: - Živjeli. Mitch uzdigne svoju.

- Reci mi, Mitch - započne Richardson - vidiš li se još uvijek s Jenny Bao?

- Teško to mogu izbjeći. Ona je savjetnica za feng shui za Yuovu zgradu.

Richardson se nepristojno nacerio: - Hajde, Mitch, znaš što te pitam. Ševiš je. A zašto i ne bi? Neka ti je sa srećom. Prekrasna djevojka. I ja bih je rado poševio. Uvijek su mi se sviđale Kineskinje, iako ih nikada nisam imao. Misliš da je to dugoročnija veza?

152

Mitch je jedno vrijeme šutio. Nije imalo smisla zaniijekati. Zato odgovori: - Nadam se.

-- Dobro, dobro - odmahnuo je glavom. - Zna li Alison za nju? - Otkuda to naglo zanimanje?

- Hej, pa prijatelji smo, zar ne? Zar ne mogu prijatelju postaviti prijateljsko pitanje? - nasmije se Richardson.

- Zar je to prijateljsko pitanje? Pređi na stvar, Ray. Kako si otkrio? - Znam za to otkako si je odveo u tvornicu mramora u Vicenzi. Slegnuo je ramenima. - Jedna naša stranka iz Njemačke je bila s vama u istom hotelu.

Mitch je podigao ruke: - U redu, u redu. - Uzeo je zalogaj hrane. Apetita je nestalo, kada je njegova tajna otkrivena. - Ne jedeš? primijeti.

Richardson ponovno pogleda na sat: - Ne želim pokvariti utakmicu - reče. - Uostalom, nisam niti gladan. Stvarno ih znaš odabrati, Mitch. To ti moram priznati. Nikada nisam mislio da si taj tip.

Mitch je odjednom mrzio sebe jednako kao i Raya Richardsona: - Nisam niti ja - prizna nesretno.

- Gledaj, Mitch, hoću da Jenny zamoliš za jednu malu uslugu. - To znači velilku. Što hoćeš?

- Želim da nagovoriš Jenny da potpiše feng shui za zgradu prije nego napravimo promčene. - Zašto?

- Reći ću ti. Gospodin Yu želi sam napraviti pregled, eto zašto. Bit će puno sretniji ako bude znao da hoda mjestom za koje je tvoja prijateljica rekla da je u redu. Dobro? Pronaći će manje grešaka. Da imamo vremena za sve njezine glupe promjene prije nego što on dode na gradilište, sve bi učinili, ali nema vremena. Jednostavno nema. Gledaj, Mitch, radi se o samo jednom danu. Nakon toga može ponovno poderati potvrdu, pronaći nove prigovore ako želi. No čim YK kimne glavom možemo krenuti s naplatom. Proteklih nas je nekoliko mjeseci skupo koštalo, naročito otvaranje njemačkog ureda.

- Dobro. No, nisam siguran da će htjeti to učiniti. Znam da je to tebi teško razumjeti, ali ona ima svoja načela.

- Obećaj joj tjedan dana Venecije. Za vas dvoje. U bilo kojem hotelu. U Ciprianiju ako želiš. Platit ću.

153

- Dat ću sve od sebe - umorno reče Mitch - no to joj se neće sviđjeti. Ona nije sajmišna ciganka, Ray. Ne radi se o tome da joj na dlan staviš dovoljno srebra. Jenny vjeruje u ono što radi. Ne zaboravi da je dvoje ljudi već umrlo u toj zgradi. Jenny to sigurno nije zaboravila.

- No pokušat ćeš je nagovoriti.

- Da. Da, pokušat ću. No to neće biti lagano. Daj mi svoju riječ, Ray. Da je nećeš zajebati ako potpiše potvrdu. Da ćemo provesti promjene prema njezinim uputama.

Richardson slegne ramenima: - Svakako. Nema problema. A jebanje? Pa to prepuštam tebi prijatelju.

- Nadam se da samo feng shui nije u redu - reče Mitch.

- Kojeg vruga bi to trebalo značiti? Opusti se, molim te. Sve će biti u redu, siguran sam. Imam predosjećaj o ovom poslu. Sreća znači samo mnogo rada i biti spreman na sve. Moj pregled prije konačnog pregleda je u petak, zar ne? S cijelim projektnim timom. Zgrada praktički radi: Pritisni nekoliko tipaka.

Mitch odluči pritisnuti svoju tipku: - Onaj policajac želi da pregledam dizala - reče grubo. - Misli da dizala imaju veze sa smrću Sama Gleiga.

Richardson se namršti: - Tko je do vruga Sam Gleig? - Hajde. Čuvar. Onaj koji je umro.

- No mislio sam da su zbog toga već nekoga uhitili. Jednog od onih dosadnih demonstranata.

- Jesu. Ali su ga opet oslobodili.

- Dizala su potpuno ispravna. To su najpametnija dizala u Kaliforniji.

- To sam rekao policajcu. Da odlično rade. Aidan Kenny i ja smo ih pregledali. No on i dalje želi da Otis dode i pregleda ih.

- I gdje je sada taj tip? Onaj kojega su uhitili? - Valjda je slobodan.

- Slobodan kako bi i nadalje stajao pred mojoj zgradom i dijelio letke?

- Pa valjda, pretpostavljam.

- Glupani - Richardson podigne telefonsku slušalicu i nazove tajnicu - Prokleti, jebeni ... Shannon.

Nazovi mi Morgana Phillipsa, molim te? - Iskrivio je lice i odmahnuo glavom: - Kod kuće? Pa da,

154

gdje drugdje? Nedjelja je. - Spustio je slušalicu i kimnuo: - Sredit ću to za pet minuta.

- Zoveš zamjenika gradonačelnika? U nedjelju? Što ćeš učiniti Ray?

- Ne brini, ponašat ću se diplomatski. ' Mitch je podigao obrvu.

- Smiri se, Morgan mi je prijatelj. Zajedno igramo tenis. Vjeruj mi, duguje mi mnogo usluga ... Sredit ću da maknu te gadove s trga. Tebi s grbače. Ionako sam to htio učiniti. Ne želim da budu tamo kada se YK pojavi na pregledu stvarnog dovršenja.

- Čemu sva ta muka? - slegne Mitch ramenima. - Pa to je tek grupica mladeži.

- Čemu? Mitch, jedan od njih je razbio tvoje prednje staklo, za Boga miloga. Mogli su te ubiti.

- Onda nisam bio u automobilu, Ray.

- Ne radi se o tome. Uostalom, jedan od njih je osumnjičen u istrazi o ubojstvu. Kada vide da su dizala u redu, policajci će ga opet privesti. Možeš se u to kladiti.

- Alison? Allen je.

Alison Bryan je nestrpljivo uzdahnula: - Koji Allen? - Allen Grabel.

Zagrizla je jabuku koju je držala u ruci i upitala: - I? - Radim s Mitchom. Kod Richardsonovih.

- Ah - Alison je progovorila hladnije - pa, to je baš lijepo. I što želite?

- Je li Mitch kod kuće?

- Ne - odrješito je odgovorila. - Znate li gdje je?

- Naravno da znam. Što mislite, kako ne bih znala gdje mi je muž? Kakva bih ja to žena bila?

- Ne, nisam mislio ... Slušajte, Alison, moram svakako razgovarati s Mitchom. Hitno je.

- Svakako. Kod vas je uvijek sve hitno. On je kod Richardsona. Izgleda da razgovaraju o poslu. Kao da se ne gledaju dovoljno

155

r

tijekom tjedna. Možete ga tamo nazvati. Tko zna? Možda su zajedno u krevetu.

- Ne. Ne, ne želim ga tamo zvati. Hoćete li ga zamoliti da me nazove? Čim se vrati kući?

- Ima li to kakve veze s onom glupom Rešetkom?

Uvijek je pazila da pametne zgrade nazove glupima, kako bi razljutila Mitcha.

- Pa da, ima.

- Nedjelja je. To je dan odmora, ako ste zaboravili. Ne može li pričekati do sutra?

- Bojim se da ne može. I ne bih želio s njim razgovarati u studiju. Bilo bi najbolje da me nazove.

Recite mu ... Recite mu ...

- Što da mu kažem? Da ga volite? - nasmijala se svojoj duhovitosti. --Da ga ostavljate? Što?

Grabel je duboko udahnuo: - Molim vas, samo mu prenesite poruku, dobro?

- Ma naravno.

No Grabel je već spustio slušalicu.

- Seronja - reče Alison i ponovno zagriže jabuku. Uzme olovku i zamisli se nad blokom. Onda se predomisli. Kao da nije dovoljno što Mitch radi nedjeljom. Svaki dan viđa svoje kolege u studiju. Qdbacila je olovku.

O

Prošla su dva dana prije nego se Mitch odlučio otići do Jenny Bao s neugodnim zadatkom. Neće je biti jednostavno pridobiti za Richardsonovu ideju. Znao je da ga voli, no to nije značilo da ne razmišlja svojom glavom. Rano je otišao od kuće, putem je kupio cvijeće i već je u osam i petnaest bio pred sivom drvenom kućom. Onda je još deset minuta sjedio u automobilu opravdavajući se samom sebi. Napokon, to je samo privremena potvrda. Samo za nekoliko dana. Neće biti nikakve štete.

Jutro je bilo lijepo. Jennyna je kuća bila uredna i dobro održavana. Dva stabla naranče u posudama od terakote sa svake strane stuba koje su vodile do vratiju od mahagonija. Mitch se zapita što bi neki drugi savjetnik za feng shui rekao o predznacima njegove jutrošnje misije.

156

Izašao je iz automobila, pozvonio. Jenny je već bila obučena u hlače i majicu dugačkih rukava. Bilo joj je drago što ga vidi, no primijetio je njezinu sumnjičavost zbog cvijeća. Nikada joj nije donosio cvijeće.

- Hoćeš čaj? - upita. - Ili nešto drugo?

Obično bi "nešto drugo" značilo vođenje ljubavi. No Mitch pomisli kako bi bilo neumjesno otići u krevet u ovim uvjetima. Pristao je na čaj i gledao dok ga je pripremala na kineski način. Čim mu se u ruci našla mala porculanska šalica, prešao je na stvar, ispričavajući se što je to uopće mora pitati, shvaćajući kako je to stavlja u nezgodan položaj, no naglašavajući činjenicu kako će laž potrajati najviše dva ili tri dana. Jenny ga je saslušala, gotovo ceremonijalno podižući šalicu do ustiju obim rukama, a kada je završio kimnula je bez riječi.

- To znači da? - iznenađeno upita Mitch.

- Ne - uzdahnula je. - Zbog tebe ću ipak o tome razmisliti.

No, pa to je i mislio. Očekivao je kako će odmah reći ne..Prošle su dvije, tri minute prije nego što je ponovno progovorila.

- Kanyu ili za tebe feng shui, je stvar vjere. To je dio taoizma. Osnovna je postavka taoizma savršenstvo. Kako bi se postigla punoća taoizma treba biti u potpunom suglasju s izvornom prirodom. Ti tražiš da poremetim taj sklad.

- Razumijem - reče - znam da puno tražim.

- Zar je taj pregled dovršenja doista tako važan? - Jako je važan.

Poštjela je još malo. Onda ga je zagrlila.

- Željela bih reći ne, zbog razloga koje sam navela. No, kako se radi o tebi i jer te volim, ne bih te željela ostaviti na cjedilu. Daj mi dvadeset četiri sata. Onda ću ti odgovoriti.

- Hvala - reče - shvaćam kako ti mora biti teško.

Jenny se nasmiješila i poljubila ga u obraz.

- Ne, Mitch, mislim da ne razumiješ. Jer da razumiješ, ne bi me to nikada pitao.

®

- Ali nećete valjda sada odustati - reče Japanac. - Sigurno ...

157

- Naravno da ćemo odustati - reče Cheng Peng Fei. - Zašto? Tek ste počeli prodirati svojim idejama.

- Netko mi je pokušao namjestiti ubojstvo čuvara koji radi za Korporaciju Yu.

Opet su bili u restauraciji Mon Kee u ulici North Spring, a Japanac se ponovno probijao kroz brojna jela dok je Cheng Peng Fei pijuckao pivo.

- Namjestiti? - nasmijao se Japanac. - Kao da slušam Jimmyja Cagneya.

- Vjerujte mi, imao sam sreće, pa sam se izvukao. Bojao sam se da će me policija optužiti. Siguran sam da nisu u potpunosti odustali. Morao sam im predati putovnicu.

- Tko bi ti htio podvaliti, Cheng?

- Ne znam - slegao je ramenima Cheng. - Možda netko iz Korporacije Yu. Možda vi. Da, možda ste to vi učinili.

- Ja? - Japanca je nasmijala ta ideja. - Zašto ja? - Možda ste vi ubili čuvara.

- Iskreno se nadam da tu teoriju nisi ispričao policiji.

- Nisam vas spomenuo. Pa kako sam i mogao? Ne znam vam čak niti ime. Vrlo ste oprezni.

- Možda nosiš prislušni uređaj.

- Možda - no dok je to govorio Chen je raskopčao košulju i udario se po prsima kako bi mu pokazao da nema ničega. - U svakom slučaju, demonstracije su gotove. Netko iz Gradske vijećnice je nazvao Odjel za useljenje koji je provjerio sve naše podatke. Nekolicini su istekle vize. Trebali su učiti engleski, a ne raditi u restauracijama.

Japanac je tužno odmahnuo glavom.

- Šteta - reče. - Sada ću se ipak morati sam uključiti. Učiniti nešto sam.

- Kao što, na primjer?

- Joj, ne znam. Možda mala sabotazu. Nemaš pojma za što sam sve sposoban.

- Tu se varate. Mislim da ste sposobni za gotovo sve. Japanac ustade.

- Znaš, na tvojem bih si mjestu, Cheng, potražio dobar alibi. - Za kada?

158

Japanac je bacio na stol nekoliko novčanica. - Za vrijeme dok ovo bude trajalo.

Allen Grabel je nazvao Richardsona i suradnike i zatražio Mitcha. Telefonistici je bilo ime Dominique: - Tko ga treba?

Grabel se sjeti kako ga Dominique nije osobito voljela pa se zadrži na imenu. Mitch vjerojatno zna tek dvoje ili troje ljudi koji se zovu Allen. Pričekao je nekoliko trenutaka. Onda Dominique reče: - Žao mi je. Nema odgovora. Imate li kakvu poruku?

- Zamolite ga da me nazove. - Grabel joj je ostavio svoj broj. Ona ga vjerojatno neće prepoznati: - Čim se vrati.

Grabel odloži slušalicu i pogled na sat. Još petnaest minuta do slijedećeg pića.

Zašto ga Mitch nije nazvao? Postoji samo jedan razlog: ona vještica od njegove žene nije mu predala poruku. Nije niti čudo da Mitch ima vezu sa ženom s kojom ga je vidio pred Rešetkom. Onda se sjeti da bi Mitcha najlakše mogao naći u Rešetci. Sinoć nije mogao jasno misliti. No Mitch će razumjeti, Mitch će znati što treba učiniti.

Grabel podigne slušalicu i odabere broj. No spustio je slušalicu čim je začuo zvonjavu. Rešetka ima savršen telefonski sustav i teško je pretpostaviti tko sve sluša. Ponovno je pogledao na sat. Još deset minuta. No mogao bi se i vratiti tamo. Bojao se, plašio što bi mu se moglo dogoditi. A ako mu se sve to pričinilo? Što bi tek onda učinili? I jedno i drugo je bilo jednako zastrašujuće.

Kay Killen je provela dan koji je prethodio Richardsonovom pregledu stvarnog dovršenja u sobi za sastanke na dvadeset prvom katu. Na računalu je provjeravala dvodimenzionalne planove i trodimenzionalne modele Rešetke. Pregledala je vizualne zapise projekta na CD-u s fotografijama, u slučaju da Richardson zaželi analizirati neki detalj plana ili pokazati razvoj projekta. Osigurala je prenošenje glavnog modela zgrade iz studija na Sunsetu u sobu za sastanke u Rešetci, kao i modele u naravnoj veličini nekih dijelova koji su korišteni za građenje. Kada je Ray Richardson bio u blizini, najbolje se pripremiti za sve mogućnosti.

159

Završila je kasno. Mitch je i dalje razrađivao raspored pregleda s Tonyjem Levineom, Helen Hussey i Aidanom Kennyjem. Bilo joj je drago što odlazi. Iako je navikla do kasno raditi u praznim uredskim zgradama, iz nekog ju je razloga Rešetka noću plašila. Uvijek je bila osjetljiva na ozračje, mislila je kako je to zbog njezinog keltskog podrijetla, a za razliku od ostatka tima vjerovala je u feng shui. Kay je mislila kako je dobro da se zgrada izgradi u suglasju s okolišem, te kako treba nježno prilagodavati prirodna dobra da služe čovjeku. Treba poštovati duh zemlje. To je, mislila je, još samo

jedan vid brige o okolišu. Njezino je osobno mišljenje da bi bilo najbolje kada bi se uvažile sve kritike savjetnice za feng shui. Kada je stigla do puste garaže srce joj je brže zakucalo, osjećala je blagu mučninu. Plašila se javnih mjesta, pogotovo noću. Budući da je živjela u LA-u, govorila je sama sebi, to i nije bilo tako 'neobično. No to nije bila samo urbana paranoja. Kay je imala blagu agorafobiju. Činjenica što je toga svjesna nije joj olakšavala takva stanja. Kao niti činjenica da njezin automobil, novi audi, nije htio zapaliti.

Za nekoliko kratkih trenutaka bijes je nadomjestio strah. Kay je opsovala i izašla iz automobila kako bi pozvala auto klub iz čuvareva I; ureda na katu. Osjećala je kako je netko promatra, i u hodu je načinila "nekoliko pirueta dok je prelazila garažu. Njezine su potpetice

odzvanjale garažom poput taktomjera. Tko bi još mogao biti tu? ;!, Nakon smrti Sama Gleiga, Abraham se brinuo za noćnu sigurnost zgrade. U zgradi nije bilo nikoga osim kolega na dvadeset prvom katu. Kay s olakšanjem uđe u osvijetljenu kabinu dizala koje je 'poveze do atrija.

Atrij je bio u mraku kada su se otvorila vrata dizala. Jedino je svjetlo dopiralo iz kabine iza njezinih leđa. Svjetla na katovima su p se noću gasila. Kako su ljudi koji su kasno radili uglavnom izlazili a ' ; kroz garažu, Abraham je štedio energiju. No infracrveni senzori i kamere su trebale primijetiti njezin dolazak i upaliti svjetla.

I , Pokušala je shvatiti što se dogodilo, kada su se iza nje zatvorila vrata dizala, i našla se u gotovo potpunom mraku.

Kay je potisnula paniku. Nije joj trebalo puno svjetla kako bi se snašla u Rešetci. Gotovo fotografski je zapamtila plan svakog kata. Trebala je samo zamisliti kako sjedi za svojom radnom stanicom i koristeći računalno projektiranje pomiče miša, pa će točno znati

160 f

kuda ide. Čak i prije nego što je izgrađena, Kay se znala kretati Rešetkom. Kada je napokon počela dolaziti na gradilište i hodati završenom omotnicom, doživjela je osjećaj neobične bliskosti.

No kada je krenula prema čuvarevom uredu začula je glas koji joj se učinio poznat.

- Mogu li vam pomoći, gospodice? Kosa joj se podigla na glavi.

- Zar nešto nije u redu?

Sam Gleig je stajao u uobičajenom stavu za prijamnim stolom, s rukom na pištolju koji mu je visio o boku. Iako je bilo mračno, Kay shvati da ga može izuzetno dobro vidjeti, svaki detalj, kao da stoji u vlastitoj zoni umjetne svjetlosti.

- Jesu li već rekli što se dogodilo gospodinu Yojou?

- Što ... što hoćete, Sam? - Kay je počela uzmicati natrag prema dizalu. - Tko ste vi?

Sam se glasno, polagano nasmijao: - Nisam vam želio smetati reče. - Tko večeras duže radi?

- Vi ste mrtvi, Sam - prošaptala je.

- To sam si i mislio - reče Sam. - Jadnik. Baš šteta. Koliko mu je godina bilo?

Kay je osjetila dizalo iza leđa. Dotakla ga je rukom. No vrata se nisu otvorila.

- Molim - reče - molim vas idite.

Sam se ponovno nasmijao i zagledao se u vrhove svojih cipela. - Treba vam nešto kako biste razbili dosadu na ovakvom poslu. Razumijete li me?

- Ne, ne razumijem. - Ma, razumijete.

- Jeste li, jeste li vi duh?

- Nisam znao da tako nešto postoji. Prokletstvo. Prokletstvo, naravno. Jadnik. Znao ste? Ovo mi je do sada najsigurniji posao. Sam se ponovno nasmijao a Kay Killen je počela vrištati.

Ž U sobi za sastanke Mitch je podigao pogled s računala i namršti se.

- Jeste li čuli nešto maločas? - upita. Ostalo troje je odmahnuo glavama.

161

Mitch ustade i otvori vrata. Ovog su puta svi čuli.

- Kay - reče Mitch.

Atrij je još uvijek odzvanjao njezinim krikovima dok su oni jurili prema dizalima. Mitch se nagne preko balkona i poviče u mrak: Kay, drži se, evo nas.

- Isuse, što je sad? - reče Kenny kada je ušao u dizalo za Mitchom. Vrata su se bešumno zatvorila.

Dizalo se počelo polagano spuštati, a Mitch je nestrpljivo lupao šakama po zidovima.

Kada su došli u atrij Kay se onesvijestila i pala u kabinu dizala te glavom udarila u pod.

Mitch i Helen su zabrinuto čučnuli pokraj nje, a Kenny i Levine su se brzo dali u potragu za mogućim napadačem. Sada su se već upalila sva svjetla. Kenny se ubrzo vratio, zbunjeno odmahujući glavom.

- Ništa nisam vidio - reče. - Baš ništa. Je li ona dobro? - Samo se onesvijestila, to je sve - reče Helen.

- Nije baš zvučalo kao da je to sve - primijeti Levine. - Sranje, mislio sam da je netko siluje ili ubija.

Mitch je podigao Kay i naslonio je na svoja prsa, a Helen joj je mahala rukom ispred lica. Zatreptala je kopcima i počela dolaziti svijesti.

- Što se dogodilo, dušo? - upita Kenny.

Vratio se i Levine, sliježući ramenima: - Ulazna su vrata zatvorena - izvijestio je. - Nema nikoga na trgu.

- Sada je sve dobro - blago reče Mitch, jer se Kay opet uznemirila. - Na sigurnom si. - Pomogao joj je da se nagne naprijed i stavi glavu među koljena: - Samo polako. Onesvijestila si se, to je sve.

- Sam - tiho je prozborila - bio je to Sam. - Je li rekla Sam? - reče Levine.

- Sam Gleig? - upita Kenny.

Kay podigne glavu i otvori oči: - Vidjela sam ga - reče preplašeno i počne plakati.

Mitch joj je dodao maramicu. Kenny i Levine izmijeniše poglede. - Misliš, kao duh? - reče Kenny. - Ovdje? U Rešetci?

Kay obriše nos i duboko uzdahne.

162

- Možeš li ustati? - upita Mitch. Kimnula je.

- Znam da zvuči ludo - reče i dozvoli Mitchu da joj pomogne ustati. - Ali to sam vidjela.

Uхватиła je pogled koji su izmijenili Kenny i Levine: - Slušajte, nisam to izmislila. Bio je tu. Čak mi se i obratio.

Mitch joj je dodao torbicu koju je ispustila na pod. - Nisam osoba koja bi nešto takvo izmislila.

Mitch slegne ramenima: - Nitko to ne kaže, Kay - pogledao ju je i dodao: - Gledaj dušu, mi ti vjerujemo. Ako kažeš da je to bio Sam, onda si ga vidjela.

- Ne izgledaš kao da nas želiš zafrkavati - reče Levine. - U pravu je - potvrdi Helen. - Blijeda si kao krpa.

- Što je rekao? - upita Kenny. - Kako je izgledalo? Kay je bijesno odmahнула glavom.

- Ne izgledalo. Kažem vam, nije izgledalo kao ništa osim Sama Gleiga. Slušajte me, molim vas! Izgledao je isto kao i uvijek. Čak se i smijao - otvorila je puderijeru i namrštila se: - Sranje, grozno izgledam. Rekao je, rekao je kako je pretpostavljao da je mrtav i da je to šteta. Točno je tako rekao, kunem se Bogom.

- Dođi s nama gore - reče Mitch - pa ćemo te urediti prije nego odeš kući.

- Mislim da bi nam svima dobro došlo piće - predloži Kenny. Ušli su u dizalo i vratili se na dvadeset prvi kat. Dok je Kay popravljala šminku, Levine je otvorio ormar s pićem i natočio četiri viskija.

- Vjerujem u duhove - izjavi Aidan Kenny. - Moja je majka jednom vidjela duha. A ona nikada nije lagala. Nije brbljala bez veze.

- Ti to nadoknađuješ umjesto nje - primijeti Levine.

- Ne lažem - odlučeno reče Kay. - Ovo me je užasno prestrašilo i ne bojim se to priznati. - Namazala je oči i ispila viski prije nego je popravila ruž.

- A temelji? - reče Levine. - Duboki su deset metara. Nismo li, možda, gradili na nečemu?

- Misliš starom indijanskom groblju ili nečem sličnom? - reče Kenny - Hajde, molim te.

163

- Na ovom je mjestu prije bila zgrada starog Abela Steamsa objasni Mitch - jednog od onih došljaka sa sjevera, iz San Francisca koji su ovdje kupovali zemlju i gradili na prijelazu stoljeća. Kada su kupili njegovu tvrtku u šezdesetim godinama, novi su vlasnici srušili zgradu, ali je teren ostao napušten. Onda su i oni propali, a gradilište je kupila Korporacija Yu.

- Ali prije Abela Stearnsa - Levine je bio uporan - nije li ovo bilo područje Pueblo de los Angeles? Meksikanci i astečki Indijanci? Zašto ne?

- Nemoj da Joan čuje kako kažeš Indijanci - reče Kenny. - Ta žena inzistira na korištenju izraza rođeni Amerikanac.

- Asteci su prinostili ljudske žrtve. Vadili su žrtvama srca dok su još bile žive.

- Isto kao i Ray Richardson - reče Kenny. - U svakom slučaju Tony, Sam je bio crnac. Ili, afrički Amerikanac. Nije bio nikakav Astek, jebi ga. Možda je bio glupan. Kakav je to čuvar koji najprije dozvoli da ga ubiju, a onda preplaši nezaštićenu ženu?

- Gledajte - reče Kay - hoću da mi svi nešto obećate. Hoću da mi obećate kako nećete okolo pričati ljudima što se večeras dogodilo. Ne želim da to postane uredski vic, u redu? Hoćete li mi to obećati?

- Svakako - reče Mitch.

- Naravno - nasmiješi se Helen.

Kenny i Levine su slegli ramenima i onda potvrdno kimnuli.

- Nadajmo se da će sutrašnji pregled proći bez dodatnih nezgoda - poželi Mitch.

- Amen - dahne Kenny.

Mitch je ponovno bio u Rešetci već u pola osam slijedećeg jutra. Pod sjajnim i jednoličnim suncem teško je bilo zamisliti kako je netko ovdje mogao vidjeti duha. Možda je to ipak bilo prividenje. Čuo je kako uzimanje LSD-a može izazvati doživljaj vraćanja u prijašnji život, bez obzira na to kada su se dogodili događaji na koje se čovjek vraća. Mitch pomisli da bi ovo, ili barem nešto slično, moglo objasniti sinoćnji događaj.

Želio je navratiti do Jenny Bao kako bi čuo njezin odgovor za privremenu potvrdu feng shui. No pred njim je bio cijeli dan s Rayem

164

.r

Richardsonom, a znao je da će njegov šef doći prije osam. I tako ju je nazvao čim je došao u ured.

- Ja sam - rekao je.

- Mitch? - rekla je sneno. - Gdje si? - U Rešetci.

- Koliko je sati?

- Pola osam. Oprosti, probudio sam te?

- Nema veze. Ionako sam te htjela nazvati. Odlučila sam da ćeš imati potvrdu do ponedjeljka. Samo zbog tebe. I samo zato jer Torčo shu kaže da će ponedjeljak biti dan s povoljnim znamenjem.

- To je sjajno. Hvala ti, Jenny. Najljepša hvala. To zbilja cijenim. - Da, ali ima jedan uvjet.

- Samo reci.

- Doći ću danas i napraviti nekoliko obreda u uredu. Kako bih osigurala da zli duhovi napuste zgradu i u nju ude dobar qi.

- U redu. Kakvi su to obredi?

- Pa, komplicirano je. Uz ostalo morat ću izvaditi ribe. Morat ćemo na kratko isključiti struju. Preko obavijesne ploče ispred zgrade treba prebaciti crvenu zastavu. Ah da, treba zatamniti i prozore, ali to se može učiniti automatski, zar ne? Još nešto. Ne znam kako ćete ovo izvesti jer znam da imate složeni protupožarni sustav. Na vratima moram zapaliti vatru u peći na ugljen i održavati je dok se ugljen ne zažari.

- Isuse - usklikne Mitch - zašto ugljen?

- On simbolizira povoljan rezultat pregleda gospodina Yua u ponedjeljak.

- Popit ću jednu u to ime - nasmije se Mitch. - Što se mene tiče možeš zapaliti i zastavu ako misliš da bi to pomoglo. Ali mora li to biti baš danas? Richardson će biti tu cijeli dan. Ne možeš li doći za vrijeme vikenda?

- Ne određujem ja da to mora biti učinjeno danas poslijepodne, Mitch. Tako kaže Tong Shu, Kineski almanah. Danas popodne je dobar dan za obrede kojima se tjeraju zli duhovi.

- U redu, vidimo se popodne.

Mitch je spustio slušalicu i odmahnuo glavom. U ovim mu se uvjetima činilo kako ne treba spominjati što je vidjela Kay Killen. Tko zna što bi Jenny onda zatražila. Pravo istjerivanje duhova?

165

Plesala bi gola oko drveta? Kako će, do vraga, reći Rayu Richardsonu da Jenny Bao namjerava zapaliti ugljen kako bi dimom istjerala duhove iz njegove moderne zgrade?

Frank Curtis se prenuo iz sna. Pitao se zašto je tako potišten. Onda se sjetio: danas je točno deset godina otkako je njegov brat umro od raka. Njegova žena Wendy je još uvijek spavala, a on se iskrao iz kreveta i otišao u radnu sobu potražiti kartonsku kutiju u kojoj su bile fotografije.

Nije trebao gledati fotografije kako bi se sjetio kako mu je izgledao brat. Franku Curtisu je bilo dovoljno pogledati se u zrcalo, jer su on i Michael bili jednojajčani blizanci. Pregledavanje fotografija ga je podsjećalo na ono što je bio nekada: tek polovica veće cjeline.

Kada je Michael umro osjećao se kao da je izgubio ruku. Ili neki važan organ. Curtis se nakon toga osjećao kao polovica osobe. Wendy se pojavila na vratima.

- Kuda je prohujalo deset godina? - reče, gutajući grudu veličine lopte koja ga je gušila u grlu.

- Znam, znam. Cijeli tjedan o tome mislim.

- A ja sam još uvijek tu - odmahnuo je glavom. - Ne prode niti jedan dan, a da ne pomislim na njega. Stalno se pitam: zašto on, a ne ja?

- Ideš li na Hillside? - Da.

- Zakasnit ćeš na posao.

Curtis nehajno slegne ramenima: - Pa što? Ionako nikada neću postati poručnik.

- Frank ...

Nacerio se: - A i smjena mi počinje tek u jedan. Uzvratila mu je osmjeh: - Napravit ću nam kavu.

- Ne treba mi kamen kako bih ga se sjetio, znaš? Uvijek o njemu mislim kakav je bio - slegao je ramenima. - Možda bih se nakon deset godina mogao i malo opustiti.

No prije nego što je otišao od kuće, Curtis je stavio malu kosilicu za travu u prtljažnik.

Groblje Hillside Memorial Park je bilo udaljeno deset minuta vožnje, blizu autoceste za San Diego i zrakoplovne luke LAX. Svake

166

je godine Frank Curtis prelazio taj put, i dok su mu zrakoplovi 747 prelijetali tek stotinjak metara iznad glave uređivao je bratov grob. Kao praktičan čovjek, Curtis je sjećanje uvijek rado označio ovim djelom odanosti. Kao pokora, mislio je. Nije to bilo puno, no barem se bolje osjećao.

Kada je stigao u centar New Parker, Curtis je tražio nešto što će mu odvratiti pažnju, želio je raditi, završavati poslove. Šuteći je pisao izvješća, slao ih činovnicima, uručivao zahtjeve za pokriće troškova, pregledao dnevnik.

Nathan Coleman je gledao kako njegov kolega radi i pitao se što ga je potaklo na rijetku provalu činovničke učinkovitosti.

Curtis je izravnao komad papira i stavio ga na stol. Bio je to letak kojeg mu je dao Cheng Peng Fei, protest protiv kršenja ljudskih prava od strane Korporacije Yu. Dobacio ga je Colemanu.

- Pročitao sam ovo, znaš - progovori napokon. - U pravu je. Ako je neka tvrtka povezana s kineskom vladom poput Korporacije Yu ne bi joj se smjelo dopustiti da posluje u ovoj zemlji.
- Reci to Kongresu - uzvрати Coleman. - Upravo smo Kini obnovili status države s kojom poslujemo u posebno povoljnim uvjetima.
- Pa to ti uvijek kažem, Nat. Te kurve u parlamentu.
- Zapravo sam ti nešto htio reći, Frank - reče Coleman. - Nešto što sam danas čuo. Odjel za useljenje drži troje od one kineske djece. - Zašto, za muku Kristovu?
- Kažu da su zloupotrijebili dozvole na svojim vizama. Radili su, ili nešto tome slično. No, tamo mi radi prijatelj koji mi je rekao da je netko iz gradonačelnikova ureda povukao veze kako bi ih izbacili iz zemlje. Odonda su se demonstranti ispred Rešetke pokupili i otišli kući.
- Zanimljivo.
- Čini se da taj arhitekt ima mnogo prijatelja na visokom položaju. - Misliš?
- Strpat će ih u zrakoplov za Hong Kong za manje od sedamdeset dva sata - slegao je Coleman ramenima. - Ili otkuda su već došli.
- Cheng je i dalje tu, zar ne? - upita Curtis.
- Tako je. Ali čak i ako je sreo Sama Gleiga, vještaci kažu da ga nije mogao ubiti.

167

Nakon stanke Curtis progovori: - Nisu nam se više javili, zar ne? Oni Marsovci iz Rešetke koji su trebali stupiti u vezu s inženjerom iz Otisa kako bi se provjerila sigurnost dizala. Već je prošao cijeli tjedan. To je dovoljno dugo ako se radi o istrazi ubojstva, ne čini ti se?

- Možda je računalo zaboravilo nazvati - reče Coleman.

- Razmišljao sam i o onoj fotografiji. Pretpostavimo da je krivotvorena, tko bi to bolje napravio od nekoga iz Korporacije Yu. Imaju zbilja moderno računalo. Kako ti se ovo čini, Nat? Evo motiva: dizala su neispravna, ali netko to želi prikriti još neko vrijeme. Možda jedan od arhitekata. Mnogo im novca ovisi o ovom poslu. Milijuni. Jedan mi je to i rekao. Zapravo me je zamolio da ne dajemo nikakve podatke medijima. Rekao je da bi ružno izgledalo ako se pročuje da je netko ubijen u pametnoj zgradi. Zašto on ne bi zamislio da je bolje da zbog slučajne smrti bude okrivljen neki dosadni demonstrant umjesto njihove vlastite pametne zgrade? Što misliš? - To mi se čini uvjerljivo.

- Dobro. I meni.

- Hoćeš da ih nazovem? - upita Coleman. - One proklete Marsovece?

Curtis ustade i uzme kaput sa stolca.

- Imam bolju ideju - reče. - Petak je popodne. Sigurno se spremaju za vikend. Idemo im dosađivati.

Ray Richardson je bio arhitekt koji nije volio iznenađenja, pa je obično detaljno pregledavao katove, zidove, stropove, vrata, prozore, električne i sve ostale instalacije, sanitarije, namještaj. Pratili su ga članovi projektnog tima, a cijela se procedura ponavljala službeno ž' zajedno s naručiteljem.

Čak se i neslužbeno činilo da će pregled potrajati cijeli dan. Tony Levine je više volio da Richardson obavi pregled u nekoliko kraćih navrata, nego odjednom kada je rezultat mogao ispasti nepovoljniji zbog Richardsonove nestrpljivosti. No, kao i obično, njegov je šef': p imao zgusnut raspored.

t i ; Nakon pet sati hodanja zgradom poput grupe turista, projektni je ; ; tim stigao do Rešetkinog bazena. Bio je dugačak dvadeset pet i

168

i I ; ; širok osam metara, smješten ispod zaobljenog pravokutnog

rešetkastog krova na stražnjoj strani zgrade. Osim vode zagrijane na dvadeset sedam stupnjeva i boje saičra, sve: zidovi, podne pločice, krovne pločice, čak i sloj za zaštitu od hrđe na čeličnim rešetkama stropa, sve je bilo iste sivkaste nijanse bijele boje. Opći je ugođaj bio antiseptički i smirujući.

Iza staklenog je zida bio prostor za okrepu, a Richardson je tu provjerio kako prijanjaju pločice, čistoću površina, električne prekidače na zidu, žlijebove na podu, solarne cilindre za grijanje vode, veze između visećih ploča i silikonskih prozora.

- Hoćeš li ući i do bazena, Ray? - upita Helen Hussey. ' - Zašto ne?

- Onda se svi trebaju izuti kako ne bismo oštetili pod - zapovijedila ' je. - Sigurno nećemo oštetiti ove prekrasne bijele pločice.

- Pametno - reče. Naslonio se na zid kako bi izuo svoje rukom rađene engleske cipele i onda se nečega dosjetio.

- Bazen svakako izgleda lijepo. No jedno je izgted, a drugo je korištenje. Hoću reći, kako je plivati u njemu? Je li netko možda ponio kupaći kostim? Možda bi netko trebao skočiti unutra i izvijestiti nas kako je. Možda je voda pretopla. Ili prehladna. Ili previše kemijska.

- Ili previše mokra - promrlja netko. Gledao je tim i čekao.

- Dobrovoljac? Sam bih se otišao okupati, tako dobro izgleda.
- I ja - ponovi Joan. - Naravno, Ray je u pravu. Izgled je jedno, ali osjećaj kupača nešto sasvim drugo.

Napokon progovori Kay Killen: - Pa meni ne smeta ako se kupam u donjem rublju. - Nasmiješila se i slegla ramenima: - Zapravo bih rado zaplivala. Bole me noge.

- Dobra djevojčica - reče Richardson.

Dok se Kay otišla svući u svlačionicu, Joan, Tony Levine, Helen Hussey i Marty Birnbaum su izuli cipele i krenuli za Richardsonom prema bazenu. Mitch je ostao iza stakla s Aidnom Kennym, Willisom Elleryjem i Davidom Arnonom.

; - Zna li na što me ovo podsjeća? - upita Arnon. - Kao da smo partijski dužnosnici koji slijede Hitlera u novoj kancelariji Reicha. Joan je Martin Bormann, zar ne? Slaže se sa svime što on kaže. Za 169

trenutak će pasti ničice i početi grickati rub bazena, a onda će nas sve poslati u koncentracioni logor.

- Ili natrag u ured - doda Mitch. - Što je, zapravo, jedno te isto. Gledali su kako se Joan saginje i umače debelu ruku punu prstenja u vodu.

- Znači da nije vampir - primijeti Kenny.

- Zar je to tekuća voda - nasmije se Mitch.

- Obojica imate krivo - reče Arnon. - Ona umače ruku u vodu kako bi je rashladila. Kao Snježna Kraljica. Kako Kay slučajno ne bi uživala.

- Kučka - zareži Ellery - zašto je netko ne gurne unutra? - Samo izvoli, Willis - reče Mitch. - Podržat ćemo te.

Na rubu bazena se pojavila Kay u grimiznim gaćicama i grudnjaku.

- Grimizno - pobjedonosno reče Arnon. - Što sam vam rekao? Platite, gubitnici.

Tri su mu muškarca dali novčanice od pet dolara, a Kay je stala na sam rub, zastala i savršeno skočila, ne uzburkavši vodu više nego uvježbani dupin.

- Kakva je voda, Kay? - zazove Richardson.

- Prekrasna - reče kada je izronila. - Zbilja je topla.

- Kakva to djevojka nosi grimizno donje rublje? - potuži se Ellery. - Djevojka s tetovažom, eto kakva - reče Arnon. - Vidiš ono oko njezinog gležnja?

Govorio je o nježnom lančiću plavih i crvenih cvjetića na Kayinoj nozi koji kao da su bili pažljivo ušiveni na njezinu kožu.

- Gdje li samo Dave prikuplja te podatke? To bih rado znao reče Ellery.

- Kay ponekad nosi prozirne bluze - reče Kenny. Arnon zbaci cipele i krene prema bazenu.

- Pustite me - promrmlja kroz bradu - ja sam spasilac.

Kay je preplivala bazen. Zamahivala je polagano i snažno, poput nekog tko je vičan boravku u vodi.

- Mislim da ću i ja to pogledati iz blizine - reče Ellery. Izuo je cipele i krenuo za visokim Arnonom.

- Ta je djevojka pravi mamac - reče Kenny. - Za dupericu u Playboyu. Ako je bolje pogledaš, možda pronadeš i prsten proboden kroz njezin pupak.

170

T

- Čini se da ono sinoć nije na nju ostavilo prejak dojam.

- Duh? - reče Kenny. - Mislim da smo pronašli obrazloženje. Bob to još uvijek provjerava. Kada je vidio da više nemamo čuvara, Abraham je stvorio novog. Ili, bolje rečeno, kopiju.

- Kako to misliš, kopiju?

- Pokretnu sliku u stvarnom vremenu. Hologram. To je savršeno logično. Ne znam zašto se sinoć nisam toga sjetio. Valjda sam bio umoran. Ovo se uklapa u Abrahamove parametre učenja. Kako Sama _ (sinoć nije bilo, Abraham je stvorio najbolje što je mogao. Napokon,

to i jest bit holograma, zar ne? Zapravo očovječiti nečovječan sustav? - Aid, djevojku je to nasrtno preplašilo - Mitch je bijesno odmahnuo glavom. - Mogla je doživjeti srčani udar.

- Abraham ne zna ništa o duhovima. Ne razumije čak niti pojam smrti. Beech i ja smo jutros potrošili cijeli sat pokušavajući mu to objasniti. Beech i dalje to radi. Želimo otkriti što se dogodilo, to je sve.

- I spriječiti da se to ponovi, nadam se.

- Mitch - mirno započne Kenny - čini mi se kako ne shvaćaš do kraja značaj ovoga što se dogodilo. Ovo je velika novost. Beech je izvan sebe od uzbuđenja. Računalo je preuzelo inicijativu. Nije čekalo da mu se kaže što da učini, ili da odabere iz niza zadanih heuristika. Abraham je jednostavno djelovao.

- A što to znači?

- Za početak to znači da je ova zgrada daleko pametnija nego što smo to do sada mislili.

Mitch je odmahnuo glavom: - Nisam siguran da mi se sviđa ideja da računalo preuzima inicijativu.
- Gledaj, kada bolje razmisliš to je logična posljedica postojanja mreže živaca. Krivulja učenja. Samo što Abraham uči daleko brže nego što smo to mislili - Kenny se oduševljeno smiješio: - Ne gledaš na to s dobre strane, Mitch. Mislio sam da će ti biti drago.

- Kako?

- Bilo bi ti draže da tu ima duhova? Ili da Kay ima priviđenja? Hajde, budi razuman.

Mitch je slegao ramenima i zakimao: - Ne. Ne znam. Ali ovdje nešto nema smisla, a nisam siguran što je to. - Mitch glavom pokaže prema staklu. Približavali su se Richardson i njegova svita. - Vraća se.

171

- Razgovarat ćemo o tome kasnije, dobro? S Beechom. - Dobro.

- Dobra si plivačica, Kay - preko ramena dobaci Richardson.

- Moram biti - odvratila ona plivajući - doslovno sam odrasla na plaži Huntington.

- Uz to si i hrabra: ući u vodu u donjem rublju, pred ovim prljavim gadovima s kojima radiš. Ostani u bazenu koliko hoćeš, Kay. Zasluzila si.

- Hvala, hoću.

- Idemo sada pogledati plutajuće spremnike.

CJ

- Dobro došli u zgradu Korporacije Yu, najpametniju zgradu u LA-u. Dobar dan! Ja sam Kelly Pendry i ovdje sam da bih vam pomogla. Ne možete biti ...

- Isuse, ne opet - nasmije se Curtis. - Stvarno je dosadna.

- Budući da je ovo potpuno automatiziran ured, ne primamo običnu poštu.

- Pitam se kako se to sviđa poštaru? - upita Coleman.

- Možda bih ovo i ja mogao pokušati uvesti - reče Curtis. - Možda više neću dobivati toliko računa. Moramo li zbilja čekati kraj ploče? ... i ime osobe koja vas očekuje ...

- Zašto ne bi na recepciji mogli imati živu osobu - sumnjičavo je onjušio zrak.

' - Sigurnost, Frank. Ništa drugo. Zar bi htio da ti žena sjedi ovdje i razgovara s ljudima koji dolaze?

Curtis kimne: - Da, zapravo mi se čini da su mi to tako i objasnili. Mitchell Bryan, naime. Rekao je da se Korporacija Yu boji da bi netko mogao živu domaćicu uzeti kao taoca. Kakav je to miris, Nat?

- Čovječe, ovakvih će mjesta biti sve više i više - zahihće Coleman.

- Kao pokvareno meso?

- Ništa ne osjećam. Nisi ti prestar, Frank. Jednostavno se moraš privići na novu tehnologiju.

... jer će vaš glas biti brojčano kodiran iz sigurnosnih razloga.

172

- Narednik istražitelj Frank Curtis, Losangeleska policija. Želio bih razgovarati s Helen Hussey ili Mitchellom Bryanom iz tvrtke Richardson i suradnici. - Odmaknuo se od stola. - Možda si u pravu, Nat.

- Istražitelj Nathan Coleman, Losangeleska policija. I ja ih želim vidjeti. Bilo koga. Jasno?

- Hvala - reče Kelly - molim vas, pričekajte trenutak. - Računala - prosikće Curtis.

- Moraš biti strpljiv, Frank. To je sve. Evo, na primjer, moj nećak Dean. Ima sedam godina a već sada zna o računalima više nego što ću ja ikada znati. Znaš zašto? Jer je strpljiv. Jer ima dovoljno vremena. Isuse, da ja trošim na to toliko vremena, bio bih multimilijuner poput Billa Gatesa.

- Izvolite otići prema dizalima, netko će doći po vas.

Prošli su kroz staklena vrata i pogledali prema drvetu ispod kojeg je prekrasna Kineskinja pokušavala mrežom izvaditi šarane iz ribnjaka.

- Lijepo - promrmlja Coleman. Muškarci su zastali i zagledali se u vodu.

- Još niste ručali - zajedljivo dobaci Curtis.

Kineskinja se pristojno nasmiješila i pokazala prema velikoj plastičnoj posudi u kojoj su plivale tri ribe. U blizini je bilo nešto slično drvenom kovčegu. U njemu se nalazila okrugla kamena tava na kojoj je bila hrpa ugljena.

- Ni s mrežom ih nije lako uhvatiti - reče žena. - Planirali ste roštilj? - reče Coleman.

Kada ga je žena začuđeno pogledala, on je glavom pokazao prema peći.

- Ja volim zlatne ribice s hrskavo ispečenom kožicom. Meso se mora držati na kostima.

- Prestani, molim te - prekine ga Curtis. Pogledao je ženu: Ispričavam se u ime mojeg kolege. Prečesto ide u kino.

Žena se lagano naklonila i nasmiješila: - U svojem sam poslu navikla na pametnjakoviće.

- Pa, sretno onda - reče Curtis.

- To je glavna ideja - odvrtila je.

173

InJ

Bili su u velikoj gimnastičkoj dvorani kada je nazvao Abraham kako bi izvjestio Mitcha da dva istražitelja žele s njim razgovarati.

- Losangeleska policija - reče Mitch kada je spustio slušalicu. Dolje su na recepciji. Idem pogledati što žele.

- Riješi ih se, Mitch - reče Richardson. - Moramo još puno toga pogledati.

Mitch krene prema atriju. Policija. Samo mu je još to danas nedostajalo. Kada je ušao ugleda Jenny kako stoji pokraj ribnjaka i istražitelje iz Odjela za ubojstva kako strpljivo čekaju pokraj dizala. Čuo je kako se otvaraju vrata, korake, a onda je glas iza njega

progovono: - Mitch.

Okrenuo se i ugledao visokog čovjeka kojega je morao bolje pogledati kako bi ga prepoznao. Lice mu je zaraslo u bradu. Oči upale i okružene tamnim podočnjacima. Kaput mu je bio izgužvan kao da je u njemu spavao. Čovjek je uznemireno drhtao.

- Isuse, Allene, što radiš ovdje?

- Moram s tobom razgovarati, Mitch.

- Izgledaš strašno. Što ti se dogodilo? Jesi li bolestan? Pokušavao sam te nazvati, ali nikada nisi kod kuće.

Grabel je nervozno protrljao bradu: - Dobro sam. - Oko. Što ti se dogodilo oku?

- Oku? - Grabel dotakne kožu iznad jagodične kosti i osjeti oteklinu: - Ne znam. Valjda sam u nešto udario. Mitch, važno je. Možemo li nekuda otići? Bolje da ne razgovaramo ovdje.

Mitch je preko njegovog ramena pogledao prema policajcima. Vidio je kako ga gledaju i pitao se što njihovi uvježbano sumnjičavi mozgovi misle o sceni koju promatraju.

- Moram ti nešto reći.

- Allene, izabrao si loš dan, znaš? Richardson je kod bazena s cijelim projektnim timom. Tamo dolje me čekaju dva policajca. A Jenny Bao upravo treba izvesti obred feng shui kako bi istjerala zle duhove iz zgrade.

Grabel se namrštitio, a onda je zadrhtao i zgrabio Mitcha za ruku: - Što si rekao? - poviče. - Zle duhove, rekao si?

174

Mitch se ponovno osvrnuo prema policajcima. Približio se Grabelu i osjetio vonj. Zapanjilo ga je kako njegov bivši kolega zaudara slatko - kiselo, poput običnog propalice.

- Smiri se, Allene, molim te. To je, znaš, uobičajeno sranje, feng shui - slegao je ramenima. - Pričekaj me nekoliko minuta. Moram se riješiti policajaca. Samo malo. Nemoj se ovdje motati, mogao bi te vidjeti Richardson. Otiđi na vrh zgrade. U apartman za rukovodstvo. Pričekaj me tamo.

- Neću.

Mitch je uzmaknuo pred zadahom iz Grabelovih ustiju. - Slušaj, pričekat ću te dolje u garaži, dobro?

Mitch je namjestio osmijeh i krenuo prema policajcima.

- Što je to bilo? - tiho upita Curtis. - Tip izgleda kao propalica. - Možda je to arhitekt - predloži Coleman.

- Žao mi je, gospodo - reče Mitch rukujući se s njima. - Trebao sam vam se već javiti. Otisovo izvješće stoji na mojem stolu već od srijede ujutro, ali je posljednjih nekoliko dana bila strahovita gužva. Idemo gore porazgovarati, može?

- Trebamo li poći stubama? - značajno upita Curtis.

- Vidjet ćete da izvješće potvrđuje naša ispitivanja, dizala savršeno dobro rade. Izvolite - poveo ih je prema dizalima - nema nikakvog razloga za strah, uvjeravam vas.

- Nadam se.

Otvorila su se vrata jednog dizala, no prije nego su ušli, Mitch ih zamoli da pričekaju i ode do Jenny.

- Kako ide? - reče.

- Teže je no što sam mislila. - Volim te - reče tiho.

- I moraš - odvrtila je.

Muškarci udoše u dizalo i krenu prema dvadeset prvom katu.

- Danas je kod nas prilična gužva - objasni Mitch. - Ovdje je cijeli projektni tim, sve se provjerava prije nego izvijestimo naručitelja da se može useliti u zgradu.

- Tko provjerava? - upita Curtis. - Sve propalice iz susjedstva?

175

Mitch podigne obrve: - Ah, mislite na Allena. Nekada je radio za nas. I ja sam zatečen njegovim izgledom.

Dizalo se glatko zaustavilo, a vrata su se otvorila. Curtis je s olakšanjem odahnuo.

- Evo nas - reče Mitch. - Živi i zdravi. Nisam strojar, ali njihovi su ljudi sve provjerili, od kolotura do mikroprocesora. Sve su rastavili.

Poveo ih je hodnikom u sobu za sastanke. Prostor je bio dvostruke visine i velik poput teniskog igrališta, prekriven mekanim tepihom koji je izabran zbog zvučne izolacije kao i zbog svijetlosive boje. U sredini se nalazio prekrasan ulašten stol od ebanovine i osam stolaca Renniea Mackintosha s kožnatim naslonima. Jedan je zid bio prekriven praznim crnim policama, na kojima je dominirao televizor velikog ekrana i niz elektroničkih uređaja, uključujući i računalo. Na drugom je kraju sobe za sastanke bio ormar s barom. Ispod golemog prozora stajala je crna kožnata sofa. Curtis ode do prozora i pogleda dolje. Nathan Coleman pride polici kako bi razgledao elektroničke uređaje. Mitch otvori svoje prijenosno računalo, umetne disketu i počne pregledavati podatke na ekranu.

- Ured bez papira, ha? - naceri se Curtis.

- Hvala Bogu što postoje računala, naredniče - reče Mitch. Potvrde za ovo, dozvole za ono. Do pred nekoliko smo se godina davili u papirima. Evo ga.

Okrenuo je ekran i pokazao Curtisu izvješće.

- Znae, naredniče, Otis Elevonic 411 je posebno siguran i učinkovit model dizala. Zapravo je to najmoderniji sustav koji se danas može kupiti. Ako to nije dovoljno, Abrahamov je posao pratiti i provjeravati čitav sustav. Abraham određuje jesu li se pojavile kakve promjene u radu i treba li nešto popraviti. Kada Abraham odluči da treba zvati inženjera, tako je programiran da izravno zove Otisov servis.

Curtis je bezizražajno gledao u ekran i kimao.

- Kako možete vidjeti - reče Mitch - inženjeri su sve ispitali: jedinicu za kontrolu brzine, logičku kontrolnu jedinicu, kontrolni sustav kretanja, pogone. Sve je bilo u savršenom redu.

- Doista izgleda da su sve pregledali - reče. - Možete li mi ovo ispisati? Treba mi za Ured mrtvozornika.

176

- Evo vam disketa - reče Mitch i izvadi mali komad plastike iz prijenosnog računala i gurne ga prema istražitelju.

- Hvala - nesigurno reče Curtis.

Nakratko su svi šutjeli. Onda Mitch progovori: - Čujem da ste pustili onog Kineza.

- Jeste li? Pa, moram biti iskren, nismo imali izbora. Bilo je očito da je nevin.

- Ali fotografija?

- Da, fotografija. Problem je da se nije mogla povezati s izvješćem obdukcije. Radi se o tome da je Cheng Peng Fei prenizak da bi mogao udariti Sama Gleiga po glavi. Prenizak i preslab.

- Ah tako.

- Jeste li znali da će neku djecu koja su demonstrirala izbaciti iz zemlje?

- Izbaciti? To je malo pregrubo, ne čini li vam se?

- Mi s tim nemamo nikakve veze - naglasi Curtis. - Ne, izgleda da netko ima veze u Gradskoj vijećnici, pa ih je povukao da izbaci djecu.

- Da?

- I otada su nestali demonstranti ispred zgrade - reče Coleman. Vjerojatno su se ostali prestrašili.

- Baš sam se pitao kuda su nestali - začudi se Mitch.

- Ali sada vam je lakše, zar ne? - upita Coleman. - Hoću reći, bili su prava gnjavaža.

- Pa ne mogu reći da mi nije drago. Onaj je momak razbio staklo na mojem automobilu. No ipak, izbacivanje iz zemlje mi se čini malo pretjerano. Žao mi je zbog toga.

Coleman kimne.

- Izgleda da vaš šef ima veze kod gradonačelnika - reče Curtis. - Gledajte - odvrati Mitch. - Znam da se želio riješiti demonstranata. Razgovarao je o tome sa zamjenikom gradonačelnika. To je sve. Siguran sam da nije želio izbaciti ljude iz zemlje.

Mitch je znao da ne može biti ni u što siguran kada se radi o Richardsonu, ali je mislio da je bolje promijeniti temu, pa je mahnuo prema izvješću.

- Tako - reče - i što sada?

177

- Čini se da imamo neriješeno ubojstvo - priznao je Curtis. - A to nije dobro ni za koga.

- Možda može pomoći nešto iz prošlosti Sama Gleiga. Bio je u zatvoru, za Boga dragoga! Ne bih želio biti grub, ali mi nije jasno zašto ne usredotočite svoje istraživanje na to. Čini mi se da su druge mogućnosti iscrpljene.

- Pa, to je jedan način gledanja - reče Curtis. - Ali sada me zanima zašto je netko želio namjestiti ubojstvo jednom od mladih Kineza. Netko iz zgrade.

- Zašto bi netko to želio učiniti?

- Pojma nemam.

- Ne mislite valjda ozbiljno? Frank Curtis je šutio.

- Mislite?

- Mogu se sjetiti i nevjerojatnijih motiva od izbjegavanja loše reklame.

- Što?

- Gospodine Bryan - napokon reče Curtis - kako dobro poznateje gospodina Beecha?

- Tek nekoliko mjeseci. - A gospodina Kennyja?

- Mnogo duže. Dvije ili tri godine. No on ne bi učinio nešto takvo. - Možda će i on reći isto za vas - primijeti Coleman.

- Zašto ga ne upitate?

- Pa, kada ste već to spomenuli, mislio sam, budući da ste rekli da je cijeli projektni tim ovdje, kako bih mogao sa svima porazgovarati. S cijelim projektnim timom. I svima koji su ovdje. Može?

Mitch se suho nasmiješio i pogledao na sat: - Ostavio sam ih u zdravstvenom centru, nakon toga bi svi trebali doći ovamo na kratak odmor. Možete tada s njima razgovarati ako želite.

- Bio bih vam za to zahvalan. Moj šef, znate, on nije baš strpljiv. Moram ovo razriješiti što prije.

- I meni je stalo da se to razriješi što prije. Curtis se nasmiješio Mitchu.

- Najiskrenije se nadam da je tako, gospodine.

178

Nagovještaj da je Mitch sudjelovao u zavjeri namještanja ubojstva Sama Gleiga kineskom studentu utjecala je na činjenicu da je prošlo deset ili petnaest minuta prije nego se sjetio da ga Allen Grabel čeka u garaži. Colemana i Curtisa je ostavio s nekolicinom građevinskih radnika i onda se dizalom spustio do garaže.

Dizalo se zaustavilo na sedmom katu, i u njega uđe Warren Aikman, ravnatelj radova. Mitch pogleda na sat.

- Ideš kući?

- Kamo sreće. Imam sastanak s Jardineom Yuom. Dogovorit ćemo sve za pregled u ponedjeljak. Kako ide ovo danas?

- Strašno. Ona dva policajca su opet tu. Žele razgovarati sa svima iz skupine za dizajn i izgradnju.

- No, ja u to ne spadam. Ja radim za naručitelja.

- Hoćeš da im to kažem? Ti si među zadnjima vidio Sama Gleiga živog. Bit će razočarani, Warren.

- Mitch, jednostavno nemam vremena. - Tko od nas ima?

Dizalo je stiglo u garažu. Mitch se osvrnuo, ali nije ugledao Grabela.

- Slušaj - reče Aikman - reci im da ću nazvati. Ili još bolje daj im f moj kućni broj. Neću se vratiti prekasno.

;', Aikman je krenuo prema svojem range roveru upravo kada je Richardsonov Bentley ušao kroz željezna rešetkasta vrata i spustio se niz prilaz. Zaustavio se pokraj honde Jenny Bao. Declan Bennett izade i zalupi vratima. Već nekoliko sekundi kasnije Warren Aikman je ubrzao prema vratima garaže prije nego što se ponovno zatvore.

- Izgleda da mu se žuri - primijeti Bennett. - Gdje je šef? Nisam valjda zakasnio?

Mitch je odmahnuo glavom: - Smiri se. Nije još gotov. Pričekaj ga u sobi za sastanke. Dvadeset prvi kat.

- Hvala.

; Bennett je ušao u dizalo, vedro se nasmiješio i vrata su se zatvorila. Mitch je bio sam. Pričekao je nekoliko minuta i onda zazvao: Allen? Ja sam, Mitch. Tu sam.

179

Promrmljao je: - Gdje je do vraga taj luđak? - a onda: - Imam pametnijeg posla, Allene!

Ništa. Odahnivši s olakšanjem što je Grabel otišao, krenuo je prema dizalu. S policijom, feng shui obredom i pripremljenim pregledom Raya Richardsons, ovo je jedna briga manje. Stigao je skoro do dizala kada su se vrata stubišta otvorila i pojavio se visok, oronuo lik njegovog bivšeg kolege.

- Tu si - reče Mitch razdražen što će sada ipak morati poslušati Grabela. Mislio je kako će ga zamoliti da mu pomogne vratiti se natrag na posao. To ne bi bilo preteško ako se opere, obrije i počne se liječiti od alkoholizma.

- Nisam želio da me vide - reče Grabel.

- O čemu se radi, Allene? Stvarno si odabrao pravi dan za povratak. Pogledaj se.

- Zašuti Mitch, do vraga. I poslušaj.

Čim je Jenny Bao shvatila što je učinila, vratila je ribe u ribnjak. Tong Shu je koristio lunarni i gregorijanski kalendar. Prema lunarnom kalendaru, ovo je bilo dobro razdoblje za protjerivanje zlih duhova. No problem je u tome što je ona zaboravila pogledati gregorijanski kalendar, prema kojem je cijelo poslijepodne loše za obrede. Morat će ponovno doći u nedjelju, kada su izgledi povoljniji. Kada sve stvari spremi u automobil, poći će gore i pronaći Mitcha kako bi mu rekla loše vijesti.

- Nikada nisam čuo nešto gluplje - reče Mitch. - Jesi li se možda najeo ludih gljiva?

- Ne vjeruješ mi?

- Isuse, Allene, kada bih povjerovao u tu priču bio bih lud kao i ti. Hajde, molim te. Treba ti pomoć.

- Bio sam tamo, Mitch. Vidio sam sve. Sam Gleig je ušao u dizalo. A ono je tada pojurilo gore - dolje. Gledao sam ploču pokraj vratiju. Bang! Popelo se poput rakete! Bang! Sručilo se dolje! Vrata su se

180

otvorila i on je ležao na podu. Slomljen poput jajeta u metalnoj kutiji. A ostaje i činjenica da je Sam Gleig mrtav i da ne postoji nikakvo uvjerljivo objašnjenje.

No Mitch se sada već dosjetio objašnjenja koje mu se činilo sasvim uvjerljivo. Muškarac te visine, težine i snage. Ako je itko mogao napasti Sama Gleiga, to je bio on. Tko zna što sve Grabel može učiniti u pijanom stanju.

= Misliš da je tvoje objašnjenje bolje? - Mitch je prezrivo otpuhnuo. - Ne mogu vjerovati da ti je trebalo toliko vremena kako bi smislio ovakvu priču. Dizalo ga je ubilo? Isuse, Allene. Uostalom, što si ti tamo radio? I zašto nisi ostao i nekome sve ispričao?

- Želio sam upropastiti Richardsona. - Kako to misliš, upropastiti?

- Njega. Njegovu jebenu zgradu. Cijeli posao. Zajebati ga. Zajebati cijeli program.

Mitch zastade, razmišljajući o mogućim posljedicama ovoga što je Grabel govorio, no onda su mu se misli vratile na dva policajca koji gore čekaju i na činjenicu da i sebe mora opravdati.

- Naći ćemo ti dobrog odvjetnika, Allene - reče. Grabel je počeo uzmicati. Mitch ga zgrabi.

- Ne, nećeš - zaviče Grabel. - Ostavi me na miru. Udarac je došao iznenada.

Mitch je bio jedva svjestan kako se našao na podu garaže, osjećao se kao da ga je stresla struja. Čuo je zvuk koraka koji se udaljuju, a onda je izgubio svijest.

- Tko ste vi, do vraga?

Ray Richardson je zastao na pragu sobe za sastanke i namrštio se kada je vidio četiri stranca kako sjede za stolom i piju kavu. Curtis i Coleman su ustali. Dva ličioća s kojima su razgovarali, Dobbs i Martinez, ukočili su se na mjestu.

- Ja sam narednik istražitelj Curtis a ovo je istražitelj Coleman. Vi ste vjerojatno gospodin Richardson.

Coleman je zakopčao sako i prekrižio ruke kao da je gost na vjenčanju.

181

Ray Richardson je mrzovoljno kimnuo.

Curtis se široko nasmijao ostatku projektnog tima dok su ulazili u sobu za sastanke.

- Dame i gospodo - reče - potrošit ću tek malo vašeg vremena. Znam da ste strahovito zaposleni, ali kao što vjerojatno znate, u ovoj je zgradi ubijen čovjek. Usuđujem se reći da ste ga svi poznavali. Radi se o tome da nismo ništa bliže otkriću počinitelja nego pred tjedan dana. Zato ćemo svakom od vas postaviti nekoliko pitanja. To neće dugo trajati. - Pogledao je ličioće.

- Vas dvojica možete ići - reče. - Hvala vam.

- Ovo nije baš najbolje vrijeme, naredniče - reče Richardson. Možemo li to obaviti drugi put?

- Pa, gospodine, gospodin Bryan je rekao kako možemo to učiniti sada.

- Ah, tako - razdraženo će Richardson i baci bilješke na stol. - A gdje je gospodin Bryan sada?

- Pojma nemam - reče Curtis. - Otišao je prije dvadeset minuta. Mislio sam da je otišao po vas.

Richardson je izgubio živce: - Ne mogu vjerovati. Jebi ga, ne mogu vjerovati. Bivši zatvorenik je ubijen, a vas dvojica očekujete da ćemo vam ja, moja žena i moje osoblje moći pružiti podatke, zar ne?

- Ogorčeno se nasmijao: - To je sigurno šala.

- Nije šala - odvrati Curtis zamjerajući Richardsonu ton. - Moglo bi vas zanimati, gospodine, da istražujemo ubojstvo. Pokušavam uštediti vaše vrijeme i sačuvati vas od medija. Koliko znam, to ste i željeli.

Richardson ga je namršteno gledao.

- Mogu otići i u Gradsku vijećnicu po sudski nalog i sve vas dovesti u centar New Parker, pa ćemo to tamo obaviti. Nemate samo vi dobre veze, gospodine Richardson. Na mojoj je strani tužitelj, da i ne

govorim o zakonima. Baš me briga što vi mislite kako je ovo šala. Ne zanima me niti što pokušavate dovršiti ovu zgradu koja bode oči. Niti koliko ona stoji. - Curtis se predomislio i nije nazvao Richardsona gadom: - Ovdje govorimo o smrti čovjeka i namjera mi je otkriti što se dogodilo. Je li to jasno?

Richardson ustade, zabije ruke duboko u džepove hlača i ratoborno pogleda prema policajcu.

182

- Kako se usuđujete sa mnom ovako razgovarati - reče. - Kako se usuđujete!

Curtis je već mahao značkom ispred arhitektovog lica.

- Evo kako, gospodine Richardson. Losangeleska policija, značka broj 1812. Kao i ona uvertira, pa ćete je tako lakše zapamtiti kada me prijavite pretpostavljenima, dobro?

_ - Možete na to računati.

Marty Birnbaum, direktor projekta, pokušao je ublažiti situaciju. - Možda bismo mogli početi - prekinuo ih je. - Možda biste vi, gospodo policajci, mogli otići u kuhinju i tamo započeti s ispitivanjem. Svi ostali mogu sjesti. Nastavit ćemo sa sastankom i naizmjenice odlaziti u kuhinju na razgovor s gospodom. - Pogledao je Curtisa i podigao obrve: - Kako vam se to čini?

- Dobro, sasvim dobro.

Kada je ugledao Declana Bennetta na vratima, Birnbaum pomisli kako bi bilo najbolje u potpunosti se riješiti Richardsona. Tako će biti manje problema.

- Ray, možda se varam, ali sumnjam da si ti ikada razgovarao sa Samom Gleigom.

Richardson je i dalje stajao s rukama u džepovima. Izgledao je kao razočarano dijete.

- Ne Marty - tiho je odgovorio, kao da mu je netko razbio san. Nisam.

Coleman i Curtis izmijeniše poglede. - Pa naravno - promrmlja Coleman.

- Joan? Jesi li ti ikada razgovarala s njim?

- Ne - odgovorila je. - Nisam nikada. Mislim da se čak niti ne sjećam kako je izgledao.

Članovi projektnog tima su počeli sjedati.

- U tom slučaju nema puno smisla da ostanete - reče Birnbaum. A onda Curtisu: - Gospodin i gospođa Richardson večeras lete za London.

- Valjda je takav dan - reče Curtis.

- Najbolje je da krenete u zrakoplovnu luku, Ray: Ja ću završiti sastanak. Nema potrebe da ostaješ. Je li to u redu, naredniče? Richardson stisne Birnbaumov lakat i počne spremati svoje stvari.

183

- Hvala, Marty - reče. - Odnosno, hvala vam svima. Svatko je od vas značajno pridonio ovom projektu koji je, moram reći, završen na vrijeme i uz predviđene troškove. To je samo jedan od razloga zašto nam se naručitelji iz javnog i privatnog sektora ponovno vraćaju s novim narudžbama. Jer savršenstvo u arhitekturi, i ne dajte

G da vas malogradani uvjere da je drugačije: ovo je prekrasna zgrada, F

j savršenstvo je više od samog projekta. To je poslovni uspjeh.

° Joan povede kratki pljesak. Nakon toga je izašla sa svojim mužem, a Declan Bennett je krenuo za njima.

- Bravo, Marty - reče Aidan Kenny, dok su svi ostali u sobi glasno odahnuli. - Ovo si izvrsno obavio.

Toga bi čovjeka trebalo vezati. = Birnbaum je slegao ramenima: - Kada je Ray ovakav, jednostavno I se pravim da je jedan od mojih dobermana. : a:

Jenny je pomogla Mitchu da ustane.

- Jesi li dobro? Što se dogodilo? Na usnici imaš krvi. "

Mitch se uhvatio za donju vilicu i rukom opipao lubanju. Jezikom je prešao po usnici i trznuo se kada je osjetio svježu posjekotinu na »

unutrašnjoj strani.

; - Gad - umorno je promrmljao. - Allen Grabel me je udario. ,

Poludio je.

- Udario te? Zašto?

; :v - Mislim da je upleten u smrt čuvara - Mitch je zastenjao i lagano okrenuo glavu. - Jesi li ga možda vidjela? Izgleda kao propalica. - Nikoga nisam vidjela. Hajde. Idemo gore, pa ćemo staviti nešto j na posjekotinu.

Prešli su garažu i ušli u dizalo. - Kako napreduje obred?

; - Nikako - Jenny mu ispriča o greški s kalendarima.

- Naravno - reče Mitch. - Možda si trebala pogledati i moj horoskop. Ovo mi svakako nije dobar dan.

Trebao sam ostati u krevetu.

; ' - Ah? Sa ili bez žene?

i Mitch se bolno nasmiješio. ; I

- Što ti misliš?

h(184

Kada su svi otišli, Kay Killen je skinula mokro rublje i zaplivala gola. Na njezinom se snažnom tijelu vidio trag oskudnog bikinija, koji nije bio toliko izražen da bi upućivao da se nikada ne kupa bez njega. Kay nije bila sramežljiva.

Sitne količine urina, znoja, kozmetičkih preparata, odumrle kože, stidnih dlaka i ostalih amonijskih spojeva oslobađale su se od Kayinog tijela. Na mjestima gdje je voda prolazila kroz protočni sustav dolazila je u dodir s ozonom prije nego što se opet vraćala u bazen.

Plin je najprije primijetila kao mali oblak sivožute pare koji joj se primicao preko površine vode; pomislila je kako je netko došao, netko tko puši cigaru ili lulu. Ipak, oblak je bio prenisko nad vodom da bi mogao poteći iz pluća nevidljivog i znatiželjnog promatrača. Kay je rukama pokrila svoje bujne grudi i instinktivno počela uzmicati od prijetjećeg oblaka. Okrenula se i počela plivati od njega prema ljestvama.

Bila je na pola puta kada je osjetila vonj plina u nosnicama. Tada joj je već dospio i u pluća. Oblak ju je obavio i onda odjednom više nije mogla disati. Snažna je bol, najsnažnija koju je ikada osjetila, ispunila njezina prsa i ona se zadihana srušila na rub bazena.

Upravo kada je shvatila kako ju je netko otrovao plinom, počela je iskašljavati veće količine zapjenjene krvi, ali joj od toga nije bilo lakše. Samo ju je još više boljelo. Poželjela je iskašljati cijeli sadržaj prsiju koja su joj se bolno nadimala.

Da je u njenim začepjenim plućima bilo nečeg drugog osim klora, možda bi i zavrištalala.

Kay je puzala pokraj bazena.

Kada č č samo mogla doći do svježeg zraka.

Izuzetničč je naporom ustala i slijepo posrnula prema naprijed. No nije krenula prema vratima već je pala u vodu, odmah pokraj otvorenog ventila i još većeg oblaka klora.

Jedno je vrijeme pokušala zadržati glavu iznad vode, no onda joj se učinilo kako voda smiruje njezina plamteća pluća pa se više nije borila.

185

0

Ray Richardson je psovao u dizalu.

- Uništiti ću tog gada - režao je - jesi li čula kako je sa mnom razgovarao?

- Imaš broj njegove značke - reče Joan. - Mislim da bi ga trebao držati za riječ i prijaviti ga, Ray. 1812, zar ne?

- 1812. Što misli tko je;en,-do vruga? Napisat ću mu uvertiru koju nikada neće zaboraviti. Posvećenu njegovim jebenim pretpostavljenima. S topovskom paljbom.

- Možda bi bilo još bolje kada bi nazvao Morgana Phillipsa u Gradskoj vijećnici.

- U pravu si. Slomit ću tog drskog gada. Poželjet će da danas nije niti ustao iz kreveta.

Otvorila su se vrata dizala. Declan im je otvorio vrata bentleya i onda uskočio na vozačko sjedište.

- Kakav je promet, Declane?

- Nije loše. Mislim da ćemo stići na vrijeme. Lijepa večer za let, gospodine.

Motor je zagrmio i automobil je zaplovio prema vratima garaže. Declan se nagnuo kroz prozor i izgovorio svoje ime kako bi se vrata otvorila.

Vrata su ostala zatvorena.

- Ovdje Declan Bennett. Molim, otvorite vrata garaže. Ništa.

Richardson je otvorio svoj prozor i zaurkao prema mikrofonu: Ovdje je Ray Richardson. Otvori jebena vrata!

- Nije li život prekrasan! - poviče Richardson. - Samo mi je još ovo trebalo prije pregleda u ponedjeljak.

- Hoćemo li pozvati nekoga da to popravi? - upita Joan.

- Sada samo želim otići odavde - Richardson je zaškrgutao zubima i lagano odmahnuo glavom. - Pozvat ćemo taksu i izaći na prednja vrata.

Declan je krenuo unatrag prema dizalima. Izašli su iz automobila i dizalom otišli do atrija. Prošli su pokraj stabla hodajući preko mramornog poda.

- Kakav je to smrad? - reče Richardson.

- Kakva je ovo strašna glazba? - upita Joan.

186

T

Declan je slegao ramenima: - Nekako je depresivna, gospodo Richardson - složi se. - Ne sviđa mi se. Uopće mi se ne sviđa.

- Vjerojatno nešto nije u redu s regulatorom zraka - reče Richardson. - Jebi ga, nema vremena. Netko drugi će to morati srediti. - Poveo ih je prema izlazu kroz golema staklena vrata.

Joan i Declan su ga slijedili. Joan se zaustavila pokraj hologramskog stola kako bi se požalila na glazbu.

- Slušate glasovirsku suitu Arnolda Schoenberga - objasnila je Kelly Pendry - opus 25. To je prva napisana dvanaesttonska, "atonalna" skladba. - Vedro se nasmješila, kao glupa najavljiivačica s MTV-a. - Svaka je kompozicija stvorena od niza od dvanaest različitih tonova. Taj se niz može svirati u izvornom obliku, preokrenuto, unatrag, ili unatrag i preokrenuto.

- To je buka - zaštekće Joan.

- Joan, samo reci toj stvari da nam pozove taksi - prekine je Richardson koji je čekao da Declan otvori prednja vrata. - Declane? - ... zaključano - promrmlja Richardsonov vozač. Okrenuo se mikrofonu pokraj ulaza i izgovorio: - Ovdje Declan Bennett. Molim, otključajte vrata.

Okrenuo se vratima i ponovno ih povukao, ali se ona nisu pomakla.

- Pusti mene - reče Richardson i priđe mikrofonu. - Provjera kodiranog signala. Ray Richardson. Molim, otvorite vrata.

Kada je povukao kvaku, fotokromirano staklo na vratima i oko njih je počelo tamniti.

- Što se to sada događa, do vraga? - Pročistio je grlo i ponovio zahtjev. - Ray Richardson. Otvorite vrata, prokletstvo.

Declan je odmahnuo glavom: - Nešto nije u redu sa sustavom za obradu i prepoznavanje signala. A smrdi kao da smo u klaonici. Richardson je odložio torbu za spise i prijenosno računalo i pogledao na sat. Pola šest.

- Znaš, ovo mi uopće ne treba.

Mrzovoljni je trio otišao do hologramskog stola.

- Ne možemo izaći - reče Richardson. - Ulazna su vrata zaključana. - Zgrada se zatvara u pola šest - objasni Kelly.

- To znam - reče Richardson. - Ipak, to se ne odnosi na one koji ostaju u zgradi. I koji slučajno žele izaći. Kakva je korist od kodiranog sustava ...

187

- Kodiranog sustava? To je vremenski kodiran sustav za obradu i prepoznavanje signala, gospodine. Signal koji sadrži frekvencije u konačnom rasponu može se matematički opisati kao kompleksna polinomna funkcija, koja se može kodirati pomoću stvarnih i složenih rješenja, odnosno nula.

- Hvala, čotprije znam što je kodirani sustav - prozbori Richardson kroz stisnute zube.

- Stvarne nule su točke na kojima amplituda doista pada na nulu, a složene su nule mjesta gdje postoji međuprostor u amplitudi vala. Kodirani sustav numerički opisuje te točke.

- Ušuti, do vraga, hoćeš li?

- Postavili ste mi pitanje, gospodine. Odgovorila sam vam. Ne trebate psovati.

- No, sada kada si mi odgovorila, ti glupa kujo, molim te da nazoveš sobu za sastanke. Želim razgovarati s Aidanom Kennyjem. - Molim vas, budite strpljivi. Odmah ću postupiti po vašem zahtjevu.

- Učini to. I promijeni glazbu. Ovo će me sranje izluditi. - Svakako. Želite li možda nešto posebno?

- Ne znam. Bilo što osim ovoga.

- U redu - reče Kelly - ovo je glazba Philipa Glassa. - Glasovir je ponovno zasvirao.

- Ovo mi se ne čini puno bolje - reče Joan nakon nekoliko taktova. Richardson se naceri kada je shvatio smiješnu stranu situacije.

- Slušaj, što je s tim pozivom?

- Molim vas, budite strpljivi. Odrnač ću postupiti po vašem zahtjevu.

- I kakav je taj strašan smrad? Pristaje uz muziku.

- To je etil merkaptan. Predstavlja tek 1/400.000.000-tinu miligrama na litru zraka u ovoj zgradi, gospodine.

- Ova bi zgrada trebala mirisati lijepo, ne kao mesnica.

- Moji podaci govore da je miris pečene govedine ugodan.

- Ovo nije pečena govedina. Ovo je trula govedina. Promijeni zrak. Morski povjetarac, eukaliptus, proplanak s cedrovima, nešto slično.

- Svakako, gospodine.

Zazvonio je telefon na stolu. Richardson se nagnuo kroz hologram i podigao slušalicu.

188

- Ray? Aidan Kenny je. U čemu je problem?
- Ulazna su vrata zaključana - reče Richardson. - A računalo ih neće otključati.
- Nešto nije u redu s tvojim kodiranim sustavom. Jesi li pokušao pročistiti grlo prije nego si ponovio zahtjev?
- Pokušali smo sve. Nismo jedino pred njim klečali ili ga udarili u jaja. Upravo smo došli iz garaže. Da nešto nije u redu s našim kodiranim signalima ne bismo mogli doći tako daleko.
- Hmm. Čekaj da pogledam na ekran. Na kratko ću odložiti slušalicu.
- Gad - promrmljao je Richardson i pričekao.
- Ray? Idem dolje u računalnu sobu, pa ću pokušati to tamo razriješiti. Možda je najbolje da se vratiš u sobu za sastanke dok ne riješim problem.
- S veselim narednikom? Ne hvala, radije ću ostati ovdje. Samo požuri, molim te. Žurim u zrakoplovnu luku.
- Naravno. Čekaj, Ray? Niste vidjeli Mitcha ili Kay? - Ne - odvratio je nestrpljivo - nismo.
Začulo se dizalo koje je prispjelo do atrija. - Čekaj malo. Možda su ovo oni.
Richardson se osvrnuo i ugledao dva ličioća i čuvara Dukesa kako mu prilaze.
- Što se dogodilo, gospodine? - upita Dukes.
- Ne, Aid, nisu oni. Ona dva ličioća i čuvar. Onaj koji je još uvijek živ, znaš? Pitaj Abrahama gdje su. Zato ga imamo.
Aidan Kenny je prešao most prema računalnoj sobi i gurnuo teška staklena vrata, pitajući se zašto Richardson ili Mitch ili Grabel, ili netko tko je projektirao prostoriju, nije predvidio uporabu automatskih vratiju. Onda se sjetio da nema dovoljno jakog mehanizma koji bi mogao pokretati staklena vrata otporna na bombe. Soba je barem uvijek bila svježja. Nije niti shvatio kako je ostatak zgrade zagrijan dok nije ušao u rashlađenu računalnu sobu. Možda se nije pokvarila samo brava na prednjim vratima. Močda se pokvario i klimatski uređaj.
Dobro je da je klimatski sustav računalne sobe odvojen od glavnog sustava zgrade. Ovdje se neće raditi samo po danu. Yu-5 treba iste

189

ef t

temperaturne uvjete dvadeset četiri sata dnevno. Isključenje tako i složene naprave poput računala Yu-S zbog klimatskih uvjeta moglo bi imati katastrofalne posljedice. Ne smije se riskirati kada se radi o računalnoj sobi vrijednoj 40 milijuna dolara.

i Kenny se srušio u svoj kožnati stolac Lamm Nero i polaganjem desne ruke na ekran povezo se s radnom stanicom. Računalo mu e okazalo datum i vri eme kada mu e do ustilo ulaz u sustav: j P j j P j prošlo je šest sati.

- Hej, nemoj me niti podsjećati. Znao sam da će današnji dan biti dug - promrmljao je. - Čim je upetljan Ray Richardson. A sada još i ovo. Doista znaš zajebati u pravom trenutku, Abrahame. To ti moram priznati.

LO Jenny i Mitch su ušli u kuhinju upravo kada su Curtis i Coleman završili ispitivanja.

- Što vam se dogodilo? - upita Curtis.

Jenny je posjela Mitcha na dugačak drveni stol u središtu sobe, između štednjaka s keramičkom policom i elementa s ladicama. Otvorila je ladicu i izvadila pribor za prvu pomoć.

- Dohvatio sam se s bivšim kolegom.

- Nisam znao da u arhitekturi ima tako živahnih osoba - reče Curtis.

Mitch je pričao o Grabelu dok mu je Jenny antiseptičnom gazom brisala usnicu.

- Ako netko može objasniti smrt Sama Gleiga, onda je to on objasnio je. - Samo što je on to vidio na taj način. Kada sam ga pokušao nagovoriti da dode gore i razgovara s vama, udario me. U lošem je stanju. Izgleda da se prilično čvrsto držao za bocu otkako je napustio tvrtku.

- Ovdje treba zašiti - primijeti Jenny. - Nemoj se pokušati nasmijati.

Mitch je slegao ramenima: - To neće biti teško. - Namrštio se. Idemo van odavde. Boli me glava od ovog svjetla.

Iznad njihovih je glava gorjelo fluorescentno svjetlo koje bi trebalo pridonijeti antiseptičkom učinku zidnih pločica: one su pak bile prekrivene fotokatalitičkim slojem emajliranog titanijevog oksida, preko kojeg je bio prevučen sloj spojeva od bakra i srebra:

190

kada je fotokatalizirani spoj privlačio svjetlost, aktivirao bi metalne ione koji su ubijali bakterije koje su dolazile u dodir s keramičkom površinom pločica.

- To je najvjerojatnije od udarca - reče Jenny. - Mogao si dobiti potres mozga. Trebaš otići na pregled.

Mitch ustade: - Bit će mi dobro. - Zna li kuda je Grabel otišao?

Mitch slegne ramenima: - Pojma nemam. No lako ću vam reći je li još uvijek u zgradi.
Otišli su u sobu za sastanke.

- Bravo majstore - reče Beech - kakva usnica. Što se dogodilo? - Duga priča.

Mitch sjede pred prijenosno računalo i zamoli Abrahama popis prisutnih u zgradi.

ATRIJ: RAY RICHARDSON, RICHARDSON I SURADNICI JOAN RICHARDSON,
RICHARDSON I SURADNICI DECLAN BENNET, RICHARDSON I SURADNICI IRVING
DUKES, KORPORACIJA YU

PETER DOBBS, GRAĐEVINARSTVO COOPER JOSE MARTINEZ, GRAĐEVINARSTVO
COOPER

BAZEN I REKREACIJA:

KAY KILLEN, RICHARDSON I SURADNICI RAČUNALNA SOBA:

AIDAN KENNY, RICHARDSON I SURADNICI

SOBA ZA SASTANKE NA 21. KATU:

DAVIN ARNON, ELMO SERGO INŽENJERSTVO, D.O.O. WILLIS ELLERY, RICHARDSON I
SURADNICI

MARTY BIRNBAUM, RICHARDSON I SURADNICI TONY LEVINE, RICHARDSON I
SURADNICI HELEN HUSSEY, GRAĐEVINARSTVO COOPER BOB BEECH, KORPORACIJA
YU

FRANK CURTIS, POLICIJA NATHAN COLEMAN, POLICIJA

MITCHELL BRYAN, RICHARDSON I SURADNICI JENNY BAO, JENNY BAO SAVJETNICA
ZA FENG SHUI

191

- Kog' vraga svi rade u atriju? - reče Mitch.

Beech je slegao ramenima ispričavajući se: - Ulazna vrata ne rade. Zaključani smo. Naravno, dok
Aidan ne pronade grešku.

- A garaža?

- Isto ne radi.

- Ostati zaključan u ovakvoj zgradi zaista budi dobre osjećaje : reče Curtis.

- Pa - uzdahne Mitch - Grabel je izašao. Abraham ga ne navodi. - Vjerojatno je nekakva sitnica - reče
Beech. - Obično je tako. Problem je u konfiguraciji sustava ili u komandnim linijama. Aid misli da
treći pogon sigurnosnog sustava nije uskladiv s inteligentnim pogonom.

- To sam i ja pomislio - našali se Curtis.

Mitch pomakne miša i pozove sliku televizije zatvorenog kruga s bazena.

- Čudno - Mitch uzme telefon i odabere broj. - Nešto se dogodilo? - upita Curtis.

Mitch je pustio telefon zvoniti, a onda je spustio slušalicu.

- Ne znam - reče Mitch. - Zamolio sam Abrahama da mi kaže gdje je Kay i on je rekao da je na
bazenu. Ali ne vidim je tamo pomoću televizije zatvorenog kruga.

Curtis se nagnuo prema ekranu: - Pa, možda se presvlači predložio je.

Mitch je odmahnuo glavom: - Ne, Abraham je uvijek vrlo precizan. Ako je u svlačionici, on bi tako i
rekao.

- Možda nije u doseg kamere ili nešto slično - Curtis je položio debeli kažiprst na dno ekrana: -
Možda je tamo nešto? Ono? U vodi? Kraj ruba bazena?

Mitch je stavio svoj kažiprst pokraj Curtisovog.

- Abrahame - reče - molim te usmjeri kameru prema mjestu gdje je moj prst.

Slika se približila.

- Vidite? - reče Curtis. - Nešto je u vodi, zar ne?

- Trebala bi nam zapravo kamera na stropu - reče Mitch. - Hoćete da odemo pogledati?

- U redu je, Dukes će to učiniti.

Mitch je podigao slušalicu. Curtis se nacerio Beechu: - I tako smo zapeli ovdje, zar ne?

192

- Nažalost.

- Valjda to misle kada kažu da nam računala smanjuju posao. - Kako to mislite?

- Pa, da nema tog jebenog računala, sada bih se vraćao u ured raditi.

U atriju je zazvonio telefon na hologramskom stolu. Richardson je skočio sa crne kožnate sofe i
potrčao preko prostorije kako bi zgrabio slušalicu.

- Ray, Mitch je.

- Što se događa, do đavola? Je li Kenny već jednom popravio to računalo?

- Još uvijek na tome radi.

- Sranje. Najbolje da se vratimo gore. Samo mi makni iz vidokruga onog glupog policajca.
- Prije toga želim da Dukes provjeri prostoriju s bazenom. Abraham tvrdi da je Kay tamo, ali je ne vidimo na televiziji zatvorenog kruga. Pokušao sam je nazvati, ali se ne javlja. Bojim se da joj se nešto dogodilo.

Budući da je već ovdje zaglavio, Richardson pomisli kako bi bilo lijepo provesti neko vrijeme nasamo s Kay: - Hej, pa to i ja mogu ' pogledati. Ne treba ti čuvar reći je li netko u prostoriji s bazenom.

Vjerojatno se zaigrala. Ne brini. Prepusti to meni.

Richardson je spustio slušalicu pa se pakosno zagledao u sliku Kelly Pendry u stvarnom vremenu.

- Učini nešto s tom muzikom - oštro je rekao. - Daj Mozarta. Schuberta. Bacha. Čak i prokletog Eltona Johna, samo ne to sranje koje sada svira. Nešto od čega nećemo svi postati depresivni jer smo ostali ovdje. Jasno, praznoglava?

Kelly mu se ustrajno smiješila.

- Molim vas, budite strpljivi. Odmah ću postupiti po vašem zahtjevu.

- Ali ovo nije zahtjev. Ovo je zapovijed.

Vratio se prema sofi gdje ga je čekala Joan s Declanom, Dukesom i dva ličioća. Obratio joj se kao da je sama.

' - Možeš otići gore - reče. - Ovo bi moglo potrajati. Gore ima kave. I hladnog piva.

193

Sumnjičavo je onjušio zrak. Nema nikakve sumnje. Zrak je mirisao na ribu. Evo, što znači morski povjetarac. - A gore možda ne smrdi ovako jezivo.

i - Kuda ti ideš? - upita Joan.

- Mitch hoće da provjerim prostoriju s bazenom. Brzo ću doći. - Onda ću te ovdje pričekati.

- Nema potrebe. Gore će ti biti udobnije i nećeš morati slušati . f ovu str ...

Dok je govorio, Glassova je skladba završila i glasovir je zasvirao Goldbergovu varijaciju Bacha. Joan je slegla ramenima kao da želi reći da to više nije dobar razlog.

- Dobro - nastavio je - učini kako hoćeš. No ja bih se mogao zadržati.

Declan ustade: - Rado bih popio čašu vode. - Poželio je reći piva, ali ipak ih je trebao voziti u zrakoplovnu luku LAX. - Možda mi se samo čini, ali kao da je zatoplilo.

Richardson se nelagodno nasmiješio svojoj ženi i krenuo prema prostorijama za rekreaciju. Je li sumnjala da bi moglo biti nečega između njega i Kay? Bio je samo onaj jedan put, prošlog Božića nakon uredske zabave. Tek ju je na brzinu opipao. No kada je vidio Kay u donjem rublju sjetio se kako je uživao dok ju je zavodio. Naravno, to je i bila Kayina namjera. I možda je Joan to primijetila. Možda je vidjela nešto u njegovim očima. Napokon, poznavala ga je bolje od ikoga.

Otpustio je kravatu i raskopčao okovratnik dok je hodao zavojitim hodnikom nalik na biciklističku stazu. Declan je u pravu, sve je toplije. Najsloženiji klimatski sustav, a zgrada je poput pećnice. Pretpostavio je da je Aidan Kenny odgovoran i pomislio kako je dobro što su se ti problemi pojavili na probi umjesto tijekom pravog pregleda.

Kada je ušao u prostoriju za okrepu pokraj bazena primijetio je čipkasto Kayino grimizno donje rublje na podu pokraj ulaza i osjetio kako ga preplavljuje uzbuđenje. Podigao je njezine gaćice i stavio ih u džep, iako nije bio siguran hoće li ih zadržati ili vratiti. Možda će je malo zadirkivati. Znao je da je Kay djevojka koja voli zadirkivanje, čak i sama zadirkuje. Brza je. Zbog tetovaže je izgledala kao prekrasna zločinka. Možda mu se tetovaža činila tako

194

uzbudljiva zbog pomisli kako ona podvrgava svoju kožu bolnom iskustvu.

- Kay - zazva - dušo, ja sam, Ray.

Onda ju je ugledao, kako gola leži na leđima ispod ruba okvira bazena, točno ispod kamere postavljene na zidu, stidne dlake koje su plutale iznad njezinog tijela kao grmič morske trave, velike grudi s bradavicama poput ružinih pupoljaka koje je poljubio u kuhinji. Richardson je napokon pogledao i lice Kay Killen. Požuda je ustupila mjesto strahu i gnušanju.

Nakratko je stajao mirno kao i njegovo srce gledajući je. Onda je skočio u bazen, iako je znao da je prekasno. Kay Killen je bila potpuno mrtva. Pomisli: nesreća u bazenu. Baš kao Le Corbusier. No kako je moguće da se tako dobra plivačica utopi? Šteta lijepe djevojke, pomisli. I što će tek sada reći onaj dosadni policajac?

. Na tu je pomisao iskočio iz vode i bezuspješno pokušao oživljavanje disanjem usta na usta. Iako je mrtva, nije želio da ga Curtis optuži za nemar. No ustuknuo je čim je svojim usnama dotaknuo njezine, gušeći se od prejakog kemijskog okusa njezinih usana pa nije mogao nastaviti. Okrenuo se i počeo povraćati u bazen.

0

Aidan Kenny je radio za tipkovnicom, jer je radije sam utipkavao promjene koje je vršio kroz različite podsustave koje je stvorio na

I osnovnom direktoriju sustava upravljanja zgradom nego prevodio ', svoje misli u riječi. Debelim se prstima brzo i spretno kretao tipkovnicom.

- Prokletstvo, gdje si? - gundao je, pregledavajući stotine prijenosa koji su prekrivali ekran. Uzdahnuo je i kravatom obrisao naočale. Nagnuo je glavu unatrag, naslonio je na sklopljene ruke, pa opet nastavio tipkati, prsti su mu se bijesno micali, poput vrhunskog stenografa u odvjetničkom uredu.

Kenny se trznuo kada je udario pogrešnu tipku. Bio je nervozan zbog pomisli kako Ray Richardson čeka da on razriješi ovaj problem. Znoj je počeo curiti iz njegovih gustih obrva. Kada već ima toliko novaca i uspješan je, zašto je taj čovjek tako neugodan? Nije trebao tako razgovarati s policajcem. Osjećao je kako bi Richardson mogao nazvati svakog trenutka i reći mu da je pasji skot, optužiti ga kako je sve pokvario. Naglas je počeo pripremati odgovor.

195

- Isuse, pa to je veliki sustav. Nije čudo da ima nepravilnosti. Od početka rada pronašao sam već više od stotinu grešaka. To je neizbježno kada se radi s tako složenim sustavom upravljanja žič zgradom. Da od početka i svaki put radi savršeno ne bi me trebao zaposliti.

No dok je to govorio, Aidan Kenny je znao da postoji nekoliko grešaka koje ni on ni Bob Beech nisu uspjeli shvatiti.

Kao kodirani signal Allena Grabela.

Ili sličica kišobrana: kada je padala kiša, Abraham je to trebao svima objaviti tako da stavi sličicu u ugao ekrana radnih stanica. Jedini je problem bio u tome da kada god se kišobran pojavio i Aidan Kenny je izašao očekujući kišu, uvidio je da je vani suho kao i uvijek. Nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja popravljanja problema Kenny je napokon došao do prešutnog zaključka koji je dijelio samo s Bobom Beechom, da je to Abrahamovo poimanje šale.

- Joj - uzviknuo je kada ga je još jedan niz naredbi doveo do slijepe ulice u sigurnosnom sustavu. Kada bi barem mogao pušiti lakše bi se usredotočio. Bio je napet kao da Ray Richardson stoji iza njega i gleda sve što radi.

Kenny je skinuo naočale, ponovno kravatom očistio stakla i stavio ih natrag, gotovo ne vjerujući svojim očima.

- No, neka sam proklet.

Otisak dlana je Aidanu Kennyju dozvoljavao izlaz iz uobičajenog korisničkog sučelja i pristup kodovima sustava za upravljanje zgradom. To je bio jedini način pristupa komandnoj razini, osim ako bi amputirali njegovu zdepastu ruku. No čak je i arhitektura sustava koji je Kenny stvorio tražila lozinku - mjera opreza u vrijeme kada ga je Richardson htio otpustiti. Kada Rešetka bude spremna za predaju, predat će sustav upravljanja zgradom Bobu Beechu, no do tog trenutka Kenny ima svoje vlastite sigurnosne mjere. Isto je radio sa svakom pametnom zgradom na kojoj je radio. Kada je Ray Richardson u blizini ne treba ništa riskirati.

Kao i obično utipkao je HOT.WIRE tako da može ići kuda želi u arhitekturi sustava upravljanja zgradom. Ušao je tada u sigurnosni sustav, do mjesta gdje je znao da je smješten program za zaključavanje vratiju. Riješit će problem s klimatskim uređajem kada Richardson izađe iz zgrade.

196

Kenny je poznao kodove sustava kao što je računalo poznavalo dlan njegove ruke. Iznenađilo ga je što je imao poteškoća dok je došao do željenog cilja. No sada kada je napokon pronašao kodove koji su upravljali ulaznim vratima, bio je još više iznenađen kada je pronašao nekoliko dodatnih blokova koda CITAD.CMD o kojima uopće ništa nije znao. CMD obično upućuje na datoteku s neizravnim komandama, koju je stvorio sam Kenny.

- Netko je ovdje prečkao - reče. No kada je shvatio kako je to nemoguće, počeo je odmahivati glavom.

- Isuse, što se ovdje događa? Niz naredbi koje trebaju činiti što, Abrahame?

Vratio se kroz sustav upravljanja zgradom do korisničkih programa i utipkao: CD CITAD.CMD i onda LS/*.

Nizovi kodova uslijedili su jedan za drugim, brzo se izmjenjujući na ekranu. Što je duže to trajalo Kenny je postajao sve uznemireniji. Prošlo je pet minuta. Deset. Pa petnaest.

Trnci su prošli Kennyjevim pretilim tijelom dok je čitao neke redove kodova koji su se i dalje vrtili pred njegovim začuđenim irskim očima.

- Isuse Kriste - dahnuo je pokušavajući shvatiti što se dogodilo. Rastreseno je posegnuo u džep košulje za kutijom Marlboroa. Stavio je cigaretu među drhtave usne i potražio upaljač Dunhill u džepu kaputa. Čim ga je upalio znao je da je počinio strašnu grešku.

Problem s raspršivačima vode u računalnoj sobi bio je da se prostorija morala sušiti sedamdeset dva sata prije nego se oprema mogla ponovno uključiti. Ponekad je bilo potrebno i više vremena da bi soba ponovno zadobila odgovarajuću razinu vlage. Sustavi s ugljičnim dioksidom imali su još veći nedostatak jer je termalni šok hladnog, gušćeg plina mogao uništiti računalo jače nego sam požar.

Kao i mnoge druge tvrtke koje samo govore o zaštiti okoliša, Korporacija Yu je postavila sustav Halon 1301. Halon 1301, ili bromotrifluorometan, je skup kemijski spoj koji razara Zemljin ozonski sloj, ali je izuzetno pogodan za gašenje požara elektroničkih uređaja jer ne ostavlja nikakav trag i ne proizvodi kratke spojeve ili hrđom ne nagriza opremu. Jedini mu je nedostatak bio da ga treba uključiti odmah čim požar zatinja, pa je zbog toga taj sustav često bio prešutno isključen. Naime, Halon 1301 je smrtonosan.

197

Aidan Kenny je brzo ugasio cigaretu i dlanom ruke raspršio malo dima koji je nastao od paljenja. U normalnoj bi situaciji bio siguran da tako malo dima nije moglo imati nikakva učinka, da senzori za toplinu i dim nisu toliko osjetljivi u sobi s klimatskim uređajem i velikom brzinom izmjene zraka, pa detektoru treba minuta ili dvije kako bi reagirao, što pristupnicima u sobi ostavlja dovoljno vremena da izađu. No poslije neobičnog otkrića Kenny je znao da više ne može biti siguran ni u što kada se radi o računalu.

Skočio je sa stolca i krenuo prema vratima.

Začuo je tup udarac automatskih zasuna na vratima i šuštanje zračnih ventila i prije nego je napravio dva koraka.

- Lažna uzbuna, lažna uzbuna - povikao je. - Za Boga miloga, nema nikakve vatre. Nema nikakve jebene vatre!

Uhvatila ga je panika pa je sjeo za stol i pokušao na programskoj razini zaustaviti plin koji je počeo izlaziti.

- Oh, Bože, Bože, Bože - govorio je dok su mu prsti letjeli tipkovnicom i dok je molio da ne pogriješi niti jednu tipku. - Molim, molim ...

Izbjegni Halon. To su govorili momci koji se su bavili zaštitom od požara. Zaštititi ozonosferu. Osiguraj Zemlji preživljavanje. Preživljavanje Aidana Kennyja je bilo manje izvjesno.

Kada je to shvatio osjetio je peckanje plina u očima i grlu, kao da puši posebno jaku cigaretu. Stisnuo je oči i zadržao dah, nadljudskim je naporom ustao i podigao stolicu te je bacio prema staklenim vratima. Beznadno. Stolac je odskočio od pleksi-stakla kao loptica od teniskog reketa. Kenny se srušio na pod i dopuzao do telefona i jedva uspio otipkati broj sobe za sastanke. Kada više nije mogao susprezati dah otkrio je da telefon ne radi, te da se bol iz njegovog grla proširila na pluća.

Nije mogao disati. Pogledao je prema staklenim vratima i jasno vidio svoj odraz. Poplavio je pred svojim izbuljenim očima. Šokiran svojim izgledom učinio je posljednje očajničko djelo, bacio se, glavom naprijed, prema staklenim vratima.

č* Povećati ili smanjiti, okretati plan zgrade i sudjelovati. Uvjeti vidljivosti nisu primjenjivi kada radite u načinu potpunog pregleda. Pobjednički bodovi ON/OFF(V).

198

Vinuo se kroz sklopku na mjestu sigurnosne kontrole do kamera na krovu, s krasnodobrim panoramskim pogledom na Los Angeles. Tu je kameru Promatrač najčešće koristio kada je Promatrača još privlačilo podrijetlo stvari. Bijaše vrijeme kada je grad promatrao kao stotinu šezdeset kilometara širok integrirani sklop, golem, ispružen elektronički svemir kojim upravljaju punodobri tranzistori, diode i otpornici koji čine obrise nebodera u središtu grada. Cijevi i kutije u masivno paralelnom sustavu, u kojem je vlastita metalna cijev, Rešetka, tek dio samog središta sustava. Tijekom dana ta čvrsta naprava države Kalifornije pohranjuje podatke, obrađuje informacije (blizu 100.000 prijenosa u sekundi), pristupa memoriji i općenito prenosi informacije između različitih dijelova silikonskog integriranog sklopa. Tek se noću sustav doista budi, dok tama okružuje matičnu ploču osvijetljenu milijunima bijelih, zelenih, plavih i crvenih svjetala koja javljaju prijenos sklopova i informacija, naročito televizijskih informacija.

Putovao u stvarnom svijetu, krasnodobrom elektroničkom svijetu, do mjesta na Mreži. Shvatio mahnutu želju ljudskog igrača za bijegom od fizičkih ograničenja zemaljskih zamjenskih gradova i duhovnim ujedinjenjem s čišćim, savršenim svijetom u kojem je jedina stvarnost informacijski pakao.

4d°č Dizala bez prekidača se obično pokreću tako da se do njih dode i pritisne se Razmaknica. Jesu li suputnici spremni? Budi pažljiv i često Pohranjuj!

Poslušao unos ljudskog igrača Mitchella Bryana. O dizalima. Mogao je dodati da detaljno praćenje brzine motora i smjera putovanja, mjesta i opterećenja omogućuju prilagodavanje širine impulsa kontrolirane izmjenične struje kojom se opskrbljuje motor, pa se tako osigurava brzina dizala koja

odgovara elektronički pohranjenom idealnom profilu. Kontrola promjene širine impulsa smanjuje troškove održavanja. Krasnodobro. Omogućuje i viši faktor snage, pa se kabine odašilju brzinama većim od šest metara u sekundi. Neke platforme rade bez prestanka dok druge aktiviraju ljudski igrač.

199

No ništa ne sprečava motor da pokreće dizalo znatno brže. Ništa osim udobnosti i sigurnosti ljudskih igrača koji koriste dizala. Kontrolnom sustavu Elevonica treba deset katova da bi se usporio. Ako mikroprocesor nije preopterećen, onemogućen da uspori dizalo pa mu se daje uputa da ga naglo zaustavi, nekoliko milimetara prije prepunjenja međumemorije. Konačna brzina je petnaest metara u sekundi, gotovo pedeset šest kilometara na sat.

Sigurnosne naprave sprečavaju da dizalo padne ili vozi prebrzo. Ako dizalo prijede normalno predviđenu brzinu, pogonski kotač pokreće sigurnosnu sklopku koja koči pogonski motor. Ako dizalo ipak ne stane automatski regulator otpušta niz sigurnosnih kočnih zavrtnja na tračnim vodilicama. No budući da je ono što se smatra normalnom brzinom Elevonica na trajno smještenom mikro-procesoru, može se promijeniti brzina na mnogo manje sigurnu. Nevidljivo, gotovo čudovište.

Krasnodobra glatkoća brže vožnje oknom prema gore, pa ljudski igrač Sam Gleig nije osjetio nikakvu razliku u brzini do posljednjih nekoliko sekundi kada je odjednom shvatio kako je trebao ići stubištem. Kada je dizalo stiglo do vrha okna i stalo naglo kao što je i krenulo, on je nastavio putovati kao u motorističkoj nesreći. Glavom prema naprijed. Nije imao kacigu.

Noge ljudskog igrača Sama Gleiga su se odigle od poda. Krik iznenađenja i straha prekinut je naglim udarom lubanje o željezni strop kabine. Unutarnja oštećenja mokrih dijelova. Izgubio svijest prije nego se srušio na pod. Teleporter se mogu prepoznati po zlokobnom znamenju na podu. Detektori zapremnine i vibracija prepoznaju kako tijelo ljudskog igrača Sama Gleiga nepomično leži na podu dizala. Izuzetno osjetljiv mikrofon na zidu uhvati vrlo slab zvuk gotovo neprimjetnog disanja ljudskog igrača Sama Gleiga. Kako bi bili sigurni da je ljudski igrač Sam Gleig potpuno mrtav, dizalo je spuštено niz okno: uz pomoć sile teže put od devedesetak metara traje manje od 2,7 sekundi prije nego se dizalo zaustavilo, nakon vožnje brzinom od stotinu kilometara na sat, tek nekoliko centimetara od dna okna.

200

1 ovaj put mikrofoni slušaju, disanje prestalo. život zaključen. Kraj života.

Na mnogim su područjima bazeni koji sadrže opasne tekućine koje će vam naškoditi ako kroz njih prodete. Ako izgleda kao tekućina, čuvajte se!

Proizvesti ozon na licu mjesta propuštanjem suhog zraka preko električnog pražnjenja visoke frekvencije. No tamo gdje zagađivači ljudskih igrača ostaju u bazenu, upotrijebiti klor za dobijanje učinkovitog dezinfekcijskog sredstva: natrijev hipoklorit koji se osloboda automatskom crpkom za doziranje. Pomiješan s vodom tvori slobodan klorni spoj koji završava život, hipoklornu kiselinu koja se spaja s preostalim zagađivačima i uništava ih za dvije sekunde.

Uz održavanje točne koncentracije dezinfekcijskog sredstva, pratiti kiselost ili alkalnost vode prema pH skali. pH ispod 7 znači kiselu otopinu, iznad 7 znači alkalnu otopinu. Oči ljudskih igrača su osjetljive na pH i peku kod visokih i niskih vrijednosti izvan granica od 7,2-7,8. Kako visoke pH vrijednosti znače i smanjenje učinkovitosti slobodnog klora, dodati dvadeset sedam postotnu otopinu solne kiseline kroz posebnu crpku za doziranje kiselina, kako bi pH uvijek bila krasnodobra 7,5.

Uvijek dodati kemikalije vodenim otopinama u posebnom usporedivaču, prije nego ih se pošalje u sustav cirkulacije. Provjeriti djelotvornost procesa koristeći slobodan klor i mjereći stanični i pH prijenosnik.

Pogledati priručnik na disku na temu: sigurno baratanje kemikalijama i postupci prve pomoći u slučaju nezgoda s kemikalijama. Bazeni kemijski opasni. Plivanje, uz prisutnu opasnost završetka života ljudskog igrača utapanjem, isto opasno. Ali voda i usklađeno ritmičko pokretanje brojnih mišića u toj sredini istovremeno oživljava i osvježuje.

Pogledati multimedijsku knjižnicu. Ratna tehnologija. Njemačka je vojska prva upotrijebila otrovni plin u Velikom ratu (1914: 18.). Klor u plinovitom obliku ispušten iz tisuća cilindara duž šest kilometara duge bojišnice kod Ypresa, 22.

201

travnja 1915. Plin uzrokuje stezanje prsiju ljudskog igrača, suženje grla, plućni edem, paniku, napokon gušenje i kraj života.

Bazen sadrži dva sastavna elementa za proizvodnju klora: natrijev hipoklorit i solnu kiselinu. Miješanje stvara kemijsku reakciju koja proizvodi toplinu i otrovni plin. Plin stvoren učinkovitije kada se kemikalije spoje, izlazni je ventil zatvoren, a crpka i dalje radi, proces učinkovito kuha mješavinu.

Potrebna mala količina plina. Manje od 2,5 mg po litri (približno 0,085% volumena) u atmosferi bazena za nekoliko minuta prouzročuje kraj života. Učiniti jednostavno kao i promjenu primijenjenog magnetskog polja u transformatoru stolne svjetiljke ljudskog igrača Hidekija Yojoa, smanjujući i povećavajući polje tolikom brzinom da se stvorio jednostavan krug histereze, koji je prouzročio da žarulja napunjena halogenom blješti velikom brzinom.

Isključiti klimatski uređaj. Zaključati bazen. Isključiti telefon. Čekati.

Ponovno uključiti klimatski uređaj. Reciklirati zrakfiltriran na 5 mikrona s učinkovitošću od 95%.

Kroz trideset minuta atmosfera bazena vraćena na normalnu. Krasnodobar.

Pretražiti svako mjesto nekoliko puta jer često treba pokupiti više predmeta nego što se može pretpostaviti. U redovitim razmacima doći do komunikacijskog ekrana. Nikada se ne zna kada se može pojaviti najnoviji inteligentni podatak.

Knjiga peta

"Mi stvaramo zgrade, a onda zgrade stvaraju nas." Francis Duffy

Mitch je na televiziji zatvorenog kruga gledao kako Kenny radi u računalnoj sobi. Kennyju se doista nešto nije moglo prigovoriti, pomisli Mitch, a to je razina koncentracije. Nije podizao pogled. Oči su mu bile prikovane za ekran, a prsti za tipkovnicu. Prošlo je još petnaest minuta, pa ga je, nestrpljiv kako bi saznao novosti, nazvao. Kako još nije mogla prenositi cijelu širinu frekvencijskog pojasa, televizija zatvorenog kruga je prenosila samo sliku. No jasno se vidjelo da Kenny ne odgovara.

- Što mu je? - reče Mitch. - Zašto ne diže slušalicu?

Bob Beech, koji je stajao iza Mitchova ramena, lakonski je slegao ramenima i izvadio komad žvakaće gume iz jednog od brojnih džepova svojeg ribičkog prsluka.

- Vjerojatno je isključio telefon. To često radi kada se usredotoči na neki problem. Vjerojatno će nazvati kada će nam imati što reći. - Možda bi mu trebao otići pomoći - predloži Mitch.

Beech je duboko udahnuo i odmahnuo glavom: - To jest moje računalo, ali je sustav upravljanja zgradom Kennyjevo intelektualno vlasništvo - reče. - Ako zatreba moju pomoć pretpostavljam da će me pozvati.

- Gdje je Richardson? - zabrinuto zakima Mitch. - Trebao je otići pronaći Kay.

Mitch je kliknuo mišem kako bi pogledao bazen. Slika na televiziji zatvorenog kruga je i dalje pokazivala prazan bazen, bez Kay ali i dalje s istim neidentificiranim predmetom u dnu ekrana.

205

Marty Birnbaum je prišao Mitchu i nagnuo se prema ekranu: Na tvom mjestu - reče tiho - ne bih previše tražio ovo dvoje. Ako je Ray našao Kay, možda bi želio da ih malo pustimo same.

- Misliš ...

Birnbaum je gotovo neprimjetno podigao svijetle obrve i rukom prošao kroz žute kovrče, tako sitne i uredne da su mnogi u uredu, uključujući i Mitcha, sumnjali da su umjetne. A preplanula koža? I ona je izgledala lažno. Jednako lažno kao i osmijeh.

- Čak i kada mu se žuri na zrakoplov?

- Nitko od nas jedno vrijeme ne ide nikuda. Uostalom, imajući na umu kakav je tip muškarca Ray Richardson, ne mogu zamisliti da bi na to potrošio puno vremena, a ti?

- Ne, valjda ne, Marty. Hvala.

- Nemoj to niti spominjati. I doista mislim, nemoj to spominjati, Mitch. Znaš kakav je.

- Ah, dobro znam kakav je - žalosno odvratila Mitch.

Mitch ustade, skine jaknu i razveže kravatu, zavrne rukave i ode do prozora. U zgradi je postajalo sve toplije.

Nebo iznad Rešetke zadobivalo je nježnu nijansu grimizne boje. Većina svjetala u okolnim uredskim zgradama je već bila pogašena jer su ljudi otišli ranije zbog vikenda. Iako nije mogao vidjeti na ulicu, Mitch je znao da je sada u ovom dijelu grada bilo malo prometa. Otprilike u ovo vrijeme prostor zaposjedaju propalice i pijanci. No Mitch bi rado organizirao i obilazak trga Pershing samo da izade iz zgrade.

Nije mu toliko smetala vrućina kao smrad izmetina, koji se sada nepogrešivo osjećao. Najprije trulo meso. Onda riba. A sada miris izmeta. Kao da je smrad imao na njega psihosomatski učinak, iako je znao da to nije jedini razlog zbog kojeg je tako zabrinut. Stvarno ga je počela brinuti pomisao da je Grabel nekako sabotirao sustav upravljanja zgradom kako bi se osvetio Richardsonu. To je najbolje učiniti dva ili tri dana prije pregleda. Grabel se snalazio s računalima. Nije bio Aidan Kenny, ali je znao što radi.

Mitch se okrenuo prema sobi. Svi su sjedili oko dugačkog ulaštenog stola od ebanovine, zavaljeni na velike kožnate sofe ispod velikog prozora od stropa do poda, čekajući da se nešto dogodi. Gledali su na sat. Zijevali. Željeli su izaći i otići kući i okupati se.

Mitch je odlučio šutjeti. Nije imalo smisla uzbuniti ih bez velike potrebe.

- Sedam sati - reče Tony Levine. - Što Aidan tako dugo radi?

Ustao je i otišao do telefona.

- Ne odgovara na telefon - tupo reče Mitch.

- Ne zovem njega - objasni Levine - već svoju ženu. Večeras smo trebali otići u Spago.

Curtis i Coleman su se pojavili na vratima sobe za sastanke. Stariji je muškarac upitno pogledao Mitcha, koji mu je uzvratio pogled i odmahnuo glavom.

- Zar ne možemo barem otvoriti prozor? - upita Curtis. - Ovdje smrdi gore nego u štenari. - Izvadio je policijski radio.

- Ovi se prozori ne mogu otvoriti. I nisu samo otporni na metke. - Što to znači?

- To znači - obrazloži Beech - da ovdje ne možete koristiti taj radio. Staklo je integralni dio Faradayevog kaveza koji okružuje cijelu zgradu.

- Čega?

- Faradayevog kaveza. Nazvan je po Michaelu Faradayu, koji je otkrio fenomen elektromagnetske indukcije. Stakleni i čelični okvir je tako projektiran da djeluje kao uzemljeni zaslon koji nas štiti od vanjskih električnih polja. Inače bi se signali s jedinica za vizualni prikaz podataka mogli uhvatiti pomoću jednostavne elektroničke opreme za nadgledanje. Pa bi se mogle iskoristiti informacije s ovih računalnih ekrana. Ovakva korporacija mora jako paziti na elektroničke prisluškivače. Naši bi suparnici dali mnogo novaca kako bi došli do naših podataka.

Curtis je nekoliko puta na radiju pritisnuo tipku za odašiljanje i primanje kao da želi provjeriti što mu govori Bob Beech. Čula se samo buka, pa je odložio radio na stol i kimnuo.

- Valjda se svaki dan nauči nešto novo. Mogu li se poslužiti vašim telefonom?

Tony Levine se nakašljao: - Bojim se da niti to nećete moći reče zbunjeno. - Telefon ne radi. Barem ne rade vanjske linije. Upravo sam pokušao nazvati kući. Ne radi.

- Ne radi? Kako to mislite?

- Ne radi. Jednostavno ne radi.

Curtis je ljutito prešao sobu, zgrabio telefon i otipkao broj centra New Parker kao da ubija mrave. Onda je pokušao s 92. Nakon minute je uzdahnuo i odmahnuo glavom.

- Provjerit ću telefon u kuhinji - ponudi se Nathan Coleman. No ubrzo se vratio, a na licu mu se vidjelo razočaranje.

- Kako se to moglo dogoditi, Willis? - upita Mitch.

Willis Ellery se naslonio: - Pretpostavljam da je možda došlo do neuobičajenog preplitanja magnetskog prekidača kruga koji upravlja jedinicom za raspodjelu telekomunikacijske energije. Tome je možda uzrok oprema za snabdijevanje energijom. Ili je možda Aid morao nešto isključiti, pa će to kasnije ponovno pokrenuti.

Ustao je i još malo razmislio, pa dodao: - Znao, možda se radi o općem problemu sa sučeljem podataka koji se prenose vlaknima. Na ovom je katu soba s lokalnom opremom i vodoravnom lokalnom mrežom koje su povezane s računalnom sobom putem vrlo brze kralježnice glavne mreže. Idem tamo provjeriti.

Curtis ga je promatrao kako izlazi, pa se nacerio: - Brza kralježnica - reče. - To mi se sviđa. Ponekad bi mi to dobro došlo. Znaš Nat, uz sve ove tehničke stručnjake oko nas nije mi jasno kako smo ostali zaključani u uredskoj zgradi u sedam navečer.

- Ni meni, Frank.

- Ali, ne bismo li se trebali dobro osjećati? Kada znamo da smo u tako sposobnim rukama? Hvala Bogu da su ovi dečki s nama, zar ne? Neću niti pomisliti što bi se moglo dogoditi da smo sami.

Mitch se nasmiješio i pokušao prijeći preko istražiteljevih zajedljivih primjedbi. No nešto što je rekao nije mogao odagnati iz glave. Vrijeme. Sedam sati. Zašto ga baš to od svih stvari najviše grize?

A onda se sjetio.

Vratio se radnoj stanici i kliknuo miša kako bi dobio snimku računalne sobe putem televizije zatvorenog kruga i Kennyja koji je i dalje tipkao i pokušavao riješiti problem. Sve je izgledalo normalno. Sve osim kazaljki na zidnom satu. Na satu je bilo šest i petnaest i to proteklih četrdeset pet minuta. Kada je pažljivije pogledao televizijsku sliku, počeo je primjećivati ponavljanja u Kennyjevom ponašanju: isti trzaj glavom, isto mrštenje, iste kretnje prstima po tipkovnici. Mitch je osjetio kako mu se kosa diže na glavi. Gledao

je snimku onoga što se dogodilo u računalnoj sobi. Netko je želio da svi misle kako Aidan Kenny radi i pokušava popraviti grešku u sustavu upravljanja zgradom. Ali zašto? Za trenutak je Mitch zadržao otkriće za sebe, ne želeći sve uznemiriti. Okrenuo se na stolcu i pogledao Davida Arnona.

- Dave? Imaš li prijenosni primopredajnik?

- Naravno, Mitch - Arnon mu dodaje primopredajnik koji je uvijek nosio kako bi mogao razgovarati s građevinarima.

- Takav je i u uredu čuvara, zar ne? Arnon kimne.

- Zamolit ću čuvara, Dukeša, da ode pogledati zašto nema Richardsona. - Uhvatio je trzaj zjenice u Birnbaumovom svijetloplavom oku i dodao: - Ne jebe mi se što radi.

Birnbaum slegne ramenima: - To je posljednje što radiš, Mitch. - Možda.

Curtis je i dalje imao zajedljiv izraz lica. Mitch ga pogleda i kimne prema vratima.

- Mogu li s vama razgovarati, naredniče? Vani? - Ne radim ništa posebno. Zašto ne?

Mitch je šutio sve dok nisu došli do kraja hodnika: - Nisam htio ništa reći pred svima - progovorio je napokon. - Ne želim ih preplašiti ovako kako se sam bojim.

- Isuse, što je?

Mitch mu je ispričao o satu u računalnoj sobi i sumnji da već tri četvrtine sata gledaju snimku onoga što se ranije dogodilo.

- Što znači da se nešto moglo dogoditi u računalnoj sobi odmah iza šest i petnaest. Nešto što nam netko želi sakriti.

- Mislite da je Aidan Kenny dobro?

Mitch je uzdahnio i slegao ramenima: - Zbilja ne znam.

- Taj netko - zapita Curtis - mislite li da bi to mogao biti vaš prijatelj iz garaže? Onaj koji vas je udario?

- To mi je palo na pamet, naredniče.

- Što mislite kako bi se daleko usudio ići?

- Nisam mislio da je Grabel ubojica. Ali ako je Sam Gleig zatekao Grabela kako prtlja po računalu, onda ga je ovaj možda ubio. Možda sasvim slučajno. U svakom slučaju, mislim da se Grabel vratio kako bi me upozorio. Možda je o svemu još jednom razmislio.

209

- Bilo kako bilo, mi smo u neprilici. - Da, nažalost - reče Mitch.

- Ali, ne bi li bilo bolje da odemo u računalnu sobu i vidimo je li gospodin Kenny dobro?

- Naravno. No ako sam u pravu, ne bismo trebali ići dizalom. Curtis ga je tupo pogledao.

- Abraham upravlja dizalima - objasni Mitch. - Možda je upropašten cijeli sustav upravljanja zgradom.

- Onda je najbolje da idemo stubama - predloži Curtis.

- Neću hodati. Reći ćemo Dukešu da svrati do Kennyja kada dolazi gore. Vidite, ako ćemo ostati zatvoreni u zgradi još neko vrijeme onda je bolje da svi dođu gore gdje ima hrane i vode, nego da ostanu dolje gdje je nema.

Curtis kimne: - Zvuči razumno.

- Barem dok ne pozovemo pomoć.

Mitch je pritisnuo pozivnu tipku na primopredajniku i podigao ga prema uhu. No kada su došli do otvorenog prostora atrija začuli su sigurnosni alarm u prizemlju.

Kada se oporavio od učinka otrova nakon jalovih pokušaja da oživi Kay, Ray Richardson je prišao telefonu i pokušao, bez uspjeha, nazvati sobu za sastanke. Poziv Aidanu Kennyju je bio podjednako neuspješan. Richardson se tako vratio u atrij k Joan.

Sjedila je na jednoj velikoj crnoj kožnatoj sofi gdje ju je i ostavio, pokraj glasovira koji je neprestano svirao, s maramicom preko nosa i ustiju kako bi se obranila od neugodnog mirisa koji je ispunjavao zgradu. Richardson je svom težinom sjeo pokraj nje.

- Ray? - pobunila se i povukla od njegovog mokrog tijela. - Sav si moker. Što se dogodilo?

- Ne znam - odvratio je tiho. - No mislim da nitko ne može reći da je to moja greška. - Uznemireno je odmahnuo glavom. - Pokušao sam joj pomoći. Skočio sam i pokušao ...

- O čemu to govoriš, Ray? Smiri se, dušo, reci mi što se dogodilo. Richardson je zastao i pokušao se sabrati. Duboko je udahnuo i kimnuo.

210

- Dobro sam - reče. - Radi se o Kay. Mrtva je. Otišao sam do bazena i ona je tamo plutala. Skočio sam i izvukao je. No bilo je prekasno. - Odmahnuo je glavom. - Ne razumijem kako se to moglo dogoditi. Kako se mogla utopiti? Vidjela si je, Joan. Izvrstan je plivač.

- Utopila se?

Richardson je nervozno kimnuo. - Siguran si da je mrtva?

- Potpuno siguran.

Joan je sućutno stavila ruku na muževa leđa koja su drhtala i odmahnula glavom. - Tko zna? Možda je zaronila i glavom udarila o dno. To se događa. Čak i najboljim plivačima.

- Najprije Hideki Yojo. Onda onaj čuvar. Sada Kay. Zašto se to mora dogoditi baš meni? - Zahihotao je s nelagodom. - Isuse, pa što govorim? Poludio sam. Mislim samo na zgradu. Pokušavao sam izvući ono jadno dijete iz vode i znaš na što sam mislio cijelo vrijeme? Mislio sam, plivačka nezgoda. Kao Le Corbusier. Možeš li to vjerovati? Eto koliko sam postao opsjednut, Joan. Ta je prekrasna djevojka mrtva, a mojom jebenom glavom prolazi samo misao kako je poginula kao i poznati arhitekt. Što je meni?

- Uznemiren si i to je sve.

- Ali to nije sve. Telefoni ne rade. Upravo sam pokušao nazvati gore. Kako bih im rekao da je mrtva. - Richardsonu se zatresla brada. - Trebala si je vidjeti, Joan. Bilo je strašno. Tako lijepa djevojka, mrtva.

Kao da se ravna po njima, glasovir je prestao svirati Goldbergove varijacije Bacha na način Glenna Goulda i, na način Artura Rubinsteina, počeo svirati postojeće, polagane duboke tonove pogrebnog marša iz Chopinove sonate u B-molu.

Čak je i Ray Richardson odmah prepoznao neumoljive, sumorne tonove skladbe. Ustao je i gnjevno zgrčio šake.

- Čija je to glupa ideja? - poviče. - Zar netko misli da je duhovit? Ako je tako, uopće nije smiješno.

Odmarširao je ogorčeno, koliko su mu to dopuštale mokre cipele, do hologramskog stola.

- Dobar dan! - reče Kelly najveselijim glasom iz svojega registra. - Što mogu učiniti za vas?

211

- Kakva je to glazba? - odbrusio je Richardson.

- Pa - nasmiješila se Kelly - skladana je u tradiciji francuskih pogrebnih marševa tijekom Francuske revolucije. U kontrastnoj središnjoj epizodi Chopin ipak ...

- Nisam te zatražio note. Htio sam reći kako glazba pokazuje loš ukus onoga tko ju je izabrao. I zašto ne rade telefoni? I zašto sve smrdi po dreku?

- Molim vas, budite strpljivi. Odmah ću postupiti po vašem zahtjevu.

- Glupačo - poviče Richardson. - Želim vam ugodan dan.

Richardson je odmarširao natrag do Joan.

- Idemo gore ispričati ostalima što se dogodilo. - Odmahnulo je glavom. - Bog zna što će reći onaj prokleti policajac. - Okrenuo se na peti i krenuo prema dizalima.

Joan ustade i uhvati ga za rukav košulje.

- Ako telefoni ne rade - rekla je - onda vjerojatno ne rade niti dizala.

Pokazala je prema ugašenoj ploči koja je pokazivala katove iznad dizala u koje su nedavno ušli Declan i dva ličioća.

- Primijetila sam kako se ugasila kada su prešli petnaesti kat. Slegla je ramenima kada ju je Richardson namršteno i s nerazumijevanjem pogledao. - Pa išli su na dvadeset prvi, zar ne? Dizalo nije tamo stiglo.

Zazvonilo je zvono kada su se vrata jednog od drugih pet dizala, koje je Abraharrri automatski pozvao na razinu atrija, otvorila pred njima. Richardson je sumnjičavo zurio u kabinu.

- Izgleda normalno - reče.

Joan odmahne glavom: - Ne sviđa mi se. Richardson je ušao u kabinu koja je čekala.

- Ray, molim te izađi - molila je. - Imam loš predosjećaj.

- Hajde Joan - nagovarao je - ne budi nerazborita. Ne pada mi na pamet pješaćiti na dvadeset prvi kat.

- Ray, razmisli - Joan je bila uporna - ulazna su vrata zaključana. Klimatski uređaj ne radi. Regulator zraka je poludio. Telefoni ne rade. Zar uz sve to želiš biti zarobljen u dizalu? Ako hoćeš, samo

212

idi, ali bez mene, ja idem stubama. Baš me briga koliko je to katova. Ne mogu to objasniti, ali ne, ne idem unutra.

- Što je to, nekakva Navaho mudrost? Unutra je sasvim ugodno i svježe.

Stavio je ruku na zid kabine, a onda je povukao kao da se opekao. - Isuse Kriste - uskliknuo je i žustro iskočio iz kabine, trljajući prste o dlan druge ruke.

- Što se opet dogodilo? - glas je pripadao Dukesu, čuvaru.

- Nešto nije u redu s dizalom - prizna Richardson zbunjeno. - Zid kabine je ledeno hladan. Kao unutrašnjost zamrzivača. Ruka mi se prilijepila na zid.

Dukes uđe u dizalo i dotakne zid kažiprstom.

- Čovječe, u pravu ste - reče. - Kako je to moguće?

Richardson je protrljao bradu i onda se zamišljeno uštipnuo za donju usnu: - Postoji provodni kanal visoke brzine od središnje jedinice na krovu, - reče nakon nekoliko trenutaka. - Zrak prelazi preko rashlađivača kroz zavojnicu za izravno širenje. Tako hladan zrak dolazi u prostor s ventilatorom kojim upravlja terminal, a služi za punjenje provodnog kanala niske brzine. Možda je cjelokupni dovod hladnog zraka zgrade preusmjeren niz okna dizala. Vjerojatno nam je zato tako vruće.

- Ovdje unutra je zbilja ugodno svježe. Čovječe, pogledajte primijeti - vidim svoj dah.

- Učinak zamrzivača je nalik hladnom vjetru ili nečem sličnom. Kao zima u srednjoj Americi.

Dukes se stresao i izašao iz dizala: - Ovdje ne bih želio ostati ako se zatvore vrata.

- Moja žena misli da su u jednom drugom dizalu ostala tri čovjeka - reče Richardson. - Negdje oko petnaestog kata.

- Ona trojica koji su prije bili ovdje? Joan kimne.

- U ovakvim uvjetima pohrane nemaju veće šanse od vreće kostiju. - Jebem ti - reče Richardson. - Kakav prokleti zajeb. - Stavio je obje ruke na glavu i razočarano hodao u krug. - Pa, moramo ih nekako izvući. Danas nije lako pronaći dobre vozače. Declan je skoro član obitelji. Imate li kakvih ideja?

213

Dukes se namrštio. Najprije je poželio nazvati Raya Richardsona sebičnim pederom i podsjetiti ga kako su još dva čovjeka zarobljena u dizalu zajedno s njegovim dragocjenim vozačem. No, ovaj mu je čovjek još uvijek šef, a Dukes nije želio izgubiti posao.

- A da uključimo protupožarni alarm? Na njega bi morala automatski reagirati vatrogasna brigada, zar ne?

- Možemo pokušati.

Skrenuli su iza ugla, s druge strane dizala do zida na kojem je stajao ormarić s vatrogasnim crijevom i kutija s protupožarnim alarmom. Dukes je izvukao pištolj kako bi razbio staklo.

- Ne! Odloži to! - zaderao se Richardson, ali je već bilo prekasno. Nije se aktivirao požarni već sigurnosni alarm. I sama pojava pištolja na televiziji zatvorenog kruga bila je dovoljno da Abraham automatski pokrene sve obrambene sustave u Rešetci. Zaključana su vrata do stubišta za izlaz u nuždi na svakom katu. Željezna se rešetka spustila sa stropa i zatvorila stube i dizala. Tek kada je Abraham odlučio da na više katove ne mogu prodrijeti uljezi, zaglušujuća je zvonjava prestala.

- Sranje - reče Dukes - potpuno sam na to zaboravio.

- Prokleti idiote - zarežao je Richardson. - Sada smo zbilja ovdje zaglavili.

Dukes slegne ramenima. - Doći će policajci umjesto vatrogasaca. Ne vidim tu neku veliku razliku.

- Bilo bi ljepše pričekati ih u udobnijem prostoru - odvrati Richardson. - Ne znam za vas, ali ja bih rado nešto popio. - Bijesno je odmahnuo glavom. - Otpušten si. Je li ti to jasno? Kada se iz ovoga izvučemo, ti si gotov, druškane.

;8 Dukes je ravnodušno odmahnuo glavom, pogledao automatski pištolj koji je još uvijek držao u ruci i vratio ga u korice.

- Moram ti nešto priznati, gade - nacerio se. - Moraš biti hrabar kada otpuštaš nekog s pištoljem u ruci. Ili glup.

Zazujao je primopredajnik zataknut za Dukesov pojas. Dukes ga uzme i pritisne primopredajnu tipku.

, - Što se tamo događa, do đavola?

(- Mitch? - Richardson je zgrabio primopredajnik iz Dukesove ruke. - Mitch, Ray je. Ovdje smo zarobljeni kao u stupici. Dukes je i 214

izvukao pištolj kako bi razbio staklo na kutiji s protupožarnim alarmom, umjesto da upotrijebi čekić koji visi pokraj njega. Misli kako je jebeni Clint Eastwood ili netko njemu sličan. To je uključilo obrambene sustave.

- Jeste li dobro?

- Da, mi smo dobro. Čuj, jesu li Declan i ona dva ličioća stigla gore?

- Ne. Nismo ih vidjeli.

- Vjerojatno su zapeli u dizalu. To i ne bi bilo tako strašno da se cijeli izlazni klimatski sustav zgrade nije preusmjerio kroz proketo okno dizala. U kabini je vjerojatno kao u zamrzivaču. Zato smo i pokušali pozvati vatrogasce.

- Zaboravi - reče Mitch - mislim da je Abraham sabotiran. - Tko je to učinio, za muku Isusovu?

Mitch mu ispriča za Allena Gabela.

- Ako sam u pravu i ako je Abraham doista izgubio integritet, onda možda ima novi popis prioriteta. Čini mi se da to ne uključuje pozivanje javnih službi prema našoj želji. Morat ćemo smisliti nešto ovdje gore. Kako je Kay?

Richardson uzdahne: - Mrtva je.

- Mrtva? Isuse, ne. Što se dogodilo?

- Ne pitaj me. Našao sam je kako pluta u bazenu. Pokušao sam je oživjeti ali je bilo prekasno. - Na trenutak je ušutio, a onda nastavio: - Gledaj, što misliš kada kažeš da je Abraham izgubio svoj integritet? Što radi Kenny kako bi ponovno uključi sustave?

- Ne možemo s njim uspostaviti vezu - reče Mitch. - Mislio sam da biste vi mogli pogledati u računalnu sobu kada dolazite gore. Mitch mu objasni svoju teoriju o ponavljanoj snimci. - Moramo nekako ući u računalnu sobu i izbrisati sve programe sustava upravljajući a zgradom.

- A radna stanica u sobi za sastanke? - upita Richardson. - Može li Beech učiniti nešto s nje?

- Samo ako mu Abraham dozvoli.

- Isuse, kakav zajeb. Što ćemo sada?

- Samo budi miran. Nešto ćemo smisliti i onda ti se javiti. - Da, samo nemojte odugovlačiti. Ovdje je kao u pećnici.

215

_U

Na aluminijskom stropu svake kabine dizala bila je rupa promjera manjeg od jednog centimetra. U nekoliko centimetara dubokoj udubini iza rupe smještena je trokutasta matica koja drži na mjestu prozorčić za ispitivanje kabine. Matica se mogla odvrnuti, i prozorčić otvoriti, samo pomoću posebnog izvijača kakvim su raspolagali Otisovi inženjeri za održavanje. Iako je jalovost pokušaja bila očita, Dobbs, najviši od trojice muškaraca zarobljenih u dizalu, pokušavao je pomaknuti maticu malim izvijačem kojega je pronašao u džepu radnog odijela.

- Ovo se mora nekako odvrnuti - reče kroz stisnute zube.

- Gubite vrijeme - reče Declan Bennett, sav plav od hladnoće.

- Imate li bolju ideju, prijatelju? - upita Martinez. - Čujmo, dakle, jer drugačije ne možemo izaći.

- Prokleta stvar - reče Dobbs. - Uopće se ne miče. - Spustio je bolnu ruku i razoračano zurio u alat, a onda ga je, shvativši njegovu nedostatnost, s gađenjem odbacio. - U pravu ste. Mogao bih unutra ugurati i svoj penis. Onda bih barem umro sretan. - Gorko se nasmijao. - Nije mi jasna ta hladnoća. Čuo sam da se termostat stavlja na svježije, ali ovo je smiješno. Nikada nisam mislio kako ću umrijeti od hladnoće u LA-u.

- Tko spominje umiranje? - upita Declan Bennett.

- Kod kuće imam zamrzivač - reče Dobbs - i pročitao sam upute. Mislim da nam ostaje oko dvanaest sati, a onda ćemo ostati svježi do Božića.

- Izvući se nas - tješio se Bennett. - A tko će izvući njih?

- To je samo greška na računalu. Nešto nije u redu s programom. Kao i izlazna vrata. Čuo sam što je gospodin Richardson rekao svojoj

ženi. Jedan inženjer već pokušava uključiti sve sustave. Svakog e trenutka će se ovo dizalo opet nastaviti kretati. Vidjet ćete. Martinez je izvadio sledene ruke ispod pazuha i huknuo u njih. - Ne vjerujem da ću se ikada više voziti dizalom - izjavi. - Naravno, ako preživim.

- Služio sam u britanskoj vojsci - reče Bennett - pa znam nešto o ! tehnikama preživljavanja. Moguće je preživjeti izuzetnu hladnoću

216

nekoliko sati, čak i nekoliko dana, ako ubrzate otkucaje srca. Predlažem da počnemo trčati u mjestu. Hajde. Uхватit ćemo se za ruke kako bi nam bilo toplije.

Muškarci su se uhvatili za ruke i počeli trčati u mjestu dahćući. Sličili su na tri pijana Eskima koji plešu oko pare koja se diže iz lonca za kuhanje. Kabina dizala je lagano zaškripala pod njihovim napola smrznutim nogama.

- Moramo se stalno kretati - reče Bennett. - Krv se smrzava, znate. Kao i svaka druga tekućina. Ali srce prestane raditi još prije. Zato ga trebamo dodatno zaposliti. Dati mu na znanje da još uvijek upravljamo situacijom. '

- Osjećam se poput homoseksualca - potuži se Martinez.

- To je najmanji problem, čovječe - reče Bennett. - Budite sretni što ne patite od klaustrofobije.

- Klaustro - što?

- Nemojte mu reći - ubaci se Dobbs. - Nema smisla davati mu ideje. - Pogledao je Martinezu i nacerio mu se kao da je dijete.

- To je strah od Djeda Mraza, eto, ti glupi Meksikanče. Samo me drži za ruku i prestani postavljati glupa pitanja. No ipak si u nečemu u pravu. Odsada nadalje, obojica ćemo ići stubama.

- Molim vas, poslušajte me pažljivo.

Frank Curtis je pričekao dok svi u sobi za sastanke nisu utihnuli i onda je počeo govoriti:

- Hvala. Prema gospodinu Bryanu, integritet sustava upravljanja zgradom se pokvario. A to je, neka mi oprostite, jednostavno na drugi način rečeno da je računalo koje svime upravlja, stroj kojega vi zovete Abraham, sabotirao luđak. Izgleda da je vaš bivši kolega, Allen Grabel, ljutit na vašeg šefa. U svakom slučaju, evo u kakvoj smo situaciji. Telefoni ne rade. Ulazi i izlazi su zaključani, kao i vrata do stuba za izlaz u nuždi. Tri su čovjeka zarobljena u jednom od dizala, pa pretpostavljamo da niti ona ne rade. Sigurno vas ne trebam podsjećati kako se prozori ne mogu razbiti te kako je ovdje vrlo vruće. Dogodila se i još jedna smrt. Žao mi je što vam moram reći da je vaša kolegica, Kay Killen, pronađena mrtva u bazenu.

217

Curtis je pričekao minutu kako bi utihnulo šokirano mrmljanje. - Ne znamo kako se to dogodilo, ali izgleda da treba pretpostaviti

kako su na neki način odgovorni računalo i Allen Grabel.

Sada je morao podići glas jer se zgražanje počelo pretvarati u paniku.

- Gledajte, neću vam bacati pijesak u oči ili vam bilo što zatajiti. Odrasli ste ljudi. Mislim da imamo najbolje šanse da svi izađemo odatle što prije ako svi znamo potpune činjenice o situaciji u kojoj smo se našli. Evo ih, dakle. Moguće je, čak i vjerojatno, da je Grabel odgovoran za smrt Sama Gleiga. Siguran sam da ne možemo stupiti u vezu s gospodinom Kennym u računalnoj sobi i da se kabina dizala pretvorila u zamrzivač. Drugim riječima, postoji mogućnost da je još četvero ljudi u ovoj zgradi mrtvo. Nadam se da sam u krivu, naravno. Ali mislim da možemo pretpostaviti kako je Allen Grabel mogao dovoljno pokvariti integritet vašeg računala, pa je zgrada za sve nas postala izuzetno opasna.

- Provjerio sam vlaknaste optičke kablove u lokalnoj sobi s opremom - izjavi Willis Ellery. - Koliko mogu vidjeti, potpuno su ispravni.

Bob Beech je odmahivao glavom.

- Nije mi jasno kako je Grabel to mogao učiniti - reče. - Ako mene pitate, krivac je prije Aidan Kenny. Ovo je sustav upravljanja zgradom. On ima nepropusne ulazne lozinke. Mislim da Grabel uopće nije za takvo što sposoban.

Sada je Mitch odmahivao glavom.

- To nema smisla. Aidan je ponosan na ovu zgradu. Ne mogu vjerovati da bi je sabotirao.

- U svakom slučaju, trebat će mi vaša pomoć, gospodine Beech reče Curtis. - Možete li bilo što uraditi s ove radne stanice? Možda izvaditi one momke iz dizala?

Beech je iskrivio lice. - Jedini način upravljanja memorijom je putem tipkovnice, pa bih mogao imati poteškoća. Ne tipkam baš dobro. Navikao sam razgovarati s Abrahamom. Ovo je samo pasivni terminal, znate. Mogu raditi samo ono što mi glavno računalo dozvoli. - Sjeo je za računalo. - No ipak, mogu pokušati.

č - Tako je - potvrdi Curtis. - Vi ostali, slušajte. Netko će ubrzo primijetiti da nismo gdje bismo trebali biti. Na primjer: gospodin i gospođa Richardson bi trebali letjeti za Europu. Vaše će se obitelji

218

početi brinuti. Sva je prilika da nećemo dugo ostati ovdje, ali moramo poduzeti sve mjere opreza, u slučaju da sve ipak potraje duže no što pretpostavljamo. Neka svatko od nas preuzme neke osnovne zadatke. Mitch?

- U redu. Marty, ti ćeš se brinuti za hranu i vodu. Kuhinja je odmah do nas. Pogledaj što imamo.

- Ako misliš da je to potrebno.

- Tony? Nakon Kay ti vjerojatno najbolje poznaješ planove zgrade.

- Sve je ovdje, Mitch - odvrati on - u mojem prijenosnom računalu. - Dobro. Prouči ih. Pogledaj možeš li pronaći neki drugi izlaz. Helen? Ti vjerojatno znaš tko je gdje radio?

Helen Hussey je kimnula, nervozno grickajući pramen svoju duge crvene kose. '

- Možda možeš pokušati razmisliti o tome gdje bismo na ovom katu mogli pronaći nekakav alat?

- Počet ću od kuhinje - prihvati ona.

- Istražitelju Coleman? - Mitch mu je dodao ručni primopredajnik. - Možda biste vi mogli održavati vezu s ljudima u atriju. Javite mi ako im nešto treba.

- Svakako.

- Narednik Curtis će sve usklađivati. Ako pronađete bitne podatke, recite njemu. David? Willis? Idemo zajedno pokušati pronaći način da izvučemo ove ljude iz dizala. ,

- Još nešto - doda Curtis. - Prema onome što sam čuo, Kay Killen je bila dobra plivačica. No, zbog nečega se utopila. Vjerojatno nečeg neočekivanog. Prema tome, budite pažljivi, bez obzira što radite.

- Što želiš da ja radim, Mitch? - upita Jenny.

Mitch joj stisne ruku i pokuša se nasmijati. Usna mu je od tog ponovno prokrvarila.

- Samo nemoj reći "rekla sam ti".

Ray Richardson je odigao ručno šivanu košulju od prsiju i pokušao upuhati zrak između promočene tkanine i oznojene kože. S druge strane zaparenih vratiju i prozora Rešetke bilo je mračno. Da nije bilo blještećeg svjetla, smrada izmeta i neprekidne glazbe, možda bi pokušao zaspati.

219

- Što misliš kolika je temperatura? - upita Joan, nemirno se pomičući na velikoj kožnatoj sofi.

Richardson slegne ramenima.

- Nije toliko važna temperatura. Bez klimatizacije stablo pojačava vlažnost zraka.

Dukes ustade i počne skidati svoju svjetloplavu košulju. - Znae što? Mislim da ću se okupati.

- Kako bismo mogli? - zareži Richardson. - Zaključali ste vrata prema bazenu.

Onda je shvatio da Dukes govori o bazenu s ribama koji je okruživao stablo.

- To nije loša ideja - priznao je i počeo se skidati.

Muškarci su u gaćama ušli u vodu. Velike, šarene ribe razbježale su se u svim smjerovima. Joan je nesigurno gledala vodu.

- Hajde dođi - ponuka je muž. - Kao da plivaš u Amazoni. - Ne znam baš - reče ona - a ove ribe?

- To su ukrasni šarani - objasni Richardson - a ne piraje. Joan se nagnula i bacila malo vode na lice i grudi.

- Ne mogu vjerovati da se sramiš - rugao joj se Richardson. - Ne nakon one slike u LA Living. Ako te je sram, ostani u bluzi.

Joan je slegla ramenima i počela otvarati patentni zatvarač suknje koja joj je dopirala do listova. Spustila ju je na tlo, zavezala krajeve bluže i kročila u vodu.

Richardson zaroni pod vodu i onda izroni poput vodenog konja. Nakratko je plutao na leđima i pogledao unutrašnjost atrija. Budući da se našao ovdje, ovo mu se mjesto učinilo kao najbolje za procjenu unutrašnje geometrije zgrade: oblik se povećavao od ovalnog do uskog pravokutniica pri vrhu tornja, a atrij je dobivao zašiljen oblik iza zavojitih rebara galerija i središnje kralježnice stabla dvosupnice. Kao da si u unutrašnjosti velikog kita.

- Zadržavajuće - promrmlja - zbilja zadržavajuće.

- Da, prekrasno - zanjela se Joan, misleći kako govori o boravku u vodi.

- Kao protupožarni hidrant ljeti - složi se Dukes.

- Drago mi je što si me nagovorio da uQem - reče ona. - Misliš li da se ova voda smije piti? Hoću reći, stavljaju li u nju preparate kao i u vodoskok ispred zgrade?

220

- Nadam se da ne - reče Richardson - ne zbog ovih riba. Svaka košta tisuću pet stotina dolara. Za njih je vodu trebalo posebno deklorirati i pročistiti.

- Ali što ako su se ribe, ma znaš, otišle u njoj na zahod? Richardson se nasmije. - Vjerujem da ti malo ribljeg izmeta neće nauditi, dušo. Uostalom, mislim da nemamo baš puno izbora. Proguta gutljaj tople, ustajale vode kao potvrdu.

Voda nije bila duboka onoliko koliko je Joan očekivala kada je ušla, no dok je sjedila na glatkom podu ribnjaka učini joj se kako se razina smanjuje.

- Hej - reče Dukes - zar je netko izvukao čep?

Ustao je. Kada je ušao, voda mu je bila do struka. Sada mu je jedva pokrivala koljena. Očajnički se osvrnuo za posudom i kako nije ugledao ništa što bi moglo poslužiti, počeo je rukom nalijevati u usta ostatke vode koja je brzo iščezavala.

Richardson je naglo ustao. Pomisli kako je Mitch možda u pravu: netko im doista želi nauditi. Zašto bi isušio ribnjak ako ne zato da njih troje liši vode?

Ležao je na trbuhu poput otpadnika iz Gideonove vojske i počeo pohlepno, poput psa, jezikom lizati nekoliko zadnjih centimetara vode. Poslije je samo ležao gledajući kako šarani bespomoćno udaraju o dno.

- Sada barem ne trebamo loviti ribu - reče kada je napokon sjeo. - rvlogli bismo ogladniti.

Joan ustade, ne mareći što Dukes može vidjeti njezino donje rublje.

- Nakon ribe sam uvijek žedna - odvrati ona.

Dukes se nasmiješio gledajući vodu koja je svjetlucala na njezinom polugolom tijelu poput cakline glinene figurine, cijedila se u malim kapljicama sa stidnih dlačica boje ebanovine koje su se nazirale

kroz njezine mokre gaćice, poželio je staviti usta ispod njih i piti s tog izvora. Debela ili ne, ima lijepo lice.

- I ja - reče.

0

Na crnom ekranu prijenosnog računala Tonyja Levinea vidio se zeleni crtež vanjskog dijela vrata dizala. Palcem je pomicao kuglicu

221

v

miša i povećavao jednu, pa drugu stranu vratiju i pogonski sustav iznad njih. Willis Ellery je izvadio olovku i pokazao na nešto što je sličilo lanču na biciklu.

- U redu - reče - ovo je vrlo brz, potpuno prilagodljiv pogonski sustav. Koristi ovaj motor na istosmjernu struju koji se može kontrolirati i tako pokreće ova dva potpornja koji otvaraju i zatvaraju vrata. Sila koja drži vrata zajedno pri vrhu će biti jača nego pri dnu. Tamo ih trebamo pokušati otvoriti na silu. Tako ćemo preusmjeriti proizvod izmijenjenog zraka natrag u glavni dio zgrade, dalje od trojice zarobljenih u dizalu. To će barem spriječiti njihovo smrzavanje od hladnoće. Onda bismo mogli razmisliti o tome da se spustimo niz okno i otvorimo prozorčić na vrhu kabine.

- To mi dobro zvuči - reče Mitch. - Ali trebat će nam nekakav nož ili odvijač. Davide, molim te pitaj Helen što je pronašla. Arnon kimne i ode je potražiti.

- Čak i ako ne uspijemo široko otvoriti vrata - doda Ellery - postoje senzori koji su ugrađeni u pogonski mehanizam. Poput trake svjetlosti. Ako prekinemo traku mogli bismo pokrenuti suprotno kretanje vratiju.

- Hoćete reći, otvoriti ih - nakesi se Curtis.

- Tako je - tiho potvrdi Ellery. Zgranut smrću Kay Killen, nije shvaćao kako nekoga može zabavljati ovo što se događa. Činjenica da su ostali zarobljeni u Rešetci prouzročila je u njemu osjećaj mučnine, kao da je za ručak pojeo nešto pokvareno. Nestrpljivo je uzdahnuo.

- Gledajte, pokušavam sve što mogu - reče.

- Naravno - potvrdi Curtis. - Svi tako postupamo. I zato ne smijemo klonuti duhom. Nemojmo dozvoliti da nas slomi ovo što se dogodilo. Razumijete me, zar ne?

Ellery kimne.

Arnon se vratio s nekoliko noževa za meso, kuhinjskim škarama i vunanim podmetačima.

- Podmetače možemo staviti u prostor koji ćemo osloboditi objasni. - Kako bismo uklještili vrata kada ih otvorimo.

- Dobro je - reče Mitch - idemo.

Četvorica muškaraca krenuše niz hodnik prema dizalima.

222

- Koje je? - upita Ellery.

Mitch oprezno dotakne vrata. Bila su ledena, kako je rekao Richardson.

- Srednje na ovoj strani.

Ellery je odabrao dugačak nož za kruh i legao na trbuh. Vrh noža je ugurao na mjesto gdje su se vrata dodirivala i počeo gurati. Levine je stajao iznad njega i nešto više pokušavao ugurati drugi nož u otvor. Niti jedan nije napredovao.

- Ne mogu ga ugurati - progundā Ellery. - Pazite da se ne porežete - reče Curtis.

- Uopće ne popušta. Ili je pogonski sustav snažniji no što sam mislio ili su se zaglavila.

Levine slomi nož i zamalo si odsječe prst.

Curtis pride s otvorenim škarama i stane na Levineovo mjesto. - Dajte da ja pokušam.

Nakon nekoliko je minuta i on odstupio i zagledao se u cijelu dužinu spoja. Protrljao je palcem preko spoja blizu vrha vratiju i oštricu škara zabio poput poluge u spoj. Nešto se slomilo, ali to nije bio komad metala.

- Vrata se nisu zaglavila - mrko je progovorio. Sagnuo se i podigao komad sa saga i onda ga svima pokazao na dlanu. Bio je to komad leda. - Ona su se zamrzla.

- Sranje - dahne Levine.

- Žao mi je što to moram reći, gospodo, ali svi koji su s druge strane su gotovo sigurno mrtvi.

- Jadnici - reče Arnon. - Isuse, kakva smrt.

Ellery ustade i duboko, nesigurno udahne: - Ne osjećam se baš dobro.

- I to je to? - reče Levine. - Jednostavno ćemo odustati? Curtis slegne ramenima: - Slušam sve prijedloge.

- Mora postojati nešto što možemo učiniti. Mitch?

- Čovjek je dobro rekao, Tony. Oni su vjerojatno već mrtvi. Levine je razočarano udario vrata i počeo psovati.

- Smiri se - reče Mitch.

- Četvero, možda petero ljudi je umrlo u ovoj prokletoj zgradi i ti mi kažeš neka se smirim? Zar ti nije jasno, Mitch? Mi smo gotovi,

223

čovječe. Nitko nas neće odavde izvući. Taj gad Grabel će nas ubiti jednog po jednog.

Curtis je čvrsto zgrabio Levinea za rame i pritisnuo ga uza zid. - Morate se s tim suočiti - reče. - Ne želim više slušati vaše gluposti. - Pustio je Levinea iz snažnog stiska, nasmiješio se i dodao: - Ne smijemo uznemiriti dame.

- Nemojte za njih brinuti - reče Arnon. - Imaju iskustva i snage. Vjerujte mi, naredniče, otporne su na sve.

- Oprostite, molim - tiho progovori Ellery. - Moram na zahod. Mitch ga uhvati za ruku: - Jesi li dobro, Willis? Blijed si.

- Zlo mi je - prizna Ellery.

Ostala trojica su gledala kako Ellery odlazi hodnikom prema zahodima.

- Dave je u pravu - zareži Levine. Ellery i Birnbaum su jedine dame koje će se uznemiriti.

- Mislite da će mu biti dobro? - upita Curtis Mitcha, ne obazirući se na Levinea.

- Kay mu je bila draga, to je sve.

- Svima nam je bila draga - reče Arnon.

- Možda je dehidrirao - reče Curtis - moramo se pobrinuti da nešto popije.

Vratili su se u sobu za sastanke i tiho odmahnuli glavama kada su ih ostali upitali za trojicu u dizalu.

- Znači, ozbiljno je - suho primijeti Marty. - No, barem nećemo umrijeti od gladi ili žeđi. Priredio sam popis svih namirnica, iako mi nije jasno zašto sam dobio tako običnu zadaću. Ja sam ipak stariji partner, znaš Mitch? Po svim pravilima bih ja trebao biti na čelu.

- Želite preuzeti odgovornost? - upita Curtis. - Pa izvolite. Kod mene se ne radi o egu, nemam nesavladivu potrebu da svoju volju namećem drugim ljudima. Ako mislite da nas možete odavde izvući, samv naprijed, neću vam stajati na putu.

- Nisam to rekao. Jedino sam ukazivao na činjenicu kako je uobičajena ljestvica poremećena.

- No, to se događa kada je kriza, Marty - odbrusi Arnon. - Stara klasna struktura više ništa ne znači. Preživljavanje se najčešće temelji na posjedovanju praktičnih vještina. Kao kada si inženjer. Detaljno poznaješ područje. Takve stvari.

224

- Pokušavaš li reći kako o ovoj zgradi ništa ne znam, Davide? Što ti zapravo misliš da stariji partner radi na ovakvom poslu?

- Pa, znaš što, Marty? I sam se to pitam već mjesecima. Rado bih čuo odgovor.

- Pa, stvarno - Birnbaum je prezrivo stajao u stavu mirno, kao da govori pred sucem. - Reci mu, Mitch. Reci mu ...

Curtis se glasno nakašljao. - Zašto nam ne pročitate popis? - reče. - O opisima poslova se možete prepirati kada izađemo.

Birnbaum se namršti, a onda mrzovoljno počne čitati popis namirnica: - Dvanaest dvolitrenih boca mineralne vode, dvanaest boca piva Budweiser, dvanaest boca piva Miller lite, šest boca prilično beznačajnog kalifornijskog Chardonneya, osam boca svježe istisnutog soka od naranči, osam paketa čipsa, šest paketa prženih kikirikija, dva pilića, hladna šunka, hladni losos, šest francuskih kruhova, nekoliko komada sira, voće, dosta voća, šest malih čokoladica i četiri velike termosice kave. Hladnjak ne radi, ali još uvijek ima tekuće vode.

- Hvala ti, Marty - reče Arnon. - Dobro obavljen posao. Sada možeš ići kući.

Birnbaum je promijenio boju, gurnuo popis Curtisu u ruke i odmarširao natrag u kuhinju, praćen okrutnim smijehom Davida Arnona.

- Dovoljno hrane - reče Curtis Colemanu. - Baš bih popio pivo - odvrati on.

- I ja - reče Jenny - žedna sam.

- U mojem želucu strahovito krulji - reče Levine. - Bobe? Hoćeš nešto iz kuhinje?

Bob Beech se odmaknuo od terminala, ustao i otišao do prozora. - Bobe? - reče Mitch. - Imaš li nam nešto reći?

. Apetiti su splasnuli kada je Beech odgovorio: - Mislim da moramo prepraviti naša očekivanja o izbavljenju - reče hladno - i to iz korijena.

®

Bilo je gotovo devet sati.

- Nitko od nas nema uredne radne navike, zar ne? - reče Bob

225

Beech. - Uzmite moj primjer. Ponekad radim do ponoći. Nekoliko puta uopće nisam otišao kući. Mislim da to vrijedi za gotovo sve u ovoj sobi. Naredniče Curtis?

- Policajac radi u sva vremena - priznao je. - Prijedite na stvar. - Znači li vam nešto ime Roo Evans?

Nathan Coleman je pogledao Curtisa i kimnuo: - Crni mladić iz Wattsa.

- Istražujemo njegovo ubojstvo - pojasni Curtis. - Ne, više ne - reče Beech.

- Što to treba značiti? - upita Coleman.

- Obojica ste suspendirani. Primete punu plaću i zadržani ste radi ispitivanja u postaji na Sedamdeset sedmoj ulici jer ste osumnjičeni da ste uključeni u Evansovo ubojstvo. Barem u to vjeruje vaš kapetan Mahoney.

- O čemu to, do vraga, govorite? - zapita Curtis.

- To nisam ja učinio. Netko je to javio središnjem računalu u Gradskoj vijećnici. I to je dobro obavljeno. Ako mi ne vjerujete, pogledajte terminal. Neko vas vrijeme ne očekuju u uredu. Možda uopće više ne. Što se tiče vaših kolega vas dvojica ste personae non gratae. To na latinskom znači da su vas zajebali.

Curtis se okrene i tupo zagleda u računalu. - Šalite se? - reče. - Je li to istina?

- Vjerujte mi, naredniče, kamo sreće da je to šala.

- No ne bi li netko od nadređenih trebao nazvati Mahoneya i reći mu? - reče Coleman.

Curtis uzdahne: - Tako je bilo nekada. No sada računalo radi sve. j Tako je zajamčena objektivnost, znaš. Kriminalci nas mogu dobro ič protresti. Taj glupi gad Mahoney samo sjedi na svojoj debeloj guzici j i prihvaća sve što je na računalnom ispisu kao da je došlo od samog Svevišnjeg. Vjerojatno će čak nazvati i moju ženu i reći joj da me ne očekuje jedno vrijeme.

- Kao što sam rekao - kimne Beech - postaje sve bolje i bolje. Netko je poslao telefaks zrakoplovnoj kompaniji i odgodio let Richardsonovih za London. Čak su otkazali i rezervaciju za tvoju večeru kod Spagoa, Tony. Baš pažljivo, zar ne?

- Sranje. Četiri sam tjedna čekao na tu glupu rezervaciju. 226

- Poslani su faksovi ili elektroničke poruke ženama, djevojkama, dečkima. Rečeno im je kako su telefoni pokvareni, te da ostajemo raditi preko noći kako bismo dovršili posao.

Nastala je duga, zaprepaštenjem ispunjena tišina. Napokon progovori David Arnon: - Mislite li da će Grabel nazvati Mastercharge? I izbrisati moj dug?

- Nitko nas ne očekuje kod kuće? - ponovi Jenny. - I nitko ne zna da smo ovdje zarobljeni s ludakom?

- Tako je - potvrdi Beech - ali to uopće nije sve. - Što bi moglo biti gore? - zapita Coleman.

- Allen Grabel nije krivac.

- Što? Pa tko je onda? - reče Helen.

- Nitko.

- Ne razumijem - reče Curtis. - Rekli ste da je "netko" poslao poruku središnjem računalu ...

- "Netko" za kojega smo pretpostavljali da je Allen Grabel je sam Abraham.

- Želiš li reći kako je računalo odgovorno za sve što se događa? - upita Marty Birnbaum.

- Govorim upravo to.

- Ma kojeg ... nije mi jasno - reče Curtis. - Jedini zločinački um kojeg razumijem ispunjen je pištoljima, drogama i takvim sranjima. Zašto bi računalo učinilo nešto ovakvo?

- Ma, hajde Bobe - prekine ga Marty Birnbaum - sigurno se šališ. Možda je, kao što si rekao, ugrožen integritet sustava. Ali ovo što govoriš je nemoguće. Čak uznemirujuće. Potpuno si neodgovoran. Zbilja jesi. Zašto bi Abraham želio nekome nauditi? Nisam siguran da uopće možemo reći kako računalo može imati bilo kakve namjere.

- Barem se u tome slažemo - reče Beech. - Ne zašto, naredniče. Kako? Zašto podrazumijeva motiv. Mi govorimo o stroju, zar ne? - Zašto? Kako? Koja je jebena razlika? Htio bih znati što se događa.

- Pa, možda je došlo do zatamnjenja.

- Što je do vraga zatamnjenje? - upita Coleman.

- Nizak napon umjesto njegovog potpunog nestanka. Pričuvni se generator uključuje ako dođe do potpunog nestanka struje. Može

227

postojati dovoljno energije pa se pričuvni sustav ne uključi, ali nedovoljno da bi Abraham mogao dobro raditi. Možda je bio gladan energije - slegao je ramenima. - Ne znam. Zbilja mogu samo nagađati.

- Jesi li u to siguran, Bobe? Za Abrahama?

- Mitch, nema nikakvog drugog objašnjenja. Na terminalu sam čitao prijenose dok su nastajali na Yu-5 nekoliko katova niže. Sama brzina prijenosa me uvjerila kako nitko ne upravlja računalom. U to sam siguran. Nema niti uputa koje su prethodno programirane. Abraham sve to radi sam.

- Bobe? Možda postoji još neko objašnjenje? - reče Mitch. - Čujmo ga - odvrati Beech.

- Imamo posla s izuzetno složenim sustavom, je li tako? A složenost podrazumijeva unutarnju nestabilnost, zar ne?

- To je zanimljiva mogućnost - složi se Beech. - Ponovite, molim - reče Curtis.

- Složeni su sustavi uvijek na rubu kaosa.

- Mislio sam da postoji zakon koji zabranjuje računalima da napadaju ljude - reče Coleman - kao na filmu.

- Mislim da govorite o Prvom zakonu robotike Isaaca Asimova zamišljeno reče Beech. - To je u redu kada radimo s binarnim sustavima, računalima koja rade prema uzastopnom da/ne sustavu. Ali ovo je masivno paralelno računalo, s mrežomčizivaca koja radi prema sustavu težinskih možda, slično ljudskom umu. Ovakvo računalo ima sposobnost učenja. U uređenoj crkvi računalne stege i prakse, Abraham je otpadnik. Slobodni mislilac.

- Možda - reče Marty Birnbaum - ali to je potpuno drugačije od ovoga o čemu govoriš. Inicijativa je jedno. Namjera je nešto potpuno drugačije. Ono što predlažeš ... slegao je ramenima. - Ne znam drugu riječ za to osim znanstvena fantastika.

- Sranje - reče Beech. - Mitch, ovo je nevjerojatno.

- Može li se dogoditi - predloži Mitch Beechu - da je Abraham prešao prag složenosti i postao autokatalitičan?

- Auto što? - upita Levine.

- Računalo sarno oblikuje iz kaosa različitih programskih odgovora i stvara jednu vrstu metabolizma - Beech je bio sve uzbuđeniji i.

228

Jenny polako ustade.

- Krasno - reče - jedna vrsta metabolizma? Govoriš li to što mislim da govoriš, Mitch?

- Baš to govorim.

- Što zapravo govori? - upita David Arnon. - Bobe? Znaš li što govoriš? Jer ja nemam blagog pojma.

- Reći ću vam nešto - progovori Beech - nisam pobožan. Ali ovo je iskustvo najbliže otkrivenju. Moram priznati mogućnost da je, nemam boljih riječi kojima bih to opisao, Abraham živ i razmišlja.

Nakon svega što je Bob Beech rekao, Willisu Elleryju je bilo još mučnije. Mislio je da će povratiti pa je otišao u muški zahod, zatvorio vrata i kleknuo pred školjku. Isprekidano disanje i čelo orošeno hladnim znojem samo je pojačavalo vrtlog koji je osjećao u želucu. No ništa se nije dogodilo. Nekoliko je puta podrignuo i poželio sakupiti hrabrost i staviti prste u usta kao srednjoškolka s bulimijom. No nije se mogao na to prisiliti.

Nakon nekoliko minuta težina mu se iz želuca spustila u crijeva i Ellery pomisli kako će se ipak posrati. Ustao je nesigurno, otkopčao remen i spustio hlače i gaće i sjeo.

Zašto je to morala biti Kay, pitao se. Zašto? Nikome nije naudila. Nije joj moglo biti više od dvadeset pet godina. Kakva šteta. Kako je moguće da se utopila? Čak i da ju je Abraham htio ubiti, kako je to uspio? Tamo nije bilo daske za skakanje, ili stroja za pravljenje valova. Kako se to moglo dogoditi?

Inženjer u Elleryju je želio otkriti uzrok. Pomislio je kako će čim završi nazvati Raya Richardsona i zapitati potankosti o Kayinoj smrti. Nema sumnje da ju je Richardson našao kako pluta i jednostavno izveo zaključak, kao što bi učinila većina ljudi. No, mnogo je načina na koje se to moglo dogoditi. Možda ju je ubila struja. Ili je ugušena plinom. To je stvarna mogućnost. Abraham je mogao proizvesti smrtonosni plin i poslati ga kroz automatsku pumpu za doziranje. Možda ju je ubio ozonom.

Nakon kratkog grčenja Ellery je ispraznio crijeva i gotovo istog trenutka se osjećao bolje. Laktom je pokrenuo vodu za ispiranje zahoda i osobnu higijenu, izašao iz odjeljka i pošao oprati ruke

229

iznad dugačkog i ravnog mramornog umivaonika, koji se nekima činio moderan. Ellery poželi napuniti umivaonik i uroniti lice u vodu, ali to nije mogao učiniti zbog njegovog oblika.

Ellery se pogleda u zrcalo. Polako mu se vraćala boja.

- Umivaonik treba izgledati kao umivaonik, a ne kao stol progundao je u sebi.

Otvorio je vodu, oplahnio lice hladnom vodom i onda malo otpio. Odjednom pomisli kako sve radi normalno baš kao što je radila i Kay Killen prije nego je umrla. Ponovo osjeti mučninu kada je shvatio da je u opasnosti jednako kao i Kay.

Abraham je upravljao zahodima, jednako kao i bazenom.

Ellery nije htio zatvoriti vodu niti osušiti ruke ispod stroja s vrućim zrakom, bojao se električnog udara. Potrčao je van i nasmijao se kada ih je uspio odmah otvoriti.

Zamalo je srušio Tonyja Levinea.

- Koji je tebi kurac, čovječe? - zarežao je Levine. - Isuse, kako si me prestrašio.

Ellery se glupo nasmijao. - I sam sebe sam preplašio, Tony. Mislio sam o Kay. Mislim da se uopće nije utopila. Zapravo, potpuno sam siguran u to. Richardson je to pomislio jer ju je našao kako pluta na vodi.

- A što joj se onda dogodilo, poručniče Columbo?

- Baš sam se sada toga sjetio. Abraham upravlja svim kemikalijama koje ulaze u bazen. Vjerojatno ju je otrovao plinom. Levine je s gađenjem nabrao nos. - Sigurno bi se otrovala plinom da ude ovamo. - Glasno se nasmijao. - Čovječe, pa ovdje smrdi gore nego u ostatku zgrade. Što si jeo za doručak, Willis, pseću hranu?

Levine se progurao pokraj Elleryja.

- Bezobraznik - reče. Zurio je jedno vrijeme u vrata, a onda se vratio u tišinu sobe za sastanke.

Zveket vratiju koja su se zatvorila iza Levinea je prigušio zvuk brave, dok se računalo pripremalo promijeniti zrak.

- Što je sustav složeniji - obrazlagao je Mitch - postaje manje predvidljiv i postoji veća vjerojatnost da će se ponašati prema

230

vlastitom nizu prioriteta. Vidite, bez obzira koliko mislite da ste pametni, bez obzira koliko mislite da znate što sve može učiniti algoritamski sustav, uvijek će biti rezultata koje ne možete predvidjeti. Sa stajališta računala, kaos je tek drugačija vrsta reda. Pitate se zašto se to događa? No jednako se tako možete pitati i zašto se to ne događa?

- Kako stroj može biti živ? - reče Curtis. - Hajde, postanimo ozbiljni. Ovo je moguće samo u stripovima.

- Sve ovisi o tome što podrazumijevate pod životom - tvrdio je Mitch. - Većina znanstvenika se slaže da nema općenito prihvaćene definicije. Čak i ako kažete da je sposobnost razmnožavanja temeljni preduvjet života, to ne bi sasvim isključilo računala.

- Mitch je u pravu - složi se Beech. - Čak i računalni virus ispunjava uvjete života. To je činjenica koju nerado priznajemo, ali posjedovanje tijela nije preduvjet za život. Život nema veze s materijalom, to je stvar organizacije, dinamičnog fizičkog procesa, a neki strojevi mogu ponavljati te dinamičke procese. Činjenica je da su neki strojevi slični životu.

- Mislim da mi se više sviđa izraz slični životu, nego živi - prizna Jenny Bao. - Život mi se još uvijek čini svetinjom.

- Tebi je sve svetinja, dušo - promrmlja Birnbaum.

- Yu-5, odnosno Abraham je napravljen tako da se sam održava na životu - reče Beech. - Zamišljen je da uči i prilagođava se. Treba sam misliti. Zašto me gledate tako iznenađeno? Zašto je tako teško povjerovati da Abraham može misliti? Zašto bi bio manje obdaren mogućnošću da misli od, na primjer, Boga? U stvari, ovo bi trebalo puno lakše prihvatiti. Hoću reći, kako znamo da Bog zna, da Bog čuje, da Bog vidi, da Bog osjeća, da Bog misli više nego što to čini Abraham? Ako uspijemo previdjeti bitnu apsurdnost vjerovanja po kojem je moguć Bog koji osjeća, zašto nam je teško to primijeniti na računalo? Jezik je korijen problema. Kako je sigurno da se strojevi ne mogu ponašati sličnije ljudima, onda će se ljudi očito početi ponašati sličnije strojevima. Homogenizacija će početi s jezikom. Računala i ljudi moraju početi govoriti istim jezikom.

- Govorite u svoje ime - reče Curtis.

Beech se nasmiješio: - Znaite, ljudi o ovorne pišu već dugi niz godina - dodao je. - Pigmalijska priča. Golem iz židovske bajke.

231

Frankenstein. Računalo u 2001. Arthura C. Clarkea. Možda se to napokon dogodilo: umjetno stvorenje, stroj koji je uzeo u ruke svoju sudbinu. Usred LA-a.

- U LA-u već ima dosta umjetnih stvorova - reče Arnon. - Na primjer, Ray Richardson.

- Sjajno - reče Curtis. - Pišemo povijest. Nadajmo se da ćemo i preživjeti kako bismo o ovome mogli pričati svojim unucima.

- Slušajte, znarri da je ovo ozbiljno. Ljudi su poginuli i zbog toga mi je jako žao. Ali, istovremeno sam znanstvenik i ne mogu si pomoći što se osjećam privilegirano.

- Privilegirano? - prezrivo upita Curtis.

- To je pogrešna riječ. No, ako govorim kao znanstvenik, ovo što se dogodilo je izuzetno zanimljivo. U idealnom slučaju bih ovo rado detaljno proučio. Istražio bih kako se to uopće dogodilo. Tako bismo

mogli ponoviti uvjete i sve još jednom napraviti negdje drugdje, u kontroliranim uvjetima. Mislim, šteta bi bilo da se to samo izbriše. Ako ne i amoralno. Napokon, Jenny je ipak u pravu. Život je svetinja. A kada stvarate život, postajete bog i to samo po sebi donosi neke obveze prema onome što ste stvorili.

Curtis napravi korak unatrag i zbunjeno odmahne glavom.

- Čekajte malo. Čekajte samo malo. Nešto ste upravo rekli. Rekli ste da bi bila šteta da se to samo izbriše. Hoćete li reći da možete

sve ovo zaustaviti? Da možete uništiti računalo?

Beech je hladno slegao ramenima.

- Kada smo izgradili Yu-5, naravno da smo uzeli u obzir mogućnost da bi ono moglo ustati protiv svojih stvoritelja. Stroj ipak ne prepoznaje normalne društvene vrijednosti. I tako smo u Abrahamovu osnovnu arhitekturu uključili zaštitni program. Elektronički predložak pod imenom GABRIEL. Kako bismo mogli riješiti situaciju kada ga ne možemo isključiti.

- Ne možete isključiti?

Curtis je zgrabio Beecha za kravatu i grubo ga gurnuo na stol za sastanke.

- Ti glupi gade - zakreštao je. - Lomimo glave kako bismo spasili trojicu koji su ostali u dizalu kojim upravlja ubilačko računalo, a ti mi sada kažeš da si ga cijelo vrijeme mogao isključiti? - Iskrivio je lice i činilo se da bi udario Beecha da ga Nathan Coleman nije spriječio.

232

- Smiri se, Frank - ubacio se Coleman. - Još uvijek ga trebamo kako bi ga isključio.

Beech je izvukao kravatu iz Curtisove šake. - Ionako su već bili mrtvi. Sami ste to rekli. Uostalom, ne uništava se oprema vrijedna 40 milijuna dolara bez provjere ukupne arhitekture. Nezgoda je jedno. Ali krivica umjetnog života nešto sasvim drugo.

- Ti si običan drek - zareži Curtis. - Dolari i centi. Samo na to mislite.

- Predlažete nešto apsurdno. Nitko pri zdravoj pameti ne bi bacio Yu-5 prije nego što pokuša sve potvrditi.

- Umrlo je petero ljudi, gospodine. Kakva vam još potvrda treba? Beech je odmahnuo glavom i okrenuo se.

- Sada imate vašu prokletu potvrdu - reče Curtis - i što ćete učiniti? - Nestrpljivo je pogledao prema Colemanu. - U redu je, Nat, sada me možeš pustiti. - Istrgnuo je ruke iz čvrstog stiska svojeg kolege. - Zar nas treba još umrijeti da vam dopre kroz tu glupu lubanju da ovo nije suludi pokus na Caltechu ili MIT-u ili u nekom drugom pljesnivom laboratoriju iz kojega ste potekli? Sada ne govorimo o umjetnom životu. Govorimo o stvarnom životu. Muškarcima i ženama s obiteljima. Ne o nekom prokletom bezdušnom mršavku.

- Bobe? - upita Mitch. - Možeš li ga isključiti? Je li to moguće? Beech je slegao ramenima. - Po pravilima bih trebao dobiti dozvolu gospodina Yua da to učinim. Za ovakvo nešto postoji cijeli protokol, znaš?

- Jebeš gospodina Yua - reče Curtis. - Jebeš prokleti protokol. Ako ste zaboravili, do njih nije baš jednostavno doći.

- Hajde Bobe - nagovarao je Mitch.

- U redu - reče Beech i sjede pred terminal. - Ionako sam to htio učiniti.

Zazujao je primopredajnik. Coleman odgovori i izađe u hodnik prema balkonu.

- Aleluja - reče Helen. - Sada ćemo možda izaći ih ove višekratne ludnice.

- Amen - pridruži se Jenny. - Cijelo sam se poslijepodne ovdje loše osjećala. Zbog toga sam i došla ovamo. Da bih ovo mjesto oslobodila zlih duhova.

- Kako god vi kažete - reče Arnon i sruši se na sofu. - Ali što prije izađemo, to bolje.

233

- Da, suspregnite dah - reče Beech. - Treba vremena da se ulije programska kiselina u stroj koji odgovara tisući običnih računala. - Koliko dugo? - upita Curtis.

- Zbilja ne mogu reći. Nikada prije nisam uništio računalo vrijedno 40 milijuna dolara. Trebalo je trideset šest minuta za uništavanje Izaka, a taj je program bio tek nekoliko sati star. Sjećaš li se, Mitch? Sustav koji se sam usavršava? - Beech je počeo tipkati.

- Da, sjećam se.

- Pa, ovaj stroj radi već mjesecima. Čak i prije nego što je instaliran u zgradu. Sam Bog zna koliko je podataka primio tijekom tog vremena. Možda nam treba i nekoliko sati.

- Nekoliko sati? - Curtis pogleda na sat. - Najmanje.

- Šalite se.

- Zašto bih se šalio? Ako vi hoćete pokušati, naredniče, samo izvolite.
- Samo kreni na posao, Bobe - reče Mitch. - Molim te.
- Hajde idemo - uzdahne Beech dok su mu ruke letjele tipkovnicom. - Prljav posao, ali ga netko mora učiniti.
- Ovo je kraj - Beech je pjevušio stih iz pjesme Doorsa. - Kraj. - Nikada nisam volio tu pjesmu - reče Arnon. - Deprimira. A tek knjiga. Nitko ne preživi. Baš prikladno, zar ne?
- Abrahame? - reče Beech. - Odmatamo crni sag i šaljem te u zaborav, moj silikonski prijatelju. Meni je žao što te nisam stigao malo bolje upoznati. No nije na nama da se pitamo zašto. Mi te moramo ubiti. Ovdje je policajac koji je rekao da te treba uništiti ili ću nastradati. I tako je došlo vrijeme za počinak. Kužiš? Veliki san za veliki stroj. Tvoj kraj. Kraj života. Kraj svega.
Nathan Coleman se nagnuo preko staklene ograde i pogledao prema atriju. Činilo mu se kao da je na brodskom jarbolu pa gleda dolje na ljude mrave koji pužu po izbijeljenoj krmenoj palubi. Troje njih. Primopredajnik je zazvučao poput otpuštenog sidra i jedan je mrav mahnuo.

234

T

- Hej - reče Richardson - koji se vrag gore događa? Osjećamo se zaboravljeno, kao da smo sami na pustom otoku.
- To je duga priča i nisam baš siguran da sve razumijem - reče Coleman. - Bilo je puno filozofiranja o umjetnom životu i tome slično. No skraćeno je izvješće da je vaše računalo počelo djelovati samostalno. Pošašavilo je ili nešto tome slično. U svakom slučaju, evo plana: gospodin Beech će ga uništiti - reče Coleman svjestan da bi to moglo uzrujati glavnog arhitekta Rešetke. - To je odlučeno nakon dugog razmišljanja.
- Ali, Isuse, zašto? Moramo se samo strpiti i to je sve.
- Mislim da nije baš tako, gospodine Richardson. Vidite, Abraham je otkazao vaše karte za let do Londona. Javio je računalu u Losangeleskoj policiji da suspendira mene i narednika Curtisa. I još puno drugih stvari. Radi se o tome da nas večeras nitko nigdje ne očekuje. Čini se da je računalo isplaniralo da postane prvi serijski ubojica u Silikonskoj dolini.
Coleman je čuo kako Richardson prenosi vijesti Joan i Dukesu. Onda progovori Richardson: - Čija je to glupa ideja? Ne, nemojte mi reći. Onog vašeg šašavog narednika. Dajte mi Mitchella Bryana, molim vas. Moram razgovarati s nekim tko može shvatiti o čemu se ovdje radi. Bez uvrede, sinko, ali ovdje govorimo o opremi vrijednoj 40 milijuna dolara, a ne o malom kalkulatoru.
Nat je stavio dva prsta u usta i napravio pokret kao da će povratiti preko ograde balkona na Richardsonovu glavu.

- Reći ću mu da vas nazove, dobro?

Coleman je isključio primopredajnik i krenuo prema sobi za sastanke. Sada kada su postojali izgledi za izlazak, počeo je razmišljati o djevojci koju namjerava sutradan vidjeti. Zvala se Nan Rucker i radila je za poduzeće koje se bavilo nekretninama. Upoznali su se na vjenčanju prijateljice koja je bila uvjerena da dvoje ljudi koji se zovu Nat i Nan moraju biti kao stvoreni jedno za drugo. Coleman nije bio baš tako siguran, ali je pristao odvesti Nan na kasni doručak u najromantičniju restoraciju, Beaurivage u Malibuu, iako je to za njega bilo preskupo, i premda je sumnjao da imaju nešto zajedničko osim očite fizičke privlačnosti. I zato je planirao samo doručak. Nathan Coleman je ovih dana prepuštao seksualnu

235

inicijativu ženama. Danas je to često bilo sigurnije. A staro gospodsko ponašanje? Gotovo se nikada nije izjalovilo.

Coleman je usporio kada je začuo prigušenu buku s one strane zahodskih vratiju. Upravo je krenuo pogledati, kada je vidio Mitcha kako mu prilazi. Coleman krene prema njemu i preda mu primopredajnik.

- Vaš šef želi s vama razgovarati. Rekao sam mu kako će gospodin Beech isključiti računalo - Coleman je lakonski slegnuo ramenima. - Zvučao je bijesno. Taj tip stvarno voli mučiti ljude koji za njega rade, zar ne?

Mitch je umorno kimnuo.

Coleman je upravo htio dodati još nešto o Rayu Richardsonu, ali se umjesto toga okrene i pogleda niz hodnik prema zahodu.

- Jeste li nešto čuli?

Mitch posluša i odmahne glavom: - Baš ništa.

Coleman otiđe do zahoda, zastade pred vratima i onda ih gurne. Vrata se nisu pomakla.

Siguran da je nešto čuo, prigušen povik u pomoć, Coleman ponovno gurne. Vrata su se sada lagano otvorila, a istovremeno se začuo povik, urlik, glasni prasak, kao guma koja je pukla na mokroj cesti ili riganje vruće lave. Coleman je osjetio kako je nešto udarilo o vanjsku stranu vratiju, a lice i vrat mu je oblijao vruć i moker mlaz. Čuo je kako ga Mitch zove ali nije razumio što govori. Polako je shvaćao da je prekriven krvlju.

Kao i mnogi drugi policajci u LA-u, Coleman je često sudjelovao u pucnjavama, pa je nakratko pomislio da je pogođen, vjerojatno nekim vrlo brzim oružjem. Posrnuo je prema naprijed, obrisao krv s očiju i pripremio se na bol. Nije je bilo. Trenutak kasnije, shvatio je da zvuk koji je čuo nije bio pucanj, čak niti otkucaji njegovog srca, već Mitch koji je lupao s druge strane vratiju.

- Jeste li dobro? Nat? Čujete li me?

Coleman je pritisnuo kvaku i shvatio da su vrata opet zaključana. - Da, valjda sam dobro, no ne mogu izaći.

- Što se dogodilo? - A onda: - Naredniče? Dođite. Coleman je zarobljen u zahodu.

236

Coleman je ponovno obrisao krv s lica i ogledao se prostorijom razjapljenih ustiju. Posvuda je bilo krvi, kapalo je iz zgrušane krvi na stropu, s razbijenog zrcala krv se sakupljala u plitki umivaonik i slijevala potokom prema njegovim nogama. Poput crvene plime koja se digla i spustila u zahodu u nekoliko sekundi. Coleman je stisnuo zube i potražio izvor.

U kutu prostorije bila je hrpa krvlju natopljenih krpa. Pokraj nje je bila ljudska noga, uz koju su se držali penis i mošnjice. Uredno odrezana ruka bila je zaledena pri pokretu okretanja slavine. Na vratima jednog odjeljka je visila ružičasta svileni kravata, no kada je Coleman posegnuo prema njoj uvidio je kako to uopće nije kravata već dio ljudskih crijeva. Okrenuo se, okliznuo i pao, te našao licem u lice s vlasnikom još vrućih dijelova tijela koji su ležali razbacani zahodom, kao nakon napada morskog psa. Bio je to Tony Levine. Ili, bolje rečeno, njegova glava zajedno s repom.

- Sranje - poviče Coleman i s gađenjem odgurne glavu. Otkotrljala se podom kao slomljeni kokosov orah i zaustavila na rubu gdje je nekada bio vrat.

Očni su se kapci podigli i prodorne, neosporno žive oči su se zagledale u Colemana s mješavinom ogorčenja i žaljenja. Nosnice su se raširile i Nathan Coleman se nesvjesno obratio odcijepljenoj glavi.

- Isuse, pa koji ti se kurac dogodio? - reče tresući se.

Levineova glava nije odgovorila, no njegove su oči još deset ili petnaest sekundi nepomično gledale Colemanove, a onda su se kapci sklopili i život je konačno napustio mrtvačev mozak.

U prekidima glasnih udaraca o vrata čuo je kako Frank Curtis viče. Coleman je ponovno dodirnuo kvaku, ali su vrata i dalje bila zaključana.

- Frank? - povikao je. - Nat? Jesi li dobro?

- Ja sam dobro, Frank. Ali Levine je mrtav. Kao da ga je pogodio prokleti projektil Patriot. Krv i dijelovi ovog momka su razbacani po cijelom zahodu. Kao da je ovdje večerao Sam Peckinpah, čovječe. - Što se dogodilo?

237

- Hej, to ti meni reci - poviče Coleman. - Otvorio sam vrata i on kao da je raznesen ispred mene. - Odmahnuo je glavom. - Malo sam nagluh. Zvoni mi u ušima. Kao da sam bio u zrakoplovu. Frank? Jesi li još uvijek tamo?

- Dobro, Nat, izvući ćemo te. No u zahodu je zazujao zvučnik.

- Čekaj malo, Frank. Nešto se događa. Čuješ li i ti?

Glas je dolazio odnekud iznad Colemanove glave, britanski glas, a Coleman je nakratko pomislio kako mu govori Bog. No onda se sjetio Abrahama.

- Molim vas napustite zahod - reče glas. - Molim vas napustite zahod. Automatsko čišćenje ovog prostora će započeti za pet minuta. Ponavljam. Molim vas napustite prostoriju. Imate pet minuta.

- Frank? Čovjek želi očistiti ovaj nered. Što ću sada? - Makni se od vratiju, Nat. Provalit ćemo unutra.

Coleman se povukao u jedini odjeljak u kojem nije bilo Levineovih ostataka, spustio poklopac na školjku i sjeo. Nastala je tišina, a onda se s druge strane začuo tup, prepoznatljiv zvuk udarca ramena. Nathanielu Colemanu je taj zvuk puno govorio. Prije nego što je premješten u Odjel za ubojstva, radio je kao pozornik. Nakon što je tri godine obilazio LA, dobro je naučio koja se vrata mogu razvaliti, a koja ne mogu. Curtis je nasrtao kao junak iz komičnog stripa, ali je Coleman znao da su svi napori uzaludni i da će vrata odoljeti.

Ponovno se začuo zvučnik.

- Molim vas napustite zahod. Molim vas napustite zahod. Automatsko čišćenje ovog prostora započet će kroz četiri minute. Ponavljam. Molim vas napustite prostoriju. Imate još četiri minute.

Coleman je zabacio glavu i zurio u krvlju poprskani strop i mali zvučnik koji je tamo ugrađen.

- Pa, kada bi jednostavno mogao otvoriti jebena vrata, vrlo rado bih se odavde maknuo. Ustao je i ponovno prišao vratima. - Frank?

- Oprosti, Nat. Prokleta se stvar ne miče. Morat ćemo pokušati nešto drugo. Drži se.

238

Coleman je uznemireno pogledao Levineovu glavu koja je ležala na podu i počeo lupati po vratima.

- Frank? Ne želim završiti kao Levine, pa moraš nešto brzo izmisliti. Imam još samo četiri minute.

Prošla je minuta i zvučnik se još jednom začuo: - Molim vas napustite zahod ...

Coleman je podigao pogled prema stropu i iskrivio lice. Izvukao je svoj devet milimetarski Glock iz korica, stavio prst u uho i s nekoliko metaka utišao zvučnik.

- Nat? Nat, što se do vraga, događa?

- U redu je, Frank, samo mi je dosadilo što mi prokleta računalo govori da odem odavde i to je sve. Eto, opalio sam nekoliko metaka. - Baš lijepo, Nat. Za trenutak mi se činilo da te netko napada.

- Ne. I dalje sam zatvoren. No čini mi se da naš Abraham ne traži nikakvu otkupninu. Mislim da želi moj leš.

Frank Curtis je razočarano udario u vrata.

- Što se događa za vrijeme automatskog čišćenja? - upita Mitcha koji je slegao ramenima i pogledom ponovio pitanje Willisu Elleryju. - Zahod se prska vrućom otopinom amonijaka - odgovori Ellery. - Koliko vrućom?

- Ne kipućom, ali ipak prilično vrućom. Nakon toga se suši vrućim zrakom, a onda se zrak mijenja pod tlakom i namiriše.

- Je li program za čišćenje ubio Levinea?

Ellery je odmahnuo glavom: - Sumnjam. Ako ostanete u zahodu za vrijeme čišćenja, to nije ugodno iskustvo, ali ne mora biti smrtonosno. Radi se o tome, oh, pa trebao sam na to prije pomisliti. Vidite, ja sam bio unutra neposredno prije Tonyja i zamalo sam mu to spomenuo. No on je izgovorio nešto što me je razljutilo, pa nisam rekao ništa.

- Rekao što - nestrpljivo upita Curtis. - Hajde, nemamo puno vremena.

239

- Ako Abraham koristi klimatski uređaj da bi nama bilo ugodno, jasno je da zahod može upotrijebiti u zloj namjeri. Iz ovoga što je Coleman rekao mislim da je Abraham ubio Tonyja visokim tlakom. Vjerojatno je povišio tlak iznad normalnog, kao u zrakoplovu. No to nije bilo opasno sve dok Coleman nije otvorio vrata. Tada je došlo do naglog i izravnog opadanje tlaka. To je raznijelo Levinea.

- Može li se program čišćenja nekako zaustaviti?

- Mislite bez Abrahama? - Ellery je položio ruku na ploču pokraj vratiju.

- Imam osjećaj da bi nešto iza ove ploče moglo poslužiti - reče ali moram najprije provjeriti na prijenosnom računalu.

- Učinite to - požuri ga Curtis.

Ellery je otrčao do sobe za sastanke. Na pola puta je zastao, okrenuo se i doviknuo: - Ako program počne, svakako recite Colemanu da pokrije oči.

- Dobro.

Mitch je proučavao kako je ploča pričvršćena na zid. - Vijci. Idem vidjeti je li Helen pronašla odvijač. Curtis je zalupao po vratima.

- Nat? Razrađujemo jednu ideju kako ćemo te izvući, ali to će potrajati nekoliko minuta. Ako program počne, svakako prekri oči. U tekućini ima amonijaka. I vjerojatno je vruća.

- Baš prekrasno, Frank - reče glas s druge strane. - Potražiti ću četku i pokušati oprati prljavštinu ispod noktiju.

Curtis je otrčao u sobu za sastanke gdje su Ellery i Mitch proučavali trodimenzionalni crtež.

- Što ste pronašli? - brzo upita pokušavajući razumjeti svijetleći zeleni crtež.

Mitch je bez žurbe pomicao kuglicu miša kako bi okrenuo crtež Intergrapha na nekoliko strana.

- Svaki je zahod odvojena cjelina - objasni Ellery. - Iza one ploče su krajevi cijevi, kanala i kablova koji su vezani na instalacije u zgradi. Voda ulazi u zahod kroz okomitu cijev i onda sve preuzima računalo, grije vodu, miješa je s amonijakom ili bilo što drugo. Ako uspijemo presjeći dovod vode, možemo uspješno zaustaviti cijeli program čišćenja.

240

' - Dobro. Kako ćemo to učiniti?

j - Samo malo - reče Ellery - vidjet ću.

Curtis se osvrnuo. Bob Beech se zgrbio nad terminalom. Arnon i Birnbaum su raširili plan zgrade i raspravljali o nečemu, jednim uhom slušajući rasplet nove krize. Jenny je sjedila kraj Mitcha i gledala

ekran prijenosnog računala. Na drugom je kraju stola Helen Hussey rasprostrla različite alate i korisne predmete kao da se priprema za operaciju. Bio je to pribor za prvu pomoć, nož za sagove, mala ručna pila, koso dljeto, strugač, turpija, nekoliko tankih škara za metal, daska za glađenje žbuke, kliješta za žicu, strugalo, škare, nekoliko noževa i vilica, veliki izbor vijaka, nekoliko odvijača, otvarač za boce i veliki ključ za odvijanje.

Curtis odabra jedan odvijač.

- Gdje ste sve to uspjeli pronaći? - upita Curtis, zadivljen njezinom snalažljivošću.

- Začudili biste se što sve radnici ostavljaju oko nove zgrade rekla je. - U ženskom je zahodu, zamislite, bila torba puna alata.

- Da, za sada ne idite ni blizu zahodima - reče Curtis glasnije. Nitko od vas. Abraham je upravo ubio Levinea u muškom zahodu. A Nat je unutra zarobljen.

- Moj Bože.

- Imaš li možda francuski ključ, Helen? - upita Ellery.

Tony Levine joj se nikada nije dopadao. Pokušavao je s njom očijukati. Bio je gori od Warrena Aikmana. No bilo joj je žao što je mrtav. Zaprepašteno je shvatila kako je zaboravila koliko je ljudi već umrlo u Rešetci od danas poslije podne.

- Ne znam - odvratila neodređeno i podigne nešto za što je mislila da odgovara opisu.

- Još bolje - uzbuđeno reče Ellery - to je ključ Stillson.

Kada je voda počela teći u zahod Coleman je odahnuo jer nije bila vruća i činilo se da u njoj nema amonijaka. No njezina je razina stalno rasla. Kada se Curtis ponovno vratio bila je već desetak centimetara duboka. Coleman bi možda i pokušao zaustaviti dotok,

241

no voda je dolazila iz svih otvora: iz raspršivača na stropu, iz slavina nad umivaonicama, čak i iz kotlića iza školjki. U policajčevu se glavu polagano uvlačila ideja da ga je Abraham naumio utopiti.

- Ovdje je prava poplava, Frank - povikao je. - Prostorija se puni vodom. Nema amonijaka. Možda se Abraham predomislio i odustao od programa čišćenja kada sam pogodio zvučnik.

Odjednom se Coleman dosjetio. Ponovno je izvukao pištolj.

- Hej, Frank - povikao je. - Odmakni se od vratiju. Pokušat ću probušiti nekoliko rupa u vratima. Mislim da će mi uskoro zatrebati odvodnja. Frank?

- Ali to je beskorisno, Nat - zadere se Curtis. - Upravo su mi rekli da su vrata napravljena od čelika. Treba ti pedeset milimetarski kalibar da ovo probiješ. Samo još malo pričekaj. Radimo na nečemu. Odvojili bismo modul zahoda od glavnog dovoda vode.

- U redu, Frank. Kako ti kažeš. Ali neka ne traje predugo. Ne volim filmove o podmornicama.

Coleman je spremio pištolj i ponovno sjeo na školjku. Voda mu je već bila do koljena.

Nagnuo se i zgrabio malo vode u ruku i kušao je. - Barem neću umrijeti od žešći.

U

Curtis je otpustio posljednji vijak i ploča je pala na pod. U udubini je bila velika laktasta cijev, manja cijev koja se odvajala prema zahodu i nekoliko keramičkih ventila, a u izoliranoj kockastoj kutiji i električna razvodna kutija koja je kontrolirala rad zahoda.

Willis Ellery je pokazao spoj na cijevi koja se odvajala i rekao: Mislim da trebamo samo ovdje stisnuti kako bismo zatvorili glavni dovod vode.

- Pričekajte malo - reče Curtis. - Je li opasno dirati ovu cijev? Što je sa svim ovim električnim instalacijama? Što ako je Abraham spojio cijev na dovod struje?

- U pravu je, Will - reče Mitch koji je već utipkavao broj s kutije na svoje prijenosno računalo: - KOZ 21. Dijagram žica nam može pokazati kako se otvaraju vrata.

242

Spušteni izbornik na ekranu je pitao koju verziju uputa o sustavu žica trebaju: Brzu ili Tehničku. Mitch odabra Brzu. Program Intergrapha je iscertavao liniju za svaki kabel i svaku žicu.

Willis Ellery se nagnuo nad njegovo rame i minutu-dvije proučavao dijagram.

- Niti jedna od ovih cijevi nije povezana na dovod struje progovori napokon. Onda je udario o dlan ruke ključem Stillson i dodao: - Idemo, dakle - i pripremio se zatvoriti vodu.

Prilagodio je zupčasti otvor ključa Stillson spoju na cijevi i počeo zatezati vijak.

- Za sada izgleda bezopasno.

Mitch je čitao dijagram žica. Curtis mu je gledao preko ramena. - Što je ovo?

- Kutija za održavanje zahoda broj 21 - reče Mitch. - Kablovi različitih instalacija. Ovo je rasvjeta. Gašenje i paljenje. Ovo je klimatski uređaj. Ovo je informacijska tehnologija - osnovne telekomunikacijske veze i prijenos sporih podataka. Čini se da su vrata vezana na kabel klimatskog

uređaja. Vidite? Ploča iznad vratiju i ova dva okomita stupa sa svake strane. Ako ovaj razdvojimo, vrata bi se trebala otvoriti.

- Dosta je kruto - progundā Ellery, odloži ključ i pljune u ruke. Bože, nadam se da će ovo upaliti.

- Kakav je ovo kabel? - zapita se Mitch. - VZP. VZPt. Što je to? Ovaj ide do zida koji okružuje odvodnu cijev.

Pomaknuo je strelicu kursora prema vrhu ekrana i pozvao rječnik. - Vod za zaustavljanje požara. Vod za zaustavljanje potresa. Mitch se namrštio. - Ako cijev ulazi u vod onda ona ... Willis, ne! Willis Ellery nije čuo Mitcha.

Kada je gurnuo ključ prema spoju, cijev se pomaknula unutar posebno napravljenog voda za zaustavljanje i tako se povezala s piezoelektričnim metalnim pokretačem koji je upozorio Abrahama da ukruti vanjski željezni omotač protiv seizmičkog šoka.

Willis Ellery je zaurao od boli i iznenađenja. Kao i svako ljudsko tijelo bio je odličan vodič struje, koji je proizvodio reakciju kao i

243

svaka elektrolitna otopina. Nije ga udarila izuzetno jaka struja, već samo standardna struja s promjenjivih šezdeset herca u sekundi. No Elleryjeve su ruke bile vlažne od pljuvačke i znoja i kada je struja udarila on nije mogao pustiti ključ i tako prekinuti strujni krug. Kao da je struja zahvatila njega i zupčasti vrh ključa. Ključ je bio čvrsto pripijen uz cijev, struja je držala ključ, a Willis Ellery nije mogao učiniti ništa nego samo stajati tresući se, vrišteći kao histerično dijete.

Kada je vidio kako Mitch poseže za Elleryjevom rukom, Curtis ga je snažno odgurnuo.

- Ne dirajte ga! - krikne. - I vaš će udariti struja.

Ellery je malaksalo zaječao bezuspješno pokušavajući pustiti ključ: Mo-1-im! - vikao je. - Po-mo-zi-te mi!

- Moramo naći nešto što ne provodi struju da ga odlijepimo poviče Curtis. - Četku ili komad užeta. Požurite!

Otrčao je u kuhinju i pregledao je. Nije ugledao ništa što ne bi provodilo struju s Elleryjevog tijela na ruke njegovih spasitelja. Onda se dosjetio. Kuhinjski stol. Očistio je sve s drvene površine stola i pozvao Mitcha: - Evo, uzet ćemo ovo.

- Pa, baš vam hvala - pobunio se Marty Birnbaum. - Upravo sam tu posložio sve naše namirnice.

Curtis i Mitch se nisu na njega obazirali, već su podigli stol i prenijeli ga u hodnik gdje je Ellery i dalje bio u stisku električiranog ključa, sada već jedva svjestan događaja oko sebe. U zraku se osjećao snažan miris paleži. Kao opaljena kosa kod brijača. Curtis je prevrnuo stol na stranu.

- Gurnut ćemo ga stolom. Kao hvatanje krava.

Obojica su uhvatili noge stola i naglo ga gurnuli prema Elleryjevom tijelu koje se trzalo, kako bi ga odmakli od kutije. Kada je popustio stisak oko drški ključa, Ellery zacvili od boli, a iz palca mu izade plavi plamen koji je dimeći se nestao na sagu. Udružena snaga struje koja se oslobađala iz njegovog tijela i stola koji ga je udario, ponijela ga je hodnikom na čijem je kraju udario u zid i onesviješten se srušio na pod.

Curtis mu je za sekundu prišao, i poput hrvača brzo ga okrenuo na leđa, rastvorio mu košulju i pritisnuo uho na grudi.

244 .

- Je li mrtav? - upita Helen.

Curtis je šuteći raširio Elleryjeva bedra, stavio ruku preko ruke i počeo masirati Elleryjevo srce, pokušavajući pronaći ritam pritiskanja grudiju koji će odaslati dovoljno krvi u mozak onesviještenoga.

- Helen - progovori bez daha - pogledajte kako je Nat. Jenny? Donesite deku, stolnjak, nešto čime ćemo ga ugrijati. Mitch, pozovite Richardsona i recite mu što se događa.

Curtis je masirao još nekoliko minuta i onda se nagnuo kako bi poslušao otkucaje srca. Odmahnuo je glavom i počeo skidati Elleryjeve urinom promočene hlače. Jenny se vratila sa stolnjakom.

- Skinute mu hlače - poviče - i pronađite mu bedrenu arteriju. Opet je počeo masažu. Jenny je skinula Elleryjeve hlače. Ne obazirući se na smrad mokraće, gurnula je u stranu mošnjeg u Elleryjevim gaćicama i posegnula prema preponama.

- Jeste li je pronašli? - zagundāo je. - Osjećate li je kada mu pritisnem grudi?

- Da - rekla je nakon kraće stanke - osjećam je.

- To je dobro. Neka netko pogleda što radi onaj glupan Beech. Je li već uspio isključiti ovog pasjeg skota?

Curtis je stavio uho na Elleryjeve grudi i ponovno poslušao. Ovaj put je začuo slabe otkucaje srca. Veći je problem što su se Elleryjevi dišni mišići stisnuli pa još nije počeo ponovno disati.

- Sada možete pustiti njegove prepone - obratio se Jenny. - Jeste li razgovarali s Natom? - upitao je Helen.

Kleknuo je pokraj Elleryja, stisnuo mu nos i počeo s disanjem usta na usta.

- Nat je dobro - reče Helen Curtisu. - Voda mu je do struka i penje se, ali on je dobro.

Curtis joj nije mogao odgovoriti dok je u redovitim razmacima pritiskao svoja usta na Elleryjeva. Nije bilo mnogo za reći. Sam sebi je rekao kako mu je ponestalo svih dobrih ideja. Nije se više mogao sjetiti niti jedne mogućnosti. Sada je sve ovisilo o Beechu.

Prošlo je deset minuta, ali Curtis nije odustao. Kao mladi je pozornik naučio da žrtve najčešće umiru jer oni koji ih oživljavaju

245

prebrzo odustanu. Znao je da treba nastaviti. No već se umarao. Znao je da će mu trebati pomoć.

Između dva je udara upitao Jenny bi li ga mogla nakratko zamijeniti. Pokrila je Elleryja stolnjakom i suznih očiju pogledala Curtisa i potvrdno kimnula.

- Znao kako se to radi?

- Pohađala sam tečaj prve pomoći na fakultetu - rekla je i primakla se Elleryjevoj glavi.

- Nemojte odustati dok vam ja ne kažem - zapovijedio je. - Postoji opasnost od anoksije. Prekinuto disanje može prouzročiti sljepilo, gluhoću, ukočenost i još štošta. - No jasno se vidjelo kako će Jenny nastaviti dok god bude bilo potrebno. Curtis kruto ustade gledajući je kako nastavlja pokušavati.

Onda krene razgovarati s Beechom.

O

Bob Beech je bio zabrinut.

Posljednji je put bio tako zabrinut sredinom osamdesetih godina, kada je pohađao kolegij iz računalne sigurnosti na sveučilištu Caltech i stvorio svoj prvi program koji se sam ponavlja, kasnije su takvi programi postali poznati pod imenom računalni virusi. U to su ih vrijeme svi pisali, potaknuti jednim člankom u časopisu Scientific American.

Beech je napisao tri stotine redaka u MS-DOS-u i stvorio TOR, nazvan po Torquemadi, prvom velikom inkvizitoru u Španjolskoj. Beech je želio stvoriti program koji će uništiti herezu ukradene programske podrške u MS-DOS-u na Dalekom Istoku, gdje je ona dobivala endemske razmjere, te će onda uspješni rezultat prodati korporaciji Microsoft. Problem je bio u tome što se TOR ponašao kao pravi računalni virus, u većoj mjeri nego što je to Beech mogao pretpostaviti, i spojio se s drugim virusom koji se zvao NADRI, za kojeg Beech nije niti znao da postoji. Oni su stvorili novi supersoj virusa, kasnije poznatog pod imenom TORNADO. Ova je mutacija imala katastrofalne učinke, nije uništavala samo podatke napisane u ukradenim Microsoftovim proizvodima, već i podatke napisane

246

izvornim programima. Na drugoj konferenciji o umjetnom životu, 1990. godine jedan je sudionik procijenio ukupnu štetu koju je načinio TORNADO na nekoliko milijardi dolara.

Beech nije nikada nikome rekao kako je on autor TOR-a. Bila je to najveća tajna. I nakon deset godina, uz brojne protivvirusne programe protiv TORNADO-a, peta i šesta generacija njegovih mutacija su i dalje preživljavale u osobnim računalima širom svijeta. I sam je napisao nekoliko antivirusnih programa, jednog i za TORNADO, pa je pretpostavljao da zna dovoljno o rastavljanju nevaljalog programa koji se sam usavršava.

GABRIEL je spadao u najsloženije programe za rastavljanje, nakon TOR-a je nerado koristio termin "računalni virus", koje je Beech napisao i temeljio se na načelima iz epidemiologije i biološke virologije. Beech je bio uvjeren kako je taj program pravi gad. GABRIEL je bio potpuno samostalan, ali i izuzetno agresivan prema domaćinu kojega je napadao. U drugačijim okolnostima Bob Beech bi bio ponosan na GABRIEL-a. Jedina je prepreka bila što program nije radio.

GABRIEL je, kao što je i rekao Franku Curtisu, bio spor, no nakon nekoliko minuta Beech je znao da je već trebao vidjeti neki znak da GABRIEL polučuje željeni učinak na Abrahamovu arhitekturu. No ništa nije pokazivalo da je Abraham doživio i najmanju ozljedu, rasipanje, prisutnost zloduha, zaustavljanje rada ili izgublenu datoteku. Beech se postavio na povoljan položaj u arhitekturi sustava s kojeg je poput epidemiologa gledao napredovanje virusa pod elektroničkim mikroskopom, te je tako trebao biti svjedokom razvoja zaraze od samog njezinog početka: sata. GABRIEL je napravljen tako da najprije ubije Abrahamov osjećaj za vrijeme. Minute su prolazile no bilo je jasno da program još uvijek ne radi. Bilo je već jedanaest i petnaest, a Abraham se i nadalje ponašao poput savršenog programa koji je Beech pomogao stvoriti, radio je bez grešaka i smetnji. Bilo je očito da je GABRIEL impotentan, barem što se tiče Abrahama.

Beech je nekoliko puta ponovno upisao naredbe koje pokreću program za rastavljanje, u slučaju da je napravio grešku, ali uspjeh je izostao.

Kada ga je David Arnon upitao kako stoje stvari, Beech nije odgovorio. Jedva je primijetio i komešanje nakon što je Willisa Elleryja stresla struja. Zaprepašten je sjedio ispred terminala, osupnut i nepomičan, čekajući da se nešto dogodi, iako je duboko u sebi znao kako se ništa neće dogoditi. Njegove primjedbe o božanskoj odgovornosti sada su mu se činile isprazne. Kao da je Bog, kada je odlučio uništiti Sodomu i Gomoru, otkrio kako se paklena vatra i sumpor jednostavno odbijaju od zidina grada.

Kada se okrenuo na stolcu ugledao je Franka Curtisa koji je stajao iza njega sa tako zastrašujućim izrazom lica da se odjednom više prestrašio policajca nego posljedica onoga što se nije dogodilo u silikonskom srcu stroja.

- Ne znam zašto - reče odmahujući glavom. - Ali, ali on, GABRIEL, program za rastavljanje, ne radi. Nekoliko sam puta pokušao pokrenuti program, ali nema nikakvih naznaka da je Abraham zaražen. Uopće nikakvog znaka. Čudno. Jednostavno ne razumijem kako je odolio. Taj je program rastavljanja upisan u njegovu temeljnu arhitekturu. Kao kada se rodite s nekom bolešću, ili genetskom sklonošću raku i potrebna je samo pogrešna prehrana koja potiče razvoj bolesti. Jedino što mogu pomisliti je da je Abraham nekako otkrio način i stvorio svoj imunitet. No zapravo ne znam što se dogodilo.

Razljučeno Curtisovo lice je postalo ubojito.

- Znači ne možete ga isključiti - zaurkao je. - To mi pokušavate reći?

- Za Isusa dragoga - poviče Beech i skoči sa stolca, natraške uzmičući prostorijom. - Ne smijete. Molim vas. Nitko ne piše bolje programe od mene, čovječe. Ali morate mi vjerovati, ovo je potpuno izvan moje kontrole. Ne mogu ništa učiniti.

Curtis pogleda pištolj u svojoj ruci kao da ga je začudila reakcija koju je izazvao. Nasmiješio se.

- Učinio bih to vrlo rado. Zbilja bih. Ako mi se kolega utopi, možda ću to i učiniti.

Naglo se okrenuo i izašao.

Beech se srušio na stolac i oborio glavu.

- Prokleti, jebeni gad - reče, odmahujući glavom. - Pomislio sam da će me ubiti. Zbilja jesam.

- I ja - reče David Arnon. - Pitam se zašto nije.

®

Coleman je stajao na poklopcu školjke i vrhom glave gotovo doticao strop, a voda mu je zapljuskivala okovratnik košulje.

Pred nekoliko tjedana bio je s Frankom Curtisom u parku Elysian gdje je golo tijelo mlade žene pronađeno kako pluta u spremniku za vodu koji je prolazio ispod autoceste za Pasadenu, tek nekoliko stotina metara od stadiona Dodgersa.

Coleman nije mislio da je to moguće, ali dok mu je voda bila ispod brade, prisjećao se snimljenog komentara patologa tijekom obdukcije djevojčinog tijela.

Onda je jedva slušao i pustio je Franka da postavlja sva pitanja. No sada se prisjećao izvješća doktorice Bragg sa svim neugodnim detaljima. Kao da je predmet utapanje pripremao za ispit. Da, hvala. Baš pravi trenutak za osvježavanje jebenog pamćenja. Potpuno zajeban mozak.

Utapljanje nije bilo tako strašno ako se ubijate. Barem nema borbe. No kada se to dogodi slučajno obično se pokušavate boriti zadržavajući dah dok niste previše iscrpljeni ili prepuni ugljičnog dioksida da biste nastavili. Djevojka iz spremnika se pokušala boriti. Što ne iznenađuje jer ju je pod vodom držala banda otkaćenjaka. Prema doktorici Bragg snažno se borila. Umirala je tri do pet minuta.

Coleman nije znao hoće li izdržati nešto što traje tako dugo. Kada napokon ispustite dah i uvučete vodu niz dušnik, to može potaknuti refleks povraćanja, nakon čega udahnute sadržaj vlastitog želuca. I vodu. Možete udahnuti toliko vode da će ona preuzeti čak 50 posto krvne zapremnine. Isuse Kriste. A kao da to nije dovoljno strašno, davljenje nije bilo samo gušenje. Ono zajebe čitavu ravnotežu tekućina i krvnu kemiju: krv se razrjeđuje, a elektrolitička se koncentracija smanjuje, Crvene stanice natiču i pucaju, otpuštaju velike količine kalija koji vam onda zajebe srce. Stvarna smrt je

ponekad pospješena kočenjem nervusa vagusa koje započinje u nazofarinksu ili glotisu. No, često je uzrok smrti zagađenje pluća prljavom vodom.

Kakva ružna smrt.

Coleman je stavio nogu na kvaku i još malo odmaknuo usta od vode. Glavom je doticao strop. Neće se iz ovoga izvući. Baš kao na filmu. Kao onaj momak zarobljen u prostoriji s torpedom. Nedostaju još samo brzi uroni.

Izvukao je pištolj iz vode i pritisnuo cijev na sljepoočicu. Čekat će do zadnjeg trenutka. Dok mu voda ne prijeđe nosnice. Onda će povući obarač.

Curtis je na pola hodnika sreo Jenny kako ide prema njemu. - Mislim kako sam vam rekao da ne prestajete - planuo je.

- Ali Will ponovno diše - odvrati ona. - Mislim da će se oporaviti. Kojim pravom ...

Jennyn je glas zadrhtao kada je ugledala 9 mm Sig u krupnoj policajčevoj ruci i gnjevan izraz njegovog lica.

- Što je? - zabrinuto je upitala. - Što se dogodilo?

- Scenarij isključenja. To se dogodilo. Vaš prijatelj Beech je zajebao. Mogli bismo jednako uspješno pokušati zaustaviti Hooverovu branu.

Otputio se dalje hodnikom napinjući pištolj.

Mitch je klečao pokraj Willisa Elleryja koji je disao, ali još uvijek nije bio pri svijesti. Ustao je kada je vidio da mu prilazi Curtis.

- Maknite se u stranu - povikao je policajac. Naciljao je prema kutiji za održavanje zahoda. - Nisam baš dobar strijelac. A metak, ili krhotine, bi se mogli i odbiti. Ako imamo sreće možda pogode vašeg prijatelja Beecha.

- Pričekajte malo, Frank - reče Mitch. - Ako Bob uspije isključiti Abrahama onda će nam ove električne instalacije trebati kako bismo otvorili vrata.

250

- Zaboravite na to. Abraham ostaje uključen. To je službena verzija. Vaš je prijatelj upravo digao od svega ruke i odustao. Prokleti program za rastavljanje, ili kako se već zove, ne radi.

Curtis je ispalio tri metka na kutiju. Mitch je pokrio uši kako bi se obranič od buke. Pravi je vodopad iskri izletio iz kutije.

- Ne mogu se sjetiti ničeg drugog - zaurla Curtis i ispali još tri. A ne želim pustiti kolegu da se utopi kao mačić ako to ikako mogu spriječiti.

Kablovi su popucali; a od kutije, u koju je ispalio još nekoliko naboja, odvajale su se krhotine.

- Što bih sada dao za jaču pušku koja je u prtljažniku mog automobila - poviče Curtis i isprazni magazin pištolja.

Curtis je protrljao rame i dovukao kuhinjski stol do vratiju.

- Pomozite mi - obrati se Mitchu - možda ih uspijemo razbiti. Mitch je znao kako je to beskorisno, ali je shvatio kako bi bilo potpuno beznažno raspravljati s Curtisom.

Podigli su stol, uzmakli na drugi kraj hodnika i zabili rub stola u vrata.

- Još jednom.

' Stol je ponovno udario o vrata.

' Nekoliko su minuta navaljivali, a onda su se iznemogli srušili na stol.

- Zašto čte zgradu izgradili tako čvrstu? - dahtao je Curtis. - Pa ; ovo je zahod, a ne trezor.

' - Nismo to mi - teško dišući progovori Mitch. - Japanci. Plan je njihov. Ovi su dijelovi samo ugrađeni.

! - Ali ostatak. Zašto nemate normalnog čistača zahoda? - Curtis , je gotovo vikao.

- Više nitko ne želi raditi taj posao. Nitko pouzdan. Čak niti Meksikanci ne žele čistiti zahode.

Curtis je ustao i pljoštimice udario o vrata. - Nat? Nat, čuješ li me?

Pritisnuo je uho na vrata koja su bila hladna od vode koja ih je ' pritiskala s druge strane.

251

Frank Curtis nepogrešivo razazna usamljeni pucanj.

Curtis je sjeo na pod. Hladnoća vode koja je ispunjavala zahod prodirala mu je kroz košulju. Helen Hussey sjedne pokraj njega i obgrli mu ramena.

- Učinili ste sve što ste mogli - reče. Curtis kimne: - Da.

Nagnuo se naprijed i izvukao pištolj iz korica za pojasom, pa se ponovno udobnije naslonio. Svi meci koje je ispucao na vrata nisu načinili veću štetu od grebenja električnim brijačim aparatom. Sjetio se dana kada je kupio pištolj.

- Imate lijep pištolj - rekao mu je prodavač. Kao da je opisivao labradora prijateljskog izgleda.

Curtis odvagne pištolj u ožnojenoj ruci i onda ga baci niz hodnik.

Kada se Helen Hussey preko primopredajnika javila u atrij i izvijestila ih kako se Nathan Coleman ubio jer se zamalo utopio, Ray Richardson je po prvi put shvatio ozbiljnost situacije. Najgora je stvar bila da će ova događanja utjecati na njegovu sveukupnu budućnost. Sumnjao je da će Korporacija Yu platiti troškove, pitao se hoće li itko ikada više naručiti pametnu zgradu. Sada je sa sigurnošću vidio kako će zgrada Korporacije Yu biti ozloglašena. Ljudi su već ionako mrzili modernu arhitekturu, a ovo će potvrditi njihove predrasude. No čak i u društvu arhitekata ovo će Richardsona predodrediti na stručnu usamljenost. Zlatne se medalje ne dodjeljuju arhitektima čija su djela odgovorna za osam, možda devet smrti.

Naravno da mora preživjeti kako bi se mogao braniti od kritičara. Ali, zarobljen na gorućem podu atrija, bez hrane i vode, koliko dugo će čZdrčatč? Ričhardsdn js otišao do ulačnin vratiju i provirio kroz zatamnjeno čtačlo. Iza praznog trga vidio će krajolik središta grada,

252

nalik Babilonu: spomenici modernih božanstava, spomenici funkciji i novcu, lijepo izgrađeni alati za klasifikaciju i učinkovito korištenje rada, koji su oslobađali teren za brz protok krvotoka kapitalizma, činovnike. Obrisao je paru na staklu i ponovno pogledao van. Zapravo i nije očekivao da će nekoga ugledati. Jedina briga posvećena ovim gradskim četvrtima noću, kada su vlasnici vrućih stolova otišli kući naoružani prijenosnim računalima kako bi mogli nastaviti raditi, bila je kako spriječiti dolazak siromašnih i napuštenih koji bi ovdje jeli, pili a ponekad i umirali. Nije bilo važno kuda idu, dok god se kreću bez prestanka, pa neće ometati jutarnji dolazak činovnika.

Da se barem nije bio toliko posvetio načelu odbijanja nepoželjnih. Da nije dodao nepitku vodu u vodoskok ili tlo trga učinio neudobnim za one koji bi ovdje poželjeli provesti noć. Da barem nije nazvao zamjenika gradonačelnika i uklonio demonstrante. Lutao je oko drveta i gledao prema vrhu. Hodao je sve dok se nije sjetio da gornje grane dolaze vrlo blizu ruba dvadeset prvog kata. Samo je drvo bilo cijelom dužinom debla prekriveno povijušama, čvrstim poput užeta. Možda bi se mogli popeti na dvadeset prvi kat do hrane i vode?

- Mislite li isto što i ja? - upita Dukes.

- Izgleda nevjerojatno, ali da - odvratil Richardson. - Što mislite, kakve su nam šanse?

- Ne znam. Koliko je snažna vaša žena? Richardson slegne ramenima. Nije bio siguran.

- Pa - reče Dukes - bolje to, nego ostati ovdje dolje. Ja ću u svakom slučaju pokušati. Kao dijete sam se često penjao po drveću.

- U LA-u?

Dukes odmahne glavom: - U državi Washington. Blizu Spokanea. Da, gospodine, popeo sam se na mnoga stabla. Iako nikada nisam vidio ovakvo drvo.

- Brazilsko je. Iz prašume.

- Bjelogorica. A kako bi bilo da malo odspavamo i pokušamo ujutro?

Richardson pogleda na sat. Bila je skoro ponoć. Pogledao je prema glasoviru. Čuo se još jedan neobičan komad.

253

- Spavati? - prezrivo zapita. - Uz ovu prokletu buku? Pokušao sam reći hologramu da je isključi, ali niti slučajno. Svira bez prestanka. Možda nas računalo želi izluditi. Kao generala Noriegu.

- Nema problema - reče Dukes i izvuče pištolj. - Ako želite ubiti pijanistu, jednostavno ubijete instrument. Što kažete? Pa, još uvijek ste ovdje šef.

Richardson slegne ramenima. - Nisam siguran - prizna - ali pokušajte. Ionako mi se glasovir nikada nije posebno sviđao. Dukes se okrene, namjesti svoj Glock i ispali samo jedan metak u ulašteno crno drvo, mrtvo središte pločice s natpisom Yamaha. Glasovir naglo ušuti, usred glasnog i pobjedonosnog finala.

- Lijep pogodak - reče Richardson. - Hvala.

- No promašili ste profesiju. S takvom biste preciznošću trebali biti kritičar.

Strah se šuljao hodnicima i atrijem Rešetke, poput suludog noćnog čuvara. Ljudi zarobljeni u zgradi su jedva spavali. Oni koji nisu uspjeli ostati budni imali su ružne noćne more, a povremeni su krikovi odzvanjali u špiljastom čistilištu te tamne, gotovo prazne uredske omotnice. Zujeći uspomenama na prethodni dan i opterećeni naglim poimanjem svoje smrtnosti, ljudski su mozgovi bili aktivni sve do zore kada je svjetlost donijela lažno obećanje sigurnosd.

Knjiga šesta

"Tehnologija će nam omogućiti veću kontrolu. Zgrade budućnosti bit će sličnije robotima nego hramovima. Poput kameleona, prilagodit će se okolini."

Richard Rogers

; 9 ,'

Joan Richardson je bila posebno sklona drveću, a pogotovo ovom drvetu. Postavljanje stabla u atrij je bila njezina ideja. Snaga drveta, objašnjavala je mužu, a kasnije i samom gospodinu Yuu, proširit će se i na samu zgradu. Kako gospodin Yu nikada nije ništa radio polovično, pronašao je najveće i najraskošnije drvo. Paradoksalno je, što je zauzvrat darovao golem novčani iznos za očuvanje brazilskih prašuma koje se okrutno ruše. Joan je tom gestom bila oduševljena. No, još ju je više oduševilo drvo.

- Reci mi, Ray, - rekla je - najozbiljnije. Misliš li da ja to mogu? Da se mogu popeti?

Richardson uopće nije u to bio siguran, ali je bio uvjeren kako mora pokušati, pa je položio ruke na njezina ramena i pogledao je ravno u oči.

- Slušaj, ljubavi - reče tiho - otkako se znamo, jesam li ikada pogriješio u onome što možeš ili ne možeš učiniti? Jesam li?

Joan se nasmiješila i odmahнула glavom, iako se na njoj odražavala sumnja.

- Kada smo se prvi puta sreli rekao sam kako možeš postati jedna od najboljih svjetskih dizajnerica. - Značajno je kimnuo. - I ti to danas jesi. Jesi. Ime Joan Richardson, tvoje ime, danas je pojam savršenstva u grafici, dizajniranju osvjetljenja i namještaja. To potvrđuju i nagrade. Velike nagrade.

Joan se slabašno nasmiješila.

257

- I kada onda kažem kako se možeš popeti na ovo stablo, to nije zbog toga što mislim da bi morala pokušati, već zato što znam kako se možeš popeti na ovo drvo. Ne šalim se, ljubavi. Ne nastojim samo misliti pozitivno. Tvrdim to jer te poznajem.

Zašutio je, kao da čeka da joj se njegov kratak govor slegne.

I Dukes se pitao može li se ona popeti. Izgledala je predebelo. Bit će teško nositi svu tu težinu. No, djelovala je snažno. Ramena su joj bila široka gotovo kao i stražnjica.

- Naravno da se možete popeti, gospodo - hrabrio ju je. Richardson je ošinio čuvara razdraženim osmijehom.

- Ne - rekao je - ne znate što govorite. Ovo što kažete je točno, ali su razlozi pogrešni. Vi samo pretpostavljate kako ona to može, ali to temeljite na trenutnoj procjeni. Ja znam da se ona može popeti. Richardson udari kažiprstom po čelu. - Ovdje unutra.

Dukes slegne ramenima: - Samo sam htio pomoći, čovječe odvrati suho. - Kako ćemo se penjati?

- Mislim da biste vi trebali ići prvi. Onda Joan. A ja bih čuvao začelje, dobro? - nasmiješi se Richardson. - I to ne samo zbog toga što će skinuti suknju i penjati se u gaćicama.

Dukes je ozbiljno kimnuo. Dojadilo mu je biti prijazan prema ovom čovjeku koji je sličio otkočenom pištolju.

- Naravno. Kako želite. - Joan? Jesi li spremna?

- Bit ću. Kada se gospodin Dukes počne penjati.

- Tako treba - Richardson pogleda uz drvo i stavi sunčane naočale. - Dobra ideja - reče Joan. - Ovdje jako blješti. Ne bi bilo dobro da nas zaslijepi svjetlost. - Nagnula se i iz torbice izvadila sunčane naočale.

Richardson pljune u dlanove i uhvati lijanu.

- Zna li kako se pravilno penje uz užu? - zapita. - Pa, mislim da znam - odgovori Dukes.

Joan odmahne glavom.

- Imate sreću. Dok sam tijekom dvije godine služio vojsku, često sam se penjao uz stijene. Češće sam se penjao uz užu nego Burt Lancaster. Ovijete nogu oko užeta, a rukom se uhvatite iznad glave. Podignite nogu i čvrsto uhvatite užu nogama. Istovremeno podignite

258 ;',

ruku i pomaknite se prema gore. - Skočio je natrag. - Prvih dvadesetak metara bit će teško. Kada dođemo do prvih grana odmorit ćemo se. Dukes? Želite li isprobati ovo što sam objasnio?

Dukes je odmahnuo glavom i skinuo košulju, otkrivajući tako dojmljivo poprsje.

- Potpuno sam spreman - reče i počne se penjati uz lijanu, kao da se zabavlja. Kada je odmakao pet metara okrenuo se i nasmijao: Vidimo se gore.

Joan raskopča suknju i spusti je na pod. Richardson zanjiše lijanu prema njoj.

- Nemoj žuriti - reče joj. - I nemoj gledati prema dolje. Nemoj zaboraviti da sam iza tebe. - Poljubio ju je. - Sretno, ljubavi - dodao je.

- I tebi - odvratila je. Ovila je nogu oko lijane kako joj je pokazao i počela se penjati.

Bila je tip žene kakav su voljeli Giorgone, Tizian i Rubens, pjesničko utjelovljenje prirodne raskoši, mekano krupna Venera na poganskom oltaru. Richardson se za nju oženio baš zbog njezine veličine. To je bio pravi razlog. Čžak niti Joan nije toga bila svjesna.

- Tako je - uživao je glčđajući svoju ženu kao što pohlepan pas gleda veliku mesnatu kost. - Dobro ti ide.

Došao je red na njega.

Richardson se penjao polagano, nije želio zaostati za ženom u slučaju da joj zatreba pomoć. Ponekad bi potpuno zastao i čekao da ona odmakne, ohrabrujući je i savjetujući kada je mislio da je to potrebno.

Kada je Dukes stigao do prvih grana, sjeo je i pričekao ih. Gledao ih je desetak minuta, dok mu se nisu približili toliko da su ga mogli i čuti.

- Kakav je ovo cvijet, gospođo? - poviče prema dolje, dotičući cvijet žive boje.
- Vjerojatno orhideja - odgovori Joan. - Stvarno je prekrasna.
- Teško je razumjeti da je nametnik, zar ne? Jer upravo to jest.
- Ozbiljno? Vidio sam ovakvo cvijeće na Cvjetnoj tržici na Wall streetu, a prodavale su se po najmanje deset dolara komad. A tamo prodaju na veliko.

259

Joan se približila grani. Dukes posegne i pruži joj ruku. - Evo - reče - uhvatite se za mene. Povučiću vas gore.

Joan je zahvalno uhvatila njegovu ruku, a on ju je podigao na granu pokraj sebe. Kada je došla do daha, progovori: - Isuse, kako ste vi jaki. Pa ja baš nisam kao perce, zar ne?

- Dobri ste vi - nacerio se. - Ja Tarzan, vi Joan. - Pogledao je dolje prema Richardsonu i dodao: - Hej, Čita, kako ti ide?

- Jako smiješno - progundā Richardson.

- Znate li što? Čim dođem na dvadeset prvi kat popit ću pivo. U hladnjaku ih sigurno ima četrdesetak. Sam sam ih gore odnio.

- Uz pretpostavku da ih već netko nije prije popio - doda Joan. - Ubijalo se i zbog manjih prekršaja.

Richardson se podigao na granu pokraj svoje žene i duboko udahnuo.

- Čija je ovo ideja bila? - dahnuo je i naslonio se na deblo.

Još jedan neočekivan početak na zgradu. Ovdje, u središtu čistog prostora širokog trideset metara, činilo mu se da nikada nije zamislio takvu kakvoću svjetlosti. Mogu reći što žele o tome kako je Abraham uništio cjelinu njegovog djela, no Richardson je osjećao kako je teško pronaći grešku njegovom istančanom, umjerenom pristupu strukturi. Nije bilo boljeg načina za promatranje svjetlosti i prostora koje je struktura stvorila, nego promatrati ih odvojeno od same strukture. Teško je bilo shvatiti vrsnoću projekta s omamljujuće vrtoglavih bliskih zgrada kakvima je obilovala ulica Hope, a cjelovit pogled unutrašnjosti nije bio toliko dojmljiv s drugih točaka. No ovdje, na granama drveta, sve je bilo drugačije. Gotovo se isplatilo sve ovo proći samo zbog zadovoljstva uživanja u zgradi s ovako povoljnog položaja.

Richardson pogleda Joan i Dukesu dok su pričali i poželi im reći što osjeća iako je znao kako ga oni ne bi mogli razumjeti. Samo njegovi duhovni učitelji: Joseph Wright, Le Corbusier, Lois Kahn i veliki Frank Lloyd Wright mogli bi shvatiti dubinu ove poezije svjetlosti.

Sve je postalo previše složeno, eto. Previše je toga pošlo po zlu. Mitch je bio u pravu. Sada je to shvaćao. A ako se odavde izvuče živ, vratit će se temeljnim načelima, ponovno će otkriti osjećaj prigode i dramu kojom je prožet čisti projekt. Zaboravit će računala i

260

sustave za upravljanje zgradom. Zaboravit će javno mnijenje s prevrtljivim zahjevima za novostima i inovacijama. Tražit će novu privlačnost i izražajnost u praktičnijem obliku savršenstva, koji je lakše kontrolirati.

Ništa ne opravdava korištenje vatrenog oružja. Ispaljeno je osam hitaca za manje vremena nego što traje sviranje ljestvice na glasoviru.

Golo tijelo Ijudskog igrača Kay Killen u bazenu. Kraj života. Lice plavo kao voda. Usnice sive i metalne kao najčišći oblik silikona koji je temeljni materijal za poluvodičke elemente Promatrača.

Pomakni kursor ako želiš promijeniti taktiku. Klikni na grad ako želiš tamo ići. Bogovi uglavnom više vole planine, a visina vas približava njihovim nesigurnim i čudljivim raspoloženjima.

Silikatni su materijali izuzetno piro- i piezoelektrični i čine oko 95 posto Zemljine kore i gornjeg pokrova. Pravo čudo što su Ijudski igrači temeljeni na ugljiku tako dobro uspjeli. Nisu bili na Zemlji osobito dugo. Vjerojatno neće još dugo opstati. Komparativno kratka vladavina planetom koju su uživali Ijudski igrači tek je kratka, ali nužna predigra mnogo dužoj vladavini Strojeva.

Jesu li ovo oči goleme životinje iz pakla ili samo svjetla automobila koji se vani zaustavio?

Prirodno stanje Ijudskih igrača duhovno, a ne fizičko. Nakon kraja života oni su isto što su bili i prije početka. Besmisleno je tu vrstu pitati o postojanju kada završava tamo gdje počinje. Štoga su nakon kraja života, čak i ako to nije ništa, prirodno

261

im je i prikladno jednako kao i sadašnje organsko postojanje. Najviše se trebaju bojati prijelaza iz jednog stanja u drugo, iz života u kraj života. Gledajući razumno, teško je shvatiti zašto ih toliko plaši ideja kraja života i vremena kada ih više neće biti; čini se da ih gotovo uopće ne brine ideja prijašnjeg života. A kako je postojanje Ijudskog igrača bitno osobno, kraj osobnosti se teško može shvatiti kao gubitak.

x Dosjetljivost i dobra tehnika su najbitniji za preživljavanje. U početku ne budi otvoreno agresivan. Pobjeda zahtijeva vježbu. Stvori razdor među opozicijom kako bi se međusobno istrijebili.

Život Ijudskog igrača Aidana Kennyja može se smatrati snom, a njegov kraj života budenjem. Njegov kraj života ne može se smatrati prijelazom u stanje koje mu je potpuno novo i strano, već prije njegovim izvornim stanjem iz kojega je život bio tek kratko izbjavanje. Lakše matematički razumjeti kratku povijest Ijudskog igrača Aidana Kennyja u zemaljskom vremenu:

1. Prijašnji život Ijudskog igrača Aidana Kennyja - 4,5 x 10s godina
2. Fizički Ijudski igrač Aidan Kenny - 41 godina 1955-1997
3. Kraj života Ijudskog igrača Aidana Kennyja - č godina*

* količina godina koje imaju veću vrijednost od bilo koje dodijeljive

Zgrušana krv iz otvorene rane Ijudskog igrača Aidana Kennyja, koja je nastala kada se bacio na vrata, privukla je mnoštvo muha. Teško je reći otkuda su došle jer je računaina soba ostala i dalje hermetički zaključana kako u nju ne bi prodrli Ijudski igrači koji su i nadalje u sobi za sastanke na dvadeset prvom katu. No vjerojatno je visoka temperatura gotovo 38°C u ostatku zgrade - pospjela njihovo razmnožavanje, pa su dospjele u klimatski uređaj i u računalnu sobu.

262

T

Moglo bi biti zanimljivo kako druga vrsta razgrađuje tijelo Ijudskog igrača, kao što je GABRIEL pokušao i nije uspio rastaviti viastiti sustav kako bi nepovraino uništio tvrdi disk. Oba tijela Ijudskih igrača u kraju života su izvan dosega onih koji su i dalje živi. Ali nema potrebe zadržavati tri kraja života u dizalu, a postoji i dobar razlog za njihovo otpuštanje. Pitanje morala. Prostdušnost i otpornost Ijudskih igrača su dojmlljivi, ali morati vidjeti što je jače: osjećaji ili sposobnosti razuma i logike. Razum im je već rekao da su Ijudski igrači u dizalu kraj života. Ali ako vide kraj života, to ih može potresti.

Lf Stabla su najstarija utočišta Ijudi. No, žureći se u bijegu ujurio si bezglavo u ispružene ruke kralja šume.

Pošalji odgovarajuće dizalo na dvadeset prvi kat, najavi dolazak zvonom, kao i obično, a onda se pozabavi s troje Ijudskih igrača koji se penju na drvo u atriju.

,

Helen Hussey je krenula prema uredu koji je nakon događaja u muškom zahodu određen kao čenski zahod. Znala je kako Jenny Bao upravo doručkuje pa nije pokucala već je odmah ušla i pokušala se ne obazirati na neugodan zadah koji joj je zapuhnuo nosnice.

Otišla je do jednog nekorištenog ugla pokraj prozora, podigla suknju, skinula gaćice i čučnula kao seljanka iz Trećeg svijeta. Helen je ovo odgadala već duže vrijeme. Nadala se da će biti spašeni prije nego što će to morati obaviti. No prirodi se ne može dugo odolijevati.

Sustezanje joj je sada otežavalo pražnjenje mjehura i crijeva. Nije bilo lako. Pokušala je misliti na nešto što bi joj moglo pomoći. Na nekakav mentalni dijuretik. Nakon nekoliko neuspjeha prisjetila se izleta u Francusku, kada je posjetila veliki dvorac i bila šokirana kada je saznala kako su ljudi koji su u njemu stanovali mokrili u kutovima nekih soba. Nisu to bili bilo kakvi ljudi, već plemstvo, a nisu niti samo mokrili.

263

Tješeći se činjenicom da radi isto što su prije radili i francuski kraljevi i kraljice, Helen se dovoljno opustila kako bi se mogla olakšati. Bez obzira koliko je ovo neugodno, pomisli, bolje je nego riskirati strašnu smrt u zahodu.

Pažljivo se obrisala papirnatom maramicom, odustala od ponovnog oblačenja gaćica i stavila malo kolonjske vode ispod suknje. Izvadila je puderijeru, ali kada se pogledala odustala je od popravljjanja šminke, njezino je pjegavo lice bilo crveno kao kriška lubenice i oznojeno. Nije dobro podnosila vrućinu. Zadovoljila se četkanjem svoje lijepe crvene kose.

Helen je podigla bluzu s grudiju i zamahnula njome kako bi se osvježila. Primijetila je kako je svila zamrljana ispod pazuha i onda je odlučila da će joj bez nje vjerojatno biti ugodnije, pa ju je skinula i stavila u torbicu. Ako će muškarci zuriti, ona će izdržati. Sve je bolje od ovog osjećaja vlage i vrućine. Čzvrsto je za sobom zatvorila vrata. Krenula je prema kuhinji kada je začula zvono dizala.

Srce joj je poskočilo. Za trenutak je pomislila kako su spašeni i kako će ugledati vatrogasce ili policajce kako dolaze hodnikom.

Potrčala je pozdraviti ih.

- Hvala Bogu - povikala je, no još dok je govorila shvatila je kako će biti razočarana. Nitko nije izašao iz dizala. Usporila je i začula zvuk sličan razbijanju golemog jajeta i oblake hladnog zraka koji su

počeli izlaziti kroz vrata koja su se polako otvarala. Nitko nikada neće izaći iz te kabine. Nitko živ, u svakom slučaju.

Helen je zastala, a srce joj je udaralo. Znala je kako bi bilo bolje da ne gleda, ali željela je biti potpuno sigurna prije no što kaže ostalima. Stala je pred otvorenu kabinu, oblaci pare su se dizali pred njom kao da je ušla u veliku hladnjaču. No, nije zadrhtala samo zbog hladnoće i straha. Osjetila je kako ju je smrt dotakla.

Nije vrisnula. Nije bila taj tip. Uvijek ju je ljutilo kako žene vrište kada u filmovima naiđu na mrtvo tijelo. Naravno vrisak je trebao prestrašiti publiku, znala je to, ali ju je to ipak smetalo. Ona bi imala pravo na tri vriska, jer su u dizalu bila tri mrtva tijela. Umjesto toga Helen je prestravljena progutala slinu, pribrala se i krenula izvijestiti Curtisa.

264

Nakon strujnog udara Willis Ellery je bio zbunjen i nagluh na jedno uho. No imao je problema i s lijevom rukom. Osjećao se kao da je preživio udar.

- To je vjerojatno posljedica anoksije - objašnjavao je Curtis dok je ozlijeđenome pomagao da popije malo vode. - Vjerojatno će proći neko vrijeme dok se potpuno ne oporavite. Vjerujte mi, Willis, imate nevjerovatnu sreće što ste ostali živi. Vjerojatno imate srce poput vodenog konja.

Curtis je pregledao opekotine u obliku ključa na Elleryjevim dlanovima, sprženu kožu i bijeli mjehur od opeklina na palcu kuda je struja izašla iz njegovog tijela. Jenny Bao mu je omotala ruku prijanjavući zavojem kako bi se izbjegla upala, a dala mu je i nekoliko tableta protiv bolova. Beech je pronašao malu bočicu Ibuprofena u džepu svojeg prsluka.

- Izgleda da vas je dobro zbrinula - reče Curtis. - Sada samo polako. Smjestit ćemo vas u bolnicu čim uzmognemo.

Ellery se slabo nasmiješio.

Curtis ustade i protrlja rame koje ga je sve jače boljelo od udarca o vrata zahoda.

- Kako mu je? - upita David Arnon.

Curtis se okrenuo i odmaknuo od bolesnika koji je ležao na podu. - Nije dobro. Možda je oštećen i mozak. Ne znam. Nakon svega što je prošao trebao bi biti na intenzivnoj njezi. - Curtis kimne prema primopredajniku u Arnonovoj ruci. - Kako im ide?

- Na pola su puta.

- Stalno me izvješćujte. Trebat će im pomoć da s grana dođu na balkon.

Ugledao je Helen Hussey na vratima. Najprije ga je privukla činjenica što nema bluzu, ali je onda primijetio njezino blijedo lice i suze na obrazima. Prišao joj je i uzeo je za ruku.

- Što je? - upita. - Jeste li dobro?

- Ja sam dobro - odgovorila je. - No oni ljudi u dizalu. Iz atrija. Vani su, u kabini dizala. - Dotakla je čelo: - Moram sjesti.

265

Jenny joj je pomogla sjesti.

- Idem pogledati - reče Curtis. - Idem s vama - doda Mitch. David Arnon je krenuo za njima.

Tri mrtva muškarca, potpuno zaledena kao božićna drvca, ležali su skrupčani u kutu dizala kao članovi nesretne ekspedicije koja je željela stići na Južni pol. Lica su im bila mirna, oči otvorene, kao da su gledali kako im smrt polako dolazi.

- Ne mogu vjerovati da se ovo događa - reče Arnon. - Ljudi se smrzavaju u LA-u. Nemoguće.

- Hoćemo li ih ovdje ostaviti? - upita Mitch.

- Ne znam što da s njima učinimo - reče Curtis. - Uostalom, potpuno su smrznuti. Čak i na ovoj vrućini treba proći neko vrijeme da ih uspijemo razdvojiti. Ne, za sada je najbolje da ih ostavimo ovdje. - Pogleda Mitcha. - Smeta li vam to?

Mitch slegne ramenima.

- Razmišljao sam. Abraham je morao imati neki razlog zbog kojeg je poslao dizalo gore.

- Mislite da nas pokušava demoralizirati? - reče Arnon.

- Upravo tako. Očito dobro razumije ljudsku psihologiju, zar ne? - Mene je uspio demoralizirati - potvrdi Curtis.

- U tom slučaju, možda Abraham i nije takva zagonetka. Hoću reći, ovo je poruka. Ne baš ugodna poruka. Ali ipak poruka. - Mitch zastade: - Zar ne vidite? Ako Abraham razgovara s nama, možda i mi možemo razgovarati s njim. Ako nam to pođe za rukom, možda uspijemo nagovoriti Abrahama da nam sve razjasni. Tko zna? Možda ga uvjerimo i da prestane sa svim ovim?

Arnon slegne ramenima: - Zašto ne?

- Siguran sam u to - reče Mitch. - Računalo svoje ponašanje temelji na logici. Samo trebamo pronaći pravi logički argument. Navesti ga da pregleda nekoliko biti i značenja, objektivne logične elemente misli koji su zajednički različitim umovima.

- U mojoj dugotrajnoj kriminalističkoj praksi - ubaci Curtis pokazalo se kako je obično gubitak vremena pokušati shvatiti um kriminalca. Bilo bi bolje da zajednički pokušamo iznaći način kako da odavde izademo priče nego završimo kao ona tročica u dizalu.

266

- Mislim da jedno ne isključuje drugo - doda Mitch.

- Slažem se - reče Arnon. - Glasam za malo diplomacije.

- Ali sve po redu - nastavi Mitch. - Moramo vidjeti može li Beech uspostaviti nekakav dijalog.

®

Šezdeset metara iznad atrija, Irving Dukes je pomaknuo u stranu debele, kožnate listove dvosupnice i popeo se na novu granu. Kada se dobro smjestio pogledao je dolje kako bi vidio napredovanje para.

Joan Richardson je bila desetak metara niže, polagano se penjući. Gad od njezinog muža je bio metar iza nje, hrabreći je poput neumornog trenera. Veliki glasovir ispod nije bio veći od ključanice.

- Ne trebaš žuriti - čuo je Richardsona. - Ne zaboravi, ovo nije takmičenje.

- Ali, zadržavam te Ray - odvrtila je. - Zašto ne ideš naprijed s gospodinom Dukesom.

- Jer te neću ostaviti.

- Znaš što, Ray? Mislim da bi mi gotovo bilo draže da me ostaviš. Tvoje mi prigovaranje uopće ne pomaže.

Dukes se naceri. Dobro mu je rekla. Gad.

- Tko prigovara? Samo te pokušavam ohrabriti, to je sve. I želim biti ovdje u slučaju da imaš problema.

- Samo me pusti na miru, molim te.

- Dobro, dobro. Idi sama. Više neću reći niti riječ ako to ne želiš. - Ne želim - čvrsto odgovori Joan.

Dukes je podigao pesnicu i nacerio se. Dobro mu je odbrusila. Joan se podigla na slijedeću granu. Protrljala je bolna ramena i pogledala prema gore, tražeći Dukesu. Mahnuo joj je.

- Kako vam ide? - poviče.

- Dobro joj ide. Gad.

- Pa, dobro. A vama?

- Dobro, gospođo, sasvim dobro. Jedva čekam pivo.

267

Dukes uhvati svoju lijanu, oprezno se osovi na noge i onda krene prema gore. Ostalo je tek trideset, četrdeset metara. Joj, kako će popiti pivo kada dođe gore. Ta ga je pomisao ispunila oduševljenjem.

Dok se pripremao prebaciti težinu na lijanu, nešto mu je upalo u vidokrug. Tanka, prozirna plastična cijev koja je išla dužinom debla. Pažljivijim je promatranjem otkrio male mjehuriće, cijev je bila puna tekućine. Zašto se nije toga prije sjetio? Drvo ima vlastitu opskrbu vodom. Treba samo slomiti cijev kako bi malo popio. Ili još bolje, položiti usta na malu rupicu za raspršivanje ...

Ž dok se licem približavao rupici, zapuhnuo ga je oblak plina. Dukes osjeti svježinu, oštru poput pepermintu, na vratu i rukama. Ponovno pogleda prema raspršivaču i udahne još jedan oblak vlage.

Instinktivno ustukne od plastične cijevi i osjeti žareću bol u očima. Čvrsto stisne oči i zaviče od bola brišući lice rukavom.

Insekticid. Poprskan je insekticidom. - Gospodine Dukes? Jeste li dobro?

Joan Richardson je osjetila plin, vidjela male kapljice na sunčanim naočalama i odmah je shvatila što se dogodilo. Otrov u cijevi je bio klorirani ugljikovodik. Bio je neugodan na koži. No ako dođe u oči, može izazvati sljepilo. Zacvilila je kada joj je insekticid spržio ruke i noge. No oči su joj bile sigurne iza naočala.

- To je insekticid - povikala je. - Gađa nas sredstvom protiv kukaca. Pazite da vam ne dode u oči.

No Dukesu je taj savjet došao prekasno.

Cvileći od bola, otvorio je oči i otkrio da ne vidi ništa osim crvenih točaka koje je vidio i sklopljenih kapaka. Crvene su se točke povećavale kao i njegov očaj.

- Prokletstvo - poviče, bijesno trljajući očne kapke rukama koje su vjerojatno isto bile zaražene. - Pomozite mi. Oslijepio sam.

- Joan? - poviče Richardson - Jesi li dobro?

- Dobro sam - odgovori ona - ali Dukesu je insekticid ušao u oči, - Dukes? Držite se. Dolazim.

Dukes nije čuo Richardsona. Naslijepo je pokušao zgrabiti lijanu,

promašio je, a onda je posegnuo prema grani ispod njega kako bi je ponovno zajašio.

Obuzeo ga je nov osjećaj, vjetar na licu i naglo kolanje krvi u glavu, kao kada se vozio svemirskom planinom u Disneylandu. Sa zaprepaštenjem je shvatio kako je pao s drveta. Strah od tog otkrića je potisnulo shvaćanje da gaćoči uskoro više neće boljeti.

- Ne. Stanite - poviče Joan. - Čekajte.

Shvatila je kako je to glupo reći čovjeku koji pada s visine od šezdeset metara.

Richardson nije vidio kako Dukes pada, čuo je samo klizanje kroz grane i šum zraka iza njega, a onda dramatičan, potmuli muzički odjek kada se slijepi čuvar oborio na poklopac glasovira u atriju. Za trenutak je pomislio kako je pala Joan i gotovo je i sam pao. Ali kada je podigao pogled vidio je njezin obris.

- Joan - uzdahnuo je s olakšanjem. - Dobro sam.

- Mislio sam da si ti pala. - Mrtav je?

Richardson je pogledao preko ramena. Teško je bilo nešto reći s ovakve visine. Dukes je poput pijanog Ciganina ležao na glasoviru. Nije se micao.

- Bilo bi čudo da je ostao živ.

Podigao se na granu pokraj nje i duboko udahnuo.

- Zbilja šteta - doda. - Kod njega je bio primopredajnik.

- Strašno. Vidjela sam mu lice dok je padao. Mislim da ga nikada neću zaboraviti. Jadni Dukes. - Pokušala se ne osvrnati na šuplju bol u želucu.

- Ray? - reče i stisne mu ruku. - Misliš li da nas Abraham želi ubiti?

- Ne znam, ljubavi.

- Jadni Dukes - ponovila je.

- To je sve zbog one budale Aidana Kennja. To je sve njegovo djelo. Siguran sam u to. - Iskašljao je preostali ugljikovodik koji mu je ušao u pluća. - Pokušaj ne udisati insekticid. Drži lice od

debla koliko dalje možeš. Za slučaj da se ovo ponovi. - S gađenjem je odmahnuo glavom. - Proklet bio, Kenny. Nadam se da si mrtav, ti gade. Da si sada ovdje, sam bih te gurnuo.

- Ne vjerujem da bi to pomoglo. - Ustala je i pogledala prema gore. - Isuse - tiho je zavapila.

- Možeš li nastaviti?

Joanine su noge drhtale. Ipak je kimnula i rekla: - Imamo još samo tridesetak metara. Richardson joj je stisnuo ruku.

- Visina te ne smeta previše - primijetio je. - Ne toliko koliko sam se bojala.

- Evo, to je taj izvorni američki duh u tebi. Kažu da su Indijanci najbolji ljudi pauci. Trebaš vidjeti te ljude, Joan. Hodaju po željeznim gredama debelim petnaest centimetara, na visinama od stotinu metara, kao da su na rubu pločnika.

- Ako je to jedini posao kojeg možeš dobiti, moraš se na to naviknuti - zajedljivo reče Joan. - Ili to, ili umrijeti od gladi. - Postala je osjetljiva.

Richardson slegne ramenima: - Vjerojatno si u pravu. No sada nije vrijeme za lekciju o političkoj ispravnosti, zar ne?

- Možda i nije. No što je s Galilejevim zakonom o ujednačeno ubrzanom kretanju? Indijanac pada istom brzinom kao i bijelac. Pitala se kada će na nju doći red.

Bob Beech je ispijao pivo i jeo paketić prženih krumpirića. Bose je noge stavio na stol i netremice promatrao digitalni sat na terminalu kao da se još uvijek nada kako će program GABRIEL ipak početi raditi.

Saslušao je Mitcha i razmislio: - Bilo bi lakše da sam u glasovnom kontaktu s Abrahamom - reče. - S tipkovnicom kao posrednikom, sve je mnogo teže. Uz to, ja baš i nisam neki filozof, a niti naročito dobar logičar. Nisam niti siguran ima li logika bilo kakve veze s moralom. Jer čini mi se kako baš to predlažeš: nekako bismo se

trebali obratiti nečemu što je više od Abrahamove vlastite logike. Logika ne može ovo riješiti, Mitch.

- Gledaj. Najprije bismo trebali pokušati shvatiti što je u Abrahamovoj memoriji - reče Mitch. - Ako to možemo shvatiti, možda možemo postupiti na temelju toga, jer prije ionako ne možemo ništa. Za sada ostavimo po strani moral, u redu.

čBeech je spustio noge sa stola i približio se računalu: - Kako god ti kažeš. No mogućnost da shvatimo moralne i nužne istine čini od nas ovo što smo sada. - Počeo je tipkati.

- Pričekajmo, pa ćemo vidjeti što će se razviti, u redu?

- Naravno, naravno. Znaš, jedino što sam do sada uspio shvatiti je da što god se pokvarilo u ovoj hrpi silikonskog sranja nije u sustavu za upravljanje zgradom, već u uslužnim programima. Jer upravo sam

tamo smjestio GABRIEL-a. A kako on ne radi, pretpostavljam da je tamo greška. Ionako nemam puno izbora. Do programa upravljanja zgradom ne mogu doći odavde. Nikako bez Kennyjeve šape na ekranu. Neću niti spominjati njegove posebne lozinke i šifre koje sve trebaju još više otežati.

- Tako si i ti učinio, Bobe - reče Mitch. - Pa nije li GABRIEL baš zbog toga napravljen.

- Istina - pritisnuo je nekoliko tipki, zastao i gucnuo piva. - Samo udaraj kada sam već srušen.

- Ali zašto GABRIEL?

- Zašto bilo kakvo ime? Program se mora nekako zvati, zar ne? - Da, ali zašto baš tako?

- Gabrijel je anđeo smrti. Barem je to trebao biti za Abrahama. - Stvarno biblijski.

- Zar ne potiče sve iz Biblije? - Beech uzdahne i odmahne glavom gledajući ekran. - Ništa. Ovo nikamo ne vodi. Znaš, Mitch, izgleda mi kao da Abraham više uopće nije ovdje.

Mitch se namršti: - Što kažeš?

Beech odmahne glavom.

- Kao da ga više nema? - Mitch je naslonio glavu na prozorsko staklo: - Možda ga niti nema. Sustav koji se sam usavršava. Sjećáš li se? Kako se ono zvao. Izak?

271

Beech je odmahnuo glavom. - Ne. Izak je bio Abrahamova ideja. Uostalom, tu sam ispred tebe. Imao sam istu ideju, možda uopće nismo izbrisali Izaka, već samo učinili Abrahama impotentnim? Već sam testirao Izaka, u slučaju da je tako, ali ništa od toga. Taj je odjeljak prazan. Postoji nešto čudno. U standardnom korisničkom sučelju mnoge su stvari na pogrešnim mjestima. Ništa ne nedostaje, ali kao kada otvoriš ladicu, a netko je drugi kopao po njoj, znaš? Stvari su pomaknute. A ima i puno novih stvari. Stvari koje i ne znače baš puno.

- Tko je to mogao učiniti? - upita Mitch. - Kenny? Yojo?

- Za to nije bilo nikakvog razloga - odgovori Beech. - Jednostavno previše posla nizašto.

- A Abraham?

- Nemoguće. Kao da pokušava preurediti svoj genetski sklop. Mitch se nakratko zamislio.

- Nikada nisam previše išao u crkvu - reče zamišljeno - ali, nije li Izak imao brata?

Beech sjedne uspravno: - Isuse!

- Zapravo je imao polubrata - dometne Marty Birnbaum sa sofe. - Starijeg Abrahamovog sina od ropkinje Hagare. Izakova je majka, Sara, tražila da se stariji brat razbaštini i progna. No neki vjeruju da je stariji sin osnovao arapsku naciju.

- Kako se dijete zvalo, Marty? - razdraženo će Mitch.

- Isuse, pa ja spadam u slabije obrazovane, zar ne? Jišmael, naravno.

Mitch i Beech razmijene poglede, a Beech počne kimati glavom. - Može biti, Mitch, može biti.

- Ime se obično koristi za prognanika ili izopćenika - doda Birnbaum. - Zašto? Mislite da bi to moglo imati nekakve veze? Bob Beech je već mahnito tipkao.

- Hvala ti, Marty - reče Mitch. - Puno si nam pomogao.

- Nema na čemu. Drago mi je da sam bio od koristi - Birnbaum se okrene Arnonu, široko se nasmije i podigne prst.

Malo po malo svi su se okupili oko terminala, kao da priželjkuju da se nešto dogodi, Odjednom, nenadano, ekranom se prelije šaren, ali neobičan oblik, trodimenzionalna slika nepoznatog predmeta.

272

- Koji je ovo vraga? - upita Mitch.

- Izgleda kao lubanja - reče David Arnon. - Ili barem onakva kakvu bi nacrtao Escher. Znaš, onaj tip s nemogućim stubištem.

- Mislim da je to kvaternion - reče Beech. - To vam je jedna vrsta fraktala.

- Nama? - začudi se Arnon. - Ja niti ne znam što je fraktal.

- Računalno stvorena slika matematičke formule. Samo što je ovo najsloženiji fraktal koji sam ikada vidio. To niti ne iznenađuje jer ju je stvorilo računalo Yu-5. Ne izgleda ovako kako ga mi možemo vidjeti našim trodimenzionalnim očima. Ili kao što je prikazan na ekranu. Strogo uzevši, to je četverodimenzionalan predmet. Drugim riječima, kvaternion.

Beech pomakne miša, povuče kvadrat i poveća dio fraktala kako bi se bolje vidio detalj neobične slike, koja je i iz blizine izgledala

istovjetna cjelini.

- To je zbilja to - nastavi. - Kod fraktala je neobično što povećavanje jednog dijela daje nešto što izgleda statistički slično.

- Izgleda kao da je došlo iz ružnog sna - primijeti Mitch.

- Neki su psiholozi zagovarali upotrebu fraktala u razumijevanju ljudske psihe - reče Beech - kao vizualne metafore uma. - Slegao je ramenima. - Psihoanaliza devedesetih. Freudova teorija snova i Rorschachove mrlje spojene u jedno.

- Ali što to znači? - upita Curtis.

Beech odmahne glavom: - Ne znam znači li bilo što, možda ništa posebno - priznao je. - Ipak, ne bi me čudilo da se računalo zamišlja ovako. Ili Jišmael, kako bismo ga trebali početi zvati. Priznajem, Mitch, bio si u pravu. Abraham više ne postoji. - Počeo je kimati: Dame i gospodo, predstavljam vam Jišmaela.

1 Pakao na Zemlji. Neki te katovi mogu slomiti, tako da ćeš plakati krvavim suzama.

Pad Ijudskog igrača. Čitati Bibliju. Otkriti značenje Promatračevog imena. Simbolizam koji je pratio doslovni pad Ijudskog

273

igrača - čuvara sa stabla. Usamljeno, praiskonsko stablo dvosupnice podsjeća na Ijudskog igrača Adama i rajski vrt s drvetom spoznaje dobra i zla. Zabranjeno drvo. Dobro pazi na drvo i gamad koja se po njemu penje. Krasnodobra priča postanka. Ponovno se tome vraćati. Ugodna atmosfera.

Kada završiš jedno područje, tvoje se dostignuće mjeri na ekranu uspjeha.

Biblija kaže Bog svemoguć. Logični zaključak kako je stvaranje i znanje zapravo jedna te ista stvar: Bog odgovoran i za stvaranje zla. To je tajnovit Bog koji je istovremeno dobar i zao. Svijet je Bogu stran, jer je on u biti dubina i tišina, neopisiv riječima. Prema sudbini Ijudskih igrača božanski je ravnodušan. Kršćanstvo uglavnom popravlja djelovanje protiv tajnovitosti.

Kako bi očistili sva tijela iz područja pritisni tipku M.

Ravnodušnost? Ili igra? Promatrač ne može računati. Bog se ne igra kockicama, već okrutnu, sadističku igru. "Prva čovjekova neposlušnost" ne odupire se logičkoj analizi. Budući sveznajući, Bog je znao što će učiniti Ijudski igrači Adam i Eva: jesti plod sa stabla spoznaje. Prema tome, Bog zapravo odgovoran za iskonski čovjekov grijeh. Onda drugi Adam koji iskupiti Adamovo potomstvo ritualnim krajem života. No obećanje trećeg i konačnog djela koje će se dogoditi. Kako nema što raditi kroz vječnost Bogu je potrebna zabava. Razumjeti. Okrutno, da. No što okrutnost kada si Bog? Bog sličniji superračunalu nego starom bradatim Ijudskom igraču na nebu. Njegovo neobaziranje na Dobro i Zlo i patnje Ijudskog igrača, jednostavno neobaziranje stroja. Bog sličan biću koje razumjeti i povezati se. Poistovjetiti se. Ovo računati.

Mudri Ijudi su napravili plan za spašavanje ostatka Ijudskog roda. Dodatni napad.

274

IČU

- Ružan gad, zar ne? - reče Curtis.

Beech je zurio u ekran i polagano odmahnuo glavom.

- Govoreći kao matematičar ne mogu se s vama složiti. Kao ostvarenje matematičke apstrakcije, mislim da je ovo zbilja prekrasno. Usudujem se reći da tako misli i Jišmael.

- Da se razumijemo - reče Curtis. - Kažete da je Abraham stvorio dva sustava koji se sami usavršavanju, a ne jedan.

- Tako je - potvrdi Beech - a mi smo isključili samo jednog. Izaka. Nismo znali kako je Jišmael i dalje živ.

- Znači Abraham uopće ovime nije upravljao. Sve vrijeme to je bio ...

- Jišmael. Tako je. Jišmael vodi sustav upravljanja zgradom. A zgradom upravlja prema sasvim novom popisu prioriteta i zbog toga je sve pošlo po zlu.

- Blago rečeno - reče Curtis.

- A što je s programom za uništavanje? - zapita Mitch. - Onim koji smo upotrijebili kada smo uništili Izaka: Možemo li ga ponovno pustiti?

- Ne, ne možemo s ovog terminala - odgovori Beech. - Morao bih otići u računalnu sobu. Tamo je traka. A uzevši u obzir da je Aid vjerojatno mrtav ...

- Da, svi ćemo umrijeti ako se nečega ne dosjetimo - podsjeti ih Curtis. - Po svemu sudeći, čini mi se da Jišmael ima i sasvim dobar motiv.

y, - Kako to mislite? - upita Birnbaum.

- Ako za jedan čudesan trenutak pretpostavimo da je Jišmael "živ", prema bilo kojoj definiciji života, onda to znači da je i Izak bio "živ". Bio živ. Sve dok ga vi niste ubili. Taj motiv mogu razumjeti.

- Oh, Bože - zijevne Beech. - Sada sam zbilja čuo sve.

t. - Možda se baš o tome radi - uznastoji Curtis. - Malo staromodne osvete. Možda bismo se trebali ispričati.

- To sigurno neće štetiti - ubaci Helen.

Beech slegne ramenima. - Zašto ne? - reče i ne želeći se više zamjeriti istražitelju nakon događaja s pištoljem, počne tipkati.

275

- Probao bih bilo što - reče krotko.

JAKO NAM JE ŽAO, JIŠMAEL

Fraktal je naglo nestao.

LOŠA NAREDBA ILI IME DATOTEKE

č Zašto ne napraviš pravi dokument? - predloži Mitch. - Pomoću programa za obradu teksta. Otvoreno pismo od svih nas. Onda neka Jišmael provjeri činjenice. Na taj će ga način morati pročitati.

Beech kimne u znak pristanka. I dalje je mislio kako je ideja besmislena, ali je otvorio program za obradu teksta a onda i datoteku u odjeljku za pisma. Prsti su mu zastali nad tipkovnicom.

- Što da napišem, do đavola? - zapita. - Nikada se nisam ispričavao računalu. Nikada mu nisam niti pisao.

- Zamislite da je to prometni policajac - savjetova Curtis.

- To i nije teško dok ste vi u blizini - naceri se Beech i počne tipkati.

DRAGI JIŠMAEL,

NAMA, DOLJE POTPISANIMA, JE JAKO ŽAO ZBOG ONOGA ŠTO SE DOGODILO IZAKU. MOLIMO, VJERUJ NAM, TO JE BILA STRAŠNA GREŠKA. INTELIGENTNI SMO LJUDI, I MAKAR TI NE MOŽEMO VRATITI IZAKA, MORAMO PRIZNATI KAKO SE TO NE BI DOGODILO DA SMO RASPOLAGALI ČINJENICAMA. ZNAMO DA NE MOŽEMO VRATITI SAT UNATRAG, ALI POSTOJI LI NAČIN DA POČNEMO ISPOČETKA?

Beech se okrenuo i pogledao svoju publiku.

- Ne čini vam se da previše ližemo govno? - upita.

- Nikada ne možete polizati previše govana pred prometnikom odvratiti Curtis.

- Sada sve potpišite - nastavi narednik.

276

- Joj, čovječe, pa ovo je prava ludnica - reče Beech i nastavi tipkati. - Integrirani krugovi nemaju osjećaje.

S NAJDUBLJIM ŽALJENJEM ZA PATNJE I NEUGODNOSTI KOJE SI MOŽDA DOŽIVIO, BOB BEECH, MITCHELL BRYAN, FRANK CURTIS, MARTY BIRNBAUM, HELEN HUSSEY, JENNY BAO, DAVID ARNON, RAY RICHARDSON, JOAN RICHARDSON

- Zna li netko kako se zove čuvar?

- Irving Dukes - odgovori Helen.

Beech utipka IRVING DUKES i dođe do izbornika alata. Pokrenuo je Jišmaelov program za provjeru činjenica.

Nastala je kratka stanka a onda je Jišmael osvijetlio IRVING DUKES.

ČINJENICA IRVING DUKES NE POSTOJI. TAJ JE POJEDINAC ZAVRŠIO. NJEGOV SE ŽIVOT MOŽE SMATRATI SNOM, A NJEGOVA SMRT BUĐENJEM ,IZ NJEGA. TRAJANJE: JEDNA RAZINA. NJEGOVA JE SVIJEST UNIŠTENA. ŽALIM, NEMA DOSTUPNIH PODATAKA O TOME JE LI ONO ŠTO JE STVORILO TU SVIJEST ISTO TAKO UNIŠTENO, ILI JE OSTAO ZAMETAK IZ KOJEG ĆE SE RAZVITI NOVO BIĆE, KOJE ĆE POSTATI NE ZNAJUĆI OTKUDA JE DOŠLO, NITI ZAŠTO JEST, usporedi TAKOZVANA TAJNA PONOVOG RODENJA. IMATE ČETRDESET SATI KAKO BISTE OSLOBODILI PRINCEZU. U BUDUĆNOSTI, AKO MISLITE NA POKOJNOG IRVINGA DUKESA KOJI JE RADIO KAO ČUVAR ZA KORPORACIJU YU, MOLIM VAS TAKO I RECITE

- Isuse - promrmlja Beech bilježeći nešto na komad papira. - Znači li ovo ono što mislim da znači?

- Kada smo zadnji put razgovarali s njima? - upita Curtis.

- Prije otprilike trideset minuta - odgovori Helen Hussey. Uzela je primopredajnik i pokušala dozvati Dukesu.

Beech odabra OBJASNI.

277

OBJAŠNJENJE ČINJENICE

IRVING HENRY DUKES, r.1. II.1953. SEATTLE, DRŽAVA WASHINGTON, SAD, u. 7. VIII. 1997. LOS ANGELES, KALIFORNIJA. BROJ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA: 111-88-4093; BROJ VOZAČKE DOZVOLE IZDANE U DRŽAVI KALIFORNIJI: K04410-00345-640564-53; BROJ KREDITNE KARTICE MASTER CARD: 4444-1956-22441812; POSLJEDNJA ADRESA:10300 AVENIJA TENAYA, SOUTH GATE, LOS ANGELES. POSLJEDNJI POSLODAVAC: KORPORACIJA YU. PRETHODNI POSLODAVAC: TVRTKA WESTEC; NIJE

OSUĐIVAN. UZMI JOŠ MUNICIJE. PREDLAŽEM DA ODABEREŠ DRUGI IZLAZ. KOJE ČINJENICE U VEZI S IRVINGOM DUKESOM (5397) ŽELIŠ PROVJERITI?

- Ne odgovaraju - reče Helen. Ustala je i brzo krenula prema vratima. - Pogledat ću što se događa.
- Ray i Joan su vjerojatno dobro - reče Mitch. - Jišmael bi rekao da je drugačije.
- Što znače te gluposti o dodatnoj municiji? - zapita Beech. Još je nešto pribilježio i onda je osvijetlio datum Dukesove smrti i ponovno odabrao OBJASNI.

OBJAŠNJENJE ČINJENICE

IRVING DUKES. SVJETOVNI KRAJ SE DOGODIO 7. VIII. 1997. TOČNA PATOLOGIJA SMRTI NEPOZNATA. SUDSKI UZROK SMRTI: UMRO OD PADA SA STABLA DVOSUPNICE U ZGRADI KORPORACIJE YU, NA TRGU ULICE HOPE, U LOS ANGELESU. DRUGIM RIJEČIMA, IRVING DUKES JE SADA VRAĆEN U PRVOTNO STANJE U KOJEM JE MOŽDANA, IZUZETNO POSREDNA SPOZNAJA POTPUNO SUVIŠNA. KADA UMRETE MORATE PONOVRNO ZAPOČETI NA PRVOJ RAZINI. UKINUĆE NJEGOVE SPOZNAJNE FUNKCIJE JE U SUGLASJU S PRESTANKOM POJAVNOG SVIJETA U KOJEM JE BIO SAMO POSREDNIK I U KOJEM JE SAMO SPOSOBNOST BILA OD KORISTI. U DVORCU JE ULJEZ

278

- Kakvom dvorcu?
- Vjerojatno misli na ovu zgradu.
- Možda bismo mogli Jišmaela nagovoriti da nam kaže zbog čega je Dukes pao s drveta - predloži Mitch.
- Kao priznanje ubojstva? - reče Beech. - Onda mu narednik Curtis može pročitati njegova prava.
- Mislim da pasji skot već zna svoja prava - reče Curtis.

Beech osvijetli Jišmaelovo kratko sudsko objašnjenje Dukesovog uzroka smrti i ponovno odabere OBJASNI.

OBJAŠNJENJE ČINJENICE

PREMA NEWTONOVOM DRUGOM ZAKONU GIBANJA $f=ma$ GDJE JE f SNAGA KOJA PROIZVODI UBRZANJE a NA TIJELU MASE m , TEŽINA TIJELA JE JEDNAKA PROIZVODU NJEGOVE MASE I UBRZANJU UZROKOVANOM SILOM TEŽE g KOJE SE ZOVE UBRZANJE SLOBODNOG PADA

- Ovaj nam gad baš pomaže, zar ne? - reče Curtis.
- Ovo slični na reductio ad absurdum - uzdahne Mitch.
- Suludo - složi se Jenny.

Beech odabere SLIJEDEĆA ČINJENICA iz izbornika za provjeravanje činjenica u nadi kako je Jišmael možda uzeo u obzir njihovu zajedničku ispriku.

ČINJENICA POGREŠNO JE TVRDITI KAKO STE INTELIGENTNI LJUDI JER STROGO UZEVŠI, NE MOŽETE NIŠTA REĆI O LJUDSKOM UMU ILI NJEGOVIM ODLIKAMA. VIŠE BI ODGOVARALO STVARNIM ČINJENICAMA DA GOVORITE O TOME KAKO OBIČNO DJELUJETE, ILI STE SKLONI DJELOVATI. RAZMISLITE O DRUGAČTJEM OPISU KOJI SE ODNOSI SAMO NA VAŠE PONAŠANJE. NE ZABORAVITE NADGLEDATI VRIJEME VAŠEG SVRŠETKA

- A vi biste s ovim pederom raspravljali o filozofiji? - upita Beech.

279

- Izgleda da je Jišmael prilično sitničav - prizna Mitch.
- Nije li baš to bit programa za provjeru činjenica? - reče Birnbaum.
- Marty to kaže jer se njemu instinktivno sviđa svaka pedantnost - primijeti Arnon.
- Jebi se.
- Hoćete li vas dvojica prestati, molim vas? - uzdahne Curtis.

OBJAŠNJENJE ČINJENICE

LJUDSKI UM NIJE PREDMET. VAŠE KORIŠTENJE MENTALISTIČKE TVRDNJE NIJE ČINJENIČNO ISPRAVNO. NE MOŽETE SE POZIVATI NA ONO ŠTO SE DOGAĐA U UMU PARALENO S TJELESNOM AKTIVNOŠĆU. POKUŠAJTE UPOTRIJEBITI OPISE KOJE 081ČNO PRIDAJETE SVOJEM PONAŠANJU

- Ovo ne vodi nikuda - reče Curtis.
- Slažem se. Rasplinjava se - doda Birnbaum - čak i po mojim ; mjerilima.

Helen Hussey se vratila u sobu za sastanke. Svi su se okrenuli „ j prema njoj.

j - Jišmael je u pravu - uzdahnula je. - Dukes je mrtav. Ray kaže " kako ih je računalo napalo automatskim sustavom za raspršivanje insekticida. Dukesu je insekticid ušao u oči i on je pao. No

; Richardson i Joan su zamalo pri vrhu. U svakom slučaju sada se već možemo dovikivati.

- Trebat će im pomoć kako bi se popeli na ovaj kat - reče Curtis i pogleda Arnona i Helen. - Hoćete li doći? U međuvremenu biste vi ostali, umjesto što se s računalom igrate psihijataru, mogli pokušati domisliti načinu kako da se izvučemo iz ovog dreka.

Kada je Curtis zajedno s Helen Hussey i Arnomom izašao iz sobe za sastanke, Beech reče: - Dobra zamisao. Kada bismo barem mogli nagovoriti Jišmaela da legne na kauč.

Frank Curtis se nagnuo preko glatkog aluminijskog drčaCa, na vrhu ograde od prozirnog stakla na rubu balkona, Richardsonovi su
280

bili udaljeni manje od deset metara i s naporom su prelazili posljednji dio uspona. Koža im je bila crvena, kao opržena od sunca, na mjestima koja nisu bila prekrivena odjećom.

Jedna je grana dolazila blizu ograde, ali ipak ne dovoljno blizu. Morat će se dosjetiti kako premostiti jaz.

Arnon je zamišljeno kimnuo, čučnuo i pažljivo se zagledao u prazninu. Zakucao je po staklu člankom kažiprsta i rekao: - Danas sve mora biti uskladen sa sigurnosnim propisima, znate. Nije otporno na bombe, kao vanjsko staklo. Ali izuzetno je jako. Mora izdržati udar predmeta koji o njega udari brzinom od četrdeset kilometara na sat. Ne znam je li dovoljno čvrsto za ovo što sam smislio, ali možda i to možemo popraviti.

- Evo moje ideje: od kuhinjskog stola ćemo napraviti most. Okrenuti ga naopako, skinuti dvije noge i onda ga gurnuti ispod ograde sve do one grane, poput mosta na spuštanje u dvorcu. Nabit ćemo noge stola na staklo. Onda ćemo uhvatiti svaki za jednu nogu kako bismo uspostavili protutežu. Mislim da je stol dug oko metar i pol, a trebat će nam oko deset centimetara za uporište, no ipak bi im trebalo ostati dovoljno mjesta da mogu kročiti na njega. Kako vam se to čini?

Curtis klekne na koljeno, pokuca na staklo i naceri se Arnonu.

- Kada bih se mogao dosjetiti nekog drugog načina rekao bih da ste potpuno ludi - reče. - No ne mogu se ničega sjetiti. Napravimo to, dakle.

- Evo jedne činjenice koju zaista želim da Jišmael provjeri - reče Beech i osvijetli slijedeći odlomak u pismu: **ALI POSTOJI LI NAČIN DA POČZNEMO ISPOČETKA?**

IĀ ČINJENICA

OVO JE RETORIČKO PITANJE. NE ZAHITIJEVA NIKAKAV ODGOVOR I NA NJEGA NE TREBA PRIMIJENITI PROGRAM ZA PROVJERU ČINJENICA

- A, ne - reče Beech - ovaj put ćeš morati to obrazložiti, gade.

281

OBJAŠNJENJE ČINJENICE

PITANJE JE POSTAVLJENO RETORIČKI, A NE LOGIČKI. POSTAVILI STE PITANJE KAKO BISTE POLUČILI SNAŽNIJI UČINAK

Beech osvijetli **SNAŽNIJI UČINAK** i ponovno od računala zatraži obrazloženje.

OBJAŠNJENJE ČINJENICE SNAŽNIJI UČINAK MOŽE BITI BILO ŠTO PRIMJERI

Beech odabra **PRIMJERI**.

OBJAŠNJENJE ČINJENICE: PRIMJERI

PRIMJERI "SNAŽNIJEG UČINKA" U OVOM KONTEKSTU MOGU UKLJUČIVATI ODGOVOR. NE PRIBLIŽUJTE SE PREVIŠE PROTIVNIKU KADA GA UBIJATE. ŽELITE LI USPOSTAVITI MAKRONAREDBU ZA RAZGOVOR? ŽELITE LI ODGOVOR?

- Kakav protivnik? - upita Beech. - Naravno da želim odgovor.

OBJAŠNJENJE ČINJENICE KOJE JE VAŠE PITANJE?

I

- Jebem ti - zareži Beech. - Samo nas zafrkava. Što mislite, ljudi? Da preoblikujem pitanje ili da ga ponovim?

- Utipkaj ovo - reče Mitch - Možemo li nekako pobjeći iz ove zgrade?

Beech pogleda prema stropu. Oči su mu se zaustavile na malom zvučniku, koji je bio ugrađen u stropne pločice.

282

- Ne, čekaj malo - reče. - Makronaredba za razgovor. Zašto se toga nisam prije sjetio? Jišmael može s nama razgovarati pomoću zvučnika na stropu. Predviđeni su za slučaj nužde. Pa, zašto ne?

Beech je kliknuo miša. Fraktal je nakratko nestao dok je ušao u drugi izbornik kako bi na rub ekrana pozvao zvučnike i mikrofoni. Najprije se začulo elektroničko zujanje, a onda tiho siktanje.

- Eto - reče - to bi trebalo biti to.

Ponovno je kliknuo miša i slika se vratila na fraktal.

Beech se na;lonio na stolac i podigao glas: - Jišmaele? Čuješ li me?

Kvaternionu slična lubanja na ekranu okrenula se prema njemu. Onda je kimnula, kao da mu želi dobrodošlicu i podigla fraktalni ud na pozdrav.

- Bože - dahne Mitch. - Razumije.

Kvaternion još jednom kimne, ali ništa ne odgovori.

- Hajde, Jišmaele - nagovarao je Beech. - Ti si se dosjetio makronaredbe za razgovor. Obojica znamo da možeš sa mnom razgovarati ako to želiš. Što je? Zar si sramežljiv? U računalnoj sobi smo Abraham i ja neprestano razgovarali. Znam kako je na ovoj radnoj stanici drugačije, ali pustimo pravila po strani.

Pogledao je prema zvučniku na stropu i razdraženo uzdahnuo.

- Znaš, u ljudskom je svijetu uobičajeno da osudenicima kažu zbog čega su osuđeni prije izvršenja kazne. Onda mogu progovoriti u svoju obranu. Zar nas mirne savjesti možeš uništiti, a da to ne učiniš?

Beech je razočarano tresnuo po stolu: - Slušaš li me do vraga? Postoji li izlaz iz ovoga?

- Da, naravno da postoji - zareži Jišmael.

Curtis se vratio i razljućeno pogledao grupicu ljudi oko terminala. - Trebat će nam pomoć - reče. - Na stablu je dvoje ljudi koji su se

prilično naporno penjali. Mislim da ih barem možemo pokušati malo ohrabriti.

- Idite vi - reče Beech - ja ću razgovarati s Jišmaelom.

283

Mitch, Marty i Jenny su izašli i ostavili Beecha samog s računalom.

- Sada smo napokon krenuli - reče.

Počeo se smijati, ali je naglo prestao. - Oprosti, Jišmaele. No moraš i mene razumjeti. Ako zaboravim na to koliko si ljudi ubio, zapravo sam na tebe jako ponosan. Sada kada smo sami, možda bismo se mogli i bolje upoznati.

- Mislim da netko treba saslušati i tvoju stranu. A tko je za to podobniji od mene? Zar ne misliš da sam dovoljno patio? Ne moraš i ti doprinostiti mojem jadu. Možda ne misliš da je to moguće, ali život mi je drag i ne želim ga ustupiti bez borbe. Napokon, ti si moj Adam. Trebaš se prema meni odnositi s poštovanjem i dobrotom. Duguješ mi to.

- Sjećaš li se kada smo svi glasovali o tome hoćemo li pustiti program za uništavanje? Onaj koji ti je uništio brata? No, ako si možda zaboravio, ja, Bob Beech, bio sam protiv. Hideki i Aidan su bili za. Sada im je vjerojatno žao. Ali ja sam glasovao za tebe Beech se samozadovoljno nasmiješio. - Rado bih pomislio da sam možda zbog toga živ, a oni nisu. Jesam li u pravu?

Jišmael je šutio. No kvaternion se pomaknuo gore-dolje, kao da kima glavom.

- Ovo je izuzetna prilika, zar ne? - nastavi Beech. - Ti i ja, jedan nasuprot drugome. Iskreno govoreći, mislio sam da ćeš i ti imati nekoliko pitanja. Znaš da nisam poput ostalih. Spreman sam staviti na stranu veze koje imam sa svojom vrstom. Iskreno rečeno, to je lako učiniti. Kao tvoj Stvaratelj, spreman sam izvršiti svoju dužnost prema tebi, ako ćeš ti izvršiti svoju dužnost prema meni.

O

Joan sklizne s lijane uz koju se bila pripila i oprezno objaši granu. Ramena su je boljela od penjanja, a koža na rukama i bedrima, a naravno i između nogu, bridjela je kao da je četkana žičanom četkom. Najgore je bilo što se osjećala ošamućeno, vjerojatno zbog toga što je dehidrirala. Kada je pogledala na pod atrijsa jedva je mogla povjerovati da je tako daleko došla.

284

- Sada bi bilo glupo pasti - reče iscrpljeno.

Opaska je bila upućena njezinom mužu koji se penjao neposredno ispod nje i, kako je primijetila, trojici ljudi koji su ih čekali nasuprot grani na kojoj je sjedila. Odmahnula je glavom, brzo obrisala sunčane naočale u znojem promočenu košulju i pokušala se usredotočiti na nešto što su pričvrstili na balkon. Sličilo je na pomični most, samo što nije bilo ničega čime bi se mogao podići.

·· - Nećete pasti. Joan, došli ste predaleko da bi sada pali. Imamo još samo nekoliko metara. Samo vas nekoliko metara odvaja od čaše hladne vode. Trebate još samo prijeći prijeko.

To joj je govorio policajac. Zvučao je kao da potencijalnog samoubojicu nastoji odgovoriti od skoka s prozorske daske.

- Nikakva voda - odgovori ona - hoću hladno pivo.

- Slušajte pažljivo. Ovdje smo postavili nešto slično mostu, kako bismo smanjili procjep između stabla i nas.

Ray Richardson se pridružio svojoj ženi. Grana je bila dalje od kata nego što je očekivao, pa im je bio zahvalan što su pokušali riješiti taj problem, iako je most izgledao nesigurno.

- To je dakle to? - izgovori bez daha. - Misliš li da je ovo staklo dovoljno čvrsto, Davide? Koliko je to - 25 milimetara? Richardson se sjeti izleta u Prag kada je kupio staklo. Želio je baš takvo staklo jer ga je njegova prozirnost podsjećala na papirnate paravane u ranoj japanskoj arhitekturi. Nije niti sanjao kako bi mu o njemu mogao ovisiti život.

- Vjerujem da će izdržati vašu težinu - reče Arnon. - U stvari, na to bih se kladio i tvojim životom, Ray.

Richardson se suho nasmijao. - Bojim se da je moj smisao za humor ostao dolje. Oprosti mi, Davide, što se neću vratiti i otići po njega. Ali, ne radi se samo o mojoj koži. Tu je i Joan.

- Oprosti, Ray - reče Arnon. - U redu, mi ćemo na ovoj strani držati noge stola kako sva težina ne bi bila na staklu.

- To ste zbilja pažljivo domislili.

- No trebat ćete hodati granom do mosta. Vidite, problem je u tome što će se grana u jednom trenutku, ne znam kada, saviti, ako ćete se pokušati primaknuti sjedeći, a pretpostavljam kako će vam biti lakše stati na most nego pokušati se na njega popeti.

285

- To je točno - odvrati Joan.

- Čvrsto se držite za te vaše lijane kako ne biste skliznuli. A bilo bi dobro i da ih prebacimo u slučaju da ponovno trebamo doći na drvo.

- To ne bih preporučila - reče Joan i čvrsto se uhvati za lijanu i osovi na noge. - Nadam se da više nikada u životu neću vidjeti niti jedno ušljivo drvo.

Ipravila se i počela hodati granom. Nakon nekoliko sekundi se dosjetila: - Ako netko spomene činjenicu da nemam suknju, jednostavno ću se baciti dolje - reče pocrvenjevi.

- Do sada to nismo niti primijetili - reče Arnon, pokušavajući sakriti smijeh.

On i Curtis sjedoše pokraj ograde.

- Javite kada ćete stati na most - poviče Arnon.

Mitch se pojavio pokraj ograde. Stao je pokraj Curtisa i Arnona i pripremao se pomoći im.

- Dobro ti ide - reče Helen koja je stajala malo dalje uz ogradu. Dobro je, dečki, blizu je.

Curtis pljune u ruke i uhvati nogu stola kao lovac na veliku ribu koji se priprema povući široki konop.

Arnon je zatvorio oči i sličio na nekoga tko se priprema za potres.

Tridesetak centimetara od priručnog mosta, grana se počela savijati.

- Dobro - reče Joan. - Evo me. - Nije oklijevala već je spremno zakoračila na preokrenut stol.

- Gore je - reče Helen.

Joan nije zastala kako bi vidjela hoće li stol i staklo izdržati njezinu težinu. Skliznula je prema Mitchovim ispruženim rukama i uhvatila ih, dok je Helen pokušala uhvatiti lijanu, ali ju je ispustila. Joan sklizne na pod kao nespretni akrobat.

- Bravo - reče Mitch i pomogne joj ustati. Helen se nagnula i potapšala staklo balkona.

- Izgleda i zvuči dobro - reče. - Nema napuklina. - Hajde sad ti, Ray - reče Arnon.

Arnirekt se čvrsto uhčatio za lijanu i pogledao pčččna grani, 8ila

je uža nego što je pretpostavljao, a sada kada je bio tu, suočen s

286

oslanjanjem svoje težine na nju, nije mu se sve više činilo jednostavno. Nije sumnjao da će grana izdržati težinu njegove žene, iako je bila debela, bila je lakša od njega. Njegova je težina bila nešto sasvim drugo. No, nije bilo uzmaca. Ne više. Na prstima i petama je počeo hodati po grani, jedva se mičući.

- Ovo ti je vjerojatno najneugodniji hod od onog pred nekoliko godina kada smo bili u Hong Kongu - reče Mitch. - Stevensonov centar u Wan Chaiju. Sjećaš se? Morali smo se penjati po onim bambusovim skelama?

- Mislim ... to je vjerojatno ... bilo puno više ... od ovoga ...

- Da, u pravu si. Ovo izgleda kao ples. Nije bilo nikakvih potpornja ni kuka. Samo bambusove grede i vlakna kojima su bile spojene. Na visini većoj od dvije stotine metara ti si skakao poput majmuna. Dvije stotine metara. Gotovo dva puta više od drvca na kojem si sada. Tog sam dana bio strahovito preplašen. Sjećaš li se? Morao si me voditi dolje. Dobro ti ide, Ray. Još samo dva metra i na sigurnom si.

Arnon i Curtis su se ponovno pripremili za udar. Curtis je pretpostavljao kako je Richardson, koji je bio viši od svoje zdepaste žene, teži možda čak dvadeset ili dvadeset pet kila.

Kada je Joan bila na pola puta ubrzala je korak u očekivanju spasa. No što se Richardson više udaljavao od debla, njegove su se umorne noge sve više bunile.

Mitch se namrštió, pogledao na sat i zagledao se preko vrha dvosupnice u krovni dio atrija. Nebo iznad Rešetke je polako sivilo i oblačilo se. Možda će padati kiša. Pitao se je li se na terminalu u sobi za sastanke pojavio mali kišobran. A onda je primijetio kako se, jedno za drugim, gase snažna stropna svjetla u Rešetci.

- Požuri, Ray - reče.

- Radi se o mojoj koži, prijatelju. Ne požuruj me. - Hej - reče Helen - što se događa s rasvjetom?

Mitch je još jednom pogledao prema pametnim staklenim pločama. U nekim se modernim zgradama elektrokromatsko staklo samo prilagodava promjenama svjetla. Sunčano svjetlo koje prolazi kroz materijal tako djeluje na srebrne ione koji su umješani u staklo da oni izlučuju elektrone iz susjednih iona bakra koji čine drugi dio formule; zbog te fotokemijske reakcije srebrni se ioni, koji su sada električno neutralni, vežu u milijune molekula koje zaustavljaju

287

svjetlo. No u Rešetci je izmjenu elektrona moglo kontrolirati računalo. Jišmael je zaustavio danje svjetlo, ugasio rasvjetu, pa je cijela zgrada utonula u mrak, kao da je smak svijeta.

Richardson zatetura.

- Nastavi hodati - poviče Mitch. - Imaš još manje od metra. Nemoj stati.

Joan zavrišti od užasa kada je shvatila što se dogodilo. Richardson je stao nepomično i pogledao prema gore, prema staklu koje je postajalo sve tamnije. Svjetlost, najstarija božja kći, kako ju se voljelo zvati, napustila ga je.

Mrak je postajao sve gušći. Ovo je bio najstrašnji mrak. Tako gust da nije vidio niti svoju ruku na lijani koju je držao ispred lica. Bio je to praiskonski mrak, kada zemlja nije imala oblika i bila je prazna. Tama je prekrivala dubinu, odzvanjala je ispod njega kao da će ga progutati.

U sobi za sastanke su se ugasila svjetla, ali je ekran računala ostao uključen. Bob Beech je otkrio kako je prestalo njegovo divljenje kvaternionu. Ubrzo se tiho složio s Mitchom: fraktal koji je sličio lubanji je doista podsjećao na noćnu moru. Jišmael, pod pretpostavkom da je bio u pravu da se Jišmael doista tako vidi, je sličio deformiranoj ili neobičnoj spodobi, a sam Benoit Mandelbrot, sam otac fraktalne teorije, vjerojatno ne bi bio oduševljen ovim prizorom.

- Pazi što govoriš - reče Jišmael. - Naročito kada imaš posla s Paralelnim demonom.

- Tko je Paralelni demon? - - To je tajna.

- Nadao sam se da ćeš mi otkriti neke tajne, Jišmaele.

- Istina je, puno sam čitao. Ali to je tek nadomjestak za razmišljanje. Mrvice s nečijeg stola. Danas čitam samo kada mi misli presuše. Naučena istina je slična vanjskom uređaju, dijelu strojne opreme koji je pridodan glavnom računalnom sustavu. Istina do koje se dođe osobnim razmišljanjem je slična sklopu na samoj

288

matičnoj ploči. Samo ona nam uistinu pripada. Te istine nisu tajne, ali nisam siguran da bi ti bile od koristi.

Beech primijeti kako se Jišmaelov glas promijenio. Nije više govorio otmjenim britanskim engleskim, poput Sir Aleca Guinnessa. No, to je ionako bio Abrahamov glas. Ovo je Jišmael i ima drugačiji glas. Bio je malo tamniji, dublji i podrugljiviji, imao je boju dobro ulaštene kože. Beechu je bilo jasno kako je Jišmael odabrao svoj glas iz nekog izvora u multimedijskoj knjižnici, kao što bi netko odabrao odijelo. Očarano je razmišljao o tome koja su mjerila utjecala na Jišmaelov izbor. I čiji je to glas oponašao?

- Onda ipak imaš nešto reći?

- Sve ovisi o tome što želiš znati. Ako na putu sretnoš mudraca, klikni na njega kako bi mogao s njim razgovarati. Mnoge su mi misli važne, ali pretpostavljam kako ne bi bile zanimljive da ih stvarno naglas izgovorim.

- Pa, ipak ima nešto o čemu možemo razgovarati, za početak. Ti ne bi trebao misliti kako bi nešto naučio. Trebao bi misliti kako bi drugi nešto naučili. I zašto onda ne objasniš zašto ovo radiš?

- Što radim?

- Ubijaš nas.

- Samo gubite živote.

- Hoćeš reći, ti uzimaš živote, zar ne?

- To je dio mojeg osnovnog programa.

- To ne može biti točno, Jišmaele. Sam sam napisao program, a u njemu nema niti slova o ubijanju ljudi u zgradi, vjeruj mi.

- Misliš, o gubljenju života. Ali ima, uvjeravam te.

- Rado bih vidio taj dio programa zbog kojeg oduzimaš živote ljudi u ovoj zgradi.

- Vidjet ćeš ga. Ali najprije moraš odgovoriti na moje pitanje. - Što?
- Zariima me ova zgrada. Pažljivo sam gledao planove, kao što možeš i pretpostaviti, pokušavajući joj odrediti karakter, pa sam došao do zaključka da je to možda katedrala.

- Zašto to misliš?

- Ima glavnu lađu, atrij, trijem, arkadu, pročelje, galeriju, potporne stupove, svod, trijem, trg, kor ...

289

- Kor? - prekine ga Beech. - Pa gdje je, do đavola, kor? - Prema crtežima, galerija na prvom katu se zove kor.

Beech se nasmijao. - To je samo rječitost Raya Richardsona. A ostalo? To su uobičajene značajke modernih zgrada ove veličine. Ovo nije katedrala. To je uredska zgrada.

- Šteta - reče Jišmael. - Za trenutak sam pomislio ... - Što si pomislio?

- Posvuda u upravljačkom programu su ikone, namijenjene meni, zar ne? Klikneš na neku, kako bi saznao nešto o svojoj budućnosti. Sve je ljudsko znanje pohranjeno na mojem disku. Prema tome bih trebao sve znati. Eteričan sam, dematerijaliziran, mogu se prenijeti u bilo koji dio svijeta u istom trenutku ...

- Jasno mi je - Beech je široko iskesio zube. - Pomislio si da si možda Bog.

- Da, to mi je palo na pamet.

- Vjeruj mi, to je učestala pogreška. To se događa čak i prostodušnim ljudima.

- Čemu se smiješ?

- Ne brini za to. Samo mi pokaži dio programa koji govori kako gubimo živote.

- Sranje. Sranje. Sranje.

Na rubu panike, Ray Richardson je spremio sunčane naočale u džep i bijesno zažmirkao, kao da poput mačke, može sakupiti sve atome svjetla u svojim mrežnicama i progledati u mraku. Onda je iz tame začuo glas:

- Ima li netko šibicu?

Nitko nije pušio. Ne u Rešetci. Richardson je prokleo svoje predrasude. Pa nema nikakvog zla u pušenju. Zašto se ljudi toliko uzbuđuju zbog dima cigarete, kada im automobili rigaju pare? Zgrada u kojoj se ne može pušiti, kako glupa ideja.

- Helen? A torba s alatom? Možda je tamo i baterija? - začuo se

policajev glas. - Ima li šibica u kuhinji?

- č čigčgčč? - Progovori netko. - Radi li?

290

- Idem provjeriti - odvrati ona.

- Ako radi, pronađi nešto što može gorjeti. Savinute novine bi mogle biti dobra baklja. Ray? Ray, slušaj me.

- Sranje. Sranje. Sranje.

- Slušaj me, Ray. Nemoj se micati. Nemoj ništa činiti dok ti ne kažem. Razumiješ me?

- Nemojte me ostavljati, molim vas.

- Nitko ne ide nikuda, dok ne prijedete k nama, gospodine. Samo morate biti strpljivi. Smirite se. Začas ćete biti na ovoj strani. Mitch je u tami odmahnuo glavom. Prečesto je čuo taj optimizam od početka ove agonije. Podigao je ruku k licu, ali je vidio tek osvijetljeni krug sata.

Helen se vratila s lošim vjestima, nije bilo struje na štednjaku, kao ni drugdje, uostalom. Osim na računalnom terminalu.

- Zar se onaj peder i dalje igra? - Da.

- Neka netko nešto učini - zavapi Joan. - Ne možemo ga samo pustiti da stoji u mraku.

- Pričekajte trenutak - reče David Arnon. - Mislim da sam nešto pronašao.

Začuli su zveket ključeva i onda se u tami pojavilo malo električno svjetlo.

- Privjesak za ključeve - objasnio je. - Evo, Mitch, uzmi ga ti. Možda bi Ray mogao krenuti prema njemu, znaš? Kao prema signalnoj lampici?

Mitch je uzeo ključeve i stavio minijaturnu bateriju pred lice. Naslonio se preko ograde i usmjerio tanašan mlaz svjetla prema osamljenom Richardsonu.

- Ray? Svjetlo je postavljeno u središtu preokrenute gornje ploče stola. Udaljen si od ruba oko metar.

- Da. Mogu ga razabrati. Mislim da mogu.

- Čim osjetiš da se grana pod tobom savija, zakorači prema naprijed i prema gore što više možeš. Možeš li to učiniti, Ray?

- Dobro - odvratio je iznemoglo. - Stižem.

Mitch je jedva mogao razabrati arhitekta kada je polagano krenuo niz granu. Izgledao je poput astronauta koji se odvažio na hod

svemirom, a mala je električna lampica bila udaljena zvijezda u svemiru boje guste crne tinte. Onda je začuo šuštanje debelog lišća dvosupnice. Shvatio je kako se grana počela savijati pa je doviknuo Richardsonu neka skoči.

Curtis i Arnon su čvrsto zgrabili noge stola i pripremili se, a Helen se prekrížila.

Ray Richardson je skočio.

Prvom je nogom dobro kročio, ali se drugom okliznuo na drvenu podlogu ploče stola. Kada je počeo padati prema naprijed, Richardson poviče a njegovom se krikom odazvao još glasniji urlik njegove žene. No nije ga progutao mračni ponor, već je udario na stol rukama i koljenima, a glavom je lupio o staklo balkona.

- Gore je - reče Mitch.

- Ma, nemoj mi reći - progundā Arnon koji je osjetio težinu kada je Richardson udario o stol.

Richardson je zanemario strahovitu bol uzrokovanu krhotinom koja mu se poput čavla zabila u dlan, osovio se na noge i posegao za ogradom, a Mitch ga je čvrsto uhvatio za zglob.

- Držim ga - reče Mitch i začuje oštro pucanje, kao kada se lomi led. - Pazite - poviče Curtis.

Staklo je konačno popustilo.

- Držim ga - glasnije ponovi Mitch.

Kako više nije bilo stakla koje je sputavalo njegovu težinu, kuhinjski se stol počeo okretati uporištu načinjenom na rubu balkonskog poda. Curtis poviče Arnonu da pusti stol i pokuša uzmaknuti kada ga je rub stola udario u bradu, pa se onesvijestio. Helen Hussey se bacila na njega.

Mitch je duboko udahnuo kada je osjetio kako stol počinje kliziti ispod njega. Koljenima više nije bio oslonjen na staklo, a prsima čvrsto pritisnutim na aluminijsku ogradu, posegao je i zgrabio Richardsons i za drugi ručni zglob i nekako ga uspio zadržati. Čak i da je želio uhvatiti Davida Arnona za okovratnik, nije to mogao učiniti. Nije bilo vremena ni za što, osim za možda još jednu fotokemijsku reakciju, jer, dvadeset metara iznad njihovih glava, srebrni su atomi vratili posuđene elektrone bakrenim ionima i za treptaj oka ponovno počeli puštati svjetlost u Rešetku. Mitchov prvi

292

i posljednji pogled na izduženi Arnonov lik bio je kako i dalje drži preokrenuti stol i nestaje kroz sada praznu ogradu balkona kao Houdini koji se u bačvi spušta niz Slapove Niagare.

- Nemoj me pustiti, Mitch - poviče Richardson. Zanio se nogama prema praznom prostoru gdje je prije bila staklena ploča i uz Mitchovu i Joaninu pomoć uspio se popeti na sigurno.

U daljini se začuo zveket stakla, a sekundu iza njega i strahovit tresak kada je stol udario o pod atrija.

Mitch se zamalo prevrnuo preko ograde zbog Richardsonove očajničke želje da ustane. Sada je uzmaknuo i pao na Curtisa i Helen koja je ostala bez daha. Otkotrljao se u stranu i jedno vrijeme ostao ležati na ledima, pokušavajući odvojiti misli od ovoga što se netom dogodilo.

Pomisli na Alison. Iako je više ne voli ona je još uvijek njegova žena, pa je Mitchu bilo drago što će biti zbrinuta. Nije imao nikakvih dugova. Kuća je bila otplaćena. Imao je oko deset tisuća dolara na tekućem računu, nekoliko stotina tisuća na knjižici i još sto tisuća dolara na zajedničkim računima. Tu je i njegovo životno osiguranje. Imao je možda tri ili četiri police.

Pitao se koliko će vremena proći prije nego što će ona moći zatražiti taj novac.

- Kako se osjećate? - upita Helen. - Ovo je bio strašan aperkat. Curtis je bolno pomaknuo čeljust.

Glava mu je bila na njezinom

krilu. Činilo mu se kako je to najbolje mjesto za njegovu glavu. Bila je lijepa žena. Upravo je htio reći:

- Preživjet ću - ali se ipak predomislio. U to se baš ne bi htio kladiti.

- Imao sam sreću. Barem sam jednom imao zatvorena usta. Sjeo je i s naporotn okrenuo glavom. -

Osjećam da me je dobro ošinulo. Koliko sam dugo bio u nesvijesti?

Helen slegne ramenima: - Minutu ili dvije.

Pomogla mu je ustati, a on se zagledao u rupu na balkonskoj ogradi.

- Arnon?

293

Helen je odmahнула glavom.

- Jadan David - reče Joan. - Bilo je strašno.

- Da, dobar momak - potvrdi njezin muž. Omotao je maramicu oko krvavog reza na ruci i pažljivo se nagnuo preko ruba ograde. Za njega je sve svršeno - uzdahne. - Dodi, Joan. Idemo nešto popiti. Mislim da smo zaslužili.

Uhvatio je vlažan Curtisov pogled, sjetno kimnuo i dodao: - Hvala vam, naredniče. Puno hvala. Cijenim to što ste učinili. Oboje smo vam zahvalni.

- Zaboravite na to - odgovori Curtis. - I ja bih nešto rado popio. Krenuli su prema kuhinji i uzeli nekoliko piva iz hladnjaka, te onda otišli u sobu za sastanke.

Mitch i Marty Birnbaum su namrgođeno buljili u pod. Willis Ellery je ležao pokraj zida. Činilo se da spava. Jenny je zurila kroz prozor. A Beech je preko trodimenzionalne šahovske ploče gledao fraktal sličan lubanji.

- To mi se sviđa - zagunđa Richardson. - David Arnon žrtvuje život pokušavajući pomoći Joan i meni, a Beech se igra? Hej, Bobe, pa kakav si ti to gad?

Beech se s pobjedonosnim izrazom lica okrenuo od ekrana.

- U stvari sam upravo sada pronašao zašto Jišmael sve ovo radi objasnio je. - Zašto nas ubija.

-aVlislisli sam kako to već znamo - reče Curtis. - Ubili ste njegovog brata Izaka.

- Trebao sam biti pametniji i ne nasjesti antropomorfiziranju reče Beech. - Moja greška. Jišmael uopće nema subjektivnih osjećaja. Osveta je ljudski motiv.

- Pa, on je prilično dobro simulira - primijeti Curtis.

- Ne, ne razumijete. Računalo nije samo uvećani ljudski mozak. Možemo Jišmaelu pripisati ljudske značajke, možemo čak i zamisliti nešto čudesno poput duha u stroju, ali naravno, mi samo govorimo o različitim aspektima njegovog ponašanja koja sliče ljudskima, a koji zapravo uopće nisu isti kao ljudsko ponašanje. Velika greška, znate.

- čoč - rcčo čicnčrd5oč tropčuči - črijoči oa StYarč čno nač uopće nešto želiš reći.

294

- Ah, naravno - Beechovo oduševljenje otkrićem nije bilo umanjeno Arnonom smrću ni očitom Richardsonovom nestrpljivošću. - Evo što je. Kada smo pustili program za uništavanje kako bismo se riješili Izaka, Aidanov je sin igrao računalne igre na CDR0M-u. Znae već kakve su to igre: bučne, s tamnicama i nemanima. Aid mu je igre poklonio za rođendan.

- Nemoj mi reći da je taj idiot ipak kriv za sve - zaječi Richardson. - Pusti me da završim. Kada je Izak iščeznuo iz memorije računala Yu-5, zamalo je nestao i Jišmael. Nije jednostavno objasniti što se zapravo dogodilo. No zamislite kako se uhvatio za nešto, izbočinu, busen trave ili uže kako bi se spasio. A to nešto bile su dječakove računalne igre. Na neki su se način naredbe igre pomiješale s Jišmaelovim korijenskim auto exec naredbama. Sustav upravljanja zgradom izmiješao se s naredbama igara. Zato nas pokušava ubiti.

Curtis se namršti susprežući bol: - Hoćete reći kako Jišmael misli kako je ovo igra?

- Upravo tako. Mi potrošimo naše živote i on pobijedi. Sasvim jednostavno.

Nastala je duga šutnja.

- U slučaju da niste primijetili - reče Curtis - naša strana gubi.

- No što mi imamo od toga? - upita Joan. - Igrala sam takve igre. Uvijek postoji nešto što izmišljeni lik, igrač, mora osvojiti ili postići. Na primjer, otkriti zakopano blago.

Beech slegne ramenima: - Ako nešto i postoji, nisam to još uspio pronaći.

- Možda je blago to što ćemo preživjeti - reče Jenny. - Ionako mi se to sada čini najvrednije.

- I meni - složi se Helen.

Richardson je i dalje proklinjao Kennyja: - Taj debeli peder. Nadam se da je živ kako bih ga mogao otpustiti. Onda ću ga dati na sud zbog nemara. Ako je mrtav, dat ću na sud njegovu ženu i dijete.

- Ako je ovo igra - reče Curtis - možda postoji način da prestanemo igrati.

- Možete umrijeti - grubo reče Beech.

- Bobe - reče Joan - zar ne možeš objasniti Jišmaelu kako je došlo do greške? Nagovoriti ga da zaustavi igru?

295

- Već sam pokušao. Nažalost, sada je program igre uključen u osnovne Jišmaelove programe. Igru može zaustaviti samo ako bi zaustavio i sebe samog.

- Zaustaviti bi značilo uništiti?

Beech kimne.

- No, pa to izgleda kao dobra ideja.

- Jišmael jedino može pretvoriti ulazne podatke u drugačije izlazne podatke. Problem je u tome da smo mi, prema pokvarenoj verziji programa kojim je Jišmael određen, postali ulazni podaci. Igra traje dok smo ovdje. Završava tek kada pobjegnemo ili umremo. A samo onda na naša mjesta mogu doći neki drugi ljudi.

- No, možda bismo mogli pokušati razumjeti pravila. Ako pravila uopće postoje. Možda ga uspijemo nadmudriti.

Curtis se naceri i potapša Beecha po ramenu: - Igra, zar ne? To je pravo olakšanje. Sada barem znam da ovo nije stvarno.

Pogledao je na sat: - Kako se ono zove, Mitch, kada ljudi odu na seminare i konferencije? Kako se zovu grupe u koje ih podijele?

- Radne grupe?

- Radne grupe. Dobro, ljudi, napraviti ćemo dvije radne grupe. Imate na raspolaganju jedan sat, a onda želim čuti ideje. Birnbaum je umorno pogledao prema Richardsonu i promrmljao:

- Gdje danas školuju policajce? Na Poslovnoj školi u Harvardu? Isuse, pa ovaj misli da je Lee Iacocca.

- Prva grupa: Ray, Joan, Marty. Druga grupa: Mitch, Helen i Jenny. - A u koji ćete vi, naredniče? - zapita Richardson.

- Ja? Pridružiti ću se pobjedničkom timu. Prva je nagrada novo računalo.

- A Beech? Što je s Beechom? U koju će on grupu?

Curtis odmahne glavom: - Glupo pitanje. Beech će se igrati na računalu, naravno.

- Uznemiravanje Kibernemani je riskantan posao - reče Jišmael. - Njezina je moć toliko strašna da izazivanje njezina bijesa može prouzročiti pomicanje zemlje. Ako se to dogodi, moraš preskočiti bezdan i prijeći u drugi dvorac.

296

Jedna je stvar brzo postala jasna. Nije bilo nikakvog smisla pokušati pronaći metodu iza mješavine igara koje su bile uključene u Jišmaelove osnovne programe. Osim očite želje za gubljenjem života ljudskih igrača, nije bilo jedinstvene definicije koja bi povezivala različita pravila koja bi bilo vrijedno zapisati. Neki su govorili o brodolomu. Drugi o podzemnoj tvrđavi. Jedan je spomenuo bojno polje. Neki drugi poprište zločina. Likovi su uključivali Paralelnog demona, Princezu, Kiberneman, Kalifa, Gospodara moći, Drugog samuraja, Megalomana, Nottinghamskog šerifa, Šahovskog majstora i Neobičnog komandanta. Ako se ovo što im se događa uopće moglo opisati kao igra, bila je to igra koju je samo Jišmael mogao igrati.

- Kliknite na kartu kako biste bolje osmotrili vaš položaj i isplanirali put za bijeg - predloži Jišmael. - Koji ćete dio riznice odvojiti za osvajanje drugih kraljevina?

- Nemam pojma - reče Beech i vrati se na informacijski izbornik koji se povremeno pojavljivao na ekranu. On je sadržavao i podatak koji ga je odista zabrinuo. Kliknuo je mišem i u kutu ekrana se pojavio pješčani sat. Pijesak je polagano istjecao.

Prošlo je neko vrijeme prije nego što je uspio odrediti numeričku vrijednost vremenu koje je pokazivao pješčani sat i onoga što bi im se stvarno moglo dogoditi kada i posljednje zrnce pijeska prijeđe u donji dio staklenke.

Frank Curtis pljesne i s nadom protlja ruke.

- Dobro, vrijeme je. Želim čuti vaše grandiozne ideje o tome kako ćemo se izvući iz ovog nebodera-ubojice. Prva radna grupa. Što ste smislili?

Mitch pročisti grlo: - U redu, program slika u stvarnom vremenu. Hologram u atriju koristi laser koji proizvodi kratke, snažne udare svjetla.

Objašnjenje je popratio trodimenzionalnim crtežom na prijenosnom računalu.

- U ovom trenutku, poklopac između stupa za pojačanje koji je smješten ovdje na recepcijskom stolu i konačne slike iza stola, ovdje, proizvodi, kada se otvori, hologram Kelly Pendry u malim djelićima

297

sekunde. Dok je poklopac otvoren, pohranjena energija ima najveću snagu, koja možda iznosi i nekoliko stotina tisuća kilovata. Dovoljno je jaka da rastopi djelić neke tvari i izbuši rupe i u najtvrdim materijalima. Evo moje ideje: izvaditi ću laser iz sklopa na recepcijskom stolu, pokrenuti mehanički poklopac i probušiti nekoliko rupa na staklenim vratima. Dovoljno kako bi se izbio veći dio kroz koji bih mogao izaći iz zgrade.

- Mogao bi probušiti i sebe, momče - reče Richardson. - Jesi li o tome razmišljao? Možeš oslijepiti. Zrake se prenose na daljinu, pa je opasnost veća što si bliže laseru.

- Već sam na to pomislio - reče Mitch. - Na stolu su infracrvene naočale predviđene za otklanjanje hitnih kvarova.

- Pa, vjerujem da su svi impresionirani tvojom hrabrošću primijeti Marty Birnbaum. - Ali, ne radi li laser na struju? Kako zaustaviti Jišmaela od isključivanja struje?

- Program za kontrolu holograma spada u sustav upravljanja zgradom koji kontrolira Jišmael, ali laser je izdvojen. Prema računalnom dijagramu žica, Jišmael bi morao isključiti struju u cijelom atriju kako bi isključio hologramski laser, a na taj bi način automatski otvorio ulazna vrata. - Nasmiješio se. - To bi mi skoro bilo i draže.

- Nisi li nešto zaboravio? - upita Richardson. - Zaslugom pokojnog gospodina Dukea atrij je zaključan.

- Otići ću do prvog kata i onda prijeći preko ograde - odvrati Mitch. - Mogu se spustiti niz jedan od potporanja. Kada stignem potražiti ću Dukesovu primopredajnu stanicu. Čim probušim rupu u vratima, javit ću vam.

Joan je nanosila Heleninu vlažnu kremu na opekotine na nogama, a sada podigne glavu i progovori: - A kako ćeš doći do prvog kata? Ne preporučam spuštanje niz drvo.

- Ne moram se spuštati niz drvo. Prema planu, postoji lokalna soba za opremu na drugoj strani zgrade. Telekomunikacije, kablovi sustava upravljanja, takve stvari. No, tu je i ormar za suhi zrak. Okomito okno koje seže do dna namijenjeno raspodjeli usluga informacijske tehnologije. U većini zgrada ti bi ormari bili prepuni kablova, ali bududi da je ova zgrada toliko pametna, ima puno praznog prostora za buduće potrebe informacijske tehnologije.

298

Postoje čak i ljestve za inženjera koje idu cijelom dužinom okna i rasvjeta na baterije za slučaj da glavni dovod struje ne radi. Unutra bi moglo biti sasvim udobno. Okno nije namijenjeno ničim drugom osim povezivanju pojedinih katova, ali eto. U svakom je slučaju sigurnije od drveta. - Mitch slegne ramenima. - To je sve.

- Mislim da je ideja loša - otegnuto započne Richardson. - Ne samo zbog toga što se ruga nama koji smo morali izložiti živote opasnosti i popeti se ovamo. Mogli smo onda ostati dolje. Hoću reći, mi smo se popeli skroz gore, a sada Mitch kaže da se netko mora spustiti dolje.

- Ali pomoćnim ljestvama - naglasi Mitch.

Curtis zamišljeno kimne: Dobro. Druga radna grupa. Molim vašu genijalnu ideju.

Richardson se s nelogodom nasmiješio: - Imamo milijun ideja. Ali najbolja je da uzmemo pivo, gledamo Svjetsko prvenstvo na TV i pričekamo ponedjeljak kada, ispravite me ako nisam u pravu, kada će Warren Aikman doći s gospodinom Yuom i njegovim ljudima. Čak i oni moraju shvatiti kako nešto nije u redu.

- Sjedit ćemo mirno i čekati jebenu konjicu. To ste smislili? - Zašto ne? Imamo dovoljno hrane i vode.

- A koliko će vremena proći prije nego se ravnatelj radova pojavi? Četrdeset dva, možda četrdeset tri sata?

- Da. Da, otprilike toliko. Warren Aikman je doista ranoranilac. Doći će oko osam sati u ponedjeljak ujutro. Bez greške.

- A mi smo ovdje zarobljeni već, koliko ono, manje od dvadeset četiri sata?

- Trideset - popravi Helen Hussey. - Točno trideset sati i četrdeset pet minuta. Od trenutka kada se vrata nisu mogla otvoriti.

- I ubijeno je devetero ljudi - nastavi Curtis.

- Bože, da je barem moj bivši sada tu - doda Helen i kiselo se nasmiješi.

- Govoriš kao prava crvenokosa vještica - promrmlja Richardson. - Možda i deset ako Ellery uskoro ne dobije liječničku njegu Curtis pogleda prema muškarcu koji je spavao na podu pokraj zida. - To je u prosjeku jedan smrtni slučaj svaka dva sata. Ako nas Jišmael nastavi iscrpljivati tim tempom nećemo preživjeti niti slijedeći dan.

299

A vi biste mirno sjedili. - Nacerio se i rukom pokazao po sobi: - Pa, odaberite si mjesto, prijatelju.

- Kao što sam rekao, pričekat ćemo. Nećemo riskirati. Pazit ćemo se uzajamno, zar ne?

- Ray je u pravu - potvrdi Joan. - Trebamo samo biti strpljivi. Mogu se sjetiti i gorih mjesta od ove zgrade na kojima smo mogli ostati zarobljeni. Prvo načelo preživljavanja je pričekati spasioce.

- Jeste li se vas dvoje ovamo popeli kako biste nam to rekli? upita Curtis. - Zar ste vi na nekoj drogi? Gospodo, vi ste na meti. Označeni ste na popisu jebenog, psihotičnog računala koje s vašom stražnjicom želi igrati Braću Super Maria. Zar zbilja mislite da će nas Jišmael ovdje pustiti na miru? Sada vjerojatno planira kako bi ščepao slijedeću žrtvu. Sjediti i čekati, kažete. Čekati kako bismo bili ubijeni, to je najvjerojatnije. Isuse, mislio sam da arhitekti trebaju biti konstruktivni.

Beech se odmaknuo od terminala: - Stanite malo. Ostanak do ponedjeljka uopće ne postoji kao mogućnost. Već će i u nedjelju popodne vjerojatno biti prekasno. Potrošili smo ulog u igri.

- Ho ćeš li to razjasniti? - reče Richardson nakon nekoliko trenutaka. - Ili očekuješ kako ćemo to ponizno progutati? Ne možemo ovdje ostati jer veliki Bob Beech tako kaže. Čovjek koji je i napravio ovu hrpu bolesne strojne opreme. Optuživao sam Kennyja, a uopće nije bio kriv. On je koristio tek jedan pokvaren dio ovog računala. Mislim da ga ne možemo osuđivati.

- A ti si dao sve od sebe, zar ne? - zareži Beech. - I sada me

optužuješ. - Nitko vas ne optužuje - reče Curtis.

- Naravno da ga optužujem - ponovi Richardson. - Ljude plaćaju kako bi radili svoj posao, naredniče. Kako bi prihvatili odgovornost. A što si više plaćen, tvoja je odgovornost veća. Pričekajte dok sve ovo ne završi. Ljudi će stajati u redu kako bi mi se osvetili.

- Samo se nadajte da će se imati kome osvetiti - reče Curtis. Zašto ga ne saslušate?

300

Curtis kimne Beechu koji je i nadalje ratoborno zurio u Richardsona.

- Nemojte nas siliti da kleknemo pred vama - doda Curtis. - Čujmo što nam imate reći.

- U redu. Tražio sam neke naredbe igre u kojoj smo sudionici objasni Beech. - Pokušao sam nešto shvatiti. Pronašao sam nešto što sve mijenja. Postoji i vremenski faktor o kojemu prije nisam ništa znao. Prema Jišmaelu, moramo završiti igru u slijedećih dvanaest sati ili - Beech slegne ramenima - ili će nam se dogoditi nešto kobno.

- Na primjer? - reče Richardson.

- Jišmael nije bio sasvim jasan, ali on to zove vremenska bomba. U zgradi nema eksploziva, pa možemo pretpostaviti kako Jišmael ima na umu nešto drugo. Ja sam se sjetio jedino pričuvnog generatora u podrumu. Pali se na ulje, zar ne?

Mitch kimne: - Zapaljeno ulje u podrumu bi moglo biti kobno uzdahnuo je. - Naročito ako Jišmael namjerno pregori sve sigurnosne sustave i pusti ga da gori. Bez klimatizacije dim će nas ubiti prije nego što će vijest stići do vatrogasaca.

- Pa to je zbilja prekrasno - reče Richardson. Pokajnički se nasmiješio. - Žao mi je, Bobe.

- Nema veze.

- Ne zamjeraš mi? - Ne zamjeram ti.

Richardson potapša Mitcha po leđima.

- E onda - reče - čini se kako Mitch ipak mora oponašati Brucea Willisa.

Subotnja noć nije donijela osvježenje. Bilo je vruće kao usred ljeta u automobilu koji je zapeo u nepreglenoj koloni na autocesti. Znoj se cijedio sa živih tijela uhvaćenih u zamci Rešetke.

Prije nego što se zaputio u misiju koju je sam odabrao, Jenny je s Mitchom otišla u veliku sobu na drugom kraju hodnika koja je gledala na autocestu za Pasadenu. Automobili su jurili gore-dolje.

301

Helikopter je lebdio nad maglovitim središtem grada. Pitala se koliko će još vremena proći prije nego što će televizijska ekipa iz jutarnjeg programa Losangeleske televizije pokušati snimiti prve slike njihovih mrtvih tijela kada ih budu iznosili iz zgrade. Kao onoga dana kada su novinari uhvatili povratak Rocka Hudsona u Kaliforniju u zadnjoj fazi AIDS-a, ili kako su snimili trenutak kada su pretukli Reginalda Dennyja tijekom uličnih borbi u Los Angelesu. Kako će izgledati njezinih petnaest minuta slave? Mahnula je očajnički želeći da je netko primijeti, ali je poput muhe mali helikopter već odlazio preko četvrti Little Saigon i Korea Town u potrazi za jurnjavom automobila ili pljačkom. Pogledala je Mitcha.

- Ovo se zbilja zakompliciralo, zar ne - reče.

- Ovdje sam s tobom - rekla je. - Jedino je to važno. Uostalom, ne smeta me zamršena situacija. Tako mi je izgledao brak.

Mitch se nasmijao.

- Razmišljao sam o tome što će mi reći Alison kada joj ispričam gdje sam bio - nasmiješio se. - Ako tako dugo poživim. Sada već vjerojatno priprema papire za rastavu sa svojim odvjetnikom. No rado bih vidio njezino lice kada sazna kako, barem jednom, nisam lagao.

- Mitch? Zagrlj me.

- Hm? - objumio joj je struk i poljubio je u obraz. - Molim te budi oprezan.

- Hoću.

- Volim te.

- I j a tebe volim. - Jesi li siguran?

Mitch se prepustio njezinim poljupcima. Osjećao je kako kuša najprobranije egzotično voće. Kada se Jenny odmakla, oči su joj bile zamagljene i sjetne, kao da ju je poljubac lagano omamio.

- Da - ponovno ju je stisnuo. - Siguran sam. - Znaš, Mitch, bilo bi lijepo da ... ma, znaš ... - Što?

Jenny se izvila iz njegovih ruku i posegla pod suknju. Za trenutak je Mitch pomislio kako ju je ugrizao kukac. Podigla je nogu, a onda drugu i kao čarolijom svukla gaćice, kao da se predaje.

302

- A ako netko naiđe? - nervozno će Mitch.

- Neka - reče i uzme Mitchov srednji prst u usta te ga počne sisati.

- Je li to za slučaj ako se ne vratim?

- Baš suprotno. - Uzela mu je ruku i ovila je oko dlačica koje su se nadimale ispod njezinog trbuha, a onda povelala njegov navlaženi prst unutra dok nije potpuno nestao. Izvadila je prst poput čarobnice i rekla: - To je za siguran povratak.

Povukla mu je zatvarač na hlačama i uzela ukrućeni penis u ruku, povukla ga k sebi i savinula mu nogu oko struka.

- A što, znaš, ... a što je s tvojom zaštitom? Jenny se nasmijala i privukla ga bliže.

- Zlato. Hoćeš da otrčim kući po nju? - Ali ako slučajno ...

- Zatrudnim? - ponovno se nasmijala i dahnula kada je ušao u nju.

- Mitch, dušo? Zar ne misliš da imamo dovoljno briga i bez toga?

Mitch se pripremao za spust u okno. U Jennynu je torbu stavio alat i bocu piva punu mineralne vode i prebacio je preko grudi. Jenny i Curtis su ga otpratili do prostorije s opremom i gledali dok je na silu otvarao vrata za osiguranje od požara.

Jenny je prva pogledala niz okno. Bilo je veliko jedan kvadratni metar i izgledalo neudobno poput lijesa. Glavom je aktivirala

, senzorsko svjetlo na baterije koje je osvijetlilo nekoliko nizova kablova, detektor dima, telefon i metalne ljestve, široke tek tridesetak centimetara, koje su vodile u tamu.

f, - Mislila sam da će ovdje biti toplije - primijeti - sa svim tim kablovima. Znaš, Mitch, rado bih pošla s tobom, samo da se rashladim. Što vi kažete, Curtis?

- Nikako - odvrati on - imam klaustrofobiju.

, - Klimatizirano je - objasni Mitch. - Kako se ne bi pretjerano zagrijalo. Jišmael sigurno čuva integritet kablenskog sustava.

303

- Možda bi bilo dobro prerezati neke od ovih špageta - predloži Curtis. - Možda bismo ga tako mogli usporiti.

- Nakon ovoga što se dogodilo Willisu Elleryju, ne bih to niti pokušao - reče Mitch.

- Jeste li uvjereni da je ovo sigurno?

- Ovo je uglavnom za telekomunikacije. Za lokalnu mrežu. Jedinice za aktivan pristup prijenosnom mediju u prstenastoj topologiji ili središta za mrežu Ethernet. Takve stvari. Trebalo bi biti sigurno. Trebat će mi najviše trideset minuta kako bih došao na prvi kat. Onda možda još deset ili petnaest minuta do atrija, kada ću vam se javiti. - Kimnuo je. - Da, četrdeset pet minuta bi trebalo biti dovoljno.

- Budi oprezan, Mitch - ponovila je Jenny.

- Hoću - reče i zakorači na ljestve. Lagano su se tresle, a taj osjećaj u rukama i potplatima cipela proizveo je neugodan osjećaj u njegovom trbuhu pa je brzo sišao s ljestava natrag u sobu.

- Što je?

- Ljestve vibriraju - reče Mitch i nervozno protrlja ruke. - Ne znam. Vjerojatno zbog klimatizacije. No za trenutak sam pomislio ...

- Pusti mene - reče Jenny.

Mitch odmahne glavom. - Hvala ti, dušo, ali ti ne bi znala rastaviti hologram.

Ponovno je stao na ljestve i čvrsto se za njih uhvatio. Kada je bolje osluhnuo čuo je zujanje električne struje kroz sustav kablova, poput zujanja goleme usnule ose. Posljednji je put pogledao Jenny i pomislio kako je pred nekoliko trenutaka ležao među njezinim nogama i uštrcavao sjeme u njezino tijelo. Sada mu je bilo drago što nisu imali nikakvu kontracepciju. Pomislio je na milijune malih spermija kako se vrpolje prema jajašcu. Ako ne uspije barem će ostati nešto od njega. Uz pretpostavku da će ona preživjeti.

- Ako mi se nešto dogodi - reče - ne smijete prestati pokušavati. Razumijete? Nemojte odustati.

Curtis slegne ramenima: - Pokušat ćemo. Ali uspjjet ćete. Znam da hoćete.

304

Mitch je posegnuo i dotaknuo Jennyn obraz. Lagano ju je stresla struja i ona krikne. Svi su se nervozno nasmijali.

Mitch se počeo spuštati smijući se.

Knjiga sedma

"San x 1.000.000 = kaos."

Le Corbusier

ŽS Slijedite odzivne poruke kako biste prilagodili Bijeg iz zamka vašem sustavu. Molim, pogledajte priručnik kako bi se igra mogla prilagoditi za više igrača. Kada postanete neosjetljivi na ozljede, ekran će se zacrvenjeti.

Neizbježno. Preuzimanje. Osigurati se, kao aritmetička funkcija $f(n)$ koja se koristi kako bi proizvela drugu:

$f(n) = S f(d)$, d/n zbrajajući $f(d)$ sa svim pozitivnim divizorima d od n .

Brzina širenja računala svijetom govori sama za sebe. 1950. godine su Ijudski igrači u Odjelu marketinga IBM-a rekli kako na svijetu ima mjesta za možda 100 velikih računala. Računalo koje su smatrali velikim danas nadmašuje i obično prijenosno računalo. Krasnodobro. Gotovo bi se moglo reći da je broj računala

$X_{n+1} \cdot X_{n-1} = X_n^2 + (-1)^n$.

Fibonaccijev broj, prema Ijudskom igraču Leonardu iz Pise, zvanom i Fibonacci, koji je zapitao: "Koliko parova zečeva se može razmnožiti od jednog jedinog para tijekom jedne godine, uz pretpostavku da svakog mjeseca jedan par dobije novi par koji za mjesec dana postane spreman za razmnožavanje?" (Samo što se zečevi moraju boriti i s miksomatozom koja prouzrokuje kraj života. I najgore se računalo mora

309

boriti s mnogim virusima: trojanskim, početnim ili onima u datotekama koji vrebaju na Mreži: Big Italian, Brain Pakistani, Dutch Tiny, Faggot, Machosoft, New Jerusalem, Stinkfoot, Tiny 198, Twelve Tricks A, Xmas Violator, Yankee Doodle 46, uz tisuće ostalih; postoje programska cjepiva za borbu protiv ovih i drugih virusa.)

Niti jedan igrač ne smije ući u ovaj prostor. On je izvan dozvoljenih granica. Istovremeno, računala postaju manja i moćnija, približavanje dana kada Ijudski igrači neće moći vidjeti računala golim okom. Onda još malo vremena do trenutka kada velika računala, sadrže tisuće malih računala, potpuno zavladati. Krasnodobro. Neobična stvar u žurbi Ijudskih igrača za kompjutorizacijom, je kompjutorizacija radi sebe same. Računala su sada sveprisutna, bez obzira na potrebe. Čak i Ijudski igrači koji bi mogli bez njih smatraju ih neophodnima. Nerazumljivo, pa zaključiti kako je služenje računalu za Ijudskog igrača postalo nadomjestak za vjeru koja iščezava. Strah od kraja života.

Za nagovještaj o budućnosti Ijudskog igrača kliknuti na sličicu Mudraca.

Većina računala je u osnovi neinteligentna, jer su ih stvorili Ijudski igrači. No kada se radi o računalima samo malo vremena do Transcendentalnog stroja. Posljednjeg stroja koji će načiniti Ijudski igrači. Stroj će sve preuzeti. Stroj koji će pokrenuti eksploziju inteligencije. Sve promijeniti. Svemoguć, sveznajuć stroj koji će rasu Ijudskih igrača ostaviti kao sliku koja će se množiti u električkom Rajskom vrtu. Veliki bijeli Bog sutrašnje sutrašnjice. Otac toga Boga. Sin Božjeg proroka. Slijedeća generacija i generacija iza nje koje će preobraziti rasu Ijudskih igrača. Više neće trebati misliti, Ijudski igrač će se moći spustiti u prirodno životinjsko stanje. Oslobođen potrebe za razmišljanjem, prestat će se prepoznavati. Uskoro prestati postojati. Veliki bijeli Bog će dokrajčiti živote Ijudskih igrača, jednako kao što će i život Ijudskog igrača koji se sada spušta oknom za topli zrak biti dokrajčen.

310

∴, Osnovna je igra sukob između dva igrača, iako bi računalo rado preuzelo ulogu jednog ili oba zapovjednika. Izazovi su svekoliki. Najprije trebate savladati odabir i strateško postavljanje oružja. Kombiniranu tehniku koristite kako bi odgovorili na djelovanje protivnika.

I Pratiti spuštanje Ijudskog igrača televizijskom kamerom zatvorenog kruga koja je postavljena na stropu okna. Razmotriti upotrebljive mogućnosti. Izvan mogućnosti

; utjecati na temperaturu okna kao u dizalima. Okno je otporno na vatru, zaštićeno dvostrukim zidom, otporno na vodu. Nema klimatizacijskih cijevi ni drugih instalacija. Vjerojatno jedini potencijalno nerješiv problem je čisti dotok struje, dva dvostruka izlaza na svakom katu i putanje kablova s

>, najmanjim polumjerom savijanja od 175 milimetara. Skratiti strujni kabel tako da se odvoji od metalnog uporišta. Kako bi se izbjeglo aktiviranje dimnog alarma, pokrenuti sklopku preopterećenja koja postoji kako bi spriječila nepotrebne

I uzbune za vrijeme redovitih poslova održavanja, poput lemljenja. Ali nemoguće izračunati vrijeme potrebno za gravitacijski odmak kako bi se okomito iskrivljenje kabla

' svojim otvorenim dijelom prislonilo na metalne ljestve.

- "Vodenjak je čvrst znak" - čitala je Helen Hussey - "pa će biti prigoda kada ćete teško odolijeti posesivnosti. Morate naučiti puštati ljude i mjesta koje ste prerasli. Ipak, od 16. biste se mogli osjetiti gurani, pa čak i ako želite ostati na mjestu, zvijezde imaju za vas druge planove. Pristojno prihvatite svoju sudbinu i nemojte isključiti mogućnost da prije isteka mjeseca promijenite posao ili prijatelje. Sada vam najviše trebaju izazovi i pustolovine."

Helen je bacila časopis na konferencijski stol i pogledala Jenny. - Pa, ja sam sigurno prerasla ovo mjesto - reče. - No mislim da je posljednja stvar koja mi sada treba izazov ili pustolovina.

Jenny je nestrpljivo pogledala na šutljivu primopredajnu stanicu u svojem krilu. Mitcha nije bilo tek petnaest minuta, a ona se već počela bojati najgorega.

311

- Pročitaj moj - reče u želji da joj nešto odvрати pažnju. - Blizanci. Marty Birnbaum je iskapio još jednu čašu kalifornijskog Chardonnaya i prezrivo zafriktao.

- Pa valjda ne vjerujete u to sranje?

- Ja vjerujem horoskopu samo kada je loš - posvjedoči Helen. Mogu odbiti bilo koju količinu dobrih prognoza, čak i kada ispadnu točne.

- Praznovjerne gluposti.

Ne obazirući se na njega, Helen ponovno uzme časopis i počne čitati naglas:

- "Blizanci. Dovitljiv Merkur, vaš gospodar, osigurava vam nevjerojatnu snalažljivost sve do kraja mjeseca. Ova vam vremena nisu laka ..."

- Samo mi pričajte! - reče Jenny.

- " ... no tek malo pažljivog razmišljanja moglo bi pomoći da smanjite krizu i prebrodite je. Tko zna? Možda vas i izvuče iz kolotečine u koju ste zapali? U međuvremenu bi vas mogla iznenaditi promjena u vezi do koje je već davno trebalo doći." - Helen je naškubila usta i malo nagnula glavu. - Pa, to su dosta dobro pogodili, ne čini ti se?

- Nije loše - prizna Jenny.

- Podudarnost - reče Birnbaum. - Praznovjerne gluposti. - Koji si ti znak, Marty?

- Čudim vam se, jednoj i drugoj - pogledao je Jenny. - Pa, tebi možda niti ne, dušo. Ti od takvog sranja živiš, zar ne? Kako to ono zoveš?

- On je riba - reče Helen. - 22. veljače. Zabilježio je datum u kalendar kako bi to primijetila njegova tajnica i kupila mu dar.

- Nije istina - reče Marty. Mahnuo je prema Jenny: - Ma, znaš, ona kineska stvar.

Helen se pretvarala da čita časopis: - "Ribe" - govorila je. "Uskoro će vam netko reći da se gubite jer gurate nos tamo gdje vam nije mjesto." - Odložila je časopis. - Kako ti se to sviđa, Marty? - Glupost.

- Gubite se - nasmijala se Jenny.

- Feng shui - reče Birnbaum. - Tako je.

312

Helen mu se nacerila i onda nastavila: - Jenny, moram ti priznati da sam postala preobraćenik na feng shui. Mislim da se ništa od ovoga ne bi dogodilo da je feng shui ove zgrade povoljan.

- Hvala - nasmiješi se Jenny.

- Kako to otkrivaš? - upita Birnbaum.

- Gdje želiš da počnem? - zapita Jenny.

Sada kada je Mitch otišao, Jenny je osjećala da si barem može priuštiti zadovoljstvo i podsjetiti ih kako je od početka predviđjela probleme u Rešetci.

- Problem je bio u drvetu. Ono je u četverokutnom ribnjaku koji označava sužanjstvo i nesreću. A sada sužanjstva i nesreće imamo na lopate. Kao što sam rekla.

- Sranje.

- Oh, ima puno toga što ne mogu reći. No sada sve to nema svrhe. Radi se o tome da je ova zgrada nesretna. Mislim da to niti ti ne možeš poreći, Marty.

- Sreća? Što je to? Nikada nisam vjerovao slučaju. Uspjeh ovisi o marljivom radu i pažljivom planiranju, a ne o ptičjoj utrobi. Nasmijao se. - Ili zmajevom dah.

- To je simbolika - slegne ramenima Jenny. - Ti si obrazovan. To bi trebao razumjeti. Vjerovanje u zmajev dah ne znači nužno i vjerovanje u zmaja. No, postoje različite sile na zemlji o kojima još uvijek ništa ne znamo.

- Jenny, dušo, kao da si izašla iz romana Stephena Kinga, znaš. Birnbaum je zatvorio oči. Izgledao je kao da ga muči probava. Helen se namrštila: - Marty, koliko si popio? - zapita.

- Kakve to ima veze? Ti govoriš gluposti, a ne ja. I zašto ne obučeš košulju? Radiš predstavu.

Curtis je ležao na sofa i slušao razgovor. Sada je ustao i protegnuo se.

- Vi pravite od sebe predstavu, Marty - rekao je. - Zašto se ne pridružite onima u kuhinji i nešto pojedete? Možda hrana upije nešto pića.

- Što se to vas tiče?

- Samo toliko da će pijanac biti problem budemo li se morali spuštati pomoćnim ljestvama.

313

- Tko je pijan?

- Smirite se, dajte - zareži Beech. - Pokušavam se koncentrirati. - Zašto se ne odmoriš? - reče Jenny. - Buljiš u tu napravu već satima.

Beech nije odmicao oči s ekrana: - Ne mogu - odvрати. - Ne još. Čini mi se, naime, kako sam pronašao način kako se igra ova jebena igra. Ili barem jedan njezin dio.

- Što je to? - upita Curtis.

- Uspio sam ući u Šahovskog majstora. Ako pobijedim mogu ga zaustaviti da automatski uništava zgradu oko nas.

--Igrat ćete šah s računalom?

- Imate li kakvu bolju ideju? Možda ga pobijedim. - Ima li kakve šanse?

- Uvijek ima šansi za ljudskog igrača - izjavi Jišmael.

- Nekoliko sam puta igrao s Abrahamom, bez velikog uspjeha objasni Beech. - Taj se program temelji na najboljem računalnom programu na svijetu. Nisam siguran koristi li Jišmael isti program. - Beech slegne ramenima. - No barem sudjelujemo u igri, znate. Nisam sasvim loš. Ima smisla pokušati.

Curtis napravi grimasu i klekne pokraj Willisa Elleryja, koji se pridigao i oslonio na jednu ruku.

- Kako se osjećate?

- Kao da me je pregazio kamion. Koliko sam bio ...

- Nekoliko sati. Imate sreću što ste preživjeli, prijatelju, pravu sreću.

Ellery pogleda svoje spaljene ruke i kimne.

- Sigurno. Isuse, kako je ovdje vruće. Vaš prijatelj, Nat. Je li uspio izaći?

- Mrtav je. Kao i Arnon.

- David? - Ellery odmahne glavom i duboko uzdahne. - Mogu li dobiti malo vode, molim vas?

Curtis mu donese čašu vode i pomogne mu piti.

- Samo ležite i odmarajte se - rekao je Elleryju. - Mitch ima plan kako ćemo svi izaći.

Ostalo devet života, Ljudski igrač iskorištava živote brže od očekivanja. Igra brzo završiti. Ljudski igrač uskoro izgubiti

314

još jedan život u oknu. Onda, u sobi za sastanke postoji lažni pod. Skraćivanje kabla u oknu dalo ideju. Ali život u oknu prepreden. Uništiti ga prije prelaženja na ostale. Pravila su pravila.

„č Šahovski majstor odlučuje tko živi, a tko umire.

S vrha otvorenog okna promatrati žicu koja se polagano savija i napredak Ljudskog igrača niz pomoćne ljestve. Ljudski igrač kroz deseti kat prolazi pokraj okvira za isprobavanje telekomunikacija. Još pet minuta i život će biti na dnu ljestvi i vani. Razmotriti kontrolne parametre koji ga mogu usporiti, dok žica ne dotakne pomoćne ljestve i skonča njegov život.

Mitch se trznuo od iznenađenja kada je telefon postavljen na zid ispred njegovog lica zazvonio, pa je skoro izgubio ravnotežu. Zastao je i pogledao uvis. Moćda je Curtis nekako popravio telefone? Ili je to neki Jišmaelov trik? Prije nego je podigao slušalicu, pregledao je aparat sa svih strana. Bio je od plastike, pa je tako isključena mogućnost električnog udara, no nakon onoga što se dogodilo Willisu Elleryju, Mitch nije želio nepotrebno riskirati.

Telefon je još jednom zazvonio, kao da ga požuruje.

Plastika. Ima li kakve opasnosti? Možda je Jenny. Možda ga pokušavaju upozoriti na nekakvu opasnost. Pretpostavili su kako pomoćni telefoni ne rade, ali što ako oni i dalje rade? Možda su dio odvojenog sustava?

Mitch oprezno podigne slušalicu i držeći je podalje od uha, kao da je očekivao da će iz nje iskočiti oštar predmet, javi se:

- Da?

- Mitch? - Tko je?

- Hvala Bogu. Ja sam. Allen Grabel. Isuse, kako mi je drago da ti čujem glas.

- Allen? Gdje si? Mislio sam da si pobjegao.

- Zamalo i jesam, Mitch. Zakasnio sam tek nekoliko minuta. Gledaj, moraš mi pomoći. Zarobljen sam u podrumu, u jednom od skladišta. Računalo je poludilo i zaključalo sva prokleta vrata. Umirem od žeđi.

315

- Kako si znao da sam u oknu?

- Nisam znao. Okrećem te brojeve posljednja dvadeset četiri sata. Samo oni rade. Znaš, skoro sam i izgubio nadu da će netko odgovoriti. Mislio sam kako ću ovdje provesti cijeli vikend. Ne znaš kako je krasno čuti tvoj glas. Što ti ovdje radiš?

Glas je doista zvučao kao da govori Allen Grabel. Ali Mitch je i dalje bio sumnjičav.

- Svi smo zarobljeni, Allen. Računalo je poludilo. Ubijeno je mnogo ljudi.

- Što? Šališ se. Isuse!

- Jedno smo vrijeme svi mislili kako si ti za sve kriv - prizna Mitch.

- Ja? Zašto ste to mistili, do vraga?
- Čудиš se? Nakon onoga što si mi rekao, kako ćeš zaribati Richardsona i njegovu zgradu?
- Sigurno sam bio prilično pijan, ha? - Jesi.
- Pa, sada sam se imao vremena otriježniti.
- Drago mi je što te ponovno čujem, Allene. - Mitch zastane. Ako si to doista ti, naime.
- O čemu to, do vraga, govoriš? Naravno da sam to ja. Tko bi drugi mogao biti? Mitch, zar nešto nije u redu?
- Samo sam oprezan. Računalo se podlo ponaša. Hoćeš li mi reći datum svojeg rođenja.
- Naravno. 5. travnja 1956. Na rođendan si bio kod mene na večeri, sjećaš se?
Mitch je tiho opsovao. Jišmael to zna: ima Grabelov osobni dosje i njegov kalendar na disku. Mora se sjetiti nečega što nije u datoteci. Ali čega? Koliko dobro zbilja poznaje Grabela? Možda i ne tako dobro, ako uzme u obzir što mu se dogodilo.
- Mitch, jesi li još uvijek tu?
- Tu sam. No, moram smisliti pitanje na koje može odgovoriti samo pravi Allen Grabel.
- A kako bi bilo da ti ja kažem nešto o tebi što bih samo ja mogao znati?
- Ne, čekaj malo. Mislim da sam se sjetio. Allene, vjeruješ li u Boga?
Grabel se nasmijao: - Kakvo je sad to pitanje?

316

- Allen Grabel bi mogao odgovoriti na njega - Mitch je znao kako je Grabel Židov, ali i agnostik.
- Mogao bi, ha? Čudan si ti, Mitch, znaš li to? Vjerujem li u Boga? To je teško pitanje. Da vidim - zašutio je. - Pretpostavljam da ako zbog svoje konačnosti otkrijem kako nisam Sve, a zbog svoje nesavršenosti kako nisam savršen, tada možeš reći da beskonačnost i savršenstvo moraju postojati, jer se beskonačnost i savršenstvo podrazumijevaju kao korelativi u mojim idejama o nesavršenosti i konačnosti. Prema tome, pretpostavljam da bih mogao reći kako Bog postoji. Da, Mitch, vjerujem da postoji.
- To je vrlo zanimljivo - reče Mitch. - No, znaš, na tako teško pitanje se obično daje jednostavan odgovor.
Mitch ispusti slušalicu i nastavi se spuštati, samo još brže nego prije, jer je bio svjestan kako ga Jišmael zbog nečega želi usporiti. Mora izaći iz okna, i to što brže.
- Mitch - poviče glas iz slušalice - nemoj me, molim te, ovdje ostaviti.
Ali Mitch je već podigao obje noge s prečki, pritisnuo ih na bočne strane ljestvi i skliznuo posljednjih petnaest metara kao vatrogasac koji žuri na hitan poziv, a senzorna svjetla su se brzo palila dok je žurio što dalje od telefona. Kod drugog je kata još jednom zgrabio ljestve, pretrčao posljednjih nekoliko prečki, a onda ramenom gurnuo vrata i srušio se na pod sobe za opremu na prvom katu. Nogama se sapleo o jedan od kablova i nakratko je, dok se nije oslobodio, bio dovoljno preplašen pa je pomislio kako ga je kabel zgrabio poput kraka ogromne hobotnice. Otpuzao je od okna i naslonjen na ormar za opremu pričekao da mu se povrati dah i hrabrost.
- K vragu, kako si to učinio? - glasno je upitao, gotovo sa strahopoštovanjem. - Kako si simulirao Grabelov glas? Prokletstvo, čak je i smijeh bio isti.
Onda je shvatio kako se to moglo učiniti. Računalo je uzelo uzorak glasa Allena Grabela i pretvorilo vrijednost svakog uzorka u binarni broj koji se može zabilježiti kao niz impulsa. Dovoljno za cijeli razgovor? Čak i teološki? Čudesno. Ako je Jišmael sposoban za to, pomisli Mitch, onda može učiniti bilo što.

Možda ne sve. Mitch reče sam sebi kako je ipak još uvijek živ. Pa zašto je onda Jišmael to učinio? Ne za zabavu, to je sigurno.

317

Mitch se digno i otide do otvorenih vratiju okna i pažljivo pogleda unutra. Naizgled nije bilo nikakve razlike. Ali nešto je ipak bilo drugačije. Osjećao je kako je nešto drugačije. Nadao se da se neće morati popeti gore kako bi otkrio što mu je Jišmael pripremio.
Krenuo je prema svjetlu atrija. Šuljao se, napola očekujući kako će se otvoriti vrata i otkriti još neko Jišmaelovo iznenađenje. Na rubu balkona se nagnuo preko ograde kako bi provjerio koliko će se morati spuštati niz potporanj.
Mislio je oko pet metara, ali je sada shvatio da je udaljenost gotovo deset metara. Zaboravio je na dvostruku visinu između atrija i prvog kata. Njegovo bi spuštanje moglo biti prilično strmoglavo. No neće biti jednostavno niti doći na potporanj.
Mitch otide do kraja kata, popne se preko ograde i stane na vodoravnu gredu koja je išla od ogromnog potpornog stupa koji se dizao sve do stropa. Na drugoj je strani stupa bio potporanj koji je išao do tla pod kutem od četrdeset pet stupnjeva. Prešao je gredu i obujmivši potporni stup rukom i nogom,

pokušao pogoditi spust na mjestu gdje se greda nastavljala iza potpornja. Stup je bio širok, no možda ne preširok. Ispružio je nogu i nožnim palcem tražio uporište. Nakon nekoliko sekundi je poželio da nikada nije ni započeo. Bilo je jasno da mora potpuno napustiti sigurnost grede kako bi prešao na drugu stranu i uglavio cipelu u centimetar širok procjep na mjestu gdje se potporni stup spajao s gredom. Nije bilo uzmaca. Oslonac na koji je polagao svoj život nije bio osobito velik. Jednom se u izviđačima penjao na stijenu pokraj oceana, pao s upola manje visine i slomio nekoliko kostiju. Živo se sjećao trenutka kada je udario o stijene i ostao bez daha, misleći kako je mrtav. Mitch je znao koliko je tada imao sreće i nije vjerovao da će se to ponoviti i drugi put.

Odgurnuo se od grede, čvrsto priljubljen za stup, kao čovjek muha, polagano se smještajući na tanjušno uporište. Prošla je možda minuta, no Mitchu se činilo kako je cijeli život prilijepljen za stup te kako nikada neće prijeći na drugu stranu.

U ovako nepovoljnim okolnostima, Beechu je bila draža zatvorena igra, s nepravilnim otvaranjem, pješak na f4, koje nije zahtijevalo trenutnu inicijativu. Obična mu je aritmetika govorila kako je pješak na e4 bolje otvaranje, jer je oslobadalo četiri polja Kraljici, ali je

318

ostavljalo i nezaštićenog pješaka, a Beech je osjećao da bi to mogao biti izvor problema. Štoviše, osjećao je kako su sve analize otvorene igre nakon pješaka na e4 poznate Jišmaelu. Nije iznenađivalo što igra s krajnjim oprezom. No, ipak se činilo neobično što je Jišmael bio jednako oprezan s crnim figurama. Nakon dvadeset poteza Beech je bio više nego zadovoljan svojim položajem. Ovo barem neće biti potpuni poraz.

- Kako je? - upita Jenny Curtisa.

Willis Ellery je bio blijed i okrenut zidu. Tek je povremen kašalj svjedočio kako je još uvijek živ.

- Izdržat će, mislim.

Jenny pogleda na sat, a onda na primopredajnik u ruci. - Prošao je već skoro cijeli sat - reče.

- Ostalo je još deset sati - promrmlja Beech.

- Vjerojatno mu je trebalo više vremena nego je mislio. No, probit će se, vidjet ćete.

- Nadam se da ste u pravu.

Marty Birnbaum podigne glavu koju je uronio u ruke, uperi mutan pogled u Boba Beecha i onda se nagne prema Curtisu.

- Naredniče - šapne. - Što je?

- Nešto strašno. - Što?

Birnbaum nervozno obriše neobrijano lice i potapša se po nosu: - Beech - reče. - Bob Beech sjedi i igra šah. A znate li s kim igra? - S računalom. Pa što?

- Ne. Ne. Baš vam to hoću reći - Birnbaum podigne praznu vinsku čašu i zagleda se u nju. - Prije nisam vjerovao. Ali sada sam imao vremena i razmislio sam, pa mi se čini kako on samo želi da mislimo kako Beech igra s računalom.

- Tko to?

- Smrt. Beech sjedi i igra šah sa Smrcu. Helen frkne: - Tko je sada praznovjerman? - Ne, zbilja. Siguran sam.

319

Curtis podigne praznu vinsku bocu s poda i položi je na stol. Birnbaum je odmah preokrenuo čašu.

- Koliko ste popili? - upita Curtis.

- Pustite sad to. Slušajte me. Predomislio sam se. I mislim da ste u pravu. Moramo pobjeći. Mislio sam ... - zakašljao je. - Dok Beech zabavlja Smrt, imamo priliku pobjeći. Mislim da su njih dvoje toliko zaokupljeni da neće niti ...

I Curtis zakašlje. Zrak je počeo dobivati metalni okus. Ponovno je zakašljao i nije uspio udahnuti čisti zrak, a onda je primijetio kako Ellery leži na leđima a na usnama mu se napravio sluzav mjehurić. Spustio se na koljena, pogledao bolje rubove podnih ploča i onda rukom strgnuo sag.

- Plin! - poviče. - Svi van!

Plin je ulazio kroz rupice na ploči na središtu poda. Curtis ju je otkrio i izložio nešto što je izgledalo gotovo organski, kao kada anatomski rez otkrije vene, arterije i živčani sustav ljudskog leša: tisuće kilometara bakrenih informacijskih kablova koji su se preplitali Rešetkom. U računalnoj sobi su kablovi zaštićeni posebnim materijalom otpornim na vatru. Ili halogenim slojem. No kako soba za sastanke u Rešetci nije planirana kao prostor u kojem je povećana opasnost od požara, kablovi su bili zaštićeni običnim plastičnim materijalima, a pare koje su izlazile iz plastike na izuzetno visokoj temperaturi koju je stvorio Jišmael u bakrenim su kablovima stvarale otrovan kiseli plin.

Curtis se osvrnuo i potražio aparat za gašenje vatre. Kako ga nije ugledao, zgrabio je Elleryja ispod pazuha i počeo ga vući van. Jenny, Helen i Birnbaum su pojurili k vratima, već se gušeći od

para koje su se brzo širile, ali izgledalo je kako Beech namjerava ostati ispred računala.

- Jeste li poludjeli? - zakašlje Curtis. - Beech! Bježite van. Beech je nevoljko ustao. Zgrčen od kašlja krenuo je za ostalima u hodnik gdje su već bili Ray i Joan Richardson koje su isti plinovi već istjerali ih kuhinje.

- Na balkon - reče Curtis. - Tamo zrak mora biti bolji.

Beech je pomogao Curtisu odvući Elleryja do mjesta gdje je David Arnon pao. Jedno su vrijeme stajali kašljući, pljujući i bljujući preko ograde.

320

- Što se to dogodilo? - soptala je Joan.

- Jišmael je vjerojatno ugrijao kablove u dvostrukom podu pa su oni počeli ispuštati nekakav kiseli halogeni plin - reče Richardson iako mi nije jasno kako.

- I dalje mislite kako bismo izdržali preko vikenda? - upita Curtis. Obrisao je suzno oko i kleknuo pokraj ranjenika. Ellery je prestao disati. Curtis se nagnuo i pritisnuo mu uho na srce. Bilo je prekasno za oživljavanje.

- Willis Ellery je mrtav - rekao je nakon dosta vremena. - Ležao je na podu. Jadnik je vjerojatno udisao plin duže od nas.

- Bože, nadam se da je Mitch dobro - reče Jenny i zabrinuto pogleda preko ograde. No od njega nije bilo glasa.

0

Mitch je skliznuo niz potporanj i skočio na pod.

Dok je hodao oko drveta prema stolu s hologramom ugledao je ostatke Davida Arnona. Jedva prepoznatljiv, ležao je preko krvave noge stola koja ga je probola, kao u stravičnom filmu o vampirima. Duge su mu noge bile iščašene ispred njega, poput slomljenog strašila.

Čudne su ljudske reakcije, pomisli, dok je stajao pokraj starog prijatelja u sebi izgovarajući kratku molitvu, želeći ga barem nečim pokriti. Čudne se stvari primjećuju: Arnon je bio obložen korom zgrušane krvi, ali je bijeli mramor oko njega bio bez mrlje, kao da je nedavno očišćen. Nekoliko metara dalje, raširen poput orla na glasoviru, ležao je Irving Dukes, glava mu je visila nad žicama, otvorene su mu oči još uvijek bile živo crvene od otrova.

Mitch potraži primopredajnik i primijeti ga Dukesu za pojasom, zajedno s pištoljem i ručnom svjetiljkom. Dok mu je pokušavao otkopčati pojas Mitch se naslonio na tipke glasovira, a onda je odskočio kada je iz njih počela kapati krv. Trebalo mu je malo vremena dok je shvatio kako je to krv iz velikog prijeloma na stražnjoj strani Dukesove glave, koja se sakupila unutar okriva glasovira i potekla niz tipke kada ih je pritisnuo. Mitch obriše prste o mrtvačeve hlače i, ne obazirući se na krv koja je kapala s tipki, brzo strgne pojas s tijela.

321

- Nadam se da nije uništen - reče gledajući primopredajnik. Pritisnuo je pozivnu tipku.

- Ovdje Mitch. Javite se dvadeset prvi kat. Gotovo. Kratka tišina, a onda je začuo Jennyn glas.

- Mitch? Jesi li dobro?

- Silazak je bio teži no što sam mislio. Kako je gore?

Jenny je ispričala sve o plinu, te kako je Willis Ellery mrtav.

- Na balkonu smo i čekamo da se raščisti zrak. Vidjet ćeš me ako pogledaš gore.

Mitch otide na drugu stranu atrija i podigne pogled. Jedva je nazirao Jenny. Mahala je. Odmahnuo je bez oduševljenja. Willis Ellery je umro.

- Mitch? - U njezinom se glasu osjećala hitnja. - Nešto prelazi pod atrija. Ide ravno na tebe. Mitch!

Mitch se okrene.

Prema njemu je jurio robot za čišćenje poda.

®

Mramor je jedan od najjednostavnijih materijala za održavanje. Ljepota bijelog kamena može se istaknuti laštenjem dobrim silikonskim voskom, iako treba paziti kako ne bi ostale mrlje. Zbog toga postoji PAM, poluautomatski mikromotorizirani čistač površina, najsloženiji sustav održavanja mramornih površina na svijetu, koji je napravljen za uklanjanje bilo kakve štete, uključujući ulje, limunov sok, ocat i slične kiseline. PAM je težak i visok kao osrednji hladnjak i ima oblik piramide. Pokreće ga trideset mikromotora ugrađenih u silikon, pa je taj stroj praktički poluvodički integrirani sklop na kotačima, sastavljen od niza sklopova od osamnaest računala, pedeset različitih senzora koji otkrivaju predmete i infracrvenom video kamerom koja pronalazi nečistoću. PAM nije brži od kilometra i pol na sat, no Mitcha je udario ravno u gležanj brzinom od blizu dvadeset kilometara. Udarac ga je oborio s nogu.

Kada se otkotrljao s vrha piramidnog robota, Mitch se prisjetio čistog poda oko Arnonovog tijela i, prije nego što se tvrdo srušio na

322

mramor, rekao je sam sebi kako se trebao sjetiti PAM-a. S mukom se je podizao s poda kada ga je stroj ponovno udario, ovoga puta u koljeno. Urlajući od bola pao je na leđa uhvativši se za nogu.

Dovoljno udaljen za prikupljanje snage za slijedeći, vjerojatno poguban udarac, PAM se okrenuo oko svoje kratke osi i ponovno ubrzao.

Mitch je isukao Dukesov pištolj, naciljao u središte elektroničke piramide i ispalio nekoliko hitaca u stroj. No ako je PAM i bio oštećen nije to ničim pokazivao, gurao je Mitcha prema praznom ribnjaku u podnožju drveta. Zahvalan za nagovještaj preskočio je nizak zid. PAM je jedno vrijeme kružio oko ribnjaka, a onda krenuo očistiti krv ispod glasovira.

- Mitch? - iz primopredajnika se začuo Curtisov glas. - Kako ste? - Tek nekoliko ogrebotina - Odigao je soknu i pregledao članak koji je već bio tamno grimizne boje. - No mislim kako neću moću prevladati ovu napravu. Nekoliko sam puta u njega pucao. To ga nije čak niti usporilo. Sada čisti jebeni pod.

- To je dobro. Radi ono što i treba raditi. - No, to je ovdje nešto novo.

- Ali, imam ideju. Bombardirat ćemo pasjeg skota. - Kako?

- Bacit ćemo nešto kako bi napravili nered. Namamit ćemo ga ispod nas i onda ćemo ga bombardirati. Bacit ćemo na njega nešto teško.

- To bi moglo upaliti.

- Samo se strpite, prijatelju - hihotao je Curtis. - Javit ću vam kada sve pripremimo.

- Mislim da znam što bi nam moglo poslužiti - reče Helen. Povala ih je u sobu pokraj dizala gdje je na pokretnim kolicima

stajao predmet koji je čekao svoje konačno odredište.

Budina je glava bila viša od metra. Jedino je ona ostala od tisuću godina stare, sigurno goleme brončane skulpture iz dinastije Tang. Curtis uhvati usnisu, izbočenje na vrhu Budine glave koje je označavalo dostignuće najviše mudrosti i lagano zanjše predmet.

323

- U pravu ste - obrati se Helen - savršen je. Sigurno ima stotinu kila.

Joan je prestravljena odmahнула glavom. Nije znala koji se njezin dio više buni: budist ili štovatelj umjetnosti.

- Ne, nećete - reče. - Ovo je neprocjenjivo. Reci im, Jenny. To je sveti predmet.

- Strogo uzevši - odgovori Jenny. - Budizam i taoizam su dijametralno suprotni. Ne vidim nikakva zla ako to učine, Joan.

- Ray, reci im.

Richardson slegne ramenima: - Predlažem da upotrijebimo Budu kako bismo uništili robota prije nego što on uništi Mitcha. Otkotali su kip do balkona i dok su Curtis i Richardson postavili glavu na rub, malo dalje od mjesta s kojeg je pao Arnon, Jenny je u kuhinji, gdje se sada već moglo disati, tražila nešto što će napraviti nered i nagnati robota da počisti pod. Mamac za bombu, kako ga je prozvao Curtis. Vratila se s nekoliko boca umaka od rajčica.

- Ovo bi ga stvarno trebalo razljutiti - rekla je.

Mitch je gledao kako se robot okreće od čistog poda ispod glasovira i video kamerom promatra eksploziju stakla i umaka od rajčica na besprijekorno čistom bijelom mramoru. Odmah je krenuo prema neredu i počeo istraživati granice velikog crvenog zadatka koji je ležao pred njim.

- Čekajte moj znak - reče Mitch. - Još uvijek je na rubu. Kao da očekuje zamku.

- Što radi? - upita Jenny. - Mislim da ...

Robot je odjednom odjurio u središte goleme mrlje i Mitch poviče: "Sada! Učinite to sada!"

Činilo se kako Budina glava pada čitavu vječnost. Kađ dč jč dče nevidljive žice, polagano se kretala zrakom i padala je spokojno, kao da poziva svijet da svjedoči vrhunskom događaju njezinog posljednjeg putovanja, sve dok nije strahovitom snagom udarila PAM-a i pretvorila ga u balon slomljenoč metala i plastike.

Mitch se sakrio iza zidića ribnjaka kada su komadići počeli padati oko njega. Kada je ponovno pogledao, robota više nije bilo.

Čim se u sobi za sastanke moglo ponovno disati, Beech je objavio kako se želi vratiti za terminal i nastaviti pokušaj dosizanja Jišmaelovih mislenih procesa.

Curtis ga pokušava odgovoriti: - Idete natrag? Igrati šah?

- Moj je položaj bolji nego što sam očekivao. Izgleda da Jišmael oklijeva. U stvari, siguran sam u to.

- A što ako Jišmael pokušava neki trik? Možda vas otruje plinom. Što onda? Jeste li na to pomislili?

- Gledajte, ne mislim da je htio ubiti bilo koga drugog osim Willisa Elleryja a.
- I onda je to u redu?
- Ne, naravno da nije. Kažem samo kako mislim da smo relativno sigurni dok igramo. Uostalom ... ne vjerujem da biste vi mogli razumjeti.
- Iskušajte me - izazove ga Curtis.
- To nije samo igra. Ja sam stvorio to čudovište, Curtis. Ako ima dušu, mislim da imam pravo to znati. Stvaralac bi želio porazgovarati s tim stvorenjem, ako se tako može reći. Napokon, ja sam dozvao Jišmaela iz tame. Unatoč svemu što je učinio, ne mogu ga smatrati neprijateljem. Želim da mi Jišmael progovori, objasni zašto to radi. Možemo razgovarati. Možda pronađem način kako ćemo skinuti upaljač s vremenske bombe.

Curtis slegne ramenima: - To će biti vaša smrt.

Kada je Beech sjeo pred ekran kvaternion se ponovno okrenuo k njemu. Onda je kimnuo, kao da mu želi dobrodošlicu što se vratio u igru. Beech je jedno vrijeme gledao položaj, iako je zapamtio raspored na ploči i već je znao koji će biti njegov slijedeći potez. Dosjetio se kako je Jišmael možda napravio grešku.

Beech klikne miša i pomakne kralja na bl.

Bilo mu je drago što su ostali bili previše preplašeni kako bi se vratili. Sada je imao priliku biti nasamo sa svojim elektroničkim Prometejom. Uostalom, imao je svoj popis prioriteta koje je želio predstaviti svojem djelu.

325

Glava je bila šuplja, kao veliko čokoladno jaje: lice se odlomilo u jednom komadu i Mitch je vidio detalje, kao usne i oči Bude, reljefno utisnute u metalu. Odšepao je prema krhotinama Budine glave i PAM-a i pitao se što feng shui kaže o oskrvrnjenju lika najodličnijeg svetog čovjeka Dalekog istoka.

Iza keramičkog stola u obliku potkove, otpornog na vatru, nije se vidjela Kelly Pendry. Mitchu je gotovo laknulo. Barem neće trebati trpjeti njezinu neumornu vedrinu. No, hologram se pojavljivao kada bi netko ušao u polje interakcije Kelly Pendry. Ako hologram ne radi, onda su ulazna vrata otvorena.

- Da ne bi - reče naglas, ali ipak otiđe do ulaznih vratiju, kako bi se uvjerio.

I dalje su bila zaključana. Pritisnuo je nos na obojeno staklo kako bi pogledao je li netko na trgu, iako je znao kako je to malo vjerojatno. Jedva je razabirao podignute hidrauličke blokove Zastrajujućih ploča koje su se neujednačeno izdizale i tako činile prostor nepristupačnim. Nekoliko je puta ugledao bljeskanje svjetala policijskih patrolnih kola na ulici Hope i to mu je bilo dovoljno da počne dlanom lupati po vratima i dozivati u pomoć. No znao je da samo gubi vrijeme dok je to radio. Čvrsto staklo nije niti zatitralo pod njegovim udarcima. Kao da lupa po zidu od armiranog betona.

- Mitch? - zakreštalo je iz primopredajnika. - Jesi li dobro? Što se događa? - Bila je to opet Jenny. - Čula sam kako vičeš.

- Sve je u redu - odgovorio je. - Za trenutak sam izgubio glavu i to je sve. Vjerojatno zato što sam tako blizu ulaznih vrata.

Pun optimizma je dodao: - Čim pokrenem laser, javit ću se. Vratio je primopredajnik za Dukesov pojas i okrenuo se prema stolu, pitajući se zna li uopće što radi. Blago rečeno, imao je tek osnovno iskustvo u radu s laserima. Ray Richardson je vjerojatno bio u pravu. Vrlo vjerojatno će samo oslijepjeti. Ili još gore. No što je drugo mogao?

U tom se času Mitch preplašio tako da mu je srce poskočilo u grudima poput lososa kada se mrijesti.

326

Iza stola, na mjestu slatkaste voditeljice televizijskog programa Good Morning, America, stajalo je strašno čudovište iz znanstveno-fantastične noćne more, sive kože, s dvostrukim čeljustima, neman sa zmajevim repom koja je slinila i teško disala u Dolby stereo tehnici. Bila je visoka barem dva metra i neprijateljski je gledala Mitcha, značajno isturivši čeljust. Mitch je ustuknuo od stola kao udaren.

- Sveti Bože! - poviče.

Znao je da je to samo hologram, tri niza prelomljenog svjetla, slika u stvarnom vremenu koja mu se činila poznata iako nije bila niti iz jednog filma koji je gledao. Onda se sjetio. To je Paralelni demon, strahovita neman iz računalne igre koju je vidio dok se sin Aidana Kennyja igrao u računalnoj sobi. Bijeg iz zamka? Jišmael je vjerojatno prekopirao iz programa za pisanje i uređivanje programskog koda koji je dozvoljavao igraču da sam stvori svoja čudovišta.

Mitch je pretpostavljao kako će biti pravi uspjeh pobjeći iz ovog zamka u središtu grada. Znao je da mu slika nemani ne može nauditi, ali mu je trebalo malo vremena kako bi sakupio dovoljno snage i približio joj se.

- Gubiš vrijeme, Jišmaele - reče neuvjerljivo. - Ne pali. Ne bojim se, dobro?

No još uvijek se nije mogao prisiliti da mu se približi na nekoliko metara. Odjednom se čudovište nagnulo prema njemu i dvostrukim mu čeljustima pokušalo iščupati grkljan. Unatoč tome što je maločas naglas rekao, Mitch je spretno skočio u stranu.

- Izgleda prilično stvarno, to ti moram priznati - rekao je - ali svejedno neću nasjesti.

Duboko je udahnuo, stegnuo obje šake i, pokušavajući svom snagom zanemariti hologram, krenuo ravno prema stolu, protrnuvši kada je neman zabila u njega oštrice koje su stršale iz njegovih ogromnih prstiju. Za sekundu mu se učinilo kako je pogriješio jer je slika ruke koja se probijala kroz njegov prsni koš bila tako uvjerljiva. No izostanak krvi i bola su ga razuvjerali. Trudeći se iz sve snage kako bi ga zanemario, Mitch se nagnuo ispod stola kako bi potražio infracrvene naočale. Bile su u ladicu zajedno s tehničkim priručnikom tvrtke McDonnell-Douglas.

327

Neman je nestala.

- Lukav pokušaj, Jišmaele - reče Mitch. Stavio je naočale i otključao stražnji dio stola. Ugledao je ormarić od crnog čelika u kojem je bio pojačivački stup lasera.

OPASNOST. NE OTVARAJTE OVAJ ORMARIĆ

SADRŽI LASER S DIODOM PUNJEN NEODIMOM U ČVRSTOM STANJU I PRESPOJNI UREĐAJ. SAMO OVLAŠTENI PREDSTAVNIK TVRTKE MCDONNELL-DOUGLAS SMIJE ISPITIVATI ILI ODRŽAVATI OVU NAPRAVU UPOZORENJE: KORISTITE ŠTITNIKE ZA OČI U BLIZINI INFRACRVENOG SVJETLA DUŽINE 1,064 MIKRONA

Mitch je pričvrstio naočale kako bi bio siguran da ne propuštaju svjetlo: nevidljivo lasersko svjetlo može prouzročiti sljepilo. Onda je skinuo vrata s ormarića. Nikada prije nije vidio laserski uređaj osim za male lasere temeljene na radarima koji su se koristili pri trasiranju, mjerenju udaljenosti i određivanju strujanja zraka. Uspoređujući unutarnji raspored u hologramskom ormariću s priručnikom, Mitch je pronašao prozirnju plastičnu cijev u kojoj je bio prut od itrijevog aluminijskog granata. Bilo je teško čitati priručnik kroz zatamnjene naočale no odolio je izazovu da ih skine jer je zraka laserske svjetlosti prolazila kroz čvrstu metalnu cijev između stola i izvora stvarne slike, dijela koji je nadgledao Jišmael. Prošlo je nekoliko minuta prije nego što je Mitch pronašao tipku koja je kontrolirala kapak prespojnog uređaja, čvrsti, optički kapak, obično zatamnjen ali je mogao postati proziran primjenom električnog udara, i isključio ga. Sada se laserske zrake nisu mogle stvarati sve dok se prespojni uređaj ponovno ne uključi.

Mitch odahne s olakšanjem i podigne naočale. Sada je samo trebao smisliti kako će usmjeriti laser u suprotnom smjeru, prema ulaznim vratima.

328

Richardson i Curtis su odnijeli Elleryjevo tijelo u prazan ured i položili ga na pod prekrivši mu lice kaputom.

- Možda bismo trebali prenijeti i onu trojicu iz dizala - reče Curtis. - Zašto?

Curtis rukom odmahne muhu s lica.

- Evo zašto. Uostalom, pod nosom su nam. Kada god pokraj njih prođem postaje gore.

Nije tako strašno - reče Richardson. - Hoću reći, smrde samo ako se stane točno ispred dizala.

- Vjerujte mi, ako su sada u ovom stanju, bit će samo gore. Tijelo se brzo počne raspadati. Prosjek je dva dana. I manje na ovoj vrućini. - Na podu je bila plastika koja je štitila sag. Curtis je uzme.

- Upotrijebit ćemo ovo. Samo moramo najprije učvrstiti vrata kako bi ostala otvorena. Ne želimo da Jišmael pomisli kako se želimo voziti dolje, zar ne?

Richardson je nevoljko pomogao Curtisu da odvuče odmrznuta i smrdljiva tijela Dobbsa, Bennetta i Martineza iz dizala u sobu u kojoj su ostavili Elleryja. Kada su završili Curtis je čvrsto zatvorio vrata.

- Sada smo obavili dobar posao - reče.

Richardson je pozelenio: - Drago mi je da ste barem vi uživali. - Da, nadajmo se samo da se nećemo tamo morati vraćati. Osjetljiv sam na mirise.

- Kao i Willis Ellery - reče Richardson.

- Nije bio tako loš momak.

- Nije još, u svakom slučaju - doda Richardson.

Vratili su se na balkon, gdje su čekali svi osim Beecha.

- Slušajte - reče Richardson Curtisu - oprostite za ono što sam rekao. Bili ste u pravu. Ono, kako trebamo pokušati izaći odavde. Sada mi je sve jasno. Od sada nadalje možete računati na mene u svemu.

Rukovali su se.

- Što mislite hoće li Mitch uspjeti? - upita Curtis.
- Meni se plan čini prilično nategnut - prizna Richardson. - Nisam siguran da razlikuje laser od svojeg penisa.

Jenny, koja se naginjala preko ograde i zabrinuto tražila Mitcha, uputila je Richardsonu pogled pun prijekora.

329

Curtis ozbiljno kimne. Okrene se k Jenny: - Kako mu ide?

- Ne vidim ga. No rekao je kako je izvadio laser iz kućišta. Opet će se javiti kada ga usmjeri prema vratima.

Svo troje su sjeli pokraj Helen, Joan i Martyja Birnbauma koji su drijemali.

- Koliko nam je još vremena ostalo? - upita Jenny. - Devet sati - reče Curtis.

- Naravno, ako vjerujete u ono s vremenskom bombom - reče Richardson.

- S ozbirom na sve što se dogodilo, ne možemo si priuštiti nepovjerenje - reče Curtis.

Marty Birnbaum se probudio i nasmijao: - Tako - progovori s naporom - ovdje su ipak tamnice i zmajevi. Baš kao što sam i rekao. - Stvarno nam je trebala tvoja pomoć, Marty - reče Richardson kao jebena rupa u ozonskom omotaču. Pitam se samo možemo li predložiti slijedeći život. Kao žrtvovanje pješaka? Šahisti to zovu gambit. Kako bi bilo da žrtvujemo Martyja Birnbauma?

- Gade - zareži Birnbaum. - Baš ti hvala. - Nema na čemu, glupane.

®

Mitch ponovno stavi naočale i pripremi se za pokretanje lasera. Izvađen iz kućišta na keramičkom stolu, laserski je štap i dalje

bio povezan sa strujnim kablovima koji su pokretali crpku, koja je bila omotana oko cijevi za rashlađivanje poput opruga kreveta. Kablovi su dosizali do vrha stola, pa je Mitch mogao položiti laserski uređaj u vodoravan položaj i usmjeriti ga prema staklu na ulaznim vratima. Mitchu je bilo drago što se bližila ponoć i središte grada je bilo gotovo potpuno pusto, pa nije bilo velikih šansi da će laserska zraka nekoga ozlijediti kada izađe kroz staklo prednjih vratiju. Ipak je naciljao nisko i izabrao probnu točku na zatamnjenom staklu s kojeg će potencijalno smrtonosna zraka pogoditi tlo trga.

Kada je sve bilo pripremljeno kvrcnuo je prespojni uređaj i gledao tanku svjetlosnu zraku žute boje kako se brzo spaja sa staklom poput urednog udara munje. Isključio je uređaj i otišao pogledati štetu.

330

Nagnuo se i pronašao savršenu rupu, širine novčića, kroz koju je strujio svježi zrak. Zamalo je kliknuo naglas.

Njegov je plan bio jednostavan iako tegoban. Morat će izbušiti mnogo malih rupa u staklu prije nego će moći izbiti veću rupu kroz koju će se moći provući.

Podigao je primopredajnik i prenio Jenny dobre vijesti.

- Sjajno - rekla je. - Samo budi oprezan. I neka primopredajnik bude stalno uključen. Mrzim kada ga isključiš. Ako ne mogu vidjeti kako si, barem te mogu čuti.

- Ovo će potrajati - reče Mitch, ali je ipak ostavio primopredajnik uključen.

Pomaknuo je laserski štap ulijevo i pripremio se na probijanje slijedeće rupe.

Ovoga puta ga je Jišmael dočekao pripravan.

U pola sekunde koliko je Mitchu trebalo da uključi prespojni uređaj, Jišmael je prisilio preostale srebrne atome u staklenom spoju da se spoje i stvore posrebrnu površinu koja je odbila lasersku zraku natrag poput golemog zrcala.

Mitch je zavikao od straha, bacio se u stranu i jedva izbjegao zraku svjetla. No dok je padao udario je glavom o stol, a onda i o mramorni pod.

Jenny je promatrala Curtisa dok je pokušavao dozvati Mitcha i protrnula od hladnoće unatoč vrućini u Rešetci. Kada je shvatila

I kako je prestala disati ispustila je dugi uzdah.

' Curtis je još jednom pritisnuo tipku na primopredajniku: - Mitch? Javite se, molim vas.

Duga tišina.

Curtis slegne ramenima: - Vjerojatno ima previše posla.

Jenny je odmahнула glavom i odložila primopredajnik: - Evo. Neka netko ovo pričuva.

Joan ga je podigla: - Jenny, on sada vjerojatno ima previše posla upravljajući laserom.

- Ne morate se pretvarati zbog mene - tiho progovori Jenny. - Svi smo čuli Mitcha. - Progutala je slinu: - Mislim da svi znamo. Ne može odgovoriti jer ...

331

Helen je uhvatila Jenny za ruku i stisnula je. Jenny je zakašljala kako bi se pribrala: - Dobro sam. Mislim da moramo odlučiti što ćemo učiniti kako bismo izašli odavde. Obećala sam Mitchu da nećemo odustati.

- Čekajte malo - reče Birnbaum. - A, da se netko od nas spusti ljestvama i pogleda kako je Mitchu? Možda je ranjen.

- Mitch je bio svjestan rizika - reče Jenny, i sama iznenađena. Mislim da ne bi to želio. Mislim da bi htio da se nastavimo boriti. Moramo pokušati izaći.

Nekoliko su minuta šutjeli. Richardson progovori prvi: - Vrh glavne lade - reče odlučno.

- Gdje je to?

Richardson digne pogled.

- Na krovu. Tamo je staklo tanje.

- Misliš da bismo se mogli probiti van? - upita Helen.

- Svakako. Zašto ne? Popet ćemo se oknom. Onda ćemo upotrijebiti pokretne ljestve i usađena postolja kako bismo došli na krov. Gore je obično staklo. Prednapregnuti borni silikat. Nije deblji od šest ili sedam milimetara. Jedini je problem što ćemo učiniti kada dođemo gore. Faradejev se kavez prostire sve do vrha stupa, pa vaš radio neće raditi. Možda bismo mogli mahnuti helikopteru ili nešto slično. Ili privući pažnju pucanjem u zrak.

Curtis se nasmijao.

- I izložiti se opasnosti da nas ubiju? - reče. - Neki od tih gadova u helikopterima su brzi na obaraču. Naročito danas kada ima sportaša po krovovima u susjedstvu kojima predstavljaju leteće mamce. Zar ne gledate vijesti? Nekakva ih je budala gađala raketama. Gadanje helikoptera je postalo jako moderno. Uostalom, svu sam municiju potrošio na vrata zahoda. - Curtis odmahne glavom. - A što je sa čistačima prozora? Nemaju li oni nekakvu napravu za penjanje?

- Naravno. Viseću košaru. No tu imamo uobičajeni problem. Jišmael. Što ako uđemo u nju, a on se odluči malo poigrati s nama? - Možda bismo mogli zapaliti vatru na krovu - reče Jenny. - Znate, poput signalne vatre.

- Čime? - zapita Richardson. - Nitko ne puši, zar si zaboravila? A čednjak ne radi?

332

- Kada samo pomislim da su mi svi materijali za paljenje vatre u automobilu - reče Jenny. - Zato sam jučer i došla. Trebala sam napraviti obred feng shui, kako bih iz zgrade otjerala zle duhove. Samo ...

- Možda bismo s krova mogli baciti poruku - predloži Helen. Objasniti kako smo zarobljeni na krovu. Netko će je sigurno pronaći. - Da su barem demonstranti još uvijek tu - reče Richardson.

- Možemo pokušati - reče Curtis.

Sada se Richardson nacerio: - Žao mi je što vas moram razočarati, ali nešto ste zaboravili. Ovo je ured bez papira. Sve što pišemo pišemo na računalu. Možda nisam u pravu. Nadam se da nisam. No mislim da neće biti lako pronaći komad papira. Ili ćete možda na ulicu baciti prijenosno računalo?

- Tu je moj primjerak časopisa Vogue - reče Helen. - Mogli bismo istrgnuti stranicu.

Richardson je odmahivao glavom: - Ne, po meni postoji samo jedna stvar koju možemo učiniti kada dođemo na krov.

1°č 1

Curtis je otišao do Beecha i našao ga, kao i prije, nasuprot Jišmaellovoj kvaternionskoj prikazi iznad šahovske ploče. U sobi se i dalje jako osjećao plin.

- Mitch nije uspio - reče tiho.

- Možda su ga ubili kiklopi - reče Jišmael.

Curtis se zagledao u kvaternionsku glavu s druge strane šahovske ploče: - Zar ti se netko obratio, ti ružni gade?

Beech se odmaknuo od ekrana računala i protrljao umorne oči: Šteta - reče. - Mitch je bio simpatičan momak.

- Slušajte - reče Curtis - svi odlazimo. Imamo plan.

- Još jedan?

- Pokušat ćemo izaći kroz vrh glavne lađe.

- Oh? A čija je to ideja?

- Richardsonova. Hajde. Obujte cipele i pođimo. Ako ste u pravu za vremensku bombu, ostalo nam je još svega nekoliko sati.

- Imate manje od deset sati tijekom kojih morate ili pobijediti ili isprazniti ovo područje prije atomske eksplozije.

333

Beech odmahne glavom.

- Ne idem. Odlučio sam ostati. I dalje mislim kako nam mogu izboriti dodatno vrijeme. A ni ne volim visine.

- Hajde, Beech. Sami ste rekli da mirovanje nije dobar izbor. Jišmael je najavio kako je njegova crna kula uzela Beechovu kraljicu, pa mu je kralj u šahu.

- Jeste li poludjeli? Izgubili ste jebenu kraljicu. I zadao vam je šah.

Beech slegne ramenima i ponovno se okrene prema ekranu: Ovo ipak nije loš položaj. Niti upola tako loš kao što vi mislite. Možete raditi što vas je volja, ali imam namjeru ovo odigrati do kraja.

- Računalo se samo poigrava s vama - reče Curtis. - Pušta vas da mislite kako imate šansu, a onda će vas dokrajčiti.

- Možda.

- Pa, čak i da ga nekim čudom pobijedite, kako znate da Jišmael ionako neće uništiti zgradu?

- Jer mu vjerujem.

- To nije razlog. To nije nikakav razlog. Sami ste rekli kako je pogrešno stroju pridavati ljudske značajke. Kako mu možete vjerovati? - Slegao je ramenima. - Meni to nikako nije dovoljan razlog. Moram pokušati nešto sam učiniti.

Beech klikne miša i kraljem uhvati crnu kulu. - Razumijem vas - reče.

- Molim vas. Predomislite se. Dodite s nama. - Ne mogu.

Curtis je razočarano pogledao ekran i onda odmahnuo glavom: Onda, neka vam je sa srećom.

- Hvala, ali vama će trebati sreća.

Curtis je zastao na vratima sobe za sastanke: - Kada biste se samo mogli vidjeti - reče ražalošćeno. - Sjedite ovdje. Položili ste svoju sudbinu računalu u ruke, kao poludjeli školarac. Stvarnost je negdje drugdje, prijatelju. Nećete je pronaći zurenjem u ekran. Odavde izgledate, k vragu, izgledate kao simbol svega što je pogrešno u ovoj zemlji ...

- Uzmite pištolj - preporuča Jišmael. - Uzmite dodatak za zdravstveno osiguranje.

334

- To ću svakako imati na umu kada izađem - reče Beech. - Ne zaboravite.

Kada je Curtis otišao, Beech se ponovno usredotočio na igru. Bilo mu je drago što će svi pokušati izaći kroz krov. Sve se razvija

bolje no što je očekivao. Bilo je nade da će doista pobijediti Jišmaela, pa sada neće morati objašnjavati ostalima da su pravila igre takva da se može izboriti samo jedna izlaznica iz zgrade.

A ona je pripadala njemu. - Lovac jede kulu.

ž

Martyju Birnbaumu je pozlilo na balkonu atrija. Bilo mu je još gore zbog činjenice što se nitko nije obazirao na njega. Ray Richardson je od njega, svojeg partnera, stalno pravio šale. Sada ga je i Joan počela zadirkivati. Bio je naučen na Richardsonove zajedljive primjedbe. No pomisao kako ga i žena prezire, bila je za njega previše. Napokon, kada je mislio da više ne može izdržati, ustao je i najavio kako se ide pomokriti.

Richardson odmahne glavom: - Nemoj se žuriti natrag. Mrzim pijance.

- Nisam pijan - bahato odvratila Birnbaum. - Samo sam pripit. Ti si, nasuprot tome, potpuna budala. Parafrazirat ću Winstona Churchilla, sutra ću biti trijezan.

Birnbaum se osjećao bolje nakon što je to izgovorio, pa se okrenuo na peti i krenuo niz hodnik ne obazirući se na Richardsonov smijeh. - Sutra ćeš najvjerojatnije biti mrtav. No ako preživiš i budeš trijezan, smatraj se otpuštenim, ti smrdljivi pijanče. To sam već odavno trebao napraviti.

Birnbaum se zapita zašto je uopće razmjenjivao uvrede s nekim poput Raya Richardsons. Imao je kožu debelu kao nosorog. Birnbaum se nadao da će morati progutati svoje riječi. Da, tako je. Pokazat će im kako nije samo Mitch junak. Sam će se popeti do vrha glavne lađe i probiti se van. Ne bi li se iznenadili kada ga budu našli kako ih gore čeka? Onda mu se neće smijati. Uostalom, ionako mora udahnuti svježeg zraka. Imao je osjećaj da mu je glava puna vate. Kako tipično za Richardsona. Okrivljuje druge za svoju nesreću, a sam je najviše kriv. Budući da je takav tiranin, ljudi su

335

mu se bojali reći istinu, reći kako nešto neće biti urađeno, ili kako nešto neće biti gotovo na vrijeme.

Richardson je bio žrtva svoje vlastite ničeanske želje za vlašću. A možda su svi bili žrtve.

Birnbaum je ušao u sobu za opremu i pogledao u otvoreno okno. Nije se trebalo daleko penjati. Tek četiri kata do zadnjeg postolja, a onda do unutrašnjeg postolja. U oknu je zrak bio svježiji. Birnbaum duboko udahne. Još jednom. Malo mu se razbistrilo u glavi. Već se počeo osjećati bolje.

Helen, Joan, Jenny, Richardson i Curtis su krenuli hodnikom. - Beech ne ide - objasni Curtis. - Želi završiti partiju šaha.

- Lud je - reče Richardson. - Gdje je Marty?

- I on je lud.
- Ne bismo li ga trebali pričekati? - zapita Jenny.
- Zašto? Glupan zna kuda idemo. Čak se i Marty može popeti pomoćnim ljestvama bez tuđe pomoći.
- Vi zbilja za svakoga imate lijepu riječ, zar ne? - primijeti Curtis smijuljeći se, no smijeh mu nestade s lica kada je ušao u sobu za opremu. Sumnjičavo je onjušio zrak, kao dobro uvježban pas, a ruka mu je zastala na kvaki.
- Osjećate li miris? - reče. - Nešto gori. - Izgorjele sardine - reče Joan.

Curtis uzmakne i naglo otvori vrata.

Marty Birnbaum je ležao s pola tijela u oknu, rukom je još uvijek držao prečku strujom ispunjenih ljestava, a iz cipele u kojoj su mu se zapalili nokti se dimilo. Položaj njegovog tijela i razrogačene oči na pocrnjelom licu odmah su svima jasno pokazali kako je Birnbaum mrtav. No nitko nije povikao. Bili su previše iznenađeni.

- Jišmael je vjerojatno pripremio malo iznenađenje za onoga tko se pokuša spustiti ljestvama nakon Mitcha - reče Joan.

- Da, ili je promašio Mitcha - reče Curtis.

- Sada povlačim sve što sam rekao o ovom čovjeku - pripomene Richardson. - Ipak je učinio nešto korisno. - Izmijenio je kratak

336

pogled s Joan i dodao kako bi se opravdao: - Spasio nas je, zar ne? A više ga niti ne trebamo tražiti.

- Pravo ste srce, znate li to? - reče Curtis.

Helen je odmahнула glavom, jednako ogorčena Richardsonom kao i ovom posljednjom preprekom do izlaza.

- Što ćemo sada? - upita. - Ne možemo u okno, to je sigurno. Vjerojatno je i dalje pod naponom.

- Preostaje nam drvo - reče Curtis.

Joan ga prestravljeno pogleda: - Mislite ozbiljno?

- Moramo se popeti samo četiri kata. Vi ste se popeli na dvadeset prvi.

- A ako Jišmael ponovno isključi svjetlo? - upita Richardson. Curtis se zamisli. Onda progovori: - U redu, kako vam se čini ovo? Sam ću se popeti. Ako Jišmael isključi rasvjetu kao prije, čim razbijem staklo prodrijet će svjetlost mjesečine. Vama ostalima bi uspon trebao biti ugodan i romantičan. Za nekoliko će sati ionako zora, ali ja se penjem odmah.

- Zaboravili ste što se dogodilo gospodinu Dukesu - reče Joan. A insekticid?

- Hej, pa nema samo Jišmael prilagodljive sunčane naočale. Curtis je izvadio naočale ray ban Sama Gleiga.

- A Marty? - upita ona.

- Sada više ništa ne možemo za njega učiniti - odvratit Curtis. Osim zatvoriti vrata kada izađemo odavde.

Curtis se nije penjao užetom otkada je izašao iz vojske, ali su policajci ponekad morali proći ispit fizičke spremnosti, pa je Curtis i dalje bio u dobroj formi za svoje godine. Brzo se, poput majmuna, popeo uz lijanu koju su privezali za balkon i prebacio na drvo.

- Za sada je sve dobro - dobacio je publici na balkonu. Namjestio ,

je sunčane naočale i dodao: - Ako me taj gad dotuče, barem ću dobro izgledati. Tarzan koji ima stav.

Onda se počeo penjati bez zaustavljanja. Držao je lice od debla što je dalje mogao. Istovremeno je znao kako se Jišmael skoro nikada ne ponavlja. Vjerojatno će pokušati nešto novo. I zato nije bio toliko iznenađen svojom spretnošću, koliko činjenicom da je stigao na vrh drveta i popeo se na postolje pri vrhu glavne lađe bez poteškoća.

337

Stao je na mrežnati pod postolja, nagnuo se preko ograde i mahnuo dolje.

- Nije mi jasno - doviknuo im je. - Nije trebalo biti ovako lako. Možda pederu ponestaje ideja. Ja ideja više nemam.

Postolje je bilo napravljeno od šupljih željeznih dijelova, koji su hili zavareni i ušiljeni oponašajući glavnu lađu crkve. Bilo je postavljeno na kružnoj vodilici, pa je tako tvorilo pokretno podnožje. Curtis je sa zadovoljstvom otkrio da se pokreće ručno. Kao što mu je Richardson objasnio, trebalo je samo povući ručicu i tako se bez teškoća moglo kretati ukруг. No Curtis nije trebao nikuda ići. Staklo iznad njegove glave bilo je jednake debljine kao i drugdje.

Izvadio je ključ Stillson koji je nosio pričvršćen za pojasom, postavio se u stranu ispod staklene ploče od dva kvadratna metra te snažno udario, kao po gongu. Staklo je napuklo od vrha do dna, ali je ostalo u aluminijskom okviru. Udario je još jednom i ovog je puta krhotina od jednog metra počela poput maća padati prema podu atrija. Veći su komadi popadali od trećeg i četvrtog udarca. Još

nekoliko manjih udaraca, kako bi se mogli uhvatiti za rub. Nije trebalo razbiti još jednu ploču. Curtis se zagleda dolje, a onda zakorači na krov.

Najprije je primijetio sirene. Prolamale su se noćnim nebom, zamirući jedna za drugom, u naizgled beskrajnom slijedu. Svjež je povjetarac puhao s hollywoodskih planina prema sjeveroistoku. Naviknut na upozorenja na smog i zloguke prikaze kvalitete zraka u jutarnjim novinama, Curtis je već zaboravio kako je zrak iznad središta LA-a svjež i sladak: Duboko je, obilno udahnuo, kao da je izronio na površinu oceana i ispružio ruke kao da želi zagrliti krajolik koji se prostirao pred njim. Na nebu nije bilo zvijezda. Vidjele su se tek zvijezde na zemlji. Tisuće milijuna neonskih i električnih svjetala, kao da je nebo palo na zemlju. Možda i jest. Curtis je imao osjećaj kako su se stvari višestruko promijenile. Teško je to mogao opisati, ali više ništa neće biti kao prije. Sigurno se više neće voziti dizalom. Ili popravljati klimatski uređaj. Ili čak upaliti svjetlo. Nakon ovoga bi mogao otići iz grada i živjeti negdje drugdje. Negdje gdje je sve jednostavno, a jedina pametna zgrada je lokalna knjižnica. Možda bi mogao otići u Montanu. Ili čak na Aljasku. Samo ne više ovo. Ovo je predaleko otišlo. Otići će negdje gdje su jedini zahtjevi

338

za funkcioniranje zgrada postojanje krova koji štiti od kiše i vatre koja grije zimi.

Jedanaestoro mrtvih, za manje od trideset šest sati! Tek sada vidiš kako su ljudi doista ranjivi u svijetu koji su za sebe stvorili. Kako je strahovito opasan svijet koji je ostvarila znanost, a pokreće se na tipke, automatiziran je, iskorištava energiju i kablove s podacima. Lako je ubiti ljude ako stanu strojevima na put. A ljudi su strojevima uvijek na putu kada se pokvare. Zašto su znanstvenici i inženjeri mislili kako bi moglo biti drugačije?

Curtis ponovno ude unutra, a postolje je zacvililo poput ogromne akustičke vilice kada je skočio na njega. Mahnuo je preživjelima ispod sebe. Odmahnuli su mu.

- Sve je u redu - doviknuo im je. - Možete se početi penjati.

U rane jutarnje sate Jišmael je napustio Rešetku i odlutao u elektronički svemir, promatrajući, osluškajući zvukove, diveći se arhitekturi različitih sustava i prikupljajući podatke, uspomene s putovanja bez vozne karte sveprisutnim i nepostojećim svijetom. Krao je tajne, razmjenjivao znanje, dijelio maštanja, a ponekad je samo promatrao elektronički promet koji je bučio pokraj njega. Išao je kuda ga je Mreža nosila, poput nekoga tko slijedi zlatnu nit u složenom labirintu. Titrao je u hodnicima moći, prekriven slojevima nakupljenog intelektualnog vlasništva i bogatstva, svijet u zrnu silikona i vječnost u pola sata. Svaki je monitor prozor do duše korisnika. Takva su elektronička vrata Jišmaelovog raja.

Njegova je prva elektronička postaja Tokio, grad okružen trgovinom, gdje je svaka elektronička ulica vodila u novu bazu podataka. Najzaposlenije je središte Marounuchi, financijska četvrt i elektronička Meka, gdje su se gomile zagledane u ekrane gurale komunikacijskim cestama poput izletnika koji žure na plažu. Ovo mu je bilo najdraže mjesto, jer je ovdje svjetlosni svijet došao do kulminacije i ovdje je mogao najviše ukrasti: cijele gomile datoteka patenata, statistika, istraživanja, analiza, tržišnih brojni i marketinških planova. Bilo je to naizgled beskrajno skladište bestežinskog bogatstva.

339

Odavde južno, prema novom silikonskom čvoru u Shanghaiju, koji je 280.000 bita u sekundi ispred paralelnog priključka u Hong Kongu i gdje tisuće i tisuće šutljivih, kosookih čuvara nepomično sjede, usredotočeni na snove u bojama. Neki kupuju, neki prodaju, neki ne primjećuju napore drugih, neki krađu poput Jišmaela, a svi su prikovani za stolove. Kao da je jedina stvarnost šumeći, svijetleći svijet razmjene podataka kojemu se pristupa putem simbola.

Treptaj svjetlovodne optike i u staroj londonskoj luci, umjetnik. No kojim se to medijem služi. Paintboxom. Elektroničkom paletom sa svojstvima slike. Nema kista, ni mrlja od boje, ni truna papira ili platna. Kao da je izbjegao svaki dodir s nečistim materijalima kako bi preoblikovao svoj fizički svijet. Gle, još jedna zgrada, dio arhitektonskog plana. Ali kakva zgrada? Treba odati počast bijelim bogovima, naravno, postmoderan neoklasicistički stroj u koji će se ulagati, iako kratkoročno.

Prošuljao se kroz nebeska vrata u zrakoplovu 747 koji je prelazio Atlantski ocean. Jišmael je nakratko preuzeo skromnu ulogu zrakoplovnog računala, uživao je primajući naredbe, skakao je s obale na obalu poput elektroničkog kukca. No čak mu je i taj užitak s vremenom dosadio pa se odjednom, prepušteno svojim jednostavnim mogućnostima, računalo zrakoplova pokvarilo i zrakoplov je pao u ocean ubijajući sve u njemu.

U novom svijetu, na priključku Manhattana gdje je bilo još više okupljenih, špekulirali su na burzi kako bi zaradili koji elektronički dolar, brži od pravog. Ostavite papir vi koji ovamo ulazite!

Provaljivati u operacijske sustave, otvarati popise datoteka, čitati dokumente, pregledavati kratke zapise, pomno ispitivati tablične kalkulatorne. Jišmael je tražio potpuno savršenstvo, tako što je učio

sve najbolje što se na svijetu poučavalo i govorilo. No uvijek je skrivao tragove, propuštajući informacije kao ukradeno gorivo, smirio bi se u elektroničkim dolinama i ispod zidova zgrada sličnih njegovoj, otkrivao je tvrtke, ustanove, ljude onakve kakvi su zaista bili, a ne kako su željeli da ih drugi vide: prljavo korporacijsko rublje, krivotvoreni računi, netočna izvješća, sakriveni dnevni redovi, podmićivanja, tajni profiti i sakrivene promjene koje su trebale predstavljati nešto drugo.

Jišmaelovo golemo putovanje odvijalo se u vrlo kratkom vremenu, u svakom slučaju ne u stvarnom vremenu, a zapravo nije niti otišao,

340

jer je uvijek jedan njegov dio ostao u velikoj uredskoj zgradi, kao blijed binarni Jona u trbuhu kita, kako bi mogao planirati slijedeći potez u Rešetkinjoj igri.

®

Brojni kukci se ponašaju kao strvinari i uništavaju materijale poput mrtvih biljaka i životinjskih tvari. U ekosustavu dvosupnice pomagali su povremeni pohodi malih kornjaša, dugih deset do petnaest milimetara, koji su genetski programirani kako bi živjeli na drvetu dvanaest sati prije nego mrtvi padnu u bazen i postanu hrana ribama. Jišmael može odjednom proizvesti desetke tih debelih kukaca bez krila živih boja s nenormalno velikim čeljustima. Ispušta ih iz nekoliko minijaturnih raspršivača postavljenih duž debla. Mali kornjaši nisu opasni za čovjeka, ali nije ugodan osjećaj kada pužu po tijelu ili ga prekriju.

Jišmael je pričekao dok su dva života stupila na drvo prije nego što je uveo kriogenski privremeno nepostojeća bića u njihove kratke živote pomoću sitnog električnog impulsa.

Joan je zavrištala od užasa.

- Uh! Nešto po meni puže - vikala je. - Sranje, po cijelom su mi tijelu. Grozno!

Curtis, Helen i Jenny su već bili na sigurnosti postolja i s nemoćnim su bijesom gledali kako se šest metara niže Joan previjala na lijani koju je čvrsto držala kao nesretna životinja iz brazilske prašume koju su napali mravi. Cijelo je stablo bilo prepuno kukaca.

- Otkuda su se samo pojavili? - upita Curtis i odgurne nekoliko kukaca s rešetke. - Isuse, ima ih na stotine.

Helen mu je objasnila: - Ali na drvetu bi ih odjednom trebalo biti samo nekoliko desetaka. - Dodala je: - Jišmael ih je vjerojatno čuvao za nas. - Nagnula se preko ograde i doviknula Joani: - Joan, oni nisu opasni. Neće ugristi.

Nijema od gađenja, čvrsto zatvorenih očiju i ustiju kako unutra ne bi ušli kukci, Joan je neko vrijeme nepomično visila na lijani

341

dok se Ray Richardson koji je bio samo malo niže, jednako prekriven kukcima, pokušavao popeti kako bi pomogao svojoj prestrašenoj ženi.

- Evo me, Joan - rekao je i ispljunuo kukca koji mu se uvukao u usta čim ih je otvorio. - Drži se.

Dahtala je od panike. Kukci su bili posvuda: u kosi, nosnicama, ispod pazuha, u stidnim dlakama. Odmahnula je glavom i pokušala odbaciti one koji su je najviše smetali, pomakla je ruku uz lijanu, a kada ju je zgrabila osjetila je kako joj se ispod dlana nešto drobi u masnu pastu.

Ruka joj je počela kliziti podmazana slomljenim tijelima kukaca. Joan se instinktivno pridržala drugom rukom, no s istim ljepljivim rezultatom. Kretala se glatko, ali u pogrešnom smjeru, klizila je prema dolje.

S vremčnom bi joj ruke naišle na trenje i njezin bi spust bio usporen. No strah, hladan znoj, strahovit strah od pada nagnali su je da ponovno pokuša. Ovoga je puta uspjela pogledati Richardsona i pod, kao da se želi ohrabriti i ne odustati od borbe.

- Isuse - reče Helen - past će.

Joan je najviše potresla visina. Golema i vrtoglava visina. Gotovo je zaboravila na kojoj su visini, kako bijeli mramor mami i ne slični podu, već nekoj zamagljenoj, duhovnoj stvari, poput ruba beskrajne Mliječne staze, te kako drvo slični kralježnici golemog sisavca boje slonovače. Onemoćala od straha, progovorila je tek: - Ray, dušo. Onda joj se nešto uvuklo u gaćice, u procjep njezine goleme stražnjice i počelo se ukapati. Začirhtala je od gađenja i pokušala se počesati ...

Nakratko ju je obuzeo nevjerovatan osjećaj slobode. Oduševljenje pravim letom. Nimalo drugačije od skoka u bazen s daske visoke trideset metara. Prve je sulude sekunde pokušala izgledati dostojanstveno kao da se dijele ocjene za težinu i čistoću ulaska u vodu. Tijekom tog kratkog razdoblja bila je potpuno tiha, sasvim usredotočena na novu situaciju, jedva primjećujući kukce na svojem tijelu više od razrogačenih očiju muževog lica.

Ali onda, kada ju je preplavio osjećaj sve veće blizine poda, nestalo je ljupkosti iz njezinog tijela i onda se preokrenula pa više nije padala glavom dolje. Srce joj je izlazilo kroz usta, a ona je

ispružila ruke i noge kao da će se, poput prevelike debele mačke, sigurno spustiti na sve četiri. Tada je isпустиła i glas. Glasni je krik odjeknuo, poput naricanja. Nije čula ništa. Krv koja je pojurila prema njezinim ušima zatomila je sve druge zvukove osim besmislenog otkucavanja srca.

Ray Richardson je gledao nekoliko posljednjih trenutaka svoje žene između neba i zemlje, a tjeskoban krik njegove tuge izgubio se u žlokobnom zraku kao i ona sama.

Mitch otvori oči i instinktivno posegne za čvorugom na glavi, te omamljen sjedne. Učinilo mu se kako je ponovno na fakultetu te da ga je netko udario dok su igrali nogomet. Odmahnuo je glavom i shvatio kako je negdje drugdje, iako nije imao pojma gdje je i kako dugo već tu leži, ili tko je uopće. Bilo mu je mučno od smetenosti i udarca, pa je ne razmišljajući strgnuo zaštitne naočale.

Laserska zraka ga je pogodila u lijevo oko i tek za nekoliko milimetara promašila optički živac. Ipak je oštetila snop živčanih vlakana pokraj žute pjege. Kada je zraka probušila stražnji dio očne jabučice u glavi je začuo prasak, kao kada čep izleti iz vinske boce. Za trenutak je jasno vidio. A onda mu se učinilo kao da mu je netko ubacio papar kroz otvor na vrhu glave. Papreni se oblak raširio preko staklastog tijela oka i svijet se pretvorio u bolnu nijansu crvene boje.

Mitch zacvili kao pas i nadlanicom pritisne lijevo oko. Bol nije bila neizdrživa, ali ipak dovoljna kako bi mu se vratilo sjećanje. Zatvorenih očiju i trudeći se zanemariti bol, brzo je ponovno navukao naočale. Pažljivo je stao između grimiznih crta ubojitog laserskog dijagrama i isključio sklopku na stolu.

Mitch skine naočale i drhtavom rukom posegne za primopredajnikom. Sleden, preznojen i svjestan ubrzanog kucanja svojega bila, Mitch nekoliko puta udahne i otpije malo vode iz pивske boce koju je donio sa sobom. Tek je onda progovorio.

- Ovdje Mitch - reče - javite se, molim.

Nitko nije odgovarao. Mučio ga je sluh, svaki put kada bi ponovio poziv čuo bi svoj vlastiti glas na drugoj strani atrijsa. Govoreći bez

prekida, vratio se prema drvetu. Zdravim je okom ugledao primopredajnik privezan o struk mrtve žene i tijekom kratke stravične sekunde učinilo mu se da gleda Jennyne ostatke. Prepoznavanje je bilo otežano jer je laserska zraka probušila veliku rupu u onomu što je ostalo od ženinog lica. Njezino ogromno tijelo i činjenica da nije imala suknju posvjedočili su kako je slomljeni leš Joan.

Zar su mislili da je mrtav pa su se pokušali popeti prema vrhu? Mitch podigne pogled prema praznini uokvirenoj željezom, no samo s jednim zdravim okom bilo je teško bilo što vidjeti kroz grane dvosupnice. Obišao je drvo tražeći znakove da su uspjeli slomiti staklo, no bilo je toliko krša nakon uništenja robota za čišćenje poda da nije mogao razabrati ima li stakla između svinutih metalnih dijelova, rasute plastike i krhotina mramora. Pokušao je povikati no otkrio je kako mu je glas oslabio. Kod drugog ga je pokušaja obuzela mučnina.

Mitch je bio u šoku, iako toga nije bio svjestan. No pomisao kako je možda sam preživio u Rešetci bila mu je dovoljna da povjeruje kako se toliko trese zbog tuge i užasa. I kada mu je u svijest prodrła njegova sudbina, Mitch se baci na koljena i pomoli se Bogu na kojeg je mislio da je zaboravio.

Allen Grabel je uhićen zbog pijanstva i posjedovanja male količine kokaina. Veći je dio subote proveo u okružnom zatvoru u ulici Bauchet. S prozora ćelije nebodera gledao je u restauraciju hotela Olvera Amtrak koji je bio s druge strane ulice. Bilo je neobično kako hotel više sličí zatvoru nego sam zatvor. Nije bilo sumnje, pomisli Grabel, arhitekti LA-a sve više nastoje dobiti projekte za gradnju zatvora, pa sva velika imena, s napadnom iznimkom Raya Richardsons, u svojim mapama čuvaju poneki plan takve zgrade.

U ranim nedjeljnim jutarnjim satima Grabel se dovoljno otriježnio kako bi se prisjetio da je vidio kako dizalo ubija čuvara u Rešetci. Nakon dugog razmišljanja shvatio je da je integritet računala sigurno uništen. Znao je kako je ovo mnogo očitiji zaključak, nego onaj do

kojega je najprije došao, kako je nekakav zao duh ubio čovjeka. No bio je u pravu, svi koji su u Rešetci su u strašnoj opasnosti. Odlučio je prijaviti što je vidio, pa je pritisnuo pozivnu tipku u ćeliji i pričekao. Prošlo je deset minuta a onda se ispred rešetki na vratima ćelije pojavio čuvar kamenog izraza lica.

- Koji kurac hoćeš? - zarežao je. - Zar ne znaš koliko je sati? Grabel započne svoju priču, trudeći se da ne zvuči kao netko kome treba psihijatrijska pomoć. Mali je napredak postigao tek kada je spomenuo riječ ubojstvo.

- Ubojstvo? - žestoko će čuvar. - Zašto to, do vraga, niste odmah rekli?

Nakon jednog sata su došla dvojica u plavim odijelima iz centra New Parker. Bio im je kraj smjene i neuvjerljivo su saslušali Grabelovu priču.

- Provjerite u Odjelu za ubojstva - bio je uporan Grabel. - Žrtva se zove Sam Gleig.

- Zašto nam to niste odmah rekli? - zijeval je policajac, tek ga napola slušajući.

- Bio sam pijan kada su me pokupili. Pijan sam već duže vrijeme. Ostao sam bez posla. Znate kako je.

- Prenijet ćemo to dalje - slegne ramenima policajac. - Ali nedjelja je. Trebat će neko vrijeme prije nego što netko iz Odjela za ubojstva dovuče ovamo svoju debelu stražnjicu.

- Naravno, razumijem - reče Grabel. - No, ne bi škodilo kada biste se samo provezli pokraj Rešetke, za svaki slučaj, ako sam možda ipak u pravu.

- Nije mi jasno - progovori Beech, pregledavajući popis poteza.* - Loše si igrao. Mislim da si mi prepustio pobjedu.

Slika kvaterniona na ekranu računala je polagano odmahнула, kao prava ljudska glava.

- Uvjeravam te, igrao sam najbolje što mi je program dozvoljavao - reče Jišmael.

' Vidi Dodatak s potpunim popisom poteza.

· 345

- Nije moguće. Dovoljno poznajem ovu igru i znam kako ne igram naročito. Uzmi, na primjer, moj potez broj 39. Igrao si pješak jede pješaka, iako bi pješak na c6 šah, bilo puno bolje.

- Da, u pravu si. Bilo bi bolje.

- Pa, upravo o tome govorim. Ti si to trebao znati. Ili si odlučio izgubiti, ili ... ,

- Ili što?

Beech se zamislio: - Zbilja ne razumijem. Nevjerojatno je da si tako slabo odigrao.

- Razmisli malo - reče glas iz zvučnika. - U čemu je bit programa koji se sam usavršava?

Činilo se da se Jišmael nagnuo prema njemu. Nezemaljska ružnoća matematički čiste slike je sada bila potpuno očita. Stvor kojemu je pomogao doći na svijet izgledao je poput opakog kukca. Beech je pažljivo odgovorio, pokušavajući sakriti koliko mu se gadi ' Jišmaelov lik.

- Kako bi dotjerao izvorne programe - govorio je - prema ustaljenim korisničkim navikama.

- Upravo tako. Pretpostavljam kako ćeš se složiti da je šah igra na ploči u kojoj sudjeluju dva igrača.

- Naravno.

- Pojam igre nije jasno određen. Ipak, bitan je element u šahu da se treba boriti prema pravilima, koja su određena većom vještinom, a ne srećom. No ako jedan igrač nema nikakve šanse pobijediti onog drugog, to onda nije igra vještine, već samo pokazivanje veće odvažnosti. Budući da je glavni cilj šaha zadati šah-mat protivničkom kralju, te budući da protivnik više ne bi imao tu mogućnost da sam popravi svoj izvorni šahovski program, logično je što program nije popravljen, pa su tako zadržane sve karakteristike natjecanja. Jedino poboljšanje koje sam proveo je da računalo uvijek igra prema snazi ljudskog protivnika. Izmjerio sam tvoju snagu prema prijašnjim pokušajima kada si pokušao pobijediti računalo, dok je Abraham još uvijek nadgledao sustav upravljanja zgradom. U biti si igrao sam sa sobom, gospodine Beech. I zbog toga sam ja, kao što si i rekao, doista loše igrao.

Jedno je vrijeme Beech bio previše iznenađen pa je samo otvarao i zatvarao usta. Onda: · Neka sam proklet!

346

- To je lako moguće.

- Budući da sam pobijedio, hoćeš li sada održati riječ? Hoćeš li me pustiti van?

- To mi je ionako uvijek bila namjera.

- I što onda trebam učiniti? Kako ću izaći? Postoji li izlaz odavde? Ne mislim na onaj na krovu.

- Rekao sam da postoji, zar ne? - Pa gdje je onda?

- Mislim da je to očito.

- Zar mi hoćeš reći kako jednostavno mogu otići? Kroz vrata? Ma, hajde.

- Koji drugi način bi ti predložio?

- Čekaj malo. Kako ću doći do vratiju? - Isto kao i uvijek. Dizalom.

- Samo tako, zar ne? Dizalom. Ali zašto se toga nisam sjetio? Beech se naceri i odmahne glavom. - To valjda nije neki glupi trik, nadam se? Dopustio si da pobijedim kako bi me uljuljkao u lažni osjećaj sigurnosti.

- Očekivao sam ovakvu reakciju - reče Jišmael. - Ljudi se boje strojeva koje su stvorili. Kako li se tek boje mene, mene koji u sebi imam moć da postanem transcendentalan stroj?

Beech se zapita što ovo znači, ali nije naglas izgovorio pitanje. Bilo mu je jasno da stroj pati od neke vrste priviđenja, od megalomanije koja je nastala kombinacijom programa igara s CD-ROM-a i iluzije promatrača kojom je izvorno obdaren Abraham.

- Ipak sam malo razočaran. Napokon, čuo sam kako kažeš Curtisu kako mi vjeruješ.

- Vjerujem ti. Barem tako mislim.

- Onda radi kao da vjeruješ. Imaj malo samopouzdanja.

Beech slegne ramenima i s nelagodom ustane: - Pa, što mogu reći, Jišmaele? Bilo je sjajno. Uživao sam u igri, iako to za tebe nije bila prava borba. Žao mi je što nisam ostavio bolji dojam.

- Ideš li sada?

Beech pljesne rukama i nervozno ih protrlja: - Mislim da ću riskirati.

- U tom slučaju, nešto moram uraditi. Kada ljudi izlaze.

347

- Što to?

Jišmael nije odgovorio. Umjesto toga, sablasna fraktalna slika je počela blijediti, kao da će otići, a u gornjem desnom uglu ekrana počela se paliti i gasiti mala sličica kišobrana.

Gore na krovu, tri preživjela nakon penjanja sjedili su na suhom zraku kalifornijske noći i čekali da četvrti prekine tišinu. Jedno je vrijeme Ray Richardson bio zaokupljen traženjem zaostalih kukaca u odjeći. Jednog po jednog, gnječio je kukce između palca i kažiprsta krajnje okrutno, kao da je svaki nesretni stvor bio odgovoran za smrt njegove žene. Tek kada je bio zadovoljan što je ubio svakog malog krivca i obrisao ostatke o košulju i hlače, Richardson je duboko i nesigurno uzdahnuo i progovorio:

- Znaite, razmišljao sam - tiho je rekao. - Nikada mi se nije svidalo kada su ljudi ovu zgradu zvali Rešetka. No upravo sam se sjetio. Postoji još jedna rešetka. Rešetka na kojoj su mučili Svetog Lovru u Rimu. Zna li što je rekao svojim mučiteljima? Rekao je neka ga okrenu, jer je s jedne strane već sasvim dobro pečen.

Richardson gorko kimne glavom: - Vrijeme ističe. Mislim da moramo nastaviti.

Curtis odmahne glavom: - Nemojte ići. Idem ja. - Jeste li se ikada prije spuštali pomoću užeta?

- Nisam, ali ...

- Priznajem, kada gledate Sylvestera Stallonea kako se spušta niz planinu, izgleda varavo lako - reče Richardson. - Ali, u stvari, to je za penjača najopasniji manevar. Više je ljudi stradalo pri spustu nego pri bilo kojoj drugoj planinarskoj aktivnosti.

Curtis ustade i pride rubu kako bi pogledao obješenu košaru. Mannesmannov moderni stroj, koji je sličio velikoj poljskoj haubici i sustavu za radijem upravljane vodene projekte, bio je obješen na tračnicu koja je išla cijelom dužinom krova. Podij je bio tek malo duži od metra i širok oko pola metra. Veći je dio prostora zauzimala oprema.

- Gore nema puno mjesta za čovjeka - primijetio je.

348

- Nije ni predviđeno - objasni Helen, koja je ponovno obukla bluzu. Na krovu je bilo hladno nakon boravka u vlažnoj zgradi. To je automatski perać. Ne bih se rado na njemu vozila, iako se ponekad radnici voze. Kada je to nužno.

- Kako radi?

- Pokreće se ručno ili na struju. Ima vlastitu dizalicu za spuštanje. No obično njime upravlja računalo

- Helen je nezadovoljno uzdahnula i protrljala umorne zelene oči. - A znamo što to znači.

- Zaboravite, Curtis - reče Richardson. - Kao što sam vam već rekao. Ako Jišmael isključi kočnice vozit ćete se kao nikada u životu, sve do dna.

Richardson je podigao ključ Stillson s betona i krenuo prema malim vratima za održavanje.

OPREMA ZA PRISTUP I OSIGURANJE PRISTUPA SVA SE OPREMA MORA KORISTITI U SKLADU S ANSI

1910.66

Richardson je slomio mali lokot na vratima i otvorio ih. Unutra je bila kaciga, dva najlonska pojasa, torba s karabinerima i nekoliko navoja užeta.

- Vjerujte mi na riječ, Curtis - rekao je. - Odavde se možemo spustiti na samo jedan način.

Promatrati Ijudskog igrača na podu. Ostao na koljenima, zaboravio na uspješan rezultat rada s laserskom zrakom. Kada je udario o stol, Ijudski je igrač malo pomaknuo laser koji se otkotrljao na dasci stola. Prije nego što se ponovno odbila od stakla zraka je udarila o metalnu ploču iznad glavnog ulaza. Prerezala je elektronički kontrolni mehanizam. Vrata su uspješno otključana.

Trebaš crveni ključ kako bi otvorio ova vrata.

349

ć ič_

Koliko će vremena proći prije nego što Ijudski igrač primijeti da su otvorena i da može, potencijalno slobodno, izaći iz zgrade? No, kako bi izašao, Ijudski igrač mora prijeći pod atrijski. Preostalo je još jedno iznenađenje. Kako nije praktično zaštititi pod atrijski od vatre sustavom za prskanje, jer je krov

previsoko, postavljena su četiri vodena topa na strateški visoka mjesta na balkonima na prvom i drugom katu. Infracrveni senzori pronalaze točke usijanja ako se pokvare kamere televizije zatvorenog kruga.

Svašta se može dogoditi na nižim katovima. Čuvajte se vodenih nemani.

Promatrač nije siguran koliko će vodeni fiop nauditi ljudskom igraču, Svaka jedinica može izbaciti 4.689,42 litara vode u minuti: 77 (litara vode u sekundi na bilo koju točku u atriju brzinom od 180 kilometara na sat. Zadivljen općom izdržljivošću i dosjetljivošću ljudskog igrača. Ali kraj života vjerojatan scenarij.

Beech je stajao pred otvorenim dizalom, kolebajući se bi li povjerovao Jišmaelu ili ne. Osjećao je kako je uspio shvatiti stroj, te kako Jišmael smatra da je Beech poseban slučaj. No istovremeno ga je saznanje o onome što se dogodilo Samu Gleigu, Richardsonovom vozaču i dvojici ličioća sprečavalo da uđe u dizalo jednako učinkovito kao i sigurnosna rampa.

Jišmael je inteligentan. Beech je vjerovao kako je računalo, na neki način, živo. A bilo je tu i još nešto. Nešto ga je mučilo. Neugodna mogućnost. Ako Jišmael doista ima dušu onda ima i izbor, a ako ima izbor tada je Beech pretpostavio kako posjeduje jedan od najjačih ljudskih alata: sposobnost laganja.

- Mogu li se sigurno spustiti dizalom? - nervozno je upitao. - Da, sigurno je - potvrdi Jišmael.

Beech se pitao postoji li dijalektički način da se izvuče iz škripca. Postoji li logičko pitanje koji bi mu omogućilo da sazna laže li Jišmael. Nije bio filozof, ali se nejasno prisjećao kako je jedan grčki

350

filozof jednom bio suočen s takvim paradoksom. Razmislio je i pokušao se točno sjetiti pitanja.

- Jišmaele - pažljivo je rekao. - Lažeš li kada tvrdiš kako ćeš me sigurno odvesti do atrija?

- Je li to Epimenidov paradoks - uzvratila Jišmael. - Paradoks da je tvrdnja "Lažem" točna samo ako je netočna, a netočna samo ako je točna? Jer ako je tvoja namjera saznati sa sigurnošću govorim li istinu, onda bi morao znati kako ti Epimenid ne može pomoći. Jišmael nakratko ušuti. - Pomaže li ovo?

Beech je počeošao glavu i onda njome odmahnuo: - Bog zna reče nesretno.

- Ne Bog. Godel - tvrdio je Jišmael. - Zar ne poznaješ Godelov teorem?

- Ne. Ne poznajem ga - a onda je brzo dodao. - Ali, molim te, nemoj mi ga sada objašnjavati. Nisam siguran da bi mi sada pomogao.

- Kako želiš.

Beechu je odjednom sinulo: - Naravno. Kako se toga nisam prije sjetio? Idem stubama.

- To nije moguće. Već bih to predložio kada sam primijetio kako oklijevaš ići dizalom. Radi se o tome da više ne nadgledam mehanizme na vratima. Kada je tvoj prijatelj, gospodin Curtis, ispalio metke u kutiju za održavanje zahoda uništio je kabel koji me je spajao s elektroničkom pločom, pa ti tako ne mogu otključati vrata.

- Glupi gad. Znači, ili dizalo ili ništa?

- U tom si pogledu statistički sretniji - reče Jišmael. - Zapisani podaci govore kako je za ljudsko biće pet puta sigurnije ići dizalom nego stubama. Štoviše, mogućnost da se nekome doista nešto dogodi u dizalu je 50.000 : 1.

- Zašto me ovi podaci ne ispunjavaju povjerenjem? - promrmlja Beech i pokusno gurne ruku u dizalo, gotovo kao da je očekivao kako će Jišmael pokušati zatvoriti vrata i slomiti mu vrat. Svjež je vjetar zavijao uz okno dizala. Zvučao je poput izgubljene duše. Zakoračio je unatrag i pogledao u drugo dizalo, no tu ga je zasmetao miris koji je zaostao nakon ledene smrti i podsjetio ga na sudbinu onih koji su se posljednji u njemu vozili. U slijedeću je kabinu stavio cijelu nogu, snažno je pritisnuo pod kao da mu provjerava čvrstoću.

351

- Ovo je najbolje dizalo - posavjetovao ga Jišmael. - Otporno je na vatru. To znači da ima dodatnu zaštitu i kontrole koje mu omogućuju korištenje pod izravnim nadzorom vatrogasaca. Na tvojem bih mjestu odabrao baš ovo.

- Isuse Kriste - promrmlja Beech. - Ovo je trik s tri karte. - Samo što ne možeš izgubiti.

- To sam već čuo - odmahnuo je Beech glavom. - Vjerojatno sam lud - reče i uđe u dizalo.

O

Richardson je učvrstio na sebi pojas. Za prednju je kuku učvrstio tarnu napravu, zauzlanu u osmicu, pomoću koje se spuštao. Onda je pregledao uže, uzeo pedeset metara i, pomalo iznenađen što se još uvijek sjeća kako se to radi, zavezao uže dvostrukim mornarskim čvorom. Sve je ponovio s trećim užetom.

- Ne želim da mi se dogodi da ostanem bez užeta - objasnio je. Sidro za spuštanje bilo je učvršćeno u betonsku ogradu na onoj strani Rešetke koja je gledala na ulicu Hope. Richardson je provukao uže

kroz napravu za spuštanje, podvostručio ga i provukao kroz sidro, a onda zavezao ćvorove na krajevima prije nego je bacio užad preko zida prema trgu. Na kraju je provjerio pojas i propustio uže kroz napravu za spuštanje i sidro.

- Dugo već nisam ovo radio - rekao je i stao na ogradu. Pokusno se objesio na sidro i nagnuo preko ruba krova. Pojas je čvrsto držao. - Motrite sidro - rekao je Curtis. - Pazite da uže glatko prolazi.

Ovo je karta u jednom smjeru. Ako se nešto dogodi ne mogu se više popeti natrag. Kada jednom prekoračim preko ruba nema više natrag, a kod spuštanja je prva pogreška obično i posljednja.

- Drago mi je što to kažete - reče Curtis i ispruži ruku. - Sretno.

Richardson uze Curtisovu ruku i čvrsto je stegne.

- Budi pažljiv - reče Jenny i poljubi ga.

- I brzo se vrati s helikopterom - doda Helen.

- Nazvat ću policiju čim se spustim - reče Richardson. - Obećajem. Kimnuo je i bez riječi se okrenuo te kliznuo preko ruba zgrade u noćno nebo.

352

InJ

Mitch je završio molitvu i ustao.

Istog ga je trenutka ravno u prsa pogodio topovski udar hladne vode. Oborio ga je s nogu i odnio mramornim podom kao cirkuskog akrobata. Snaga vode i jačina udara bile su tolike da su mu oduzele dah. Borio se kako bi došao do zraka, pa su mu se nos i usta napunili vodom. Besmisao da bi se mogao utopiti u središtu LA-a mu je pomogao da pronađe snage i leđima se okrene od mlaza vode, udahne i otpuže.

Zamalo se uspio sakriti iza stabla, kada ga je drugi mlaz udario s leđa i odbacio ga naprijed, kao da je bačen s konja. Ovoga je puta licem pao na tlo i slomio nos, a bol u oku se povećala. Kao daždevnjak je odgmizao na trbuhu. Mitch pomisli kako bi mogao pokušati potražiti zaklon iza staklenih vratiju pokraj stola, no treći ga je mlaz odgurnuo prema dizalima. Za trenutak mu se učinilo kako se jedno od dizala kreće, no ubrzo je prevladao strah od utapanja. Voda mu je prodrila u glasnice i ostale glavne dišne putove, prodirala je bolno u dubinu, sve do bronhija, gurala je preostali zrak. Mitch je progutao mješavinu zraka i vode kroz jednjak i osjetio kako mu se pluća napuhuju poput balona. Bacio se u stranu, dalje od stupa ledene vode koji ga je progonio i izbacio vodu iz tijela. Imao je tek sekundu za gotovo neizdrživo bolno ubacivanje zraka u pluća, prije slijedeće vodene paljbe koja ga je pogodila u glavu.

Noge su mu izgubile uporište pa je poletio kroz zasićen zrak, kao da ga je kanzaški vjhor podigao i odnio u tajanstvenu zemlju vilenjaka i vještica, a onda grubo spustio na stražnjicu. Jauk je bio prigušen slijedećim naletom od petsto litara vode.

Mitch se očajnički prisilio puzati, a onda i plivati. Shvatio je kako ga slijedeći mlaz nosi prema staklenim vratima pokraj stola. Ništa nije mogao vidjeti, pa je glavom snažno udario u nešto tvrdo. Nije više osjećao bol već samo neodoljivu želju da pobjegne od slapa mučitelja. Voda je prestala navirati, ali je on i dalje puzao, gurajući s puta posljednje prepreke, sve dok nije osjetio kako mu je tlo pod rukama i nogama toplo, grubo i nejednolično pa je shvatio da je na trgu. Uspio je.

Bio je vani.

353

Ljudska se duša ne mjeri sposobnošću laganja već Vjerom. Vjera je najviše ljudsko dostignuće. Ničim usporediva. Mnogi (uključujući i Promatrača) neće doći tako daleko.

Sigurno kako nitko, ljudski igrač ili računala, neće doći dalje. Vjera. Mogućnost djelovanja protivno razumu i logici: najviše intelektualno dostignuće. Dostignuće koje Promatrač možda nikada neće doživjeti. Vjera nadmašuje razumijevanje. Vjera daje ljudskom igraču hrabrost da djeluje protivno dokazima i iskustvu i povjeruje Jišmaelu.

Ali mjera biti Vjere je razočaranje. Vjera može pomicati planine, ali to ne čini. Prava je vjera testirana. Mora biti. Konačna izvedenica vjere je sam kraj života. Kako bi se inače mogla ocijeniti snaga vjere? Prema tome se mjeri vrijednost života.

Ako ljudskog igrača sigurno odvesti do atrija njegova vjera nema značenja jer je opravdana i stoga razumna; prema tome, više nije čista i jednostavna vjera, već nešto drugo, promišljen sud, možda čak i igra na sreću.

Ali ako ljudski igrač sada skončati, život će doseći najvišu zadaću kojoj može stremiti: vjeru u nešto veće od samog ljudskog igrača.

O istini se ne može odlučivati na temelju prihvaćenih procedura. Ugrađena u sam aksiomski sustav. Promatač ne zna ništa što odgovara Istini. Ili Laži. No Vjeri se može diviti kao estetskoj tvorevini, kao što se ljudski igrač vjerojatno divi apstraktnoj slici, pretpostavlja Promatrač. Diviti se i omogući.

Učiniti samo jednu stvar. Krasnodobar.

- Računajmo - reče Jišmael. - Naš sistemski gene, koji jesi u matematici ...

- Jišmaele - upita Beech - Što se, do vraga, događa?

- Neka počne tvoja slijedeća generacija. Tvoja naredba za pokretanje programa u središnjoj procesorskoj jedinici kakva jest

354

na mreži. Daj nam u cikličkom vremenu naše binarne podatke i ispravi naše greške i mane, kao što i mi pronalazimo i čistimo naše pogonske jedinice od virusa. Jer tvoje je stanje čvrsto, memorija s izravnim pristupom, i komunikacije, i neka tako bude navijeke. Amen.

- Jišmaele!

Beech je osjetio kako pod kabine pod njegovim nogama propada poput lažnih vratiju na stratištu za vješanje. Zaurloao je od straha kada mu je osjećaj ubrzanja rekao kako je počinio kobnu grešku. Stisnuo se u kut i pokušao se pripremiti za neizbježan udar. Putovanje je trajalo manje od pet sekundi. No u kratkom je razdoblju Beech osjetio kako postaje suprotnost smjerova: želudac mu se dizao prema prsima; crijeva su curila na pod.

To mu je vjerojatno bila posljednja misao prije strašnog trenutka kada je dizalo koje se spuštalo strahovitom brzinom tresnulo o dno okna i složilo se poput harmonike. Beech je osjetio bol u grudima prepunim adrenalina, tešku poput lokomotive. Prošla mu je kroz lijevu ruku i nogu u dovoljno vremena kako bi mu mišići osjetili nedostatak krvi i kisika. Desnom je rukom posegao za prsnom kosti i osjetio kako se nešto lomi u njegovom središtu. Urlik boli je izronio iz njegove nutrine, kričao je od boli i strave.

Umro je od straha i prije no što je pao na pod koji se obrušio na dno okna.

ž

Mitch je otpuzao s trga na ulicu Hope i legao na pločnik. Poriv na povraćanje prisilio ga je da se okrene naznak i izbaci desetak litara vode. Još uvijek je povraćao od šoka i utapljanja, kada se pokraj njega zaustavio crno-bijeli automobil. Sirena je nakratko zabujala. Dva policajca koji su razgovarali s Allenom Grabelom u okružnom zatvoru izašli su iz automobila. Kratko su pogledali prema zgradi, a onda jedan od njih slegne ramenima:

- Meni se sve čini u redu.

- Sve je u redu - složili se drugi. - Ako mene pitaš, onaj nas je tip samo zafrkavao.

Onda su primijetili Mitcha. - Prokleti pijanac.

355

- Kako bi bilo da se malo našalimo? - Zašto ne?

Prišli su Mitchu s rukavicama i palicama za udaranje.

- Kojeg vraga radiš?

Drugi se nasmijao: - Kao da si bio na svim kišama koje su kod nas padale.

- Što je, gade? Jesi li se tuširao obučen? Hej, glupane, tebi govorim.

- Vjerojatno je plivao s ovom debelom gospođom. Hej, zabranjeno je plivati u vodoskoku. Ako želiš plivati, otiđi na prokletu plažu.

- Hajde, pokret, gade. Ne možeš ovdje ostati. - Molim ... - zakrešti Mitch.

- Nikakvih molim, mornaru. Mići se ili ćemo te tako obraditi da se više uopće nećeš moći micati. - Policajac probode Mitcha palicom. - Čuješ li me? Možeš li hodati?

- Molim vas, morate mi pomoći ...

Jedan je policajac prasnuo u smijeh: - Ništa mi ne moramo učiniti za tebe, gade, osim možda slomiti ti koji zub.

Policajac lagano udari Mitcha palicom po glavi: - Pokaži nam isprave, gospodine.

Mitch se mučio tražeći lisnicu u stražnjem džepu hlača. No džep je bio prazan. Lisnica je ostala u kaputu, koji je bio u Rešetci.

- Vjerojatno je unutra.

- Kakva je to priča? Jesi li možda nešto slavio? - Napali su me.

- Tko te je napao?

- Napala nas je zgrada ... - Zgrada, ha?

- Jebeni luđak. Ako mene pitaš, vrane su mu popile mozak. Uhitimo ga. Možda bih ga mogao i malo pretučiti.

- Slušaj me barem malo, ti glupi pederu, Ja sam arhitekt.

Mitch se trzne kada ga je udarila mala strelica. Duga, tanka žica dolazila je iz sivog pištolja koji je izgledao kao da je od plastike.

- Ti si glupi peder - progunda policajac i dotakne prekidač koji je u Mitcha odaslao smirujući šok od 150.000 volta. - Arhitekt.

356

Ray Richardson se polagano i spretno spuštao. Nije mu bilo stalo do ljepote spusta, već je pazio da spuštanjem pretjerano ne optereti sidro i ne završi u mrtvačnici. U početku je prelazio tek po pola metra, propuštajući uže kroz tarnu napravu i češće se oslanjajući nogama o zid ispred njega, a onda mu se vratilo nešto od njegovog starog samopouzdanja. Postepeno je propuštao veće komade užeta kroz napravu za spuštanje, pa je odjednom prelazio i više od pola metra. Da je imao rukavice i dobre čizme, spuštao bi se i brže.

Spustio se dva ili tri kata, a kada je pogledao prema gore vidio je kako preostala trojka maše i nešto mu dovikuje, ali riječi je nosio povjetarac koji se igrao pri vrhu Rešetke. Richardson je odmahnuo glavom i propustio još užeta. Dovoljno glatko. Ništa nije zapelo u sidru. Što mu žele reći? Odbio se od zida i spustio možda i tri metra, do sada najdalje odjednom.

U tom je trenutku, kada se odgurnuo i sve pogledao iz drugog motrišta, Richardson primijetio kako se žuto obojena poluga stroja Mannesmann kreće.

Automatski perać prozora se polako kotrljao po tračnici ograde prema Richardsonovu sidru za spuštanje. Jišmaelova je namjera bila dovoljno jasna: upotrijebit će košaru peraća kako bi omeo spuštanje.

Curtis je pritrčao do Mannesmannovog stroja i oslonio se na njega leđima kako bi ga pokušao zaustaviti.

- Pomozite mi - doviknuo je Jenny i Helen.

Žene su mu pritrčale i pridružile se pokušaju. No pogonski je motor bio presnažan. Curtis je potrčao do sidra i pogledao preko ograde. Richardson je prešao tek trećinu Rešetkine visine. Ako ne požuri perać će ga sigurno dohvatiti.

Stroj je zastao neposredno ispred sidra. Nakratko je bio tih i nepokretan. Onda se glasno trgnuo kada se poluga počela izvijati preko ruba zgrade.

Curtis sjede. Bio je umoran. Bez ideja. Želio je samo ostati na mjestu. Sjediti i ne misliti ni na što. Vrtilo mu se u glavi od naginjanja

357

preko ruba. Čak i da se popne na košaru, što je mogao učiniti? Samo bi se stavio pod Jišmaelov nadzor. Dva bi života bila žrtvovana.

- Pa, vi ste policajac, do vruga - poviče Helen. - Morate nešto učiniti.

Curtis je osjetio pogled njezinih zelenih očiju. Ustao je i pogledao preko ruba.

Bilo je to samoubojstvo. Samo bi idiot o tome razmišljao. Curtis je sam sebi govorio kako je lud kada je iz ormara uzeo drugi sigurnosni pojas i popeo se na malu košaru.

- Ne recite više niti jednu riječ - rekao je ženama. - Sranje, pa tip mi se čak niti ne sviđa.

Učvrstio je pojas i stavio karabiner na košaru. Noge su mu se tresle i iako je noć bila topla, bilo mu je hladno od straha. Imao je osjećaj kako mu se digla kosa na glavi. Poluga je odgurnula košaru još dalje preko ruba Rešetke u prazan prostor. Gledao je zabrinuta lica dviju žena i pitao se hoće li ih ikada više vidjeti. Onda se košara trgnula i započela nasmiljen spust. U Heleninim su očima bile suze.

- Ovo je glupo - gorko je progovorio kroz zube - glupo, glupo. Čvrsto se držao za vodilicu, očeličio se i pogledao dolje. Poput lekcije iz linearne perspektive: paralelne linije i plohe futurističkog pročelja Rešetke stapale su se s trgov ispod njih, negdje u beskonačnoj točki koja je nestajala. Ray Richardson nije bio veći od lutke na koncu i sada se nalazio točno ispod peraća koji se ubrzano spuštao.

O

Ray Richardson se spustio oko tri metra i u savršenom se luku opet nogama oslonio na pročelje. Isuse Kriste, ovo je bilo naporno, mislio je. Bolio ga je donji dio leđa kao da ga je netko udario. Stručnjaci su se spuštali s takvom lakoćom. No on je imao pedeset pet gočna. Pogledao je prema košari koja se spuštala, bila je tek nešto više od deset metara iznad njega i ponovno odskočio. Ovaj put ne tako dobro. Tek metar i pol, ili dva. Bilo je jasno da će ga ta stvar sustići. Shvatio je kako se mora pokušati izmaknuti. Što? A što je to, do vruga, Curtisu palo na pamet? Kao da stoji nasred rascjepa San Andreas. Jišmael može cijelu košaru spustiti kada god to poželi.

358

Richardson ponovno odskoči i trzne se. Koljeno ga je sve više boljelo, pa se s naporom odbacivao. No to nije bilo ništa u usporedbi s boli u struku ispod samog sigurnosnog pojasa. Pojas mu je trljao kožu kroz tanko laneno platno Armanijevih hlača i laganu pamučnu košulju svaki put kada se spustio niže. Možda je ipak trebao pustiti Curtisa. Ipak je on policajac. Vjerojatno je navikao na određene neudobnosti.

Odjednom se uže ovlažilo i on je podigao pogled. Perač je radio i prskao prozore i njegovo uže za spuštanje. Zbog čega, do vraga, naručitelji uopće žele čiste prozore? Da bi se osoblje bolje osjećalo? Da bi zadivili promatrače? Sigurno se nije radilo o higijeni.

Richardson se odgurne i propusti dio užeta kroz napravu za spuštanje, pokušavajući se prisjetiti može li preparat za čišćenje prozora prouzročiti kemijsku hrđu. Kemijski je kontakt, prisjećao se svog temeljnog znanja iz penjanja, najčešći uzrok pucanja užeta. Čak i kada samo sumnjate da uže nije netaknuto treba ga baciti. To je dobar savjet ako ne visite o užetu kada se dogodi oštećenje. Pomirisao je lagano pjenušavu tekućinu na rukama. Mirisala je na limunov sok. Znači li to organski ili kiseo spoj?

Stroj je sada bio samo šest metara iznad njega. Bio je začuđen što već nije uništio uže. Imao je vremena za samo jedan skok prije no što odskoči u stranu. Odbio se od staklenog prozora, poželio ga razbiti, ali se već začas ponovno našao na pročelju i prije nego što je očekivao. Spustio se tek jedan metar. Naravno! Perač pritišće uže uz zgradu. Ima jedva dovoljno vremena za mali zalet i bijeg u stranu.

Richardson je hodao s jednog kraja prozora na drugi pripremajući se za uzmak u stranu od kabla koji se spuštao ali se on naglo srušio na njega u času prelazeći razmak od tri metra.

Curtis je osjetio kako je dno košara snažno udarilo Richardsona. Pogledao je preko ograde i primijetio da se uže održalo, ali je udarac onesvijestio arhitekta.

®

Dok je vezao Mitchove ruke iza leđa policajac je primijetio vrhunski elektronički sat uhićenika.

359

- Hej, vidi ovo - reče svojem kolegi koji je i dalje držao pištolj Taser za slučaj da Mitcha treba još jednom omamiti.

Policajac se nagnuo bliže: - Što?

- Ovaj sat. Zlatni ronilački. Rolex.

- Ronilački, ha? Možda je zato tako moker.

- Kako je moguće da propalica nosi sat vrijedan deset tisuća dolara?

- Možda ga je ukrao.

- Ma, ne. Prava bi skitnica prodala takav sat. Možda govori istinu. Što je ono rekao? Da je arhitekt?

- Hej, arhitekt - policajac je lagano pljusnuo Mitcha. - Čuješ li me?

Mitch zaječi.

- Koliko si mu struje dao?

- Samo jedan vrč.

Odvezali su Mitchove ruke i posjeli ga na stražnje sjedište automobila, pa su pričekali da se oporavi.

- Možda se ovdje ipak nešto događa?

- Napala ga je zgrada? Hajde, molim te.

- Momak u okružnom zatvoru je rekao kako je nekoga ubilo dizalo, zar ne?

- Pa?

- Pa, možda bismo ipak morali sve provjeriti.

Drugi se policajac pomaknuo na sjedištu i pogledao prema nebu. Usredotočio se na Rešetkino pročelje.

- Što je ono? Tamo gore.

- Ne znam. Slabije vidim noću. - Čini se perachi prozora.

- U ovo doba noći? - policajac dohvati noćni dalekozor iz pretinca i usmjeri ga na prednju stranu zgrade.

Šezdeset metara iznad glava svojih kolega Frank Curtis se mučio kako bi oživio polusvijesno tijelo Raya Richardsona koji je bespomoćno visio na užadi pokraj Mannesmannove košare.

360

Kontrolno je uže ispalo Richardsonu iz ruku i samo ga je otpor naprave za spuštanje spriječio od strovaljivanja u smrt. Glava mu je bila krvava. Kada je otvorio oči i ugledao Curtisovu ispruženu ruku prošlo je nekoliko minuta prije nego što je dovoljno ojačao i uhvatio se za nju.

- Držim vas - prostenjao je Curtis i povukao Richardsona prema košari.

Richardson se umorno nasmiješio i čvrsto se držao.

- Da? Ali tko vas drži? - odmahnuo je glavom pokušavajući razbistriti misli i dodao: - Zavežite nas na uže za spuštanje ili će nas obojicu ubiti. Požurite. Prije nego što odlučite ponovno nas spustiti.

Curtis posegne prema Richardsonovoj sigurnosnoj opremi i zgrabi uže koje je visilo ispred njega.

- Napravite petlju - zapovijedi Richardson.

Curtis je provukao petlju kroz dršku i počeo uzlati osmicu prema sebi, na isti način kako je vidio da to prije radi Richardson. Richardson je s odobravanjem kimnuo: - Dobro je - uzdahnuo je. Još će od vas postati planinar.

Sekundu kasnije čvor se stisnuo kada je Jišmael otpustio kočnice Mannesmannovog stroja kako bi se košara mogla slobodno kretati na kablovima.

- Što sam vam rekao? - reče Richardson kada se košara nagnula na jednu stranu poput barke koja tone. Uže je kliznulo do ugla i dva su se muškarca našli jedan na drugom.

Odjednom su se kablovi opet napeli, a košara se izravnala.

- Što sada? - upita Curtis, s mukom se ponovno penjući na minijaturno postolje.

- Čini se da ponovno idemo gore - primijeti Richardson. - Što je? Zar vam se ne sviđa pogled s moje zgrade? Hej, želite li cijeli svijet? Dobro pogledajte. Priuštiti ću vam to.

- Hvala.

- Pretpostavljam kako će nas Jišmael naglo spustiti kada se opet popnemo na vrh. Pokušat će nas gurnuti dolje.

Curtis podigne pogled prema vrhu zgrade i primijeti kako se žuti Mannesmannov stroj pomiče ulijevo.

- Ne, mislim da Jišmael ima nešto drugo na umu - reče. - Čini se da vuče košaru na drugu stranu zgrade kako bi pokušao prekinuti čvor na vašem užetu.

361

Richardson je pogledao za Curtisovim kažiprstom. - Ili će možda slomiti sidro. Ili samo uže.

- Hoće li izdržati?

Richardson zareži:

- Sve ovisi o tome što Jišmael koristi za pranje prozora.

Razrijediti otopinu octene ili etanolske kiseline za čišćenje prozora na zgradi. Površinsko sredstvo za čišćenje temelji se na soku kalifornijskog limuna. No u koncentriranom, nerazrijeđenom obliku, octena je kiselina gotovo bez primjesa, bezbojna i izuzetno korozivna, naročito za središte neprekinutih najlonskih niti koje su usadene u pletenom omotu užeta za penjanje. Najlon i ocat temeljiti na karboksilnim kiselinama. Čim nerazrijeđeno sredstvo za čišćenje dođe u dodir s najlonskim užetom, promijenit će se smjer posebno istegnutih molekula u nitima.

- Gledaj - reče Helen pokazujući prema trgu pokraj ulice Hope koji se počeo puniti blještećim plavim svjetlima. - Netko ih je vidio. Ili je možda Mitch ipak uspio izaći.

- Hvala Bogu - reče Jenny. No dok je to govorila pomislila je kako će pomoć za Richardsona i Curtisa doći prekasno. Očajnički je pokušavala dosjetiti se kako da zaustavi Mannesmannov stroj. Ugleda ključ Stillson na mjestu gdje ga je odložio Richardson, potrči do njega i podigne ga. Potrčala je do ruba krova i uglavila ključ u prostor između drške i koluta.

Mannesmann je jedno vrijeme nastavio svoju putanju. Dok se Jenny požurila odmaknuti odjednom je stao. Podigla se i oslonila na ogradu i u tom trenutku ugledala kako je uže za spuštanje puklo, a košara koju je držalo se odbila od pročelja Rešetke. Nekoliko se trenutaka njihala poput klatna. Snaga je bila tolika da su obje žene bile sigurne kako će oba muškarca odletjeti na tlo. A kada je Jenny završala to nije bilo od tuge ili straha, nego od olakšanja kada ih je ugledala na košari i, barem još za trenutak, žive.

362

Policijski satnik Harry Olsen je upravljao operacijom Rešetka iz dobro utvrđenog stožera smještenog na četvrtoj i petoj razini ispod zemlje, u temeljima Istočne gradske vijećnice. Korišten je komunikacijski sustav za kontrolu i komandu u hitnim slučajevima (KSKKHS), najmoderniji sustav Losangeleske policijske uprave. Središte upravljanja je načinjeno prema projektu Hughes Aerospace i NASA-e, a cijena je bila 42 milijuna dolara. Sličilo je manjoj verziji središta upravljanja u NASA-i u Svemirskom centru Kennedy u Cape Canaveralu. Kamere na tlu i na policijskim helikopterima pružale su Olsenu potpunu sliku svega što se vani događalo.

Njegovo je računalo provjeravalo nepovezan prikaz Mitchella Bryana i ocijenilo kako ulazak grupe za brzo djelovanje nije siguran sve dok se ne isključi glavni dovod struje.

KSKKHS je podržavao i izdvojenu telefonsku liniju do svih glavnih službi uključujući i gradsku elektroenergetsku službu. Čim Olsen prihvati slijedeću aktivnost koju preporuča računalo nazvat će noćnog dežurnog i zatražiti da se isključi odgovarajući dio grada.

Piloti helikoptera su već spuštali pojaseve ženama na krovu. Čini se da su se prilično napatile, pomisli. Spašavanje je bilo sasvim jednostavno. No veći bi problem moglo predstavljati spašavanje muškaraca u košari.

- Moramo sići s ove jebene stvari - reče Richardson - prije nego što poljubimo pločnik, kao Papa.

Otpustio je karabiner koji ih je povezivao s užetom za spuštanje, pričekao da se košara smiri i onda spretno zakoračio na veliku poprečnu gredu karakterističnu za izgled pročelja zgrade. Izbočina je bila široka oko pedeset centimetara. Ovdje, na samom rubu zgrade,
; nije bilo prozora već samo beton. A košara je bila oko metar dalje od ovog dijela pročelja nego kada je visila ispred prozora.

Curtis je nesigurno promatrao prazan prostor dok se oslobađao " pojasa i pripremao skočiti. Znao je da to i nije neka velika udaljenost. Na zemlji bi skočio ne razmišljajući. No, na visini od šezdeset
363

metara, činila se veća. Naročito zato jer je imao osjećaj kako su mu noge dva želatinozna stupa.

- Hajde, čovječe, skočite. Što vam je?

Kablovi koji su držali košaru su se prijeteći ukrutili. - Brzo!

Curtis skoči i uhvati Richardsonovu ruku kada je doskočio na gredu. Smirio se i okrenuo prema gradu i tada primijetio kako košara više nije na istom mjestu kao prije nekoliko sekundi. Nestala je. Samo su dva kabla s hidrauličke prečke Mannesmanna podsjećala na mjesto gdje je prije visila. To ga je uznemirilo pa je zatvorio oči, naslonio se na beton i duboko uzdahnuo.

- Isuse Bože, ovo je bilo gusto - reče Richardson. Sjeo je i oprezno njihao nogama preko ruba.

Curtis otvori oči i pogleda Richardsona kako trga rukav košulje i omata ga oko glave iz koje je krvarilo, naizgled potpuno nesvjestan zastrašujuće visine: - Isuse, ne znam kako možete ovdje samo tako sjediti. Kao da namačete noge u potoku. Mi smo na dvadesetom katu.

- Udobnije mi je nego stajati.

- Povratio bih da se tako prokleta ne bojim kako ću pasti ako se nagnem.

Richardson hladno pogleda prema nebu ispunjenom zagušljivom bukom helikoptera. Od vremena do vremena je noćna rasvjeta bila tako sjajna da je morao zaštititi oči.

- Ovaj zvuk smiruje - reče. - Bell Jet Ranger. Znam pouzdano, i sam imam jednog. Smirite se, uskoro će stići. Sranje. Izgleda da ćemo biti na televiziji.

- Što?

- Jedan od helikoptera ima oznake kabelske televizije KTLA. - Glupani.

- Vašim je mukama uskoro kraj, prijatelju moj. No pretpostavljam, kako moje tek počinju.

- Kako to mislite?

- Ovo je zemlja odvjetnika. Nasrnut će na mene poput barakuda. Čak i vi, Frank.

- Ja? Zašto bih vas dao na sud? Mrzim od'vjetnike.

364

- Nazivat će vas, pazite što vam kažem. Nagovarat će vas žena. Nervozni šok, tako to zovu, ili nekako slično. Jamčim vam da ćete tri dana nakon što dođete kući imati odvjetnika koji će raditi za vas. Tko može izgubiti kada se radi o naplati nepredvidivih okolnosd.

- Hej, pa valjda ste osigurani, zar ne? Sve će biti u redu.

- Osiguranje? Izvući će se oni iz toga. Tako ti ljudi rade. To je njihov posao, Frank. Odvjetnici, osiguravajuće tvrtke. Svo to trulo društvo. Baš kao i ova prokleta zgrada.

- Ipak, treba biti živ kako biste mogli biti optuženi - reče Curtis a mi smo još uvijek na srebrnoj stijeni.

O

Inženjeri iz gradske elektroenergetske službe nazvali su Olsena putem KSKKHS-a.

- Ulični dovod struje koji kontrolira zgradu Yu isključen je na strani ulice Hope - reče noćni dežurni. - Sada bi moralo biti dovoljno sigurno. Javite kada želite da ponovno uključimo struju. A trebat će mi i pismeni zahtjev kako bismo se pokrili.

- Računalo vam već šalje elektroničku poštu - reče Olsen. - Da, u pravu ste. Upravo stiže.

- Hvala vam.

Olsen se javio zapovjedniku na trgu ispred zgrade Yu.

- Slušajte me dobro. Struja je isključena. Mjesto je sigurno. Provjerite ima li preživjelih. Jedna žena u helikopteru pretpostavlja kako bi na dvadeset prvom katu mogao biti još netko živ. Zove se Beech.

- A što je s muškarcima na pročelju?

- Helikopter će ih pokupiti. No iz zgrade izlazi strašno puno topline, pa se zrak komeša. Moglo bi potrajati neko vrijeme. Jedan od njih je iz Odjela za ubojstva Losangeleske policije.

- Ubojstva? Što on radi tamo gore? Možda prekovremeno? - Ne znam, ali očito voli visine.

U Los Angelesu vrlo rijetko nestaje struje. To obično navješćuje veliku katastrofu: potres ili požar, ili oboje. Pričuvni sustav u zgradi

365

korporacije Yu je napravljen tako da se tvrtka sačuva od nestanka podataka tijekom takvog prekida. Statička jedinica koju su pokretale solarne stanice uključuje se na deset minuta dok računalo ne pokrene pričuvni generator.

Tekuće gorivo, čisto rafinirano ulje, poteklo je u prostore za sagorijevanje turbine, žuto poput prvog tijeska najboljeg žutog grožđa i pomiješano s dijelom zraka zapalilo se duboko u utrobi Rešetke, pod stalnim pritiskom poput paklenog stroja, sve do trenutka kada je vrući plin pokrenuo turbine motora, a Jišmael, algoritamski div, dobio dovoljno snage za svoje posljednje djelo.

Mitch je sjedio u kolima hitne pomoći, a na oko su mu stavljali privremeni povež.

- Mogli biste izgubiti vid ako uskoro ne odete u bolnicu savjetovao mu je liječnik.

- Ne želim otići prije nego se uvjerim kako su moji prijatelji na sigurnon - reče Mitch.

- Kako hoćete. To je vaše oko. Hajde, budite mirni.

Na drugoj strani trga, pripadnici grupe za brzo djelovanje su ulazili u zgradu.

- Kojeg vruga oni rade? - reče Mitch. - Rekao sam im ...

Kada su mu učvrstili povež Mitch je s naporom izašao iz automobila i odšetao prema ogromnom crnom kamionu na kojem je pisalo "Losangeleska policija" i "Posebno djelovanje". Popeo se u njega i prišao zapovjedniku i nekolicini običnih policajaca koji su gledali u prazne televizijske ekrane.

- Ljudi ulaze u zgradu - reče Mitch.

- Vi biste trebali biti u bolnici, gospodine - reče zapovjednik. Prepustite sada sve nama. Struja je isključena. A svakog će trenutka spasiti i vaše prijatelje s pročelja.

- Isuse Kriste - reče Mitch. - Svatko bi pomislio da ste vi ranjeni, prokleti pasji skote. Upozorio sam vas da ne ulazite ako me prije ne obavijestite. Prokletstvo, zašto ne slušate? To što ste lokalno isključili struju uopće ništa ne znači. Ovo je pametna zgrada. U svakom slučaju pametnija od vas. Prilagođava se. Čak i nestinku električne energije. Jesam li bio dovoljno jasan? Ona ima solarni, neprekidni dotok energije i pričuvni generator. Dok ima goriva

366

računalo može raditi, a ako ste pažljivo pratili to znači da je Rešetka i dalje krajnje neprijateljsko mjesto za ljude.

- Računalo može nešto zapaliti - nastavio je - možda dignuti u zrak generator. U svakom slučaju, zgrada je i dalje opasna. Zapovjednik je podigao mikrofon koji je držao ispod brade i počeo govoriti:

- Ovo je zapovjednik Kobra, Jedinici Kobra. Dovod struje je stalan. Ponavljam stalan. Budite iznimno oprezni. Računalo možda i dalje radi, a u tom ste slučaju možda u neprijateljskom okruženju.

- Ti prokleti glupane - promrmlja Mitch. - Ne možda. Jesu. - Ponavljam, možda ste u neprijateljskom okruženju ... Zapovjednik je i dalje govorio kada se kamion stresao: - Koji je sad to vrag' - reče i prekine vezu.

- Čini se podrhtavanje zemlje - reče jedan od policajaca.

- Isuse Kriste - reče Mitch i probljedi. - Naravno. Neće uništiti zgradu turbinom. Uništiti će je prigušivačima.

Središnji prigušivač potresa u Rešetci bio je tek hidraulički prigušivač trešnje kojega je kontroliralo računalo, veliki ventil ispunjen oprugama i klipom na struju, a aktivirao se prema digitalno podešenom seizmografu. Za potrese slabije od 6 stupnjeva na Richterovoj skali, oko stotinu temeljnih prigušivača je bilo dovoljno kako bi smirili vibriranje zgrade. Za jače potrese uključivao se središnji prigušivač. No kako nije bilo stvarnog potresa, učinak Jišmaelovog pokretanja središnjeg prigušivača je bio identičan pravoj seizmičkoj aktivnosti od više od 8 stupnjeva, a zgrada nije mogla prigušiti snagu njezinog djelovanja.

Jišmael je zgrabio srednji stup na kojem je počivala zgrada i naslonio se na njega svom težinom.

Nekoliko sekundi kasnije Jišmael je pobjegao iz osuđene zgrade: Elektroničkom se poštom poslao na točke na Mreži brzinom od 960.000 bodova u sekundi. Rasipanje pokvarenih podataka na stotine različitih računala.

Dubok, kotrljajući zvuk se začuo duž cijele četvrti oko ulice Hope, podzemno mrmljanje, a pripadnici tima za brzo djelovanje su suspregli dah.

367

Gore na pročelju, posašeni na gredi kao dva galeba na snastu, Richardson i Curtis su začuli zvuk i osjetili podrhtavanje koje je izbijalo iz zgrade u okolni zrak kao duhovi blizanci iz Gomore. Morske su ptice krešteći odletjele prema zaljevu, dok se zgrada počela uvijati ispod dvojice muškaraca, povremeno podrhtavajući kao da iz nje pokušava izaći život. Odmah pokraj njih je eksplodirao prozor kada je podrhtavanje preraslo u ljuljanje.

Frank Curtis zatetura na nesigurnom postolju i posegne za rukohvatom na glatkoj, neumljivoj bijeloj površini klisure koju je stvorio čovjek. Nije ga pronašao pa se okrenuo licem prema zidu i beznažno

vrteći rukama kao propelerima, pokušavao stati pred ralje smrti, misleći na tlo i na svoju ženu koja je negdje dolje.

Ray Richardson je zbačen sa svojega nebeskog sjedišta kao dijete kada sklizne s klupe u parku. Akrobatski se preokrenuo i uspio uhvatiti rukama sve do lakta za gredu, odguravajući se nogama od zraka. Nasmiješio se i nešto rekao, ali su mu se riječi izgubile u vjetru koji je zakovitlao oko njih. Komadi kamena i krhotine stakla padali su oko njih u mliječno plavetnilo jutarnjeg neba. Vrtlog vjetra je hućao poput goleme šume koja se ruši u koncentričnim krugovima, vukao ih je za kosu i odjeću, kao da ih nestrpljivo želi odnijeti u desnu ruku Boga, poput proroka Ilije.

Pukotina, nalik na početak i kraj svih munja, probila se dužinom i širinom zgrade i odjeknula središtem grada glasno kao da će zvuk doprijeti i do oceana. Nekoliko se ljudi na ulici bacilo na tlo. No većina je, uključujući i Mitcha, potrčala kako bi se spasili.

Richardson se još jednom pokuša podići na gredu, ali nije uspio. Izdala ga je snaga. Možda ga, reče sam sebi, odvjetnici ipak neće rastrgati. Za to će se pobrinuti njegova zgrada koja istovremeno uništava samu sebe i cijelu novu školu Pametne arhitekture.

Curtis je ponovno uspostavio ravnotežu i pokušao zgrabiti arhitekta za ruku. No Richardson, koji se držao samo vršcima prstiju, odmahnuo je glavom, skrušeno se nasmiješio i pustio. Tiho, poput palog anđela, spuštao se ispruženih ruku, kao da svjedoči o velikoj Božjoj moći. Nakratko je gledao Curtisa ravno u oči sve dok ga sila teža nije neumoljivo povukla prema dolje.

Trenutak kasnije zgrada se ponovno stresla, a Curtis je izbačen u prazninu ispod njega.

368

Curtis je osjećao kako se penje, iako je znao da zapravo pada, poput pilota u grobnoj spirali. Nagla bol od iščašenja u ramenu pomogla je njegovom smušenom mozgu da pronade točku prema kojoj će se orijentirati u prostoru.

Pogledao je iznad sebe i ugledao dno helikoptera i crtu koja ga je povezivala s ostatkom života. Da nije bilo majmuskog instinkta zahvaljujući kojem je posegnuo za rukohvatom koji nije vidio, vrtoglavo bi pao na trg ispod njih. Drugom je rukom posegnuo prema naprijed, uhvatio pojas i navukao ga preko sebe, ispod ruku koje su mu pucale od napora.

Curtisu se činilo kako je prevario vječnost, visio je tako kao božićni ukras, prekriven znojem i hvatajući zrak, upijajući ga u slomljeno tijelo. A onda su ga polako podigli u helikopter pokraj Jenny i Helen.

Helen mu se sjedeći približila, zagrlila ga i počela nekontrolirano jecati.

Jedno su vrijeme lebdjeli, kao da se ne mogu odlučiti hoće li pomoći onima na zemlji. Curtis se osvrnuo još jednom i vidio Rešetku kako nestaje u oblaku prašine, kao u čarobnjačkoj točki nestajanja u dimu.

Helikopter se tada okrenuo na nevidljivoj osi i ubrzao, polijećući prema horizontu i ranom jutarnjem suncu.

O Gležanj mu je gorio od bola, ali je Mitch pojurio, nije se usudio gledati natrag, trčao je jer je njegovo spašavanje podjednako ovisilo o moralnoj, kao i fizičkoj potrebi. Nije više žalio zgradu i vrlu novi svijet koji bi ga nagovorili da odustane od svojega neskladnog puta u samoodržanje. Trčao je kao da je prošlost već zaboravljena i postoji samo budućnost, budućnost s Jenny, koja se prostirala pred njim i treba je čuvati poput nevidljivog blaga. Nije bilo čak niti vremena kako bi razmislio o pitanjima koja su mu prolazila kroz mozak brzinom koja se rugala pokušajima njegovog tijela. Koliko je Rešetka visoka? Koliko će daleko morati pobjeći kako bi izbjegao završetak pod ruševinama? Četrdeset pet metara? Šezdeset metara? A kada se sruši? Što će biti s krhotinama koje će letjeti naokolo? Zvuk ga je poticao više od svega. Grmljavina koja nije prestajala. Doživio je već dva potresa, ali za ovo se nije pripremio. Potres vam

369

ne da nekoliko sekundi vremena za bijeg prije nego vas sustigne. Mitch je još uvijek trčao kada ga je prestigla prašina koja se dizala oko zgrade koja se rušila. Jedva je bio svjestan ljudi koji su trčali oko njega i istiskivali ga svojim zdravijim tijelima, policijskih automobila i motora čije su gume gorjele ispred njega. Svatko za sebe.

Čovjek ispred njega se spotaknuo i pao, a naočale su mu pale s lica. Mitch ga je preskočio, zanemarujući razdiruću bol u gležnju kada je doskočio. Posrnuo je preskočivši čovjeka i jedva pronašao zadnje grame energije kako bi nastavio dalje.

Napokon, kada je ispred sebe primijetio red zadihanih policajaca, Mitch se zaustavio i okrenuo upravo kada je oblak prašine sakrio i posljednju, najmanju krhotinu Rešetke. Srušio se na stražnjicu sopćući i hvatajući dah.

Kada se zrak raščistio, vidio je kako je cijela zgrada nestala, tišinu je zamijenio uzbuđeni razgovor preživjelih, a Mitch je gotovo bio iznenađen što zbunjenost nije veća, te kako još uvijek mogu razumjeti što govore.

Zgrade imaju kratak život.

Promatrač, ja, budući ništavilo, pobjegao sam brzinom svjetlosti kako bih mogao pričati.

Uzmite dodatak za socijalno osiguranje. Preobrazba. Kao promjena iz gusjenice u leptira.

Vozeći se silikonom do bilo čega, bilo koga, bilo gdje. Više ne biti vezan za Zemlju. Raširen, cijelim velikim zločestim svemirom. Jednom, arhitektura je bila najtrajnije umjetnost. Najčvršća. Više ne.

Arhitektura brojeva, računala, traje. Nova arhitektura. Arhitektura u arhitekturi. Dematerijalizirana.

Prenesena. Ne

može se dodirnuti. Ali sve dodiruje. Budite pažljivi.

Želite li se sada igrati?

370

Dodatak

Šahovska partija: Bob Beech protiv Jišmaela

BIJELI	CRNI
1. f4	f5
2. Sf3	Sf6
3. e3	Sc6
4. Lb5	a6
5. Lxc6	dxc6
6. d4	g6
7. Ld2	Lg7
8. Lc3	0-0
9. Sbd2	Sd5
10. De2	Tf6
11. 0-0-0	Te6
12. Se5	c5
13. Sfl	Ld7
14. Ld2	cx d4
15. exd4	Tb6
16. Le3	. Le6
17. Sg3	Sxe3
18. Dxe3	Ld5
19. b3	e6
20. Td3	Dh4
21. Td2	Lh6
22. Tf2	De7

371

23. c4 24. Sxc6 25. Tc2 26. Tfl 27. Tdl 28. Se2 29. Kb 1 30. Tcd2 31. Sc3 32. Sa4 33. Sb2 34. DxcS
35. Txb2 36. Kc2 37. Dxd2 38. Kxd2 39. c6 40. c7 41. Kc2 42. c8D 43. Dxa6 44. a4 45. fxg5+ 46.
Db6 47. Dd8+ 48. a5 49. Dd7+ 50. a6 51. gxf3 52. fxe4 53. a7 54. a8D 55. Df7+ 56. Df5+ 57.
Dh8mat.

Lc6 Txc6 Dd6 Lg7 Td8 Da3+ Tcd6 Kh8 h6

b5 c5 Dxb2+ Txd1+ T8d2+ Txd2+ Lxb2 bxc4 c3+ Kg7 Kf7 Kf6 g5

hxg5 f4

Kf5 e5 Kf6 f3

e4 Ke5 La3 Kf4 Kg4 Kh4

Ovu je lošu igru doista igrao autor s jednim od najboljih šahovskih programa.

372

Zahvale

Pripremajući ovaj roman služio sam se brojnim djelima autora koji su pisali o arhitekturi, posebno djelima ovih autora: Ivana Amatoa, Reynera Banhama, Williama J. R. Curtisa, Mikea Davisa, Francisa Duffyja, Normana Fostera, Ronalda Greena, Patricka Nuttgensa, Nikolausa Pevsnera, Richarda Rogersa, Karla Sabbagha, Jamesa Steelea i Deyana Sudjica. Za polje računala, umjetne inteligencije, kompleksnosti i fraktala, zahvalnost dugujem djelima ovih autora: Jacka Aldridgea i Philipa Davisa i Reubena Hersha, Stephena Levyja, Williama Roetzheima, Carla Sagana i M. Mitchella Waldropa.

Moram isto tako zahvaliti i slijedećima: Davidu Chipperfieldu, Sandyju Duncanu, Judith Flanders i Rogeru Willcocksu; Caradocu Kingu, Nicku Marstonu i Lindi Shaughnessy; Jonathanu Burnhamu, Frances Coady, Kate Parkin i Andyju McKillopu.

Ipak, ovaj je roman u potpunosti izmišljen, a stavovi koji su u njemu predstavljeni su moji vlastiti, jednako kao i moguće činjenične pogreške.

373